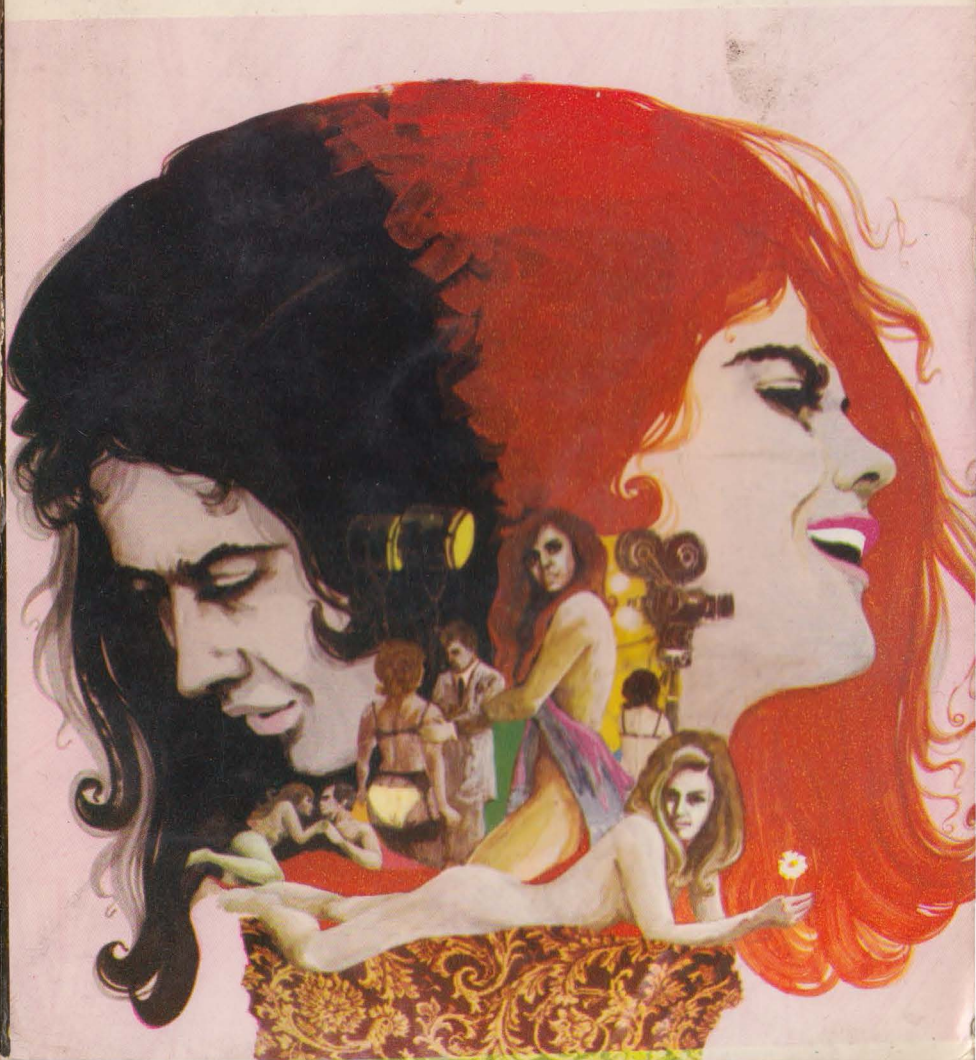
Orhan Kemal

YALANCI DÜNYA

roman

Orhan Kemal ● YALANCI DÜNYA

TEKİN YAYINEVİ

YALANCI DÜNYA

HÜSNÜTABİAT MATBAASI
İ S T A N B U L — 1 9 7 0

Orhan Kemal

YALANCI DÜNYA

TEKİN YAYINEVİ

I.

Neriman, birleştirilmiş dört şeker sandığından ibaret karyolasında, yatağına sırtüstü uzanmış, elindeki magazine uykulu uykulu bakarak, Ayhan Işık'ın baş rolünü oynadığı bir filim üzerine yapılmış Yeşilçam Sokağı röportajını okuyordu.

Türk Hollywood'u, ya da İtalyanların ünlü Cinecittà'sı demek olan yüksek apartmanların arasına sıkışmış bu daracık, loş sokaklar üzerine şimdiye kadar yığınla yazı okumuştu. Hava sokağından başka, Yeşilçam Sokağı, Küçükbayram Sokağı, Büyükbayram Sokağı, Bursa Sokağı, Alion Sokak ve başkaları.

İrili ufaklı filim şirketlerinin daha çok bu sokaktaki apartmanlarda toplandığını biliyor ama, İstanbul kenar mahalleleri, ya da taşradan pırıl pırıl hayallerle koşulup gelinerek, sabahlardan ak-

şamlara kadar bir simit, birkaç bardak çay, bir tabak muhallebi ile bütün gün rejisör, rejisör yardımcısı, figüran simsarlarının beklendiğini, beşinci plânda önemsiz bir rol için yığınla insanın eteklenmesi gerektiğini bilmiyordu.

Bilse bile ne olacaktı yani? Başkaları gibi o da bir simit, birkaç bardak çay, bir tabak muhallebi ile gününü gün etmek, rejisör, rejisör yardımcısı, figüran simsarı gibi bir alay insanı eteklemekten çekinmiyecekti ki!

Bu sokaklarda uzun uzun taban tepip çeşitli insanları etekledikten sonra önemsiz bir rolcük olsun alamadan yüzgeri etmişler bile neler de neler anlatmıyorlardı bu sokaklar üzerine.

Bir Gül vardı, kız arkadaşı. İlkokulu birlikte okumuşlardı. Sonraları Orta'ya gidip gelmişti bir süre. Kara, kuru, üfürsen uçacak, çirkin. O bile gelmişti İstanbul'a da, Ayhan Işık'ları, Orhan Günşiray'ları, hattâ Göksel Arsoy'u bile görmüş, konuşmuş, imzalı resim almıştı!

Bütün bunlar belki de önemsizdi, önemsizdi ama küçücük kasabada, süksesi birdenbire artmıştı. O çalımlı, kendini beğenmiş konserve fabrikatörünün kızı Fatma bile yemeğe dâvet etmişti! Bir fotoğraf, arkaları imzalı birer fotoğraf... Neriman gitse, bir görünse... Konserve fabrikatörünün kızından başka, öteki kız arkadaşlarının hepsi, ama hepsi, «— Ay Neri, vallahi bir gitsen, hemen kaparlar seni!» diyorlardı. Yalnız o, konserve fabrikatörünün çirkin Fatma'sı... Noter'in kızına, «— Alttarafı beş kuruşluk bir Pazarcı'nın kızı. Kendini ne sanıyor» deyişini Noter'in kızı yemin, and verdirerek anlatmıştı. Pis, kara, kuru, solucan. Babasının konserve fabrikasına güveniyordu.

Evet, Pazarcı'nın kızıydı, ne var? Ayıp mı? Ayıpsa bile Allah değildi, kendi kendini kendisi yaratmamıştı. Kendi kendini yaratsa, alnına kaderlerin en parlağını yazar, pazarcının kızı değil, İstanbullu büyük bir tüccar ya da koca göbekli bir bankacının kızı olarak dünyaya gelirdi. Oh, oh, pazarcının kızıydı, kızıydı ama, dünyada değil konserve fabrikatörleri, hiç kimsenin milyonlar bile verseler satın alamıyacakları şeye sahipti: Güzeldi!

Bembeyaz iki sıra dişiyle pırıl pırıl güldü.

Tabiî güzeldi. Hem de yakıcı bir güzellik. Sokakta Lise'liler, hattâ ne Lise'lileri, yarım pabuçlular bile «— Sofya Sofya» diye takılmıyorlar mıydı? Demek benziyordu Sophia Loren'e. Mâdem benziyordu, o halde ne yapıp yapıp Türk Hollywood'una kapağı atmalı, günün birinde de...

Elindeki magazini yatağın kıyısına bıraktı. Günün birinde de bütün bu yılanların ağzını kapamalıydı! Hem ne belliydi günün birinde onun da karşısına bir Carlo Ponti'nin çıkmıyacağı? Bir zamanların Sophia Loren'inden daha fakir değillerdi ya!

Birden, kısılan bir lâmba gibi söndü içindeki pırıl pırıllık. Babası, beş vakit namazında pazarcı babası sağken ona değil İstanbul, Yeşilçam sokağı, artistlik falan, izinsiz sokağa çıkmak bile yasaktı. Ellilik ama sırım gibi babasının geçen yıla kadar çaat çat attığı tokatları hatırlayarak güzel yüzü asıldı. Sanki babası karşısındaydı da, herşeyi gözüne almış, isyan bayrağını çekmişti. Kısık ama hınçlı bir sesle:

«— Geber!» dedi.

Sonra ardını getirdi:

«— Geber evet, acımıyorum sana. Acımıyorum işte. Gebermezsen ben buralarda kalır paslanırım. Buralarda, bu pis, daracık, hareketsiz kasabada. Liseliler mi? Hani şu Sophia Loren, Sophia Loren diyenler mi Yerinde kalsın hepsi!»

İçini çekti.

«— Ne babamı, ne annemi, ne bu kasabayı, ne de Liselileri... Sevmiyorum, sevmiyorum işte zorla mı? Yalnız annem... Onu da sevmiyorum ama acıyorum. Babamdan çok çekmiş!»

Gözleri parladı. İştahla:

«— Babam ölse. Annemle yalnız, yapayalnız kalsak. Oooh... Kandırırım onu. Atlarız İstanbul'a. Çalışırız orda be. Bir gün, bir paydosta falan, Beyoğlunda, İstiklâl Caddesinde, Neriman Köksal gibi bana da bir Çetin Karamanbey rastlar. Hem kimbilir belki de çevireceği yeni bir filim için yepyeni ama yepyeni bir baş artist kız aramaktadır. Beni görünce gözlerine inanamaz. Takılır peşime. Bayan, bayan bir dakka. Dururum. Çatarım kaşlarımı: Ne var? Bozulur hafiften, kızarır. Afedersiniz, ben rejisör falan. Çevireceğimiz yeni filmimde size baş rolü vermek istiyorum. Lütfen kabul eder misiniz?

Bu türlü düşünmeye başladığı sıralarda olduğunca gene sıçrayıp kalktı, karyolasının kıyısına oturdu:

«— Hiç heyecanlanmam. Şaşırmam da. Şöyle bir süzerim yukardan aşağı, dudak bükerim. Ezilir karşımda, ezilir ezilir... cevap bile vermeden yürürüm. Tabî ardımda o. Sağıma geçer, soluma, sonunda dayanamaz. Çünkü beni gökte ararken yerde bulmuştur. Tam, tam istediği tipim. Yalvarır, asılır, tekrar yalvarır. İstediğim pa-

rayı hemen verecektir. İstersem şu anda Notere gidip mukavele yapabiliriz...»

Karyoladan atladı, ayna karşısına geçti. Bakıyor, aynada görmüyordu kendini:

«— Elli bin liradan aşağı atmam imzamı. Elli bin!»

Gözleri yeşil yeşil parlıyor, binlik para demetleri kafasında kaynaşıyordu. Dünya silinmiş, binlik para desteleriyle İstanbul, İstanbul'un kalabalık İstiklâl Caddesi, taksiler, otobüs, troleybüsler kaynaşıyordu. Bütün bunları renk renk, çeşit çeşit magazinlerle kasabaya gelen filimlerde görüp öğrenmişti İstiklâl caddesiyle ara sokaklarını eliyle koymuş gibi bulabilir, hiç yadırgamazdı gitse. Ama elli bin de verse, Rejisör'e hemen peki demiyecekti. Kaşlarını çatacak, sonra da kiminle, hangi baş artistle rolleri paylaşacaklarını soracaktı. Orhan Günşiray, Ayhan Işık, Fikret Hakan, ya da Göksei Arsoy'dan başka Cüneyt Arkın, hattâ Kenan Pars'a bile razı olabilirdi ama, bin nazdan sonra!

Deriiin bir iç geçiçrdi.

Filim çevrilip bütün Türkiye'de, hele şu dar, pis ufacık kasabanın pis pis helâ kokan sinemasında oynanırken...

«— Geberir, o Fatma, o çirkin, o sıska, o suratsız Fatma vallahi de çılgına döner billâhi de. Hele arkalardan liseliler bağırdıkça. Alkış alkış... Sinema yerinden oynar vallahi!»

Aklından Fatma'nın kıskanç yüzü geçti. Gururla güldü. Deli olacaktı deli. Ama renk vermemeğe çalışacaktı. Soranlara: «— Ne? Neriman'ın filmini mi? Görmedim. Filim mi çevirmiş? Biliyorsunuz, yerli filimleri sevmem...»

Kızdı.

«— Pis. Sevmezmiş. Benim yerime baş kadın rolü sana verilsin de bak. Ama hiçbir zaman olmayacak o. Suratsız. Bütün Türkiye sinemalarında ben alkışlanacağım. Sen? Kıskançlıktan kendi kendini yiyeceksin. Evden çıkamıyacaksın. Ateşin Ateşin yükselecek. Yatağa düşeceksin. Bir deri bir kemik kalacaksın. Baban hava değişimi için İsviçre'ye mi götürür? Götürsün. Git, ne çıkar? İstanbulda senin gibi, senden çok güzel neler var. Ama hiçbir zaman, hiçbir rejisör sana rastlamıyacak, baş rolü vermiyecek. Hiçbir filmde oynamıyacaksın. Babanın fabrikatörlüğü filimcilere vız gelir tırıs gider. Yaşasın filimciler!»

Annesinin yumuşak sesi:

— Nerimaaan!

Çıplak ayaklarıyla koştu:

— Efendim anne?

— Akşam oldu kızım. Fırına gidiver de tâze ekmek al. Şimdi nerdeyse baban gelir.

Sırtına şıpınişi lâcivert imperteksini alıp, çıplak ayaklarıyla merdiveni hızla indi. Ayaklarına nalınları geçirdi, evden kurşun gibi fırladı. İçinde, içinin derinliklerinde, fabrikatörün çirkin kızı, Beyoğlu, İstiklâl Caddesi, rejisör, filim teklifi, elibinlik para demetleri, noter, şakırtıyla işleyen daktilolar, sonra hususî araba, mantolar, çeşitli elbiseler, tayyör ve ötekiler...

— Uğurlar olsun Neriman!..

Korktu birden. Sonra toparladı kendini. Köşe başındaki evin penceresinde öğretmenin karısı Süheylâ abla, açık kırmızı rujlu dudaklarıyla gülüyordu.

— Ekmek almağa, dedi Neriman.

— Yeni Sinema'daki filmi gördün mü?

İçinden bir yara sızısı geçti;

— Nerdeee!

— Niçin?

— Babam. Bilmiyor musunuz?

Anlamıştı Süheylâ. Aksi pazarcı'yı karısı o kadar çok anlatmıştı ki. Aklı başında kadının anlatması olmasa, Neriman'ın deli deli yakınmalarına kulak asmazdı ama, kahır çekmekten bir deri bir kemik kadın kocasının yeni peydahladığı Nemrut'luğunu bütün mahalle öğrenmişti. Kadınlar «— Bir erkek elden ayaktan düştü mü kendini namaza, niyaza verdikten başka, Nemrut'laşır da...» diyorlardı. Hooş, adamın elden ayaktan düştüğünü açıklıyan bir hâli de yoktu. Namaz, niyaz... yoksa sokaktan öyle güçlü, öyle hışımla gelip geçiyordu ki.

Lâf olsun diye:

— Sen de babanın sakalına göre tarak vur azıcık kızım, dedi.

— Ne yapayım ablacığım?

— Ne bileyim ben?

— Sabahleyin gözlerini açar açmaz kahvesini koşturuyorum. Öhö öhö öksürür. Affedersiniz, balgam hokkasını hâkeza. Kutu bütün gece dolar, içimin bulandığını belli etmem, hemen yıkarım. Namaza mı duracak? Seccadesini seriveririm. El yüz mü yıkayacak? Leş gibi kokan ayaklarını mı? Leğeni, ibriği hemen. Daha ne yapayım? Yüzünden düşen bin parça oluyor gene de...

— Yarın ne günlerden? Çarşamba mı? Film dokuz suvaresinde değişir. Ben annenden izin alırım çarşıya diye, iki matinesine gideriz. oldu mu?

Öyle sevinç, öyle bir coşkunlukla kollarını açtı ki, genç kadın dehşetli memnun:

— İlâhi Neriman, dedi. Canım benim. Kız o kadar sevinmeğe değer mi?

— Canım ablacığım, aşağıda olsaydınız öpülmedik yerinizi bırakmazdım vallahi...

— O kadar bonkör olma yavrum...

— Niçin?

— Günü gelirse lâzım olur!

Nerimanın bütün neşesi uçtu:

— Allah aşkına ağzınızı hayra açın!

— Niye?

— Bin defa söyledim: Ben evlen-mi-ye-ceğim!

— Ne yapacaksın ya? Babanın evine kazık mı kakacaksın?

Karşılık vermedi. Kazık kakmıyacaktı ama, burada, bu kasabada, kasabanın insana bön bön bakan poturlularından birisiyle mi, yoksa babasının, kendine benzediği için pek beğendiği, beş vakit namazında, niyazında, kırpık bıyıklı, eli tesbihli dükkân komşusu otuzluk pazarcısı, ya da onun gibi bir başkasıyla mı evlenecekti? Sonra? Başında başörtü, dudaklarında pıtır pıtır dua, ardında zırıl zırıl bir alay çocuk, leğen başında... Hâ?

«— Allah yazdıysa bozsun!» diye geçirdi.

— Ha? dedi Süheylâ abla. Kazık mı kakacaksın babanın evine?

— Yooo...

— Peki?

Öfff... illet oluyordu şu sıkıştırmalara da. Başta babası, annesi, biri karşısına geçip de öğüt vermez mi çıldırıyordu. İsterse canı kadar sevdiği Sü-

heylâ abla olsun. Öğüt dinlemekten nefret ediyordu işte, o kadar!

— Haydi bana bay baaay!

Bu «— Haydi bana bay baaay!» ı Türkân Şoray'ın mı, Belgin Doruk'un mu, yoksa şimdi unuttuğu daha yenilerden birinin filminden mi ne öğrenmişti ama bayılıyordu. Babasından başka kim olursa olsun, öğüt başladı mı hemen «— Haydi bana bay baaay! ı çekiverirdi.

Gene babasından gizli, Noter'lere kaçamak yaptığı bir günün ikindi üstü ayrılırken kızların topuna birden «— Haydi bana bay baaay!» diye tıpkı tıpkısına şimdi unuttuğu o film yıldızı gibi yapmıştı da, kızlar, konserve fabrikatörünün çirkin Fatması hariç, pek beğenmişlerdi:

«— Ay Neriman vallahi billâhi o!»

«— Ondan da güzel şekerim...»

«— Tabî. Neriman hepsinden güzel!»

«— .....»

«— .....»

Fatma hariçti evet. Pis, mendebur, maymun. Deniz kıyısındaki kocaman konserve fabrikasına güveniyordu. Kıskanç, dudak bükmüştü değil mi? Tabî. «— Kıskan beni, kıskançlığından çatla, patla. Senin kadar çirkin olsam vallayi de kaldırır atarım kendimi denize billâyi de!»

Fatma karşısındaymışçasına başladı:

—«— Sana ne babanın zenginliğinden kızım? Babanın zenginliğine kanıp seni alacak bir budala çıksa bile er geç başına kakmağa başlar. A, tabî kakar. Zerrin nasıl? Celâl kanmadı mı babasının zenginliğine? Sonra?»

Noterin kızı anlatmıştı... Güya Zerrin'in babası, kızını nikâhlamak şartile elli bin mi ne ver-

miş oğlana. İki ay sonra oğlan ortalardan toz olmuş.

Ayaklarındaki nalınlardan sağ tek fırlayıvermişti, durdu. Yeniden giydi. Elli bini alan oğlanın Zerrini bırakıp ortalardan kaybolmasına Fatma inanmamış gibi:

«— Atamaz mı? diye geçirdi. Ha? Atamaz mı yâni?»

İçindeki Fatma sordu:

«— Güzelleri atmıyorlar mı?»

«— Sen güzelleri ağzına alma!»

«— Yok canım...»

«— Yok'sa almışlardır.»

«— Yoksa almışlardır.»

«— Hah hah haay... Sen de kendini güzel mi sanıyorsun?»

«— Sanmıyorum, biliyorum. Elbette güzelim.»

«— Güzelmiş. Ayol kızların sana öyle dediklerine ne bakıyorsun? İşletiyorlar seni aptal!»

Çokluk düşünürdü bunu, onun için kapıp koyuvermezdi kendini. Fatmayı falaan unuttu. Gerçekten de, kızlar işletiyorlarsa güzelsin diye, çok güzelsin diye? Ya uçurduklarınca güzel değil de dalga geçiyorlarsa?

İçinde yeniden sırıtmağa başlayan konserve fabrikatörünün çirkin kızına dilini çıkardı:

«— Maymun! Öyle bile olsa, senden gene de güzelim işte, çatla patla!»

«— Hah hah haaay...»

«— Zıkım!»

«— Karnına!»

«— Babanın konserve fabrikasına mı güveniyorsun yâni?»

«— Sen? Öksürüklü, yobaz babanın pazarcılığına mı?»

«— Yılan!»

«— Sensin. Bütün Lise'liler benim arkamda. Senin?»

«— Ben senin gibi şey değilim ki...»

«— Ne?»

«— Sophia Loren. Sevsinler...»

«— Tabî Sophia Loren'im. Bütün erkekler bana lâf atıyor. Sen? Hiiiç. Geberiyorsun değil mi? Yazları İstanbula gidersiniz. Hani, niye tavlıyamıyorsun artistlerden birini? Ha? Cevap ver: Niye? Baban mâdem fabrikatör, tavlasana!»

Birden onun yerinde olmayı geçirdi. Ama fabrikatörün çirkin kızı değil, güzel Neriman. Her yaz İstanbula gidiyorlar. Çifte çifte pabuçları, tuvaletleri, şortları, şusu busu. Üstelik altında da spor araba. O çirkin kız gibi değil, direksiyonda kendisi!

İçini hasretle çekti. Ah olsa, oluverseydi böyle bir şey!

Olsa, oluverse... Artık Ayhan Işık mı, Orhan Günşiray mı? Yoksa daha yenilerden herhangi biri mi? Canım Öztürk Serengil'in suyu mu çıkmıştı yâni? Hangisi olursa olsun, yolda arabaları karşılaşsa. Yanlış bir manevra, çaat, çarpışsalar. Neriman hafifçe yaralansa. Ayhan, Orhan, ya da Öztürk arabasından korkuyla atlayıp gelse, başlasa:

«— Hanfendiciğim, ah çok afedersiniz hanfendiciğim... Bir yerinize bir şey oldu mu?»

Olmuşçasına gözlerini mahsustan yumar, ünlü film yıldızının kolları arasında kendini bir Filiz Akın, bir Türkân Şoray, bir Belgin Doruk sanarak başlardı rol kesmeğe:

«— Ayyy... çok fenayım. Nerdeyim? Siz kimsiniz?»

Yakışıklı artistin etekleri tutuşur. Ne yapacağını şaşırmıştır. En yakın benzinciden telefon eder. Az sonra gürültüyle bir ambulâns gelir. Onları alır. O hep onun kollarında. Hiçbir şeyden haberi yokmuş, kendini kaybetmişçesine. Derken iş resmî makamlara akseder. Yakışıklı jön mahvolmuşçasına ağzına bakmaktadır. Ters bir ifade zavallıyı hapislere attırabilir. Attırabilir ama, Allah göstermesin, hiç meydan verir mi? Kısaca, ama sert:

«— Efendim» der, «... suçlu ben'im!»

Hem galiba böyle bir de filim olacaktı.

«— Suçlu ben'im. Beyefendinin hiç kabahatları yok. Elimde olmıyarak direksiyonu kırdım, önlerine çıkıverdim âniden...»

İfade böyle olunca yakışıklı jön'e hiçbir zarar gelmez. Zarar gelmeyince de adamakıllı büyür jön'ün gözünde. Süksesi artar da artar. Hastanede pek pek iki gün yatsa, yakışıklı jön artık saat başı uğrar, telefon telefon üstüne, çiçek, çiçekler. Demet demet çiçekler yağar. Derken aralarında dostluk, ardından da tabî temiz, tertemiz bir aşk!

Fırına gelmişti. Kızdı. Ne de çabuk gelmişti. Ne güzel, ne güzel düşünüyordu oysa. Şimdi gene fırın, kaba saba işçiler. Hele kalın kaşlı hamurkâr. Gene orada mıydı acaba? Tezgâhta yoktu. Yoktu ama, nerdeyse kokuyu alır, şıp, düşerdi hemen. Her zaman böyle. Gelir, keleş keleş gülerek, hayır sırıtarak:

«— Buyrun bâyan!»

İçten içe gülüverdi. Bayan değil, bâyan.

«— Ekmek mi istediniz? Kaç tane? Oğlum bâyana bak, pişkinlerinden ver. Altları kirli olmasın. Onu verme, yanık o. Ötekini ver...»

Öööof, ekmeğin temizi, pişkini, bayatı değil tâzesi... Sevmiyordu, sevmiyordu... Ne bu hamurkâr, ne de bu kasabayla birlikte tek kişi. Onun seveceği burda değil İstanbul'daydı. Ayhan Işık'tı, Orhan Günşiray'dı, Öztürk Serengil'di. Daha yeniler de olabilirdi şüphesiz. Yeter ki beyaz perdede ün salmış, seyircilerin çılgın gibi alkışladıkları biri olsun. Bir Sami Hazinses'i bile bu kasabanın en yüklü para babalarına değişirdi, hem de gözünü kırpmadan!

— Buyrun bâyan!

Sırtından ürpermeler geçti. Oydu gene, Allah belâsını versin o. Neredçn çıkıvermişti zıp diye..

— İki ekmek.

— Oğlum ver ordan şu iki ekmeği. Onları değil, ötekileri. Bak altlarına kirli olmasın. Buyrun bâyan...

Ekmekleri alırken gözucuyla baktı: Genç, yaşlı, daha yaşlı, ya da çocuk denecek kadar körpe bir alay fırın işçisi, ustası gözlerini dikmiş yiyecek gibi bakıyorlardı. Gene de hoşlandı. Elbette bakacaklardı. Hem de içleri gide gide, hiçbir zaman ulaşamıyacaklarını bile bile, hasret çeke çeke, geceleri düşlerinde göre göre. İstese hepsini bir işaretiyle istediği yana sürükleyebilir, istediklerini istediklerine vurdurtur, kan döktürürdü. Ama hayır. Onlardan hiçbirine bu şerefi vermeyecekti. O şeref İstanbul'daki yakışıklı jönlere âitti. Yahut hayır, kendisine ait. Bir Ayhan, bir Fikret, bir Orhan, bir Öztürk'le sevişmek.

Ekmeklerden biri bir parça yamuktu:

— Şunu değiştirin!

Fırındaki genç, yaşlı, çocuk fırtınaya tutulmuşçaçsına koştular. Ekmekler karmakarış edili-

yor, daha iyisi, daha düzgünü, en iyisi, en düzgünü, en pişkini aranıyor. Bulunuyor, koşturuluyor:

— Bunu buyurun bâyan!

— Bâyan bu daha düzgün!

— Bırakın onları. Bu hepsinden pişkin bâyan!

—

—

Uzatılan birbirinden pişkin ekmeklerden birini alırken hiçbirinin yüzüne bakmıyor. Ne diye bakacak? Tut birini vur ötekine!

Yığınla hayran bakışı ardında bırakıp dükkândan çıkınca ferahladı. Önemli olan, Ayhan ya da ötekilerden biriyle aralarında başlıyacak aşktı. Milyonların sevgilisi yakışıklı jönü ters bir manevra numarasiyle kendine bağladıktan sonra dünyalar onun olacaktı ama, mârifet, adamı avuçlarında tutmaktaydı. Yoksa magazinlerde az mı okumuştu? Şipsevdi oluyorlardı. Onun için, dünyalar kadar sevse bile sevdiğini belli etmemeli, aldırış etmez gözükmeliydi. Gözükmeliydi ki ardından koşsun, üzülsün, kızsın, tokatlamağa, hattâ çekip vurmağa kalksın. Hayatında hiç böyle Neriman gibisine raslamamıştır. Oysa elini sallaasa ellisi gelir. Bu? Zerrece yüz vermiyor? Yoksa nasıl vermez? Ondan ayrı geçeçn her dakikası zehir. Geceleri düşünde, gündüzleri hayalinde. Onsuz dünyanın tadı mı olur? Ama ardından koşturmanın, ezilip büzüldüğünü gayet iyi bilmenin zevki. Hem daha başka, çok başka tadı olacaktır bu davranışın: Herkeslerin yanıp tutuştuğu, onun olmak için can attığı bir erkeğe boşvermekle, içlerinde sayısız konserve fabrikatörünün çirkin

Fatması bulunan genç kız kalabalığına caka satmak:

«— Sizin yanıp tutuştuğunuz yakışıklı adamı bakın şen ardımdan nasıl koşturuyorum!»

Birden sağdan soldan:

— Oh anaaam!

— Kalçalara bak kalçalara!

— Beyaz perdeden mi fırladın?

— Sophia Loren halt etmiş şerefsizim...

—

—

Duymuyor. Duyuyor duymasına da bakmıyor. Bakılmağa değer bulmuyor hiçbirini. Hattâ doktor, avukat, öğretmen, liseli olsunlar isterse. Ne olurlarsa olsunlar, ona ne? Mâdem film artisti değiller, mâdem basit bir kasabada yaşamağa razılar, beş para etmezler!

Çıplak ayakalrında nalın, dizinin üstünde mavi poplinden entari, sırtında lâcivert imperteks...

— Bacaklara bak!

— Ulan bir artist olsa şu... Hı?

— Of Allah of!

— Ne o? Pek ofladın!

— Kıza bak yahu kıza bak!

— Ulan pazarcı Haydar... bu lokmayı kime yutturacaksın?

— Bu lokma iri lokma oğlum. Bu lokmayı yutabilmek için...

— Sen de haklısın arkadaş...

—

—

Birden babası, köşeden öfkeyle çıkıverdi. Neriman yumruk yemişçesine durdu. Artık ne Ayhan Işık, ne de ötekiler. Dünya'da yalnız babasıyla o vardı.

Hışımla sordu:

— Nerden geliyorsun?

Elindeki ekmekleri gösterdi:

— Fırından.

— Fırından ha? Peki. Yürü eve!

Omuzundan hırsla itip önüne katmak isteyince, ekmeklerden biri yere düştü. Neriman korkuyla ekmeği yerden aldı, tozunu üfledi ama, öpüp başına koymadı. Bu, yüksek tansiyonlu babayı dinsel, belki de atavik bir öfkeyle küplere bindirdi:

— Eşşek, eşşoğlu eşşek... Yere düşen ekmek öpülüp başa konmaz mı? Dinsiz, imansız!

Ekmeği kızının elinden hınçla çekip aldı. Üç sefer öpüp başına koyduktan sonra geri vermedi. Çenesi açılmıştı. Kızını önüne katmış, kaç vakittir aradığı bahaneyi bulmuş, ver yansın ediyordu:

— Din, iman, Allah, kitap... varsa sinema, yoksa sinema. Milletin ar, hayâ namusunu ayaklar altına aldılar. Taşlar yağacak başımıza taşlar. Lût kavminin helâki nedendir biliyor musun? Ne gezer? Azın bakalım iyice azın. Sonunda belânızı bulacaksınız!

Gençliğinde içmiş, çalmış çığırmış bu ellilik ama sırım gibi adamın öfkesini yapan şeyin altında amansız bir Atatürk düşmanlığı vardı. Bilinçli bir düşmanlıktan çok, kasabaya âdeta taht kurmuş, saltanat sürmekte olan Nurcularla, çeşitli tarikat ehlinin zaman zaman körüklediği şeylerle, bilinçsiz olarak yer etmiş bir düşmanlık. Mustafa Kemâl, Osmanlı saltanatını yıkmak, Allahın yeryüzünde gölgesi olan Padişah ve Halife'yi memleketten atmakla, dinin gerekli koşullarlyıa birlikte dini de zayıflatmıştı. Altıyüz yıllık Osmanlı hâne-

danının kılıç zoruyla elde ettiği on milyon karemetrelik topraklar, gevşeyen din yüzünden yavaş yavaş elden çıkmış, sonunda da Mustafa Kemâl...

Bunun için kızıyordu Mustafa Kemâl'e de arkadaşlarına da!

Fesi, kalpağı onlar attırmıştı, şapkayı onlar giydirmişlerdi. Niçin? Milleti gâvura benzetmek, benzetmek ne? Düpedüz gâvur yapmak için! Gâvurlarla anlaşmamış olsalar babadan, dededen gördükleri «Mubarek fes»i ne diye değiştirsinler?

Sonra, Demokrat Parti... Milletin «Hissiyât-ı diniye» sini okşadığı, Allah yoluna girdiği için işler açılmış, kârlar kispler artmış, esnaf rahat bir soluk almıştı. Piyasa yekinmşiti be! En ciğeri beş para etmezin cebinde, cüzdanında deste deste yüzlükler, binlikler... Al, sat, vur, kır, harca!

Derken bir Yirmiyedi Mayıs, haydi gene Atatürkçülük, işler yeniden tepetaklak. Bütün bunların başı gene de Mustafa Kemâl'di. Gerçi Mustafa Kemâl ölmüştü ama, arkadaşları, onun izinden giden ordu, gençlik, okumuşlar güruhu gene de o demek değil miydi? Geçende vaazdan sonra imam neler söylemişti? Bütün bunları, bunlardan daha da başkalarını saymış dökmüş, evde karılarınıza, kızlarınıza sahip olun demişti: «— sokağa çorapsız salmayın karı kancıklarınızı, sinemaya, tiyatroya salmayın. Nisâ tayfasının tepesinden yumruğu eksiltmeğe gelmez. Kadın hakları ne demek? «Kurîân-ı azimüşşân» da, «zât-ı Kibriya» nın işaret buyurduğu «Şeytan-ı lâin» bunlar işte!

Gözü birden kızının çıplak bacaklarına ilişince yeniden parladı:

— Ben sana sokağa çorapsız çıkmıyacaksın diye tembih etmemiş miydim kız?

Etmişti, gerçekten de sıkı sıkı tembih etmişti ama, aceleye gelivermişti işte. Hooş, aksi gibi çorabı da yoktu. Vardı, vardı ama, telleri kaçmış, çektirmeğe de vakit bulamamıştı.

Ense kökü muştalandı:

— Cevap ver akruut!

Neriman ne cevap verecekti?

— Aceleye geldi...

Baba homurdandı:

— Aceleye geldi öyle mi? Gösteririm sana ben!

Öfkeden âdeta köpük içinde, kapıya geldi. Tokmağı olanca kiniyle vurdu vurdu... Kapı hemen açıldı. Çünkü Nerimaın uzun boylu zayıf annesi kocasının eve gelip kızını öfkeyle soruşundan anlamıştı ki kıza dâir ya kötü bir şeyler işitmişti, ya da eksik bir hareketini görmüş. Babaydı, bağırır da çağırır da. Allah üzerlerinden gölgesini eksik etmesindi. Maazallah, bir gün gözlerini yumuverse ne yapardı bu soytarı, bu çalmadan oynayan kızla?

Kızının ense kökünü muştalıyarak içeri sokan kocasının ardından sokak kapısını korkuyla, yavaşça kapadı. Bu gece gene Neriman hanımefendiye mükellef bir dayak ziyafeti var gibi görünüyordu. Deli herif, camide, mesçitte, cami, mesçit olmazsa kendi gibilerle kahvede, evlerdeki toplantılarda doluyor, eve gelince de başlıyordu: «— Karı kancık takımı mı? Cenâb-ı Allahın, şerlerinden bucak bucak kaçın dediği nisâ tayfası. Ulan açık saçık geziyorsunuz, sesinizi namahreme duyuruyorsunuz. Bunun vebâli günahı yalnız size mi?

Asıl günah, sizleri iyi dizginleyemiyen biz kocaların. Yarın Mîzân kurulup da mevtâlar haşrolunduğu zaman, göreceksiniz ananızın bilmem nesini. Katran kazanları ulan katran kazanları! Eeeey karı kancıklarının vebâlini ellerine teslim ettiğim erkekler diyecek Rabbilâlemin. Onları neden çorapsız gezdirdiniz? Namahremden niçin gizli tutmadınız? Dinleri, imanları, ibâdetleriyle ne için meşgul olmadınız? Ne cevap vereceğiz?»

Neriman somunları sofadaki yemek masasına bıraktı, babasını bekledi. Adam hınçla geldi. Elleri arkasındaydı. Tokat atacağı zamanlar hep böyle, arkasında elleri, yarım sağla kızına yanaşırdı.

— Sokağa niçin çorapsız çıktın?

Neriman hızla çarpan yüreğiyle kekeledi:

— Ço, çorabım yoktu...

— Neden yok? Mâdem yok, neden istemedin? Neden istemedin ki alaydık?

Genç kız iri yeşil gözleriyle annesine baktı.

Hayatı boyunca kocasını «Küçük Tanrı» saymış bu zayıf, soluk kadın ne de olsa kızına acıyordu:

— Bana dediydi efendi, diye mırıldandı.

Adamın gene tepesi attı. Ulan bin kere söylemişti ki, kızla arama girme, arka çıkma ona, kayırma diye. İşte gene araya girmiş, pişmiş aşına su katmıştı.

Bu sefer ona döndü:

— Mâdemki dediydi, ne diye bana söylemedin?

— Kızmıyasın diye...

— Niye kızacakmışım?

— İki günde bir çorap, ne bu demiyor musun?

Doğruydu, diyordu ama, «Nisâ tayfası» nın önünde yenilgiye mi uğrıyacaktı? Haksız duruma mı düşecekti?

Gücünün yettiğince bağırdı:

— Kızarsam ne olur? Telin mi dökülür? Allahın belâları! Bıktım senden, usandım ikinizden de. Sizin yüzünüzden günaha giremem kadın anlayın artık. Bu kızın sokağa çorapsız adım atmasını istemiyoruuum!

İçinde, içinin derinliklerindeki İmam efendi kara sakalı, fincan fincan fırlamış iri gözleri, tesbihi, çatık kara kaşlarıyla yüze çıkmış, kışkırtmağa başlamıştı: «— Devam et, devam eeet. Dini bütün, Allahına sapına kadar bağlı gerçek bir müslüman gibi hareket ediyorsun. Aferin!»

Şişti de şişti. Kızı, arka çıkmağa kalkarsa anasını kırıp geçirmeğe niyet etmişti ama, ah bu kadın, ah bu lânet kadın... gene tekerine taş koymuştu.

Birden kahvedeki adamın anlattıklarını hatırladı. Gerçi adam kızından söz açmamıştı. Hamurkârların, fırına girip çıkan kızlara nasıl sarkıntılık ettiklerini açık açık anlatmıştı ama, olsun, kızı da fırına gidiyordu. Fırında adamın anlattığı hamurkâr cinsinden çeşitli fırın adamı vardı elbette. Üstelik kızı da hani Allah için, güzeldi. E, ne diye takılmasınlar?

— Bana bak, dedi. Bir daha fırına mırına gitmiyeceksin anladın mı?

Karısı gene girdi araya:

— Ekmeği kim alacak ya?

Tepesi gene attı: «— Hay akrut, hay lânet karı. Ulan Allah canını alsın senin be! Gene ne demeye girdin araya?»

Kadına öyle bir baktı ki, kadın zaman zaman tembihlenmiş şeyleri bir az geç hatırlamaktan gelen bir duraklamayla başörtüsünü acele acele çözdü, çenesinin altında yeniden bağladı.

Adam, karısının «— Ekmeği kim alacak ya?» sını cevapladı:

— Ben alırım. Bu kız fırına gitmiyecek. Sokak kapısından dışarı, hele çorapsız, adımını atmıyacak anlaşıldı mı?

Kadın:

— Anlaşıldı, dedi.

Adama yetmedi bu. Kızın da bir şeyler söylemesi gerekirdi. Alnına vurdu:

— Sana söylüyorum, anlaşıldı mı?

Tatlı yeşil gözleri dolu dolu Neriman:

— Anlaşıldı, dedi.

— Evden dışarı adımını atmıyacaksın. Atacağın zaman benim haberim olacak. Aksihalde vallahi, billâhi, tallahi kırarım ayaklarını. Defol!

Neriman müthiş bir korkudan sonra, kırılmış gururuyla odasına yavaşça geçti.

II.

Daracık bir odaydı.

Kapıdan girince tam karşıda Neriman'ın birleştirilmiş dört şeker sandığı üzerine serili yatağı, yatağın ayak ucundaki köşede derme çatma bir masa, masanın üzerinde boydan boya çatlak büyük bir ayna, duvarlarda daha çok da Sophia Loren'le yerli filimciliğimizin ünlü Ayhan Işık'ları, Orhan Günşiray'ları, Öztürk Serengil'leri...

Bunlar çeşitli magazinlerden makasla özenile bezenile oyulup çıkarılmış poz poz resimlerdi ki, ya kartonlara yapıştırılarak asılmışlardı, ya da ince ince çerçevelenmişler. Ayhan Işık'la Orhan Cünşiray'ınkiler çerçevelenmişlerdi. Bunların yanına kendi resimlerini de asmak isterdi ama, kaabil mi? Az önce nerdeyse tokatı patlatacağı kosko-

ca kızının fotoğraflarını görecek olsa kıyametleri koparır, belki de vurup öldürürdü adam.

Çokluk böyle geliyordu Neriman'a. Babası bir gün aşırı öfkeye kapılıp kafasına bir şey indirecek, yere soluksuz düşürecektir. Kaç sefer düşünde görmüştü, babası odasına girmiş, duvarlardaki artist resimlerinden dolayı bağırıp çağırmış, sonra da öfkesine yenilerek...

Evet evet... bir gün mutlaka mutlaka böyle bir şey gelecektir başına. Babası onu hiç sevmiyor. Dünya'ya getirdiklerine pişman, bu yüzden de düşmandır. Babası yalnız kızına değil, karısına da, hattâ bütün kadınlara, dünyanın bütün kadınlarına düşmandır. Belki de tekmil bir kadın soyuna. Sık sık birtakım günâhlardan, öte dünyadan, Cennet'ten, Cehennem'den söz açar. Ona kalırsa Allah bile düşmandır kadınlara. İyi ama neden? Niçin? Ne yapıyor kadınlar kızlar? Mâdem herkes, herşey gibi kadınlarla kızları da o yarattı, kadınlarla kızlara her türlü duyuyu o verdi, o halde neden sevmiyor? Kadınlar, kadınlardan çok da kızlar boyanmayı, daracık giyinmeyi, çorapsız dolaşmayı seviyorlarsa suç onların mı? Kızlarla kadınların, annesi gibi davranmalarını istiyorsa, hepsini bir kalıpta, annesine benzer, annesinin kapanıklığına yatkın yaratırdı. Neden yaratmadı? Gücü mü yetmemişti? O öyle yarattı da kadınlarla kızlar O'nu dinlemiyorlar mı? O zaman nerde kalırdı Allahın Babasının dilinden düşürmediğince - «— Karanlıkta, kara taşın üstündeki kara karıncanın bile atacağı her adımı ezelde tâyin etmiş "Kudret-i külliye" si?»

Sırtında hâlâ kısacık imperteksi, ayna karşısında, aynadaki kendine görmeden bakıyordu.

Kadınlarla kızların önüne düşüp, Cenab-ı Allahın «Takdir» ine karşı koyduran Şeytan mıydı yoksa? Öyle ise Şeytan da Allah kadar güçlü müydü? Güçlü değilse nasıl bozabiliyordu Allahın takdirini? Güçlüyse nerede kalıyordu Allahın kudreti, herşeyi ezelden tâyin etmişliği?

Kapı açıldı, içeriye annesi âdeta süzülerek girdi. Ne acıyordu şu kadına! Galiba bir parça da bu kadar uysal olmasa, babası bindirdikçe bindiremez, on sekizindeki kızını zaman zaman dövemez, azarlıyamaz, kalbini, gururunu kıramazdı.

— Neden soyunmuyorsun Neriman?

Uzun boyu, soluk yüzüyle bir korkuyu hatırlatıyordu annesi. Beh deseler kaçacaktı sanki. Tuhaf bir duyu, üzmek istedi:

— Soyunmıyacağım!

— Niye?

— Soyunmıyacağım işte!

— Peki ama... Yoksa...

Neriman yapma bir öfkeyle sertçe baktı annesine:

— Ne yoksası?

— Sakın bir cahillik...

Neriman'ın aklına iş düştü, uzattı:

— Evet evet, bir cahillik yapacağım. Basıp gideceğim evinizden!

Kadın yalvarırcasına:

— Nereye Neriman? diye ellerini uzattı, yüreğime mi indirmek istiyorsun yavrum? Anneciğini hiç mi düşünmiyeceksin? Bu yaştaki güzel bir kız tek başına nereye gidebilir?

Neriman'ın aklında Yeşilçam Sokağı, Hava Sokağı, Noterin kızı, Avukatın kızı, daha başka

kız arkadaşlarından duyup bellediği Cennet İstanbul'un çeşitli semtlerinden çekici fotoğraflar.

— Bıktım bu evden bıktım! diye bağırdı. Analığınız da, babalığınız da batsın. Verdiğiniz alttarafı bir lokma ekmek be!

— Yavrum, evlâdım... öfkeyle kalkan zararla oturur!

— Ne olur oturur da? Ortalığa mı düşerim? Orospu mu olurum?

— Nerimaaan!

— Hiç olmazsa azarlanmak, tokatlanmaktan kurtulurum be!

Dışarda babasının kalın öksürüğü.

Annesi kısa kesmek için:

— Baban sofra başında bizi bekliyor, dedi.

Neriman omuz silkti.

Kadın ekledi:

— Allah ne verdiyse zıkımlanalım iki lokma da, âdet yerini bulsun.

— Yeyin siz, canım istemiyor benim.

— Baban yavrum, baban. Vallahi kızar gene...

Neriman gene omuz silkmişti ki, adamın öfkeli kalın sesi:

— Hani, ne cehennemdesiniz? Daha bekliyecek miyiz?

Şaşırmış kalmıştı kadın. Çâresiz kocasını cevapladı:

— Geldik efendi, sen başla...

Gene kızına:

— Kızım, yavrum... deliyi cin atına bindirmiyelim. Kır şeytanın ayağını...

Kırmıyordu, kırmıyacaktı. Son aylarda sık sık olduğunca kız gene Nuh demiş, peygamber demiyecekti. Şayet durumu kocasına olduğu gibi anlat-

sa, herif kıyametleri koparacak, yerden yere çalacak, belki de vurup öldürecekti. Gerçekten öldürebilip öldüremiyeceğini aklına bile getirmeden koşuyor, durumu olduğu gibi değil, adamı kızdırmıyacak biçimde anlatıp yumuşatıyordu.

Gene öyle, sofrada sabırsızlık, daha çok da öfkeyle bekleyen kocasına koştu, sesini kısarak:

— Yatmış, dedi. Biz yiyelim...

Baba üzerinde durmaz göründü. Yoksa anlamıyor muydu kızının yemek yemeden yatış nedenini? Bunun gerçek nedenini anlamamak için karısı gibi aptal olmak gerekirdi. Oysa kül yutmazdı. Sokağa çıkmasını kesinlikle yasakladı diye, belki de başına ağrılar yapışarak kafayı vurmuş yatmıştı. Yatsın, gebersin isterse. Geberse, geberiverse yerinmek değil, sevinirdi bile.

Çorbasını sıcak sıcak kaşıkladı. Ağzı yandı. Kaşığı elinden fırlattı:

— Çorba değil cehennem!

Suç karısındaymış gibi:

— Yanasınız o cehennemde yanasınız, imansız kâfirler!

Sonra kalktı iskemlesinden, sofada hırslı hırslı dolaştı, tekrardan gelip oturdu:

— Çalış, çabala, didin, kazan getir, ondan sonra da ağız tadıyla bir çorba bile içeme!

Kadın korkuyla:

— Üflemeden içilir mi a efendi, dedi.

— Üflemeden... Ne bilirdim? İnsan söyler. Yok canım, bu dünyada rahat yoook. Tevekkeli değil, karınızla çocuklarınız en büyük düşmanlarınızdır diye boşuna demmemişler!

Kadın bu arada kalkmış, bir karton parçası bulup getirmişti.

Adam buna da kızdı ayrıca. Kartonu elinin tersiyle itti:

— Bırak hadi bırak...

İmam efendinin Hadîs olarak sözünü ettiği gibi, bakıyordu, gerçekten de karısıyla kızı düşmandılar ona. Şu ensesine vur ağzından lokmasını al dedikleri cinsten karısı, kocasından korkmasa ne haltlar karıştırmaz, ne oyunlar oynamazdı! Güneydeki milyoner bir fabrikatörün karısını anlatmışlardı... Adam Karun gibi, zengin zengin zengin. Koca fabrikasından başka hanlar, hamamlar, apartman, dükkânlar. Mal mülkten geçtim, bankadaki nakdi milyonların çok üstünde. Adamcağız tıpkı kendisi gibi, beş vakit namazında, niyazında ama kızdı mı da Allah yarattı demiyor. Hırslı adam, heybetli adam. Gözü pek. Günün birinde «Emri hak» vâki olur. Sen misin hakkın emrine uyup dünyasını değiştiren! O güne kadar kocasının baskısı altında alnı seccadeden kalkmıyan kırklık karısı, başlar havalanmağa. Ne din kalır ne iman. Namaz, oruç, zekât, setr-i avret hak getire. Boyanmalar, süslenip sinemalar, tiyatrolara taşınmalar. Derken aşçısıyla mı, işçisiyle mi ne...

Üst yanını düşünmek istemediği için deriin bir iç geçirdikten sonra:

— Tövbe estağfurullah, dedi.

Kadın, kıza içerliyor sanarak yatıştırmağa çalıştı:

— Kendini yeyip durma efendi, dedi. Kızı da batsın oğlu da. Bana sen lâzımsın!

Adam içten içe güldü elinde olmıyarak.

Kadın hiçbir şeyin farkında değil, ardını getirdi:

— Yarın hastalanır yatağa düşersen ne yaparız? İyi ki daha başka çocuğumuz yokmuş. Ya maazallah birkaç tane yetişmiş oğlumuzla kızımız olsaydı?

Duymadı. Güney'li fabrikatörün sütsüz karısını ne zaman hatırlasa da, dengi olmayan biriyle oynaştığını düşünse, «Şeytân-ı lâin» aklına kötü kötü resimler getirirdi. Gene öyle. «Tövbe estağfurullaaah» diye fabrikatörün karısını kafasından atmağa çalıştıysa da olmadı. Anlatılanlara göre adam, boylu poslu, tuttuğunu koparır cinstenmiş. Çukurova'ya Orta Anadolu'dan mı ne çalışmağa gelmiş. Zamanla fabrikatörün köşküne kapılanmış. Fabrikatörse yetmişin üstünde. Yıllardır doktor, ilâç, doktor, ilâç. Öfkeden bir deri bir kemik. Kadına gelince, bilenler anlatıyorlardı, kıpkırmızı, pırıl pırıl, kütür kütür bir elma. Adamın korkusundan başını kaldırıp da çevresine bakamazmış. Hani adam huylanır da atıverir diye. Çünkü adam gözlerini yumuverse, tekmil mal mülk, bankadaki milyonlar sahipsiz kalacak...

Şimdi de kütür kütür kadın kafasında soyunmağa başlamıştı. Bir zamanlardaki gençliğinin Altındiş Hayriye'si gibi!

Gene deriin, hırslı bir iç geçirdi.

Efendim hatırlamak istemiyordu yirmi beş, otuz yılın ardında kalmış o cahillik devirlerini. Evet şeytana uyar eşşekler gibi rakı içer, şarap içer. Hızını alamaz rakıya şarap, şaraba bira, biraya rakıyla şarap karıştırılır, meyhaneden zilzurna çıkılır, mahalle aralarına yayılınıp aydınlık pencere kollanırdı. Hattâ hiç unutmaz bir gece, şimdi şehir meclisi üyesi olan bir zamanların serserilik, itlik arkadaşı Rıza, Salamon Rıza derlerdi,

şimdilerin Sayın Bay Rıza Yalaz'ı, bir kancık it yüzünden az kalsın topunu birden it sahibiyle mahkemelere sürükletecekti de adamı zorla başlarından savmışlardı.

«Lâhavle velâ kuvvete...» diye geçirdi.

Bu Neriman da sakın babasının bir zamanlardaki suya batmazlığına çekmesindi? Gerçi oğlan dayıya, kız halaya çeker derlerdi. Çekse çekse şimdi dördüncü mü beşinci mi kocasıyla Anadolu'nun kimbilir nerelerinde sürtüp duran halasına çekmiş olabilirdi. Fakat Neriman'ın halası, yâni iki yaş küçüğü kız kardeşinin babası, babaları kendisi gibi değil, halim selim bir insandı. Çocuklarına da düşkün mü düşkün. Gak deseler et guk deseler su. Aman ağlamasınlar, aman incinmesinler. Oğlanlarla mı konuşuyor kızları? Varsın konuşsunlar ne çıkar? O zamanlar tiyatro sinema yoksa da mesireler, seyrangâhlar var. Davullar, zurnalar gırla. Haydi bugün şuraya, yarın oraya. Çocuklarının üzerine titrer, her birini ayrı ayrı şımartır da şımartırdı. Böyle olmayıp elinde sopa, adımlarını kapıdan dışarı attırmaz cinsten olsaydı o kız, yâni iki yaş küçüğü başını alıp gitmez, şimdi de dördüncü mü, beşinci mi kocasıyla Anadolu kasabalarında sürt Allah kerim, dolaşmazdı.

Gene içini çekti, gene unutmağa çalıştı aklına takılanları. Olmadı. Şu Neriman da halası gibi bir gün birinin ardına düşüp... «— Tövbe estağfurullaaah...» dedi. «— şerefsizim gider, arar, bulur kafasını ibret-i âlem için ezerim! Benimle oyun olur mu? Ben rahmetli peder miyim? O yavaş adamdı. Anamdan da çekinirdi bayağı. Ben?»

O, armudu elmayı taşlamış illâllaha başla-

mıştı ama ne çıkardı bundan? Dini, imanı, hele namusu için Dünyayı yakardı be! Cahillik devirleri geçmişti çoktaaan. Şimdi artık olgunlaşmış, hak yoluna girmişti. Elde tesbih, dilde kelimetullah...

Çorbasını içip, iskemlesini masadan az geriye çekti. Kocaman tabakasını çıkardı, kaçak tütünle kalın bir cıgara sardı.

Karısı:

— Kahve içecek misin?

Sertçe:

— Hayır, dedi.

Bu sertliği beğendi, gururlandı içten içe. Babası olsa kırılır dökülürdü karısının karşısında. Üstelik kalkar, mutfağa geçer, kahvesini kendi eli ile pişirmekten geçtim, bir fincan da karısına getirirdi: «— Al sultânım, al elmasım, al dudu dilim...»

İskemlesinden hırsla kalktı. Kahveye gider, arkadaşlarını bulur, yatsıya kadar dereden tepeden, Dünya ahvalinden indirir kaldırırlar, yatsı namazını camide cemaatla edâ ettikten sonra da tutardı evinin yolunu.

Cıgarasını ateşleyip kalktı.

Kadın arkasından gitti yolcu etmek için. Kim ne derse desin, adamın gölgesi gün geçtikçe ağırlaşıyordu. Eve gelmiyor mu, koca ev zından oluyordu âdeta. Gidince de tersi, günlük güneşlik. Hiç böyle değildi eskiden. Ya ilk genç kızlık zamanlarının bol paça, yumurta ökçe suya batmaz Haydar'ı? Babasının aşağı mahalledeki asmalı evinin penceresinde Haydar'ı gece gündüz beklemekten hâl olurdu da, konu komşu acınırlardı.

Sokaktan ne zaman geçeceği hiç belli olmaz-

dı. Bol paça lâcivert pantolonu, yumurta ökçe sarı iskarpinleri, açık yakalı beyaz gömleği, dalga dalga saçları...

Sokağın başına geldi mi basardı nârayı da, mahalleli kız arkadaşları penceelere üşüşür, merakla fısıldaşarak gülüşürlerdi. Gülüşürlerdi, çünkü, sokağa nâralarla giren bıçkından huylu babasıyla iki ağabeysinin evden fırlayıp, bolpaça, sivri burun yumurta ökçeliye neden bu sokağa, bu evin önüne gelince nâra atmayı huy edindiğini sormaları, aldıkları matrak karşılıklarla bir festival başlardı. Onlar ona, o onlara... Keyif onundu köy Memed ağanınsa! Memed ağaysa umurunda bile değildi. Kanunda yazılı mıydı insanların orda değil burda, burda değil orda nâra atacakları? Bekçi mi, yoksa polis miydiler de karışıyorlardı? Canı mâdem bu sokakta, bu evin önünde nâra atmak istiyordu, atardı, o kadar. Hem fazla konuşmasınlar, ipiyle kuşağıydı, Allah bir can vermişti, ölümden öte köy yoktu, insan bir sefer ölürdü. Ha şimdi, ha elli yıl sonra.

Kanına susamışçasına yeni bir nâra!

En hoşuna giden de buydu, gözünü budaktan sakınmayışı. Bir de, hâlâ zaman zaman yaptığınca, ceketi omuzlarına alması. Yakışırdı köpeğe. Ne yapsa yakışırdı. Söğmek, saymak, karşısında isterse üç kişi olsun, üzerlerine atlamak...

Neriman, babasının gitmesini beklermişçesine yavaşça geldi, masaya oturdu:

— Gitti mi?

— Gitti.

— Dönemez inşallah...

— Çorba içecek misin?

— Hayır

— İç iki kaşık bir şey sıcak sıcak...

Mutfağa geçti. Raftan çukurca beyaz bir tabak alıp kızına mercimek çorbası koymağa başladı. Kızla babası arasında şaşırmış kalmıştı ama, gene de adama bir türlü davranıyordu kıza başka türlü, işi yatıştırıyor, ne şişi yakıyordu ne kebabı. Geçim dünyasıydı bunun burası. Ona bir türlü, ötekine başka türlü yapmasa işler Arap saçına dönecek, herifin elinden belki de bir kaza çıkacaktı. Adama büsbütün de hak vermiyor değildi hani. Efendilerden, beylerden, ağalardan çeşit çeşit isteyeni çıkmıştı kancığın da, hiçbirine peki dememişti. Adamın küplere bindiği kadar vardı canım. Neden peki demiyordu? Bir sevdiği mi vardı? Vardı da, anasından çok babasının «Hû» demiyeceğine inandığından mı açıklamıyordu?

Elinde çorba tabağı, mutfaktan çıktı. Tabağı kızının önüne koydu.

— Ekmek doğra, çal kaşığı... Bakalım Allah ne gösterecek...

Neriman, masaya dayalı dirsekleri, ellerine dayalı yüzüyle çok düşünceli görünüyordu. Bir ara doğruldu, annesine sordu:

— Bu yılbaşında on sekizi bitiriyorum değil mi?

Kadın gene hemen endişelendi:

— Niye? Ne var?

— Hiiç, öyle...

— Nasıl hiç?

— Hiç'in nasılı olur mu anneciğim?

— Olur. On sekizini bitirince ne yapmak niyetindesin?

Karşılık vermedi. Vermedi ama, bu yaşayışı da böylece sürdürüp götüremezdi. Hele şu on se-

kiz bitip, on dokuza bir girsin, biliyordu yapacağını. Belki hiçbir şey yapmıyacaktı da, kendini kanunun himayesinde, güçlü duyacaktı sâdece. Günün birinde de kafası kızdı mı...

Annenin aklına takılmıştı:

— Ha Neriman? diye üsteledi.

Elinden kaşığı bıraktı:

— Sana çok acıyorum anne!

— Banaa? Sen? Niçin?

— Çok acıyorum çok. Hani sen olmasan...

— Olmasam?

— Ben bu pis adamın kahrını...

Yumruk yemişçesine sarsıldı:

— Neriman!

İsyanla:

— Ne var?

— Pis adam diyorsun babana. Utanmıyor musun?

Kinle:

— Utanmıyorum, dedi.

— Demek utanmıyor, korkmuyorsun da?

— Korkmuyorum!

— Kulağına giderse ya?

— Gitsin. Alttarafı şu değil mi yediğim, şunlar değil mi giydiğim? Beni ihyâ mı ediyor? Ne sanıyor kendini? Hiç mi genç olmadı? Neden anlamıyor gençlerin hâlinden? Kendisi ne suya batmazmış zamanında, herkes biliyor!

Kadın çevresine korkuyla bakarken, sanki adamın bir yerlere gizlenmiş de kendilerini dinlemekte olduğunu sanıyordu. Anasının gözüydü. Cebinde anahtarı, gider gibi yapar, geri döner, kapıyı usulcacık açıp girer, bir kıyıya gizlenip dinleyebilirdi.

— Korkma, dedi Neriman. Dinlerse dinlesin. Allah olmadı ya!

— Neriman, kurban oluyum yavrum...

— Kurban falan olma. Kendini sana fena yutturmuş. Mâdem o kadar vurucu, kırıcıydı, neden vaktiyle halamı vurup namusunu temizlememiş? Kadın oooh, kocadan kocaya... şimdi bile, ne nikâh ne bir şey. Afferin ona. İyi ki ona çekmişim...

Halim selim annenin kuru eli sertçe kalktı:

— Bir tane vururşam!

Neriman sinirli bir kahkaha attı:

— Vur, ne duruyorsun?

Sonra elindeki çorba kaşığını masaya atıp hırsla kalktı:

— Bir tane vururşammış. Bir tane de sen vur bakalım. Ne kaldı şurda? Birkaç ay. Ondan sonra hepinizle görüşeceğim!

Çekti gitti odasına.

Anne ardından baka kalmış, donmuştu âdeta. Son yıllardaki bu değişiklik neydi bu kızdaki. En çok da şu son aylarda. .Gerçi babasına henüz karşılık vermemişti ama verecekti, öyle görünüyordu. Maazallah, deli herif leşini sererdi.

Kızının hemen ardından gitmeyi uygun bulmadığı için, sofrayı toplamağa başladı.

Leşini sererdi gerçekten de. Bu söylediklerini değil, binde birini duysa tamamdı. Tamamdı ya, gittikçe adam da mı azıyordu neydi. Bir baba evlâdıyla yüz göz olmamalı vara yoğa gururunu kırmamalıydı. Gerçekten de, koskoca kıza ne alıyorlardı? Önüne yiyecek diye ne koyuyorlardı da ağızlarına geleni söylüyorlardı gerine gerine? Tâ ilkokuldan arkadaşları vardı. Noterin, Avukatın,

Müteahhidin, Fabrikatörün kızları. Hiçbiri, ama hiçbiri güzellikte Neriman'ın eline su dökemezdi. Neriman galiba kasabada bir taneydi. Ötekiler de yaşça Neriman kadar oldukları halde allık, pudra, ruj, oje bilmem ne karın ağrısı kremlerine rağmen, pek öyle isteyenleri olmadığını Neriman söyler dururdu. Neriman'ınsa çifte çifte isteyenleri. Ama o, hiçbirine peki demiyor, önüne gleni burunluyordu. Niçin? Yoksa aklına taktığı bir başkası mı vardı? Olabilirdi. Belki de vardı böyle biri. Babasının vermiyeceğini, dünya dünyaya geçse vermiyeceğini bildiği için açmıyor, lâfını sözünü etmiyordu. Etmiyordu ama olmazdı ki böyle. Baba baba değil bir Firaun'sa, kendi ana olup ağzını aramalıydı kızının!

Tam bu sırada Neriman odasından çıktı. Sertçe:

— Bana bak, dedi. Önümüzdeki Çarşamba Noter'in kızının yaş günü. Beni de dâvet etti. Gideceğim, haberin olsun!

Bakmadan:

— Babandan izin almadan mı?

— İzin mizin. Gideceğim...

— Ya hayır derse?

— Onu dinleyecek değilim herhalde...

Kızına dehşetle baktı:

— Yaa!

— Evet.

— Demek baban hayır, gitmiyecek derse sen gene de?

— Giderim!

Bir anlık sessizlikten sonra top gibi patladı:

— Sesimi çıkarmadıkça tepeme biniyorsunuz!

Odasına çekildi, kapıyı çarptı.

Anne aldırış etmez göründüyse de fitili almıştı. Ya adam gerçekten izin vermezse? Sonra? Bu deli kız dediğini yapar mıydı acaba? Sanmıyordu, yapamazdı. Maazallah yapsa da babası duysa... İşte o zaman kıyametin kazığı kopardı ki kopardı. O zaman gerçekten kopardı kıyametin kazığı. Artık deli camız gözleriyle ortalığa düşer, belki de Noter'lere giderek saçlarından sürüye sürüye... Çeker vururdu be!

İskemlesinden kalktı, masayı çabucak sildi. Elini ağzını yıkadıktan sonra kızının yanına değil, kendi odalarına geçti. Beyaz pike örtülü sedir, sedirin pikesinden beyaz perdeleriyle temiz, terli tertipli bir odaydı. Kapıdan girince baş köşede, odanın perdeleriyle sedirinin örtüsünden beyaz pike kılıfı içinde «Kur'an-ı Kerim»; resim adına da «Mekke-i Mükerreme» ile «Medine-i Münevvere» nin taş basma resimleri sarı raptiyelerle duvarda asılıydı. Bir de, adamın nasılsa gözüne ilişmemiş evlilik günlerinin gelin güveylik fotoğrafı. Gözüne ilişmemiş miydi? İlişmişti de aldırış etmiyor muydu? Sâhi, resim en çok da heykellere ateş püskürme huyu edinen bu adam neden ilişmiyordu şu fotoğrafa?

Üzerinde durmadı. Fotoğraf eskilikten sararmıştı bir hoş. Lâkin ne günlerdi... «— Hey gidi yalancı dünya hey!» diye geçirdi. Geçmiyormuş gibi günleriyle gerçekten de yalancı bir dünyaydı bu. Oysa günler, aylar, yıllar sanki kurşun hızıyla geçip geçip gidiyolardı. Şu şimdi alnı hemen hemen seccadeden kalkmıyan sözüm ona «Dini bütün adam», o yıllarda her Allahın ikindisi nâralarla sokağa girer, sarhoş bakışlarını evlerinin pnceresine dikerdi. Çok severdi onun nârasını da, küfrünü de,

yumurta ökçe sarı iskarpinini de, açık yakalı beyaz gömleği, hattâ ceketini çokluk omuzuna atışını da. Babasıyla ağabeylerinden korkmasa, sokağa fırlar, boynuna sarılıverirdi. Tabiî hiçbir zaman imkân olmamıştı buna. Perde ardından uzun uzun bakmak, ıslak kirpikleriyle deriin derin iç geçirmekten öte elinden hiçbir şey gelmemişti.

En çok küçük ağabeysi dayanamazdı evlerinin bulunduğu sokakta nâra atılmasına. Arada sokağa deli gibi fırlar, itişip kakışma, derken yumruk yumruğa geliverirlerdi. «— Gözü de bi pekti ki itin. Küçük ağamın yumruğu, tabancası, sopası... Vızgelirdi Allah vermeye!»

Bereket mahalleliye. Bakmışlardı ki olmayacak, er geç kız yüzünden kan gövdeyi götürecek, araya girmişler, işi pişirmek istemişlerdi. Pişirmişlerdi de ama, iki ağası o gün, bugün selâmı sabahı kesmişlerdi. Zâten büyük ağasının bu yakınlarda tifodan öldüğünü işitmişti. Küçükse...

«—... Gâvur inadı var rezilde. Ulan gelmiş geçmiş bir şey. Sür git'de mâna var mı? Yağmurlar yağmış, yarıklar kapanmış. Ne oldu? Namusunuza leke mi getirdim? Allahın emri, peygamberin kavli üzere arımızla namusumuzla evlendik. Kocadık bile. Sen? Sen ne yaptın? Sevdin elin kızını, istettin, vermediler. Atının terkisine attığın gibi, yallah. Şimdi? Kızın babası ağaları senin gibi konuşmazlık ediyorlar mı? Sana oldu mu âdet de bana gelince kabahat mı?»

İçini çekti. Karşısında birisi varmış gibi kendi kendine konuşmağa başladı: «— Keşke benim kızım da benim gibi evlense. Kız kısmı, el malı. Bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün gidecek. İyiye mi gider, kötüye mi? Allah kötü ka-

der yazmamış olsun da kuzu kuzu gitsin gideceği yere. Yoksa vallahi adamın bakışı bakış değil!»

Bir kıyıya ilişti. Korku içindeydi. Sanki kız, babasının yasağına aldırış etmiyecek, basıp gidecekti. Babası haber alacaktı gittiğini. Küplere binecek, deli gibi koşacaktı Noter'lere. Saçlarından yakaladığı gibi, sokaklarda sürüye sürüye eve getirecek, evin altındaki ahırda toprağa gömülü bıçak, tabancayla...

Üst yanını düşünemedi. Kızının teliyle, duvağıyla gitmesini isterdi. Evi, yeri belli olmalıydı. Bibbirlerine gidip gelmeliler, hattâ kızı onlarda, onlar kızında gece yatısına kalmalıydılar. Kızının kızlı oğlanlı yığınla çocuğu olmalıydı. Kocası üstüne titremeliydi. Neriman deyince ağzından binlerce Neriman dökülmeliydi. «— Aaah ah, nerde o günler?»

Duvardaki Mekke, Medine resimlerine döndü, sonra iliştiği yerden kalktı, resimlere usul usul gitti. Ellerini birleştirerek resimlerin karşısında boyun büktü. Allah ordaydı da dediklerini, daha doğrusu içinden geçirdiklerini duyacak, gönlüne göre verecekti: «— Allahım, güzel Allahım. Sen yavrumun aklını başına topla. Halli mallı kısmet ver. Bu dik kafalılıktan vazgeçir onu. Teliyle duvağıyla gitsin gideceği yere. Düğününü herkes gibi Neşe düğün salonunda yapalım...»

İçinden ağlamak geldi. Onun düğünü şöyle bir, âdet yerini bulsun gibilerden, halasının evinde yapılmıştı. Tıngır mıngır iki uydurma çalgı. Nerdeydi şimdiki çalıp çığırmalar, danslar? Olsa bile üç beş kişi, o da kız kızla, kadın kadınla. Hiç unutmaz Deka marka bir gramofon bulmuştu halası nerden bulduysa. Bankacının akça pakça karı-

sıyla İstanbullu'ların esmer Ayteni ortada dönmeğe başlayınca misafir kadınlar genç kızlar utanma karışık bir merakla şaşmışlardı. Ama gece, gerdeğe girdikleri zaman?

Kocası o yılların yumurta ökçe, sarı iskarpinli azgın genç adam haliyle kafasında canlanınca, etinden bir titreme geçti.

Aklına «Herif» gelince kalktı, mutfağa geçti. Gaz tenekesine su doldurup gazocağına oturttu. Sonra yaktı. Ocağın hışırtısından ürktü birden. Bu ses kızının odasından işitiliyor muydu acaba?

Ayaklarının uçlarına basarak mutfaktan çıktı, sofayı geçti, Neriman'ın odasına girdi: Gene bir sinema dergisi almış, yatağına sırtüstü uzanmış, bacaklarını duvara dayamış...

Odaya annesinin girdiğini gördüğü halde istifini bile bozmadı. Kalçalarına kaymış geceliğinin altında kalın bembeyaz bacakları tâ kasıklarına kadar meydandaydı.

Uysal kadın kızının bu vurdum duymazlığına içerlemediyse bile bunu kendi ölçülerine uygun bulmadığından bayağı ayıplamıştı:

— O ne biçim yatış öyle Neriman?

Genç kız da bunu bekliyordu, parladı:

— Ne biçim yatışmış?

— Daha ne biçim olacak? Her yanın meydanda!

— Meydandaysa meydanda. Kendi odamda, kendi kendimeyim. Kimseye bir zararım var mı?

— Edep denen bir şey var. El hayâ mineliyman! (*)

— Hayânız da batsın iymanınız da, öf!

(*) Utanma imandan gelir.

— Hırlama da insan gibi cevap ver!

Elindeki dergiyi atıp yatağında hırsla oturdu:

— Ne girdin odama?

— Yasak mı?

— Yasak tabî. İstediğim gibi yatarım da, otururum da. Sana ne? Size ne? Dinleniyorum işte!

— Bacaklarını tavana dikerek mi?

— Niçin diktiğimi anla, sonra konuş...

— Niçin?

— Amerika'lılar böyle dinlenirler. Dinlenirlerken de dünya vızgelir. Anladın mı şimdi?

— Biz Amerika'lı değiliz...

— Onların da tasalarıydı...

Karyoladan indi. Annesinin yanına gitti. Öfkesi de geçivermişti zâten. Boynuna sarıldı, yanaklarından öptü öptü:

— Anneciğim anneciğim canım anneciğim. Kendini bir parça benim yerime koysana. Bu yaşta sen de benim gibi değil miydin?

— Vallaha hiç bilmiyorum Neriman...

— Hıı bilmiyorsun. Bilmiyormuş.

— Bacaklarımı senin gibi tavana mı dikerdim?

— Filim yıldızlarının böyle dinlendiklerinden haberin yoktu da ondan. Hem o zaman artistlik şimdiki gibi miydi?

— Hay Allah kahretsin artistleri de, sinemayı da!

— Yoo... artistlere, sinemaya, hele sinemaya..

— Lâf yok değil mi?

— Yok.

— Boyunları altlarında kalsın hepsinin!

— Sen şimdi bırak onu bunu... Bir zamanlar,

pencere önünde, yumurta ökçeli, sarı iskarpinli babamın... Ha? Nâralarla gelmesini bekler miydin, beklemez miydin?

Ne şeytan, ne iblis, ne Allahın belâsıydı şu kız!

— .....?

Annesini omuzlarından tuttu, sarstı:

— Cevap ver: Bekler miydin beklemez miydin? Nârasını duyunca da heyecanlanır mıydın, heyecanlanmaz mıydın?

Kadın gülüverdi. Gene de:

— Allah canını almıya, dedi.

— Ha şöyle... Benimse, hani? Ne yumurta ökçelim var, ne de ceketi omuzuna atılım. Penceremin önünde nâra atanımsa... hak getire!

— .....?

— Sen babam için geceleri nasıl rüyalar gördüysen ben de...

— Filim artistlerinin rüyalarını görüyorsun ha?

— Ayıp mı?

— Değil mi?

— Değil tabî.

— Deliliği bırak da aklını başına al. Kız kısmı...

— Biliyorum biliyorum. Arlı namuslu olmalı da görenler oğullarına istemeyi düşünmeli. Sen şimdi bırak bütün bunları, önümüzdeki Çarşambayı unutma. Zorla da, şerle de gideceğim Noter'in kızının yaş gününe!

Karşılık beklemeden karyolasına yeniden gitti, bacaklarını gene havalara kaldırarak duvara dayadı. Dergisini yeniden aldı ve ünlü ses sanat-

çılarından birinin evinde, gözalıcı, zengin dekor içinde çekilmiş fotoğrafına daldı gitti.

Fakat ne oluyordu şu gazocağının hışıltısı demindenberi?

— Ne o anne? Su mu ısınıyor gene?

Kadın kıpkırmızı kesilerek âdeta yerlere geçti. Ne hınzır, ne Allahın belâsıydı şu kız!

— Evet, dedi ciddi ciddi.

Neriman göz kırptı:

— Ne olacak, anlıyalım yâni?

Attı:

— Birkaç parça çamaşır var da onları yıkayayım diyorum baban camiden gelinceye kadar...

Çapkınca güldü:

— Haydi öyle olsun.

Mazlum ama dinç kadın, uzun boyuyla mahçup, kızının odasından çıktı. Varsın su ısınadursundu. Yetişkin kız elbette anlıyacaktı. Böyle kazık gibi, hâlâ babasının evinde dolaşır durursa, yarın daha açık da konuşabilirdi. Kendisi o yaştayken Neriman'ı emziriyordu.

Gece yarısına doğru kocası camiden kalın öksürüklerle döndüğü zaman mutfakta yanıp duran gazocağının sesiyle işi anladı, göz kırptı:

— Hayrola?

Kadın beyaz başörtüsünü çözüp çenesinin altında yeniden bağladı:

— Demin telâşeden söylemeyi unuttum, gündüz şu Noter'in kızı geldi annesiyle. Önümüzdeki çarşamba yaş günüymüş...

Sustu. Adam belki de karşıt, öfkeli bir şeyler söylemeğe hazırlanıyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Ama öyle olmadı:

— Ha, dedi, bak onlara, avukatlara, fabrika-

törlere gitsin. Öyle büyük zengin insanların terbiyeli kızlarıyla düşüp kalksın. Fırına mırına hayır. Çünkü, bütün muzirlik fakir fıkaradadır, zenginlerde değil!

— Yâni Çarşamba günü gitmesine izin veriyor musun?

Adam, karısının bileğini istekle tuttu.

III.

Salıyı çarşambaya bağlıyan gece sabaha kadar hemen hemen hiç uyumadı. Alt tarafı Noter'in kızıyla arkadaşları arasında güzel bir gün geçirecek, bol bol sinemadan, film artistlerinden konuşacak, kızlardan öğrendiği çeşitli dansları deneyecekti.

Sabahleyin daha gün ışımadan kalktı. Evi sildi, süpürdü. Mutfağa su taşıdı. Akşamdan kalma bulaşıkları yıkadı. Babasının ilk öksürükleriyle de sâde kahvesini pişirip koşturdu.

Kızın çok erkenden başlayan hamaratlığı babanın gözünden kaçmamıştı. Karısına sordu. O da gülerek anlattı: Genç, tâze... bugün arkadaşlarıyla da buluşacak...

Ve ardını getirdi:

— Babam beni arasıra böyle arkadaşlarıma

bırakırsa onu daha çok seveceğim, hiçbir sözünden çıkmıyacağım diyor!

Ters adam bundan da alındı:

— Demek bırakmasam?

Kadının aklı gitti:

— Değil efendi, hemen de mâna çıkarma. Yâni demek istiyor ki, bütün gün senin dizinin dibinde oturmaktan usanıyorum. Arasıra arkadaşlarımla buluşup kız kıza gülmek, eğlenmek, konuşmak istiyorum. Babam mâdem razı oldu, onu şimdi daha çok seviyorum diyor. Kötülüğüne değil. Sonra ne diyor biliyor musun?

Boğula tıkana öksürdükten sonra:

— Ne diyor?

— Babam beni sıkıyorsa kötülüğüne değil, iyiliğine. Allah onun gölgesini üzerimizden eksik etmesin. Dünyayı elbette daha iyi bilir. O olmasa bizim hâlimiz nice olur, diyor. Kız kötü kız değil efendi. Bakma arasıra çorapsız çıktığına. Bundan sonra hiç çorapsız çıkmıyacağım, fırına da gitmiyeceğim diyor. Babamın da tabî bir bildiği var!

Adam kolay kolay kül yutacaklardan olmadığı halde, gene de yumuşamıştı:

— Bilmem, dedi. Aklını başına alsın. Deli değilim ben. Bağırıp çağırıyor, söğüp sayıyorsam elbette bir sebebi var. Neuzu billâh ortalık deyyusa pezevenge kesmiş. Böyle zamanda kız evlâdı yetiştirmek... Yarın o da çoluk çocuk sahibi olursa görürüm onu da.

Ne olursa olsun evin içinde iç açıcı bir temizlik, temizliğin verdiği elle tutulur bir ferahlık vardı.

Geçti, kahvaltı masasına oturdu. Neriman'ı yadırgatan bir yumuşaklıkla:

— Ben, dedi, seni sıkıyorsam nemrutluğumdan değil. Dünya'nın nasıl bozulduğundan haberiniz yok. Allah belâlarını versin, Dünyada yaşanacak yer komadılar. O sinemalar yok mu sinemalar? Milletin dinini imanını, ahlâkını sıfıra indirdi. Daha da indirecek. Hocaefendi dün vaazda Lût kavminin helâkini anlattı da tüylerim diken diken oldu, esvaptan çıktı Allah sizi inandırsın...

Çayını ağır ağır karıştırdı.

Bize ne el âlemden? Her koyun kndi bacağından asılır. Yarın Cenab-ı hak tepelerinden aşağı taşları kayaları yağdırsın da görelim. Eeh, o zaman da bizler onlara şefaatta bulunacağız ama, kurban olduğumun indinde dualarımız müstecâp olacak mı bakalım?

Derin bir iç geçirdi. Çayını yudumladı.

Bak, Noter'lere gitmesinde hiçbir beis yoktu. Noter, Avukat, Hâkim... iyi insanlardı, müslüman, mütedeyyin insanlardı. Hocafendi'yi görmezler mi, yere yurda komazlardı. Böylesine dinini, diyanetini bilen, hacısını, hocasını sayan insanlardan hiçbir zamah kötülük gelmez, böylelerinin çocukları da terbiyeli olurdu. Onun için, varsın gitsin, onlardan iyi, doğru şeyler bellesindi. Ama, bir şartla: Bacaklarından çorabı, başından örtüyü eksik etmesin, sokakta gidip gelirken başını kaldırıp kimseye bakmasın!

Neriman babasının sözlerini tamı tamına kabullenmiş görünüyorsa da, gene de anlıyordu annesinin ortada bir şeyler çevirdiğini.

Kahvaltıdan sonra babası tesbihi, kara öksürüğüyle çekip gitti.

Annesine sordu:

— Gene neler uydurdun herife de böyle yumuşadı?

Kadın güldü:

— Ne yapayım kız? O bir deli, sen iki. Aranızda şaşırdım kaldım. Nabzına göre şerbet verdim ki, her zaman gidip gelesin. Bak, Noter'i filân beğeniyor. Allaaah Allah. Bu adamda şuncacık akıl yok. Adamlar belki müslüman, mütedeyyin. Ya karıları, kızları? Zındığın, farmasonun teki. O allıklar, pudralar, kuyruklu sürmeler. Hâza gâvur!

— Gâvur mavur, dedi Neriman. Seviyorum zorla mı?

— Canım biz sakalına göre tarak vuralım da.

— Sen vur.

Kızdı:

— Sen?

Bir filim şarkısını mırıldanarak odasına geçti. Ona göre hava hoştu. Sevmiyordu babasını işte... Babasının sevmdiği ne varsa, bir parça da onun inadına, seviyor, sevdiklerinden de nefret ediyordu. O, sinameyı mı sevmiyor? Neriman çıldırıyordu.

Çorapla çıkmaya gelince... «— Allah belâsını versin çorabının da, başörtüsünün de!» diye geçirdi. Ayna karşısında dikilmiş kendine bakıyordu görmeden. İri iri söylendi: «— Giymiyeceğim işte... Başörtüsü? Boşver ona da. Sokak aralarından giderim. Bir gören olursa? Olsun. Çorabıma, başörtüme mi dikkat edecek? Etse bile hemen de gidip kızın çorapsız, başörtüsüzdü mü diyecek?»

Öğleden sonra Süheylâ ablaya uğradı. Bundan önceleri olduğunca kadının iskarpiniyle, kolsuz, bal renkli elbisesini aldı, hemen oracıkta giyindi. Bir az darcaydı ama, Süheylâ abla çok daha yakıştığını söylüyordu. Ona kalsa, çuval bile

giyinse yakışacaktı. Bu ne güzellik, ne boy pos, ne bulunmaz endamdı!

— Ah ben şimdi erkek olmalıydım Neriman...

Anladığı halde:

— Ne yapardın?

— Başına belâ olurdum kız!

— Hah hah haaay...

— Olamaz mıydım?

— Bilmeem? Beni bu kadar yanınızda mı bulabilirdiniz?

— O da doğru ya... Kâfir, bakmazdın bile yüzüme değil mi?

— Eeeh ne yapayım?

— Ah Nerimancığım ah... Böyle herkese vergi olmayan bir güzelliğe sahip ol. Sonra da baba evinin kahrını çek, çeşitli mahumluklar içinde yaşa...

— Ne yapayım?

— Ne yapacaksın, evlen!

— .....?

— Al deyyusu avucunun içine, ondan sonra...

Neriman içini çekti.

— Ne o? dedi Süheylâ Abla. Deryada gemilerin mi battı?

— Batmadı ama...

— Evet?

«— Ben bu memleketi, bu memleketin insanlarını sevmiyorum. Beni altına, elmasa boğsalar makbulüm değil. Filim yıldızı olmak istiyorum ben. Babam gebermedense imkân yok. Onun için bekleyeceğim...» diyemiyeceğinden kısa kesti:

— Kısmet ablacığım...

Süheylâ abla sır verircesine:

— Bırak ismeti mismeti, dedi. Bizimkinin o-

kuluna genç, yakışıklı, üstelik de bekâr bir öğretmen gelmiş. İstanbullu. Kibaaar: Bizimki anlatmakla bitiremiyor. Ara Neriman'ın ağzını, isterse bu çocukla arasını yapalım dedi!

Neriman sıkılmağa başlamıştı.

Oysa ardını getirdi:

— Senin hiç haberin olmaz. Bize çağırırız. Sen de bir şey için gelmiş olursun. Birbirinizi görür... ha?

Çâresiz:

— Valla ablacığım, böyle şeylere ben değil babam, annem karar verir. Ne diyebilirim?

— Doğru. Haklısın ama, bu zamanda da kaldı mı öyle görüşüp tanışmadan, karşılıklı uzun uzun konuşmadan, gözü kapalı evlenmek? Sen gel dinle beni. Önce tanışın, birbirinizi beğenin, iş isteyip istetmeğe kalsın.

Neriman ne şöyle dedi, ne böyle.

Süheylâ Abla yeniden ateşe başladı:

— Çocuk fevkalâdeymiş. İstikbali de varmış. Sonra, şiir falan da yazarmış. Tam sana göre!

Neriman'la göz göze geldiler. Genç kız yarı istekli, omuz silkti. Bu, kadına umut verdi:

— Ben annenle konuşurum, dedi.

Neriman gayet iyi biliyordu ki babası, öğretmene kız vermezdi. Hacı, hoca, bakkal, çakkal olsundu da öğretmen olmasındı. Sinemaların, tiyatroların artması, dinin imanın gevşemesi, karıların kızların kabak çiçeği gibi açılması hep öğretmenlerin yüzündendi!

Süheylâ ablalardan kendi sokağa dar attı. Oh be, dünya vardı! Ne öğretmen, ne de babasının istediğince bakkal, çakkal, hacı hoca. Evlenmek istemiyordu zorla mı? Karışmasınlardı. Dilediğince

yaşamak istiyordu o. Fakat çok yakıştığını biliyordu şu bal renkli elbisenin. İstediği kadar ara sokaklardan geçsin, başını kaldırıp çevresine bakmasın... Erkeklerden geçtim, kadınlar, kızlar durup bakıyorlardı ardından. Koltukları kabarıyor, içi içine sığmıyordu. Elbette bakacaklardı. Güzeldi. Hem de çıldırtan bir güzellik. Şu küçücük, şu içine kapanmış kasabacığa hapsetmiyecekti bu güzelliği. Onu elinden geldiğince dünyaya yayacak, bütün dünyanın dilinde dolaşacaktı. «— Tabî dolaşacağım. Güzelim. Hiç kimse benim kadar güzel değil. Bunu ben söylemiyorum yalnız, herkes herkes söylüyor!»

Ara sokaklar bitmişti. Çâresiz ana caddeye çıktı. Çıkınca da sağdan soldan başladılar:

— Sist!

— Allah be, Allah be...

— Vitrine bak vitrineee!

— Ya defransiyel?

— Bu dünya sana da kalmaz kızım.

Biri, ta karşıdaki bir başkasına seslendi:

— Hızlı Cemâl oğlum!

— Çabuk söyle tren kaçıyor...

— Malının zekâtını, fitreini vermiş sor bakalım!

— Sen sor, gel elliliğini al!

— Oooşt!

Tam Noterlere yaklaşırken bir alay liseli okul kaçkını:

— Füüüüü...

— Ne o?

— Sophia Loren anam avradım olsun!

— Kim? Yengen mi?

— Bana bak!

— Baktım!

— Sözünü geri al, annemi gönderip istetece-ğim...

Patlıyan kahkahalar, bir kaçma kovalama. Aldırış etmeden açtı adımlarını. Ara sokaklardan sonra ana caddede pek pek yüz metre yürüyecekti. Sonra Noter'lerin aşı boyalı evi. Tam elini zile uzatırken, kapı açıldı. Noter'in oğlu, yanında tanımadığı biri.

— Vay Neriman. Bizimkiler de seni bekliyorlardı...

Güldü:

— Öyle mi?

— Bak sana kimi tanıtacağım: Bülent Nejat. Reji asistanı. İstanbul'dan birlikte geldik. Burada filim çevirecekler...

Filim lâfı Neriman'ın dikkatini genç adama çekti. Elini heyecanla uzattı. Noter'in oğlu gibi kara, kuru değil, film artistlerini hatırlatan çok şeyler vardı. Saçları kılık kıyafeti... Noterin oğlunu yıllar yılı hiç mi hiç sevememişti. Kendini bildi bileli İstanbul Hukuku'nun ikisinde mi, üçünde mi ne diye duyardı. Halbuki bu, Bülent Nejat...

— Müsadenizle...

Evden içeri kıpkırmızı girdi.

Noter'in oğlu arkasından bakıyordu. Arkadaşına

— Nasıl? dedi. Sophia Loren'e benzemiyor mu?

Reji asistanı Bülent Nejat Coo, hiç lüzum yokken, uzun saçlarını kulaklarının arkasına atar gibi bir hareket yaptı. Kızı çok, ama gerçekten çook beğendiği hâlde:

— Evet ama, dedi, Sophia Loren'lik sâdece fizik meselesi değil, değil mi?

Noter'in oğlunun içinden bir öfke dalgası geçti:

— Canım mâlûm. Mâlûm ama Sophia Loren de Sophia Loren oluncaya kadar...

— Tahsili ne?

— İlk sanıyorum.

Bülent Nejat Coo'nun yüzü pis bir koku almışçasına buruştu:

— Yetmez!

— Sophia Loren bu kadar bile okumamıştı. Marilyn ya?

— Evet ama biri İtalya'da, öteki Amerika'da doğup büyüdüler. Sonra her ikisinin hayatını da kültürlü insanlar doldurdu. Yâni her ikisi de ham elmastı, usta kuyumcular elinde...

— İşlendiler, doğru.

— Şayet bu da usta bir kuyumcunun eline düşerse...

Noter'in oğlu bir kahkaha attı:

— Eveet?

Belki de günün birinde...

— Bir Sophia mı olur?

— Neden olmasın?

Kapıyı çekip yanyana yürüdüler. Konuşmuyorlardı ama, ikisinin içinden de aynı özlem, ayrı ayrı geçiyordu:

«— Onun Carlo Ponti'si olmak isterdim...»

«— Bakalım bu sene ele geçirebilecek miyim? Lâkin çok daha güzelleşmiş...»

Genç reji asistanı:

— Hoş kız, diye mırıldandı.

— Tabî yahu, dedi Noter'in oğlu. Ben görmiyeli daha da güzelleşmiş!

Arkadaşının koluna girdi:

— Ne yapalım biliyor musun?

— Ne yapalım?

— Bir tur atıp eve dönelim!

— Sonra?

— Onlar şimdi vur patlasın çal oynasın. Adı çay. Bira konyak gırla gidiyor...

— Peki?

— Bir kıyıdan... Ha?

Reji asistanı heyecanlandı:

— Hârika!

— Ben çokluk saklanırım bir kıyıya...

— Kızlarla aran iyi öyleyse?

— Eh şöyle böyle ama, bu Neriman hiç pas vermiyor.

— Niye?

— Onun gözü filimcilerde. Daha doğrusu Ayhan Işık, Orhan Günşiray'larda falanmış. Bizim kız anlatıyor da, tam ama tam bir sinema delisi!

Genç reji-asistanı buraya mim koydu. Demek kız sinema delisi, Ayhan'ların falan âşıkıydı?

Bir saata yakın, şehrin ana caddesinde, yukarı aşağı dolaşarak vakit öldürdüler. Sonra ana caddenin aşağılarındaki eve geldiler. Pikapta çalınan bir Twist taşıyordu dışarlara ve arada çılgın genç kız kahkahaları.

Noter'in oğlu evin arkasındaki bahçeden girdi. Ayaklarının uçlarına basarak taşlığı geçti, sokak kapısını yavaşça açtı. Reji-asistanı içeri kaydı, kapı gene yavaşça kapandı. Sonra iki genç, ayaklarının uçlarına basarak merdiveni usul usul çıktılar. Noter'in oğlunun zaman zaman seyretti-

ği yan odanın perdeleri ardından salonu gözetlemeğe başladılar: Güzel, çirkin, şişman, kuru bir alay kız, avukat, doktor, mühendis, eczacı, fabrikatör, tüccar, çiftçi kızları biralarına karıştırdıkları votkalarla çileden çıkmış, pikapta boyuna tekrarlanan Twist'e uyarak, filimlerde gördüklerini acemice kopya etmeğe çalışıyorlardı. İçlerinde bu işi tamı tamına başarabilen yoktu. Ama en hoşu, Noter'in oğlunun elbisesini giymiş Neriman'ın pozlarıydı. Bir ara Noter'in kızının koluna çapkın bir erkek gibi girdi:

— Müsade eder misiniz şekerim?

Kahkahadan kırılan Noter'in kızı, ağzı süt kokan toy bir genç kız edasıyla:

— Aa... dedi. Daha neler?

Neriman sırnaşık, işinin ehli bir zamparaydı sanki:

— Niçin?

Noter'in kızı da sözde ciddileşti:

— Ne demek niçin?

— Kolunuza girdim şekerim!

— Rica ederim, ben sizin şekeriniz değilim!

Hoyrat bir erkek gibi, genç kızın beline sarılıverdi:

— Kimin şekerisin ya anam?

Genç kız kahkahaları, alkış alkış... Yalnız, koca burunlu, çirkin Fatma - Konserve fabrikası sahibinin kızı - gülmüyor, hattâ Neriman'a bakmaz, numaralarını bakılmağa değmez buluyormuş gibi davranıyordu.

Kızların çılgın kahkahaları iyiden iyiye artmıştı ki, yanıbaşında gülmekten kırılan Gül'e:

— Şekerim, dedi, nasıl da gülebiliyorsun?

— Kime? Neriman'a mı?

— Ne bileyim ben?

— Çok komik kız vallahi...

Dudak büktü:

— Ben hiç de komik bulmuyorum.

Gül'ün tepesi atmıştı. Pis, komik bulmuyormuş. «— Bulmuyorsan bulma, geber!»

Yanından hırsla ayrıldı. Köpek gibi kıskanıyordu Neriman'ı. Kısknsın. Neriman'ın kesip attığı tırnak kadar bile olamazdı!

İnadına Neriman'ın yanına gitti, çirkin fabrikatör kızına duyurarak:

— Neriman, 'dedi, canım Neriman. Vallahi bir harikasın sen!

Neriman anlamıştı. Tâ karşıdaki fabrikatör kızına göz ucuyla baktı:

— Bâzıları öyle bulmıyabilir.

— Boşver bâzılarına. Atla git İstanbul'a, filimciler seni bir görsün, tamam. Vallahi ne Türkân Şoray, ne Belgin, ne Semra... Hiç, hiçbirinden geri kalmazsın!

Neriman gene çirkin fabrikatör kızını çatlatmak amacıyla, tıpkı tıpkısına filim artistlerini hatırlatarak:

— Mersi, dedi.

Sonra gene Noter'in kızını elinden tutarak yatak odasına çekti:

— Rica ederim şekerim, bir dakika, bir dakikacık...

Noter'in kızı gene o toy, ağzı süt kokan genç kız ürkekliği içinde direndi:

— Olmaz!

— Niçin?

— Olmaz da onun için...

— Olmıyacak ne var şekerim?

— Rica ederim bana şekerim demeyin!

— İçiniz mi bir tuhaf oluyor yâni?

—

— Niçin cevap vermiyorsunuz hayatım?

— Ben sizin hayatınız da değilim!

— Peki ama, sizi çılgın gibi seven âşığınıza bu yaptığınız doğru mu?

Toy kız sözde tava geliyordu:

— Bilmem ki, erkeklere güven olmaz da...

— Ya!

— Evet.

— Bunları annenizden mi öğrendiniz, haminnenizden mi?

— Rica ederim...

Kolundan çekti:

— Hadi hadi nazlanmayın artık. Sizin için deli divane olan bir genci üzüm üzüm üzmeyin!

Adımını zorla attı:

— Bilmem ki. Ya bir gören olursa?

— Olsun.

— Beyba'ma söylerlerse ya?

— Nasıl olsa annemi gönderip istetmiyecek miyim?

— Evet ama, daha nişanlı bile değiliz...

— Nişan, nikâh birlikte olacak canikom. Öyle kararlaştırmamış mıydık?

Avukatın zayıf sarışını gülmekten katılıyordu. Bir ara:

— Canım, dedi, ortada henüz nişan nikâh olmadığı daha iyi!

Kızlar hemen hemen hep bir ağızdan:

— Neden?

— Neden olacak? Birbirlerini denerler, tadına bakarlar birbirlerinin!

Kahkahalarla alkışlar. Sağdan soldan:

— Öyle ya, acı mı, tatlı mı?

— Belki de ekşimsidir!

— Yahut kekre...

— Buruk.

—

—

Neriman yeniden karakter değiştirerek, bu sefer de suya batmaz bir kopuk rolü oynamağa başladı:

— Girsene içeri ulan, kayarto!

Kızı kolundan sertçe çekti.

Fabrikatörün çirkin kızından başka bütün kızlar, birbirlerine tutunarak katılıyorlardı gülmekten.

— Bu kız vallahi de sanatkâr, billâhi de sanatkâr!

— Hem de nasıl...

— Ben onun kadar güzel, onun kadar sanatkâr olayım da bak!

— Ben de. Vallahi ne anne tanırım, ne baba!

Fabrikatörün çirkin Fatma'sı aralarına karıştı:

— Allah aşkınıza neresi sanatkâr? Ben onda ne sanat görüyorum, ne de öyle âhım şâhım bir güzellik! Siz Türkân Şoray'ı, Belgin Doruk'u, ötekileri yakından görün de bakın. Neriman vallahi su dökemez ellerine!

Kızlar üzerinde durmuyorlardı. Zaten davetsiz falan gelir, aralarına karışırdı. Okul arkadaşları olduğu için, «— Gelme» diyemiyorlardı. O da anlıyordu ama, gene de geliyordu işte. Bir parça da inadına. Kızlardan hemen hepsinin gizli kapaklı sevişme işlerini biliyor, fazla ileri giderlerse

yüzlerine vurmayı, daha olmazsa onları memlekete rezil etmeyi tasarlıyordu. Oysa, ah onun da bu kızlar gibi sevgilisi olsaydi da dile düşseydi, başkaları da onun başkalarına yaptığınca sevgilisinden ötürü tehdit etseydi! Ama en çok Neriman'a kızıyordu. Kızmasının tek sebebi. Neriman'ın gerçekten çok güzel oluşu, sokağa çıkınca genci yaşlısı, okumuşu, cahilinin lâf atmast, onun ardından gitmesiydi. Alttarafı basit bir pazarcının kızıydı. Şayet günün birinde yolu İstanbul'a düşer de filimcilerin dikkatini çeker, filimlerde rol alırsa, Fatma'nın yüreğine iniverirdi.

Neriman'sa, kolundaki Noter'in kızını tam bir bitirim gibi, yatak odasına sokmuş, yatağa yatırmağa zorluyordu:

— Cilve yapıp durma ulan inek. Gireceksen gir şu yatağa!

Baktı ki nazlanıyor, kucaklayıverdi:

— Sennen mi uğraşacağım, zilli?

Noter'in oğluyla Reji-asistanı perdenin ardından gülerek seyrediyor, arada hafiften konuşuyorlardı:

— Nasıl Neriman'ın sanat yanı?

Kızı sanatından çok beğenen Reji-asistanı:

— Hârika, dedi. Şerefsizim hârika. Şununla açık açık konuşsak da, İstanbula gidince bizimkilere açsam...

— Yâni rol mü verdireceksin?

— Tabî.

— Kız kardeşime açayım öyleyse...

— Aç birader. Aç da parlasın fıkara. Burada sönüp gidecek...

—

—

Kızlar yeni, çok daha güçlü kahkahalarla dışarı çıkmışlardı. Pikap gene çalıştırıldı, gene, kimbilir kaçıncı sefer hep o Twist başladı. Dans etmiyor, birer kıyıda votkalı biralarını yudumluyorlardı ki, Neriman yerinden fırladı:

— Çocuklar, aklıma hârika bir fikir geldi!

Hep kalktılar, Neriman'ın çevresini aldılar:

— Ne fikri kız?

— Ha? Ne fikri Neriman?

— Ne fikri be?

Onun gözleri gene fabrikatörün çirkin Fatma'sına dikiliydi:

— Vazgeçtim vazgeçtim anlatmaktan! dedi.

Ama kızlar ardını bırakmadılar:

— Vaz mı geçtin?

— Niye?

— Niye vazgeçtin kız kâfir?

— Vaz geçme, vaz geçme şekerim...

— Demek bizi kırıyorsun?

— .....?

— .....!

Kızları bir kıyıya çekti, Fatma'ya duyurmamağa çalışarak:

— Hani o doktor vardı ya?

Kızlar hiç düşünmeden, şehrin en yakışıklı, üstelik kadınları, daha çok da kızları ilgilendiren, gururuyla daha çok yakışıklılaşan doktorunu hatırlamışlardı. Güzel bir karısı, çok tatlı bir erkek çocuğu vardı. Sanki güzel karısı olan başkalarına bakmazmışçasına, kızlara yüz vermiyordu. Böylesine namuslu, ırz ehli, dürüst oluşuyla kızları rahatsız ediyor, zaman zaman, en çok da böyle toplanıp kafaları da hafif tertip çektiler mi, adamı

rahatsız etmek için, akıllarından geçeni, ellerinden geleni geri koymuyorlardı.

— Telefon edelim diyeceğim ama, şu pis kız bizi ele verebilir!

Kızlar da tıpkı böyle düşündükleri için, ondan yana baktılar. Zâten bir şeyler sezmeğe başlıyan çirkin, kıskanç kız, öfkeyle ayağa fırladı:

— Bakışlarınızdan, fiskoslarınızdan anlıyorum benden gizli bir işiniz var. Açık söyleyin şekerim. Açık söyleyin de çekip gideyim!

Öfkeyle kalktı, salondan hırsla çıktı gitti.

Ev sahibi Noter'in kızı istemiyerek ardından koştu. Merdiven başında yakaladı:

— Fatmacığım, çok alıngansın ama...

— Tabî alınırım şekerim. Eşek değilim ben!

— Estafurullah. Sana eşek diyen oldu mu?

— Olmaz tabî. Kim diyebilirmiş?

— Hiç kimse diyemez Fatma. Aldırma. Bak vallahi darılırım!

Dinlemedi:

— Darılma nonoşum, duramam. Beş kuruşluk pazarcı kızına tapıyorsunuz. Mâdem böyle, benim için beş paralık değeri olmayan insanların meclisinde daha fazla kalamam!

Noter'in kızı da üstelemedi.

Çekti gitti.

Gittikten sonra salona çöken ağır gölgesi de kalkmış, ortalık ferahlamıştı.

Neriman mağrur, kendini beğenmiş yakışıklı doktorun telefon numarasını çevirdi. Az sonra doktorun ciddî, kalın, erkek sesi:

— Evet?

— Fikret bey?

— Evet, ben'im. Buyurun!

— Nasılsınız efendim? Allah daha iyi etsin efendim. Cici bayanınız da âfiyettedirler işallah? Ya yavrunuz? Canım ne yapacaksınız kim olduğunu? Bir hayranınız! Evet evet, hayranınız. Yaşım mı? On sekiz. Hayır kızım, kadın olmak şerefine erişemedim henüz. Erişemedim ama, o biçim kızlardanım!

Kızlar kahkahalarını zor zaptediyorlardı.

— Evet evet o biçim. Sizi seviyorum, aşkınızdan geceleri çorapsız yatıyorum nonoşum! Yoo... ağzınızı bozmayın! Demek insan Tıp fakültesinden diploma almakla, papyon kravat takmakla, bıyığının altını üstünü inceltmekle adam olamıyormuş... Yazık. Çok yazık hem de. Ayol yakışıklı mı sanıyorsun kendini? Yoo... Çirkin değilsiniz belki ama, ne bileyim, şeysiniz, şey işte, komik, komik, komiiiiik!

Telefonu çat, kapattı.

Kızlar bastılar kahkahaları. Yerlere yata yata, iki kat ola ola gülüyor, soluklarını zor toplıyorlardı.

Tam bu sırada sokak kapısı çalındı.

Kızlar ürkek serçeler gibi pencereye koştular, haber, haber değil müjde verdiler âdeta:

— Ağabeyin geldi!

— Yanında da o şey...

— Filimci filimci!

—

—

Neriman «Filimci» sözünü duyunca pencereye çılgın gibi koştu, baktı, gördü. Kalbi hızlı hızlı çarpmağa başladı.

Kızlardan birkaçı coşmuştu:

— Gelsinler gelsinler...

Birkaçıysa tedirgindi:

— A... olmaz kardeş!

— Yakışık almaz vallahi...

— Lâfa söze kalırız!

—

—

Neriman ne diyeceğini şaşırmıştı. Noter'in kızı sordu:

— Ne dersin Neriman? Gelsinler mi, gelmesinler mi?

Düşünmeden:

— Tabî gelsinler canım, dedi. Erkek diye taşlara saplanıyor, erkek rollerine çıkıyoruz!

Az sonra Noter'in oğluyla salona gelen Reji asistanı, az önce perde ardından uzun uzun gözetlediği kızlara çaktırmamak için ciddî, kızların delici, hayran bakışları önünde mağrur, dikiliyordu. Yakışıklılığından, kızlar tarafından beğenileceğinden şüphesi olmıyanların gururlu hâli.

Kızlar da onun kadar ciddî değilseler bile, gene de az önce şakanın, matrağın daniskasını yapanlar kendileri değilmişlercesine derlenip toparlanmışlardı.

Genç adam, üzerine çevrilmiş hayran bakışların ondan bir şeyler beklediğini anlıyor, istediklerini vermek, hepsini, ama en çok da Neriman'ı kendine hayran bırakmak istiyordu.

Önce, Paris'te sürttüğü sıralarda elden düşürüp satın aldığı çok fiyakalı, çok afilli siyah kadife pantalonunun çapraz cebinden birinci sigara paketini, ardından ayni pantalonunun bir başka cebinden kibritini öyle şip-şak çıkarıp yaktı ki, gene başta Neriman, kızlar onda aradıkları şeyi bulup hayran oldular. Farkındaydı. İkinci bir numa-

raya geçmeli, kızların hayranlığını sürdürmeliydi. Birden, pikaptaki Twist'e dikkat etti. Hep o numaracı hâliyle âni bir dönüş yaparak:

— A... dedi. Twist boşa gidiyor! Niçin?

Noter'in kızı hariç, öteki kızların yürekleri oynadı. Pek beceremiyorlardı ki. Becerseler bile, şu, az önce hiç kimseye benzemeyen pantalonunun hiç kimseye benzemeyen ceplerinden, hiç kimsede rastlamadıkları biçimde sigara çıkarıp yakan, elbette ki Twist'in en güzelini yapabilecek, uzun favorili genci memnun edecek şekilde beceremezlerdi.

Birbirlerine tutunarak bakıştılar, gülüştüler, utana utana, hattâ içkili oldukları halde kızardılar.

Noter'in oğlu:

— Bilmiyorlar ki, dedi.

Genç Reji-asistanı da bunu bekliyordu:

— Bilmiyorlar mı? Hayret. Bakın, çok basit...

Başladı.

Onlardan elbette daha iyi yapıyordu ama, gene de kızların birbirlerine tutunarak bakışlarındaki hayranlığı haklı çıkaracak kadar değil. Kasaba kızlarının hemencecik beğenip, hayran oluverişleri içindeydiler.

Neriman ağzından kaçırıverdi:

— Öztürk Serengil gibi!

Ağız kenarıyla şöyle bir güldü: «— Öztürk gibi mi? O da kim? Ha, şu... Biz bunu Avrupa'da öğrendik, Paris'lerde oynadık, yarışmalarda dereceler aldık...»

Durdu.

— Caz, dedi, caz olmalı. Sonra, bu, en basit şekli. Ben Paris'teyken...

Anlattı, anlattı, anlattı... O Paris'teyken hayatı bambaşkaydı. Fransanın, ne Fransası? Dünyanın en ünlü film ve güzel sanatlarından yığınla dostu vardı. Her gün, sabahlardan akşamlara kadar... Yemeler, içmeler, gezip tozmalar. Sabaha hangi yatakta başlayıp, geceyi kimin koynunda geçirdiklerini bilemezlerdi. Canım Paris'ti orası, Avrupa. Burası gibi...

Eliyle pencereden dışarları gösterdi: «— Ne burası be? Köy. Avrupa köylerinin yanında, pöh. Ben Paris'teyken, gece, gündüz farkını kaybetmiştim. Kafa işte, ne diye geldim sanki buralara? Bin pişmanım ama, askerliğim, ah askerliğim olmasa...»

Neriman:

— Ne yapardınız?

Neriman'a hayretle baktı:

— Ne mi yapardım?

—

Derin bir iç geçirdi:

— Hemen çeker giderdim! Beni orda nelerin beklediğini tahmin edemezsiniz. Meselâ Brigitte Bardot... Bir sap kiraz gibi, ufacık bir kızdı. Siz onu filimlerinden, o da bâzı filimlerinden tanırsınız. Çok, ama çok hoş bir kız. Daha Le Trou Normand'ı çevirmemişti, dedim ki bir gün bir dost meclisinde, sende çok büyük kaabiliyet var. Dikkat et, çalış, geleceğin en büyük artisti olacaksın! O zaman şimdiki gibi ünlü falan değil, bâdem içi gibiydi evlâdım. Tabî söz dinledi, çalıştı, filimleri ard arda sökün etti: Si Versailles m'était conté, Filles sans voiles, Les Grandes Manoeuvres. İngiltere'de Doctor at Sea... Türkçesi nasıldı bakayım?

Kalın, siyah, gür kaşları çatıldı, alnı kırıştı, açıldı, buldu sonunda:

— Ha, şöyle aktarılabilir: Denizdeki acemi doktor, yahut hayır, acemi doktor denizde. Tamam. Efendim fransızca, ingilizce... Hoş, italyanca da aynı gramatikal, nasıl derler sarf ve nahiv... eskilerin ne tuhaf kelimeleri var. Bey'bam, ama daha çok dedemin kitaplarından... Benim yaşımdakiler Osmanlıca'yı benim kadar bilemez. Çünkü dedem... Dedem dedimse, hani mükemmel fransızca bilirdi. Dedem olmasa ben kaabil değil fransızca'yı bu kadar. Hooş, bey'bam da... Adam yıllarca önce Fransız mektebinde okumuş. Paris'te tamamlamış öğrenimini. Bizim evde ana dili Fransızca'ydı âdeta. Annem, Dame de Sion'dan mezundur. Evde hizmetçiler falan ne konuştuklarını anlamasınlar diye fransızca konuşurdu babam annemle. Ben âdeta doğar doğmaz Fransızca içinde buldum kendimi. Fransız dostlar hayret ederlerdi fransızcama... Efendim Paris, başkadır Paris. İstanbul beni çok sıkıyor. Çok dar, çok iptidai. Hele yerli filmlerin renksizliği, espri'den, genel olarak kültürden mahrum oluşu... Sinema düşünmeli. İnsan problemini çözümlemeli. Bizde? Aman Allah!..

Yarıdan çoğu kendiliğinden tükenen sigarasının izmaritini tablada ezip, heyecanla devam etti:

— Mamafi, memleket sanatı, memleket kültürü. Bana göre hava hoş. Çeker giderim, bir yön çizerim kendime... ama öyle değil. Sen git, ben gideyim, sonra? Biraz bir şeyler bilenlerin kalıp, bu fakir, bu görgüsüz, bu bilgisiz memleket çocukları üzerinde... Çünkü sizi temin ederim, benim mem-

leketimde de ne bileyim, bir Brigitte, bir Sophia neden çıkmasın? Bilhassa Sophia!

Gözlerini Neriman'a dikmiş ve susmuştu: «— Siz, siz elbette ki bir Sophia olabilirsiniz. Tabiî erbabının eline düşerseniz!»

Kızlar bakıştılar. Hemen hemen onlar da aynı şeyi sezmişlerdi.

Yeni bir sigara yaktı:

— Bakalım, bir şeyler yapacağız. Yapmak lâzım. Bu, zevksizlik örneği, yerlerde sürüklenen yerli filimlerimiz için, efendim? Seri konferanslar düzenlememi istiyor İstanbul'daki dostlar · ama, bakalım. Kesin söz vermedim. Çünkü, vaktim yok. Yok ama, şu da var ki, filimciliğimizi yerden kaldırmak lâzım!

Kızlardan biri pat diye soruverdi:

— Ayhan Işık'ı nasıl buluyorsunuz?

Küçümsiyerek güldü.

Bir başkası:

— Peki, Orhan Günşiray?

Ardından kadın artistler sorulmağa başlandı:

— Türkân Şoray?

— Belgin? Belgin Doruk?

Canı sıkılmıştı bu zevksizliğe. Nasıl anlatmalı, nasıl anlatmalıydı ki, o Paris'teyken... duymamıştı işitmemişti bunların adını sanını. Sonra gene nasıl anlatmalıydı ki Paris'te olsalar, bu Ayhan'ların, Orhan'ların, Belgin'lerin falan suratına kimse bakmazdı!

— Film sanatında önemli olan rejisördür. Türkiye'de aklı başında, çaplı rejisör olsa hepsini pek âlâ da oynatır ve eli yüzü düzgün filimler yapardı. Ama yok. Burada rejisör diye geçinenlere Avrupada klaket bile taşıtmazlar!

Noter'in kuru oğlu hiçbir şey anlamadığı hâlde:

— Doğru, dedi. Taşıtmazlar...

Noterin oğlunun «Doğru» sundan cesaretlenmişti:

— Değil mi ama? Bunlar daha rejisörlüğün «Re» sinden habersiz. Geçenlerde bir filim şirketinde bir rejisörle tanıştırdılar. Erksan mı ne? Erksan evet. Şöyle bir yokladım, hava. Ama tâbi üstelemek işime gelmedi.

Sigarasından, ona göre çok «Artistique» bir duman aldıktan sonra:

— Bakalım, dedi. Büyük firmalarla belki de anlaşır, birkaç örnek filim çeviririm ama, dediğim gibi, İstanbul beni çok sıkıyor. Şayet aklım hükmederse, ücrete falan aldırış etmeden; çünkü ödedikleri ücret şaşılacak derecede gülünç, evet ücrete falan aldırış etmeden birkaç örnek filim çeviririm. Herhalde çekim ücreti almamaktan yana olacağım. Yirmi, otuz bin lira alıp da Paris'tekileri kendime güldüremem. Gidince beni bir güzel tefe alırlar, rezil olurum!

Tablaya sigarasının külünü çırptı, sustu. Bütün «Artistique» kozlarını oynamış, çevreyi kendine hayran bırakmış farzediyordu kendini ama, Noter'in oğlu başta, kızlardan çoğu, attığını anlamışlardı. Neriman'a gelince, o da ötekiler gibi bir şeyler sezse bile, kafasından aykırı düşünceleri atıyor, onu beğeniyordu. En çok da Paris işi fiyakalı pantalonunun çapraz ceplerinden çıkardığı sigara, kibritiyle, onları çakıp yakışına kesilmişti. Hiç kimse, ama hiç kimse onun gibi sigara yakamazdı. Ya favorileri? Yarım gülüşleri? Sigarasının dumanını havaya üfleyişi? Pencereden dışarlara bakışı?

Çekinerek sordu:

— Çevireceğiniz filimlerde baş erkek rollerini hangi artistlere vereceksiniz?

Genç Reji-asistanı derin bir iç geçirdikten sonra:

— Bilmiyorum, dedi. Beni en çok düşündüren problemlerin başında bu geliyor. Demin de anlatmağa çalıştım, Türkiye'de sinema oyuncusu yok! Hele jön? Hak getire!

Sigara paketi, kibrit, üst üste geniş dumanlardan sonra:

— Aslına bakarsanız Türkiye'de jön olmadığı gibi yardımcı artist de yok, kameraman da. Peki senarist var mı? Hayır. Onun için, herşeyi oturup kendim hazırlamak zorundayım. Aksi halde hiçbir şey yapılamaz!

Sol elinin parmakları arasında sigara, sağ eli arkasında, ikiye ayrılmış kızların ortasından başa kadar gitti, geri döndü. Eski yerine gelince durdu:

— Hiçbir şey yapılamaz derken, sakın yıldığımı sanmayın. Hayatta hiçbir şey beni yıldırmadı ve yıldıramaz da. Ama gene de elde bazı şeyler olması lâzım. Düşünün, artistler cahil, senaristler cahil ve bomboş, rejisör diye bir şey yok. Prodüktöre gelince... onlar da işin kabaca ticaretinde. Çoğu Anadolu işletmecisinin cüzdanına dikmiş gözünü. Halbuki Paris'te prodüktör, yıldan yıla câri hesabındaki «Actif» e şöyle bir göz atar, o kadar. İşletmecinin istediğini değil, sanatın dilediğini yapar. Burada, pöh. Olmaz, bu şartlar altında olmaz ama, yapacağız. Belki de işe «A» dan başlamak gerekecek. Mâmafi gene de örnek bir filim çevirip, halkın dehşetli ilgisiyle gişe işini halledip, Türk filim sanatına hizmet... efendim?

Demindenberi anlatılmıyormuş gibi, Neriman gene pat diye sordu:

— Peki artistleri nerden bulacaksınız?

Kız çok güzel olmasaydı terslemenin tam sırasıydı ya, kendini tuttu:

— Düşünüyorum, dedi.

Sonra gözlerini sertçe kaldırdı:

— Zavattini diye birini duymuş muydunuz?

Neriman kıpkırmızı kesildi:

— Hayır.

Memnun, ardını getirdi:

— Cesare Zavattini İtalyan senayocusu, sinema nazariyecisi, romancı. On parmağında on hüner adamın. Bilmem görmüş müydünüz, Ladri di Biciclette, Bisiklet Hırsızları diye gösterilmiş olacak Türkiye'de!

Noter'in oğlu:

— Tamam, dedi. Bisiklet Hırsızları. Saray'da mı ne gördüktü...

— İşte bu filmde yüce sanatçı, artistleri sokaktan, rasgele çeker alır. Ama oynatır! Mesele burada işte. Düşünen bir sinema, seyircisini düşündürür. Olduğu yerden alır yüceltir. Bir mânada bu, sinemanın filozoflaşması demek oluyor...

Gene birden bir başka soru:

— Fransızların Dörtyüz Darbe'sini görmüşsünüzdür!

Gene Noter'in oğlu:

— Evet.

Kızlara dönen Reji-asstanı:

— Siz?

Başlar önlere eğildi.

O, hâkim:

— Yazık, dedi. Görmüş olmanızı çok isterdim.

Bisiklet Hırsızları gibi, Dörtyüz Darbe'de de ne baş artist, ne kıç. İnsanlar var. Hayatta olduğu gibi. Yaşıyorlar. Duyuyor, hisleniyor, seyirciyi hislendiriyor, daha güzeli etkiliyorlar!

Noter'in oğlu kızlara açıkladı:

— Bülent Nejat dostumuz da burada, yani Türkiye'de...

Arkadaşının sözünü aldı:

— Bunu yapmak istiyorum. Memleketimin mahallî renkleri, çeşitli problemlerinden faydalanarak, Dünya'yı etkileyecek filimler yapmak gayem!

Sustu. Sustu ama, içindeki ihtiras cehennemi alabildiğine alevler saçıyordu: Böyle bir Türk filmiyle Milletlerarası festivallere girecek, dereceler alacaktı.

IV

Neriman bütün o konuşmaların karmakarışık havası içinde hayran, karyolasına sırtüstü uzanmış, gözleri tavandaki bir noktaya dikili, bu hem yakışıklı, hem de çok bilgili genci düşünüyordu. Demek Türkiye'de ne kadın artist vardı, ne de erkek. Türkiye'de daha başka pek çok şeyin de olmaması önemli değildi Neriman için. Önemli olan, çevireceği yeni filimlerin artistlerini sokaktan, rasgele seçmeyi kurmasıydı. O kadar ki, bakışıyla: «— Bunlardan biri belki de baş kadın artist siz olablirsiniz!» demek istemişti.

Uzaklarda yatsı ezanı.

Duymuyordu. Şu anda değil ezan, değil babası, annesi, hattâ Noter'in kızı, oğlu, öteki kızlar... hiç kimse yoktu. Varsa Bülent Nejat, yoksa Bülent Nejat. Hiç kimseninkine benzemiyen pan-

tolonu, pantolonunun sigara, kibrit cepleri, sigara paketiyle kibriti çıkarışı, kibriti çakışı, sigarasını yakışı, ağız dolusu dumanı tavana üfleyişi, yanık kibrit çöpünü baş ve şahadet parmaklarıyla kırışı, kırık çöpü fırlatıp atışı, konuşurken kara gözleriyle arada mağrur bakışlar fırlatışı...

İşte asıl bu, bu magrur bakış!ar!

Bir yandan br yana döndü karyolasında.

Bu bakışlar, bu mağrur bakışlar neler neler anlatmıyordu Neriman'a ama, yetmiyordu, yetmiyordu işte!

Karyolasından sinirli, tatlı bir sinirlilikle yere atladı.

Boydan boya çatlak aynanın karşısına geçti, kendine baktı. Ne zavallı, ne utanılacak haldeydi onun önünde. Bu ayna, bu oda şu sergiler, hele şu şeker sandıkları üzerine serili yatak, bu ev, bu anne, hele hele «Hark tuuu, hark tuuu» larıyla yobaz baba... Şayet bir gün bu «Baba» yla karşılaşırsa kimbilir nasıl alaya alacak, onu nasıl küçümsiyecekti! Ya Süheylâ abladan alıp da akşam geri verdiği bal renkli elbise, ayakkaplar? Duysa, duyuverse, vallahi bir daha yüzüne bakmazdı Neriman'ın!

Birden aklına Bisiklet Hırsızlariyle Dörtyüz Darbe geldi. Bu filimleri de görmemişti. İstanbul'da otursalar gider, göröür, Bülent Nejat gibi hayran olduğu yakışıklı adamın karşısında başını önüne eğmezdi. Ne fena, ah ne fenaydı!

Gözleri dolu dolu, utançtan kıpkırmızı, aynanın önünden çekildi. Pencereye yürüdü. Perdeyi hafifçeç aralayıp sokağa baktı: Bulutlu bir göğün altında yarı karanlık, yarı ölü bir kasaba. Karanlık evler ölü uykusuna yatmışçasına hareket-

sizdiler. Daha uzaklarda bir minare. Ama derinden derine şehrin, uyanık şehrin bir parçasından müzik sesleri geliyordu. Belki de Şehir kulübü, yahut şehrin tek gazinosundan. Sıkıcıydı, sıkıcıydı, sıkıcı! Patlıyacaktı. Sevmiyordu işte zorla mı?

Araladığı perdeyi sertçe örtüp ayna karşısına yeniden geldi.

Onu bir daha görebilecek miydi? Nasıl? Nerde? Gene Noter'lerde mi? Ne demişti ardından? Noter'in kızı haber getirir miydi? Herhalde getirirdi. İyi kızdı, seviyordu onu. O gün sanki ne diye çabucak ayrılıp eve gelmişti.

Babasını hayal etti. Yüzü nefretle buruştu. Allah kahretsindi böyle babayı, kahretsindi. Oysa akşama çok vardi ayrıldığında. Hiç olmazsa bir saat, iki saat orada, onun yanında, mağrur bakışları önünde kalabilirdi. Sigara paketini, kibriti çıkarışı, çakışı, sigarasını yakışı... Hiç hiç kimsede görmemişti o biçim kibrit çakış, sigarasını yakışı. Ya dumanları tavana üfleyişi?

Pencereye yenden gitti, perdeyi açtı. Noter'lerin evine doğru baktı içi yanarak. Şu sırada onlarda mıydı acaba? Belki de Noter'in oğlu akşam yemeğine alıkoymuş, babası annesiyle tanıştırmıştı. Neden olmasın? Gerçi Noter de babası gibi, elinde tesbih, başında lâcivert bere, dudaklarında pıtır pıtır dualarla babasını az buçuk hatırlatırdı ama, kızı: «— Babamın o hallerine bakma» demişti, «— biliyorsun memleketimiz çok geri, ne yapsın? Halka kendini sevdirip saydıracak. Yoksa ne namaz, ne oruç. Benim babam kimin arabasına binerse onun düdüğünü çalar!»

Perdeyi yavaşça kapatıp pencereden çekildi.

Ne tuhaf, Bülent Nejat'ı göreliberi içine ga-

rip bir sıkıntı çökmüştü. Hep onu arıyordu. Onunla, onun yanında olmak. Şu anda Noter'lerde de hep birlikte yemeğe oturdularsa... Kiminle yanyana oturmuştu acaba? Noterin kızının mı?

Kıskançlığın sert rüzgârı içini yalayıp geçti. Sonra ferahladı. Bakmazdı ona. Ayağına falan da basmazdı usullacık. Çirkin değildi Noterin kızı belki ama, güzel de sayılmazdı. Canım dikkat etmedi mi? Konuşurken bakıyor muydu ona? Hayır, bakmıyordu. Yalnız ona değil, hiç kimseye bakmıyordu Neriman'dan başka. O delici, o kapkara, o gururlu bakışlar!

Karyolasına gitti, ilişti.

Babası «Hark tuuu» lu bir yobaz değil de, Noter amca gibi anlayışlı olsa. Bir gün O'nu evlerine yemeğe çağırsalar. Gelse. Süheylâ ablalardan masa örtüsü, tabak, çatal bıçak alsalar. Kızartmalar, tatlılarla ağırlasalar onu.

Kalktı yatağının kıyısından.

«— Nerdee?» diye geçirdi. «— Benim babam insan mı? Anca varsa efendi hazretleri, hanım sultan!»

«Hanım Sultan» ın yiyecek gibi bir bakışını hatırladı birden. Babası birgün annesiyle onu İmam efendi'lere gezmeğe götürmüştü de, babasının şimdiye kadar bilmediği bir yanını hayretler içinde görmüştü: Uzun boylu, güçlü babası, İmam efendinin karşısında kedi gibi oturmuştu. Koskoca babası, iriyarı İmam'la beyaz başörtülü karısı «Hanım Sultan» ın ellerini saygıyla öpmüştü!

Bülent Nejat görmeliydi babasının bu utanılacak hâlini...

Yatağına yeniden ilişti.

Yok canım. Noter'in kızına dönüp bakmazdı

bile. Diyelim ki akşam onlarda yattı. Yatmazdı ya, yattı. Gece tuvalete çıktığında kızla karşılaşabilirler miydi acaba?

Karyoladan hırsla kalktı.

Onu kollarının arasına alır mıydı? Dudaklarından öper miydi?

Yüklü göğsü inip inip kalkıyor, soluyordu. Sanki Bülent Nejat Noter'lerde yemeğe kalmış, sonra da orada yatmıştı da tuvalete giderken, sofanın bir kıyısında rastlaşmışlar, kız kendini genç adamın kollarına atmış, dudaklarını uzatmıştı.

Telâşla silkindi: «— Hayır hayır. Bülent Nejat İstanbul, Paris görmüş insan. Noter'in kızına mı tenezzül eder? İstanbul'daki yığınla kadın artisti beğenmiyor da... Ben? Beni beğendi mi acaba? Arkamdan ne dedi? Belki de Türkân'dan, Belgin'den daha güzel dedi. Bakışı öyleydi. Ne diye bakışlarından gözlerimi kaçırdım sanki? Pis, evet pisim. Ya kırıldıysa gözlerimi kaçırışıma? Ya arkamdan cahil dediyse? Yahut da sorduysa kimin kızı olduğumu? Onlar da yobaz bir pazarcının dedilerse? Dudak büktüyse?»

Tırnağını sinirli sinirli kemirdi.

«— Noter'in kızı beni sever. Babamdan hiç hoşlanmadığımı da bilir. Hattâ nefret ettiğimi. Söylemez. Söylemeyince... beni belki Belgin"den de, Türkân'dan da, ötekilerden de güzel bulmuş olabilir. Yahut da bende onlardan ayrı bir başkalık... Çünkü ne yerli jönleri beğeniyor, ne de kadın baş artistleri. Çevireceği filimlerde tanınmamışlara yer verecekmiş. Belki de bana duyurmak için mahsustan böyle dedi!»

Gözleir parladı.

«— Tamam, mahsustan. O sıra, o sıra işte, filimlerde tanınmamış artistlere baş rolleri vereceğini söylediği zaman bana dopdolu baktıydı. Ya gülmesi? Anlıyorum, anlıyorum beni beğendiğini, hem de dünyalar kadar.. Acaba benden sonra neremi, neyimi beğendiğini açıklamış olabilir mi? Belki de Noter'in kızına bir başka gün gene onlarda buluşup buluşamıyacağımızı sormuştur. Noter'in kızı? Peki der mi? Yoksa kıskançlığı şahlanır da babamdan falan söz açar mı?»

Telâşlandı.

Gerçekten de, kıskançlığı tutuverirse? Babamın pazarcılığından, taassubundan, kızını sokağa çorapsız bırakmadığından... hele hell Süheylâ abladan aldığı ödünç üst baştan söz açarsa?

Odanın tam ortasına geldi, yumruklarını sıktı:

«— Yandım» dedi sesli sesli, «— O zaman yüzüme bile bakmaz. Zâten ben de ona bakamam bir daha. Beni kimbilir nasıl küçümser, nasıl iğrenir benden? Allahım, güzel Allahım... Elbiseyle ayakkaplarını Süheylâ abladan aldığımı ne diye Noter'in kızına açtım sanki? Babama kızmıştım bana almıyor diye de hep ondan. Olsun. Açmamalıydım. Açmamalıydım ama, bilir miydim onunla karşılaşacağımı?»

Birden Noter'in kızının genç Reji-asistanı'na bakarkenki bir ânını hatırladı:

«— Pis!» dedi sesli sesli. «— Çocuğa yiyecek gibi bakıyordu!»

Kapı yavaşça açıldı, annesi:

— Yatmadın mı daha yavrum?

Sırası mıydı, sırası mıydı yâni?

Gene de kendini topladı:

— Yatmadım.

— Uykun mu kaçtı?

— Bilmem?

Annesinin dilinin altında bir şey vardı sanki. Noterlerden geleliberi seziyordu bunu. Gene ayni şeyleri sezdirerek geçti, kızının yatağı kıyısına ilişti. Söze neresinden başlaması gerektiğini kestirmeğe çalışıyor gibiydi.

— Bugün Süheylâ ablandaydım... dedi.

Neriman şıp, anladıysa da üzerinde durmadı:

— Öyle mi?

— Sana br genç öğretmenden mi bahsetmiş?

Bakla çıkmıştı ağzından. Sabırla:

— Evet, dedi.

— Anlattığına bakılırsa çok da yakışıklıymış.

— .....?

— İstikbali de varmış...

Neriman dayanamadı:

— Yâni?

Kadın, beyaz başörtüsünü çözüp çenesinin altında yeniden bağladı:

— Yâni... ne bileyim kızım? Şaşırdım kaldım. Ben seni düşünüyorum. Bu aksi adamın elinde ziyan oluyorsun. Senin de benim gibi, içini karatmak istiyor. Açıkçası, ben ne düşünüyorum biliyor musun?

— Ne düşünüyorsun?

— Ben yandım, bari kızım yanmasın, kurtulsun diye düşünüyorum.

— Babam?

— Biliyorsun, seni kendine benzer birine vermek ister. Buysa öğretmen. Bugün burda, yarın şurda. Gezip dolaşmanız, burada bu adamın dizi

dibinde olmaktan iyi. Gittiğin yerde istediğin gibi açık saçık giyinir, gezip dolaşırsın. Fena mı?

Ne babası ,ne genç öğretmen, ne de gezip dolaşmak şu anda. Umurunda bile değildi. Annesi oldu bitti her bakıma babasından çok iyi düşünürdü ama, gene de düşünceleri yüzde yüz bağdaşamazdı. Anlamıyordu, anlıyamıyordu kızının aklına takılanı. Önce Neriman, hiç, ama hiç kimseden koca falan istemiyordu.

On sekizini bitirene kadar dişini sıkacak, ondan sonra...

— Anneciğim, dedi.

Yanına ilişti, elini annesinin boynuna attı:

— Babamı bilmez misin? Öğretmenleri sever mi? Öğretmenler, doktorlar, mühendisler baş düşmanı değil mi? Zındıklar, Allah kitap düşmanı deyyuslar diye atıp tutmaz mı? Ne diye olmayacak duaya âmin dersin? Vermez. Babam beni ne öğretmene verir, ne doktora, ne de mühendise!

Doğruydu. Vermezdi. Biliyordu, biliyordu ya, kimbilir belki de bir eşref saatına rastlıyabilirdi. Her ne hâl ise, üzerinde durmamalıydı şimdilik.

— E, dedi. Noter'lerde iyi eğlendin mi?

Erkek elbisesi giydiğinden, hele hele genç, yakışıklı Reji-asistanından söz açacak değildi ya!

— Çok, dedi.

— Neler ikram ettiler?

Biralarına votka karıştırıp içtiklerinden de söz açamazdı elbette:

— Hiiç. Çay, bisküvi...

— Akşamdanberi dikkat ettim, ağzın bir çeşit kokuyor. Orda sakın içki miçki içiçrmesinler?

Kızdı:

— Daha neler...

— Aman deyim kızım ha!

Tepesi attı:

— Başlama babam gibi sen de...

Kadın anlamıştı:

— Aksi herif gelmeden çek yorganı da yat!

Kızının karşılık vermemesi kadını düşüncelerinde ne kadar haklı olduğuna inandırmıştı.

Kalktı, odadan çıktı.

Acaba ne içirmişlerdi kızına? Rakıya benzemiyordu. Rakının keskin anason kokusunu kocasının gençlik yıllarından tanırdı. İçki adına rakıdan başkasını bilmediğinden, ne bira, ne de votka üzerinde durdu. Her ne içirmişlerse içirmişlerdi işte. Eve geldiği sırada bayağı sarhoştu. Gözlerinin akları da pembe pembe. Sonra daha kötüsü, sofa penceresinden kızının odadaki hâlini uzun uzun gözetlemişti. Ayna karşısına geçmeler, tırnağını düşünceli düşünceli kemirmeler, yatağına oturup kalkışlar, yeniden oturuşlar, kendi kendine konuşuşlar...

Kız Nooter'lerde birine abayı yakmasındı sakın?

Mutfağa endişeyle geçti. Durdu. Ne için gelmişti mutfağa? Ne yapacaktı? Bilmiyordu ama, şayet böyle de, kız orada birine abayı yaktıysa... Deli herifin kulağına da giderse kıyametler kopabilirdi.

Tekrar dışarı çıktı. Yemek masası başındaki iskemlelerden birine ilişti: «— Kabak benim başımda patlar!»

Kızın evde pek sıkıldığını söyliyen, izin isteyen kendisiydi. Kız böyle bir halt eder de herifin damarına basarsa, ağzının tadı iyice kaçacaktı. Yoksa bilmiyor muydu kırk yıldır güttüğü domu-

zun huyunu? Öğretmene kız mı verirdi o hiç? Değil kız vermek, yanında öğretmen lâfını ettirmezdi. Bütün öğretmenlere, askerlere, Atatürkçülere düşmandı. Onun için, açmıyacaktı bile Süheylâ hanımın söylediklerini. Zâten kız da üzerinde durmamıştı.

Yavaşça kalktı. Ayaklarının uçlarına basarak kızının sofa üzerindeki oda penceresinden içeri baktı: Kız hep o düşünceli, sinirli hâliyle ayna karşısına geçiyor, tırnağını kemiriyor, arada yatağına şöyle bir ilişiyordu. Vardı vardı, bir şeyler vardı bugün bu kızda ama ne?

Birden kafasında şimşek çaktı: Sakın Noter'in yıllardır İstanbul Hukukunda sürtüp duran, kuru haylaz oğluna tutulmuş olmasındı?

Aklına yatar gibi geldi. Oğlan kuru, çirkindi ama, babası koskoca Noter. Oğlan da liseyi falan bitirmiş. Hani böyle bir şey olsa hiç de fena kaçmaz, babası da bu işe he derdi. Aksi hâlde, sık sık sözünü ettiği kendi gibi «Dinine diyanetine bağlı» bir Allah adamına vermeğe kalkabilirdi. Kız istemez, baba küplere biner. Baskı artar. Artan baskı karşısında genç, kanı kaynayan bir kız... Allah göstermesin başını alır kaçar, kaçmasa bile kendine kıyar. Baba'nın öfkesi mâlûm. En iyisi, adamın da he diyeceği birisiydi bu Noter'in haylaz oğlu. Hukuku bitirmemişse varsın bitirmesindi. Babasının hatırı vardı. Bankalardan birinde iyi, kötü bir iş uydurulur...

Sokak kapısının kuvvetle çalınışına sıçradı. Koştu kapıyı açtı. Her zamanki gibi öfkeli değildi adam. Eskiden, yâni Demokrat'lar devrinde olduğunca, yüzü yumuşacıktı. Ne zaman aklına yatan bir haberi olsa yüzü böyle yumuşar, gözlerinin içi gülerdi.

Âdeta müjde verdi:

— İmam efendiyle birlikteydik!

Kadın için hiç de önemli olmadığı halde, gene de:

— Ya! dedi, öyle mi?

Merdivene yürüdü, durdu, karısına usullacık sordu:

— Kız yattı mı?

Kadının yüreği hop etti:

— Yattı galiba.

— Ona iyi bir tâlip zuhur etti sanıyorum. Isparta taraflarından gelmiş, güçlü kuvvetli, dinine diyanetine bağlı, nur yüzlü, akça pakça bir genç. Eh var yirmi sekiz, otuzunda. Lâkin konuşmuyor mu, ağzından yağ bal akıyor. Yolda İmam efendi dedi ki, ne dersin Haydar, senin kızı şuna, yapalım mı dedi. O münasip gördükten sonra... Hooş dur bakalım, bizim zirzop ona avrat olabilir mi?

Aklı yatmadığı halde kadın, gene de:

— Niye olmasın?

— Olamaz, çünkü bizimkinin öyle muhterem bir zâta eş olabilmesi için din bilgisi eksik. Doğru dürüst aptest alıp namaz bile kılamaz. Halbuki delikanlı...

Kalın kalın öksürerek merdiveni çıkarken, karısı hemen iki basamak ardındaydı. İşte korktuğuna uğramıştı sonunda. O zaten bir öleceğini bilmezdi. Hooş işlerin günün birinde gelip buralara dayanacağını kestirmek zor değildi. Pazarda yanyana öteberi sattıkları çember sakallı birinden sık sık söz açar, kızının tam ona göre olduğunu, herif istese bir iki demeyip verivereceğini söylerdi.

Adam yemek masası yanında durdu. Dalgındı.

Kadının yüreği de kızının endişesiyle kötü kötü çarpıyordu. Herifin dalgın, düşünceli hâlini hiç beğenmiyordu. Böyle durgun, düşünceli oldu mu, aklına bir şeyi iyice aktı demekti. Takınca da kaabil değil, aklına takılanı hiç kimse takıldığı yerden söküp atamazdı. Yalnız İmam efendi. Bir o, ne yapar yapar, ağzından girer, burnundan çıkardı.

— Bizim pazarcı arkadaş da geveleyip duruyor; bana kalırsa Neriman, Ispartalı'dan çok berikine uygun. Neden? Çünkü biz orta halli, o orta halli. Tezgâhı tezgâhımın yanında. Höt derim, çekinir. Çekinmese bile sayar. Ispartalı'ya gelince...

İskemleye oturdu. Dirseklerini masaya dayadı. İki elinin parmaklarını birbirine geçirdi, parmakları birbirine geçmiş ellerine çenesini dayadı. Gözleri yemek masasında, kendi kendine konuşurcasına ardını getirmeğe başladı:

— Ispartalı'ya höt möt diyemezsin. Kızı alır memleketine götürür. Orda zengin, hânedan insanlar olduklarına göre, anası, babası, çifte çifte kardeşleri, hısımı akrabası var tabî. Senin anlıyacağın, Neriman sultan, değil çorapsız, başörtüsüz sokağa çıkmak, korkarım pencerede bile oturamaz!

Kıs kıs güldü. Memnundu. Hem de öylesine ki, kızın yüzünden gireceği günahları Ispartalı'nın boynuna yükliyeceği için dehşetli bir ferahlıkla!

Kadınınsa endişesi an be an artıyordu. Bu duaya âmin diyemiyecekti. Sözü başka yana kaydırmak için sordu:

— Yemeği ısıtayım mı?

— Isıt.

Kadın mutfağa geçti. Gazocağının başı altına ispirto döktü, çaldı kibriti. İspirtonun mavi, filizî, sarı, turuncular oynaşan alevine bakarak düşünmeğe koyuldu: Âmin diyemiyecekti bu duaya... Çünkü kız ne babasının pazarcı arkadaşına, ne de Ispartalı'ya yatacaklardandı. Gözü dönmüş, açıklık, çıplaklık, sinema delisi, etekleri havalı, halası olacak kancığa çekmişin biriydi .Birinde ,babasının pazarcı arkadaşından lâf getirmiş, ağzını aramış, «— Seni babandan istemiş. Baban da peki demiş...» demişti de, gözleri yuvalarından huylu huylu fırlayıvermişti: «— Babam herifi pek beğendiyse kendi varsın!»

Gazocağını üst üste pompaladı. Ocak hışıltıyla yanmağa başlamıştı. Kadın yemek tenceresini getirip üstüne oturttu. Yeniden çömeldi.

Sormuştu gene: «— Peki, baban verimkâr olursa ne yaparsın?» Rahatça: «— Hiiç. Evinizden kaçarım!»

«— Nereye kaçarsın?»

«— Nereye olursa...»

«— Baban?»

«— Pöh...»

«— Aratır, buldururşa?»

«— Aratsın, buldursun. Gene kaçarım!»

«— Gene buldurtur!»

«— Kendimi öldürüm be, a...»

«— Kim ziyanlı çıkar?»

«— Kim çıkarsa çıksın. Onun bulduğu kocaya varmam!»

Dışarda kocasının sesi:

— Bana bak!

Koştu:

— Buyur.

— Bir de aklımdan şu geçiyor, diyorum ki, Ispartalı sakın bizim kızı sokakta filân görmüş olmasın? Çünkü İmam efendinin ağzından kaçırdığına göre, tam istediği tipmiş.

— Sorsaydın?

— Neyi?

— Tipini nerden biliyormuş diye...

Karısını ayıplarcasına baktı:

— Çüş. Sorulur mu be? Ama belki de İmam efendi bahsetmiştir. Çünkü, sen de biliyorsun ya, Nerimanı pek sever...

Kadın, elinde olmıyarak hafifçe güldü. Adam farkına varmadı bereket versin. Yoksa başlardı: «— Ne güldün? Ha? Niye güldün? Aklına ne geldi de güldün? Cevap versene ulan!»

Kadın içini çekti.

Neriman'ı sevmeyip de kart karısı «Hanım Sultan» ı mı sevecekti? Nerimanı yetmişlikler bile sevebilirdi. Nitekim o gün, yâni İmam efendilere gittikleri gün!

O günü hatırlayınca yeniden mutfağa geçti. Kocaman elli, kollu, sakallı, bıyıklı herif kızı dizinin dibine oturtmuş, saçlarını okşarken: «— Yavrum benim. Demek sana ahkâm-ı ilâhiye'yi, Kur'an-ı kerîm okumayı, namaz kılmayı belletmediler? Vah benim gülüm, yavrum, ağzı süt kokan melâikem...» demişti de, «Hanım Sultan» ters ters bakmış, sonra da yerinden hırsla kalkıp dışarı çıkmıştı.

Ya sonra Neriman'ın anlattıkları?

«— Yavrum benim...» diye fısıldamış, «— ananı da dinleme, babanı da. Kaç gel bize. Ben sana namazı da belletirim, Kur'an-ı kerim okuma-

yı da. Aksi halde öte dünya cehenneminde cayır cayır yanarsın. Yazık değil mi sana?» (*)

Isınan yemeği gazocağının üzerinden indirdi, ocağı söndürdü. Sonra tencereyle dışarı çıktı.

Kocası hâlâ masaya dayalı dirsekleri, birbirine geçmiş elleri, ellerine dayalı çenesiyle dalmış gitmişti. Karısının tencereyle gelişini bakmadan gördü, gene bakmadan:

— Belki bizi de toparlar, alır memleketine götürür, dedi.

Kadın şaştı:

— Bizi de mi? Sakın bizi de kızla birlikte nikâhlamıya kalkmasın?

Eskiden, yâni şu köpek ya da eşek sahipleriyle gırtlaklaştığı yıllarda olsa atardı kahkahayı. Şimdi yağmurlar yağmış, yarıklar kapanmıştı.

Kaşları kötü kötü çatıldı:

— Tövbe de. O adam hâzâ Allah adamı. Seni, beni ne diye nikâhlasın? Ne işine yararız?

— Öyleyse bizi memleketine ne için götürsün?

Kızdı:

— Eşşek, dedi, eşşoğlu eşşek işte, avrat değil ki. Cenab-ı Allah bir üstten bir de alttan delmiş, insan diye kapmış koyuvermiş. Ulan hıyar! Adam kızımızın kocası olursa, biz nesi oluruz? Kaynatası değil mi? Yâni yakını. Peki, bizden daha yakını olabilir mi eller? Elbette malını, mülkünü, malının mülkünün idaresini bize vermese bile, bizi de malının mülkünün idaresinde vazifelendirir.

(*) Bu İmam'ın geçmişini öğrenmek için, daha önce yayınladığımız VUKUAT VAR ve HANIMIN ÇİFTLİĞİ romanlarımız gözden geçirilebilir. O. K.

Sapına kadar esnafım. Varsa, dükkânlarının, ticaretinin başına benden daha iyisini bula mı bilir?

Kadın karşılık vermedi, vermedi ama, olmazdı, olmazdı işte. Herif için değil, kızı için. Bunca zamandır isteyenleri arasında hiç mi Ispartalı kadar hallisi, mallısı yoktu? Vardı, vardı ama gel de kıza anlat!

Gitti, iki temiz bakır sahan alıp geldi. Önce fasulya tenceresinden kocasının yemeğini koydu, sürdü önüne. Sonra kendininkini. Atıştırmağa başladılar.

Adama göre bu iş, kız istese de istemese de olacaktı. Yeter ki Ispartalı gelsin resmen, ya da İmam efendi aracılığıyla istesin. İsteyecek, istetecek... isteyip, istetmeyecek olsa İmam ne diye çıtlatsındı?

Ekmeğinden kopardığı iri bir parçayı yemeğin yağlı suyuna bandı.

V

Dışarda Noter'in kızının çapkın ıslığı.

Neriman elindeki sinema dergisini atıp fırladı pencereye: Gelmişti, kâfir kız gelmişti vallahi. Ah acaba ne haberler getirmişti? O gün onlarda yemeğe, sonra da yatıya kalmış mıydı? Ne konuşmuşlardı? Neriman üzerine konuşma olmuşsa ne sormuştu genç Reji-asistanı? Noter'in kızı ne karşılık vermişti?

Çıplak ayaklarıyla merdiveni yıldırım gibi indi, sokak kapısını açtı. Yıllardır birbirlerine hasret kalmışların sevinçli heyecanıyla sarıldılar:

— Hoş geldin canım, hoş geldin!

— Hoş bulduk şekerim. Nasılsın?

— İyiyim. Sen?

— Ben de iyiyim.

— Gözlerim yolda kaldı kız. İnsan şöyle bir...

— Aramaz mı diyeceksin ama, anca. Kaç gün geçti ki?

— Üç, üç koca gün. Allah seni inandırsın dokuz doğurdum!

Noter'in kızı çapkınca göz kırptı:

— Niye? Anlıyalım yâni!

— Benden sonra çok eğlendiniz mi o gün?

— Kimle?

Neriman yakalanmıştı. Kıpkırmızı kesildi:

— Hiiç. Kızlar demek istedim...

Elinin tersiyle ağzına hafifçe vurdu:

— Hadi hadi... senin ne demek istediğini gayet iyi anlıyorum...

Çevresini kontrol ettikten sonra kulağına fısıldadı:

— Seni dilinden düşürmedi!

Neriman yanaklarını öptü öptü.

Noter'in kızı ekledi:

— Hattâ...

— Evet?

— Bugün de...

Nerdeyse soluğu kesilecekti Neriman'ın sevinç heyecanından:

— Bugün de?

— Beni sana gelmeğe...

— Gelmeğe?

— O zorladı!

Neriman artık kendini kapmış, heyecanlarının coşkun seline koyuvermişti. Uçuyordu. Deli olacaktı sevinçten. Arkadaşının boynuna tekrar tekrar sarılıyor, öpüyor öpüyordu.

— Canım kardeşim, ah canım kardeşim benim. Vallâhi de, billâhi de sen benim en iyi arkadaşımsın!

Noter'in kızı zor kurtuldu:

— Deli, dur deli, acele etme. Hepsi bu kadar değil!

— Ya?

— Sen gittikten az sonra Fatma geldi!

Neriman'ın coşkun neşesi âdeta dondu:

— E?

Yukarıdan Neriman'ın annesinin sesi:

— Yukarı niye çıkmıyorsunuz kızlaar?

Merdiven başında durmuş, yukardan aşağı bakıyor, kızların heyecanından anlamlar çıkarmak istiyordu. Birbirlerinin boyunlarına sarılmalar, deli deli öpüşmeler, tekrar sarılma, yeniden uzun uzun öpüşmeler. Neden? Niçin? Bu sevincin sebebi ne olabilirdi? Aklına gelenler gibi mi?

Noter'in kızı zaman zaman gelirdi bu eve ama, ne Neriman, ne de öteki böylesine deli çılgınlar gibi sarılıp öpüşmezler, heyecanlı heyecanlı konuşmazlardı. Geçende aklına gelenler doğruydu herhalde. Şayet Neriman Noter'in oğluyla işi pişirdi, oğlanı tavladıysa aferindi ona. Çünkü Ispartalı işi gün geçtikçe gerçekleşme yolundaydı. «Herif» her gün yeni bir neşeyle geliyordu eve. İmam efendiden yeni yeni haberler. Gülüyor, söylüyor, kızını dizine oturtup okşuyordu. Neriman bile babasının bu birdenbire değişmesi karşısında şaşmış, «— Babam neden böyle değişti? Niçin bu kadar iyi oldu? Sakın gene bana yağlı bir koca bulmuş olmasın?» diye sormuştu.

Kızlar merdiveni yanyana, ağır ağır çıktılar.

Noter'in kızı, Neriman'ın annesinin elini sözde öptü. «Sözde», çünkü yeni kuşak kızlarının

yaptığınca, öpeceği eli ağzına götürmüş ama öpmemiş, ele çenesiyle dokunmakla yetinmişti.

Kadın hiçbir şeyin farkında değil:

— Sağol yavrum. Annen nasıl?

— İyi teyzeciğim. Selâmı var.

— Tenezzül edip de evimize bir gelmez...

— A... ne demek o teyzeciğim? Çok istiyor ama, ev hâli bilmez değilsiniz. Hele şimdi ağabeyim de geldi geleli...

Kadın heyecanla sordu:

— Sınıfını geçmiş mi bâri?

— Ne gezer teyzeciğim! İstanbula okumağa değil, gezip eğlenmeğe gidiyor o. Babam öyle kızıyor ki...

— Haksız mı? Mâdem okuyamıyor, hazır liseyi bitirmiş, bıraksın hukuku mukuku gelsin babacığının yanına, burada artık banka mı olur, beybabasının kanadı altında bir başka iş mi...

— Annem de öyle söylüyor.

— Eli ekmek tutunca da münasip bir kızla baş göz edersiniz...

Göz ucuyla kızına baktı.

Neriman öyle içerliyordu ki şu kadının üstüne vazife olmayan lâflarına! Koskoca Noter'in oğlunun okuyup okumaması, bir baltaya sap olup olmaması, münasip bir kızla evlenip evlenmemesi üstüne vazife miydi a akılsız kadın!

«— Sakın çirkin oğlanı bana yakıştırmış olmasın?» diye geçirdi.

Kadın anlamıştı kızının aklından geçenleri, güldü, başını salladı.

Neriman arkadaşını kolundan kendi odasına çekti:

— Anneciğim biz, benim odada oturacağız...

Kadın:

— Peki yavrum. Benim zâten mutfakta işim vardı...

Mutfağın yolunu tutarken, kızın belki de ağabeysinden Neriman'a haber getirmiş olabileceği neşesi içindeydi.

Neriman'sa, arkadaşını odasına sokmuş, kapıyı kapamıştı. O gün kendisi Noter'lerden ayrıldıktan sonra geldiğini öğrendiği konserve fabrikatörünün çirkin, kıskanç kızıyla neler konuşulduğunu merak ediyordu.

— Demek benden sonra geldi?

— Kimse beklemiyordu. Şaştık.

— Niye gelmiş?

— Aramızda kalacak ama?

— A, tabî şekerim...

— Seni aradı.

— Beniii? Niçin?

— Görme. Yeni dikindiklerini giymiş, takmış takıştırmış...

— O orda mıydı?

— Kim?

— O işte canım.

— Ha, ordaydı.

Neriman'ın aklı gidecekti nerdeyse:

— Orda mıydı?

— Ordaydı?

— Ne dedi?

— Valla bu erkeklerin hiç mideleri yok!

Aklı gitti gene:

— Niçin?

— Öyle bir konuştu ki o çirkin kızla, görme!

— .....?

— Ya Abidik-Gubidik Twist'ini öğretmeğe kalkması?

Oda Nerimanın tepesinde dönmeğe başlamıştı:

— Sonra?

— Sonra, malûm. Fatma'yı bilmez misin?

Bilirdi bilirdi gayt iyi bilirdi hem de.

— Babasının konserve fabrikasından, İstanbul'da Suadiye'deki köşklerinden, her yıl İstanbul'a yazlığa gittiklerinden tabiî?

— Tabî şekerim. Ne Dame de Sion kaldı, ne Limasollu Naci'den ingilizce ders aldığı. Hattâ o, Limasollu'nun yakın arkadaşlarındanmış. Nerdeyse Limasollu'nun dershanesinden ahbap çıkacaklardı...

— Peki. Sonra?

— Sonra... ne bileyim? Fatm aLimasollu'ya gidip gelirken bu da arkadaşı ya, Limasollu'ya uğrarmış. Haspayı gözü ısırasıymış...

— Peki canım, bırak şunu. Köşklerine yemeğe dâvet etmedi mi?

— Etmez olur mu? Usulen... hattâ beybam size sermaye verse, kendi hesabınıza filim çevirseniz bile dedi.

— O ne dedi?

— Beyba'sının adresini aldı...

— Yazdı mı defterine?

— Tabî.

Neriman nerdeyse hırsından ağlıyacaktı. Pis, çirkin, kendini beğenmiş kız. Âdi kız! Demek yeni dikindiklerini giyinip koşmuştu hemen? Beyba'sı, beyba'sının fabrkası, zenginliği. En çok da sermaye vermeğe kalkmaları. Verirlerdi verirler. Zen-

gindi adam, milyoner. Parayı avuç avuç harcıyordu. Ne diye vermesin?

Patlıyacaktı sinirden: O niye zengin birinin kızı değildi? Onun babası da neden «Beyba» değildi de «hark tuu» diye tüküren, kaba saba, üstelik dar kafalıydı. Zengin olsalar, köşkleri olsa, evlerine yemeğe dâvet etselerdi!

Derin bir iç geçirdi. Sıkıntılı, zehir gibi acı bir iç.

Yanmış, mahvolmuştu Neriman. O kız ne yapar yapar oğlanı köşklerine yemeğe dâvet eder, beyba'sıyla, annesiyle tanıştırır, bu arada da çevireceği filim için sermaye verdirirdi. O zaman, o zaman baş kadın rolünü verdirmezdi Neriman'a!

«— Allahım, ne kadar talihsizim. Ne diye beni de fabrikatör kızı yaratmadın da, şu hak-tuu'larından geçilmeyen kaba saba adamın kızı yaptın? Ne suçum vardı? Evet güzelim, ondan çok güzelim ama neye yarar? Sırtıma giyeceğim yeni esvaplarım yok. Sermaye verecek param!»

Ama Noter'in kızı yüreğine su serpmekte gecikmedi:

— Seninle görüşmek istiyor!

Fatma'yı falan unutuverdi. Gözleri yeşil yeşil parlamağa başladı:

— Benimle mi?

— Hı.

— Demek benimle görüşmek isiyor?

— Tabiî. Ne var şaşacak?

— Bilmem.

— Hattâ mektup yazazcaktı, belki istemezsin, kızarsın diye...

Aklı gitti:

— Beeen? Onaaa? Kızmak ha?

— Kızmaz, yazın, ben götürürüm dedim olmaz dedi.

— Niye olmazmış?

— Bir kere baş başa olsun konuşmadan...

— Böyle mi söyledi sâhiden?

— Valla...

— Baş başa dedi demek?

— Baş başa dedi.

— Peki ne zaman?

— Ne?

— Baş başa konuşacağız?

— Ne zaman istersen.

— Nerde?

— Meselâ bizde.

Yeniden her zamankinden daha heyecanla sarıldı arkadaşının boynuna. Demek onlarda baş başa oturup konuşacaklardı? Demek Fatma'nın «Beyba» sı, köşkleri, İstanbul, Suadiye'deki köşkleri, yemek takımları, filim için açacakları kredi vızgelmişti?

Arkadaşını öptü, öptü... Ama asıl içinde, kafasının içindeki yakışıklı Reji-asistanını öpüyor, öpüyordu. Uçmak geliyordu içinden. Uçmak, onun yanına uçmak, boynuna sarılmak, birlikte kanatlanıp buralardan uzaklara, çok uzaklara, «hark-tuu» lu babasının gelemeyeceği, bulamıyacağı uzaklara uçmak geliyordu evet.

— Elini versene...

Noter'in kızı sebepsiz, çekti:

— Nolacak?

— Ver kız, bak nasıl atıyor!

Eli aldı, deli gibi çarpan kalbinin üstüne koydu:

— Nasıl çarpıyor değil mi?

— Deli!

— Niye?

— Acelen ne?

— Çok yakışıklı ama şekerim. Tam, tam istediğim gibi.. Her hâli hoşuma gidiyor. Hele pantolonu, pantolonunun ceplerinden sigara paketini, kibriti çıkarışı, çakışı, sigarasını yakışı...

Birden sinirlendi:

— Bana bak, Fatma sahip çıkmağa başladı mı çocuğa?

Güldü:

— Fatma'yı en az benim kadar bilirsin. Hele işin içinde sen de varsan... Çocuğu tavlamak için elinden geleni yaptı. Hattâ...

Ardını getirmedi.

Neriman çıldıracaktı:

— Hattâ?

— Bırak.

Boynuna sarıldı:

— Ölümü öp söylemezsen!

— Ama sende kalacak, kıskanıp yaymağa kalkmıyacaksın sağa sola?

— Tabi tabi... Hem canım kıskanmağa hakkım var mı? Henüz fol yok yumurta yok ortada...

Noter'in kızı gene çekimserlik içindeydi. Nerimanı gayet iyi biliyordu. Geveze değilse bile müthiş kıskançtı. Kıskançlıkla ne yaptığını bilmeyebilirdi.

— Hadi kız!

Bir sefer ok yaydan çıkmıştı:

— Çocuğa aşıldı, dedi.

— Nasıl?

— Kendini evlerine götürmesini rica etti!

Bir anda kıskançlıktan mosmor kesilen Ne-

riman, az kalsın fırlayıp gidecek, o çirkin, o kendini beğenmiş zengin kızını bulacak, saçını başını yolacak yolacaktı.

Tiril tiril titreyerek sordu:

— Götürdü mü?

— Ne oluyorsun Neriman?

— Sana, götürdü mü diyorum?

— Ne yapsın?

— Götürdü demek?

— Hani kızmıyacaktın?

Zorla:

— Kızmıyorum, dedi, kızmıyorum ama...

— Aması maması yok. Götürdü, sonra hemen geri döndü...

Neriman ferahladı:

— Yemeğe alıkoymak istememişler mi?

— Babası köşkte yokmuş. Annesi çok ısrar etmiş ama, kalmamış. Hem ne dedi biliyor musun?

— Ne dedi?

— Çok yapışkan bir kız, dedi. İnsan, babasıyla filmcilik yapacağı kızın bu kadar çirkinine tahammül edemez, dedi.

Dünyalar bir anda Neriman'ın oldu:

— Afferin ona, afferin!

— Tabî aferin. Çocuğun gözü sende. Her halinden belli. Bir filim çevirirse, baş kadın rolünü sana vereceğini belki bin sefr tekrarladı. Canım, sen gittin, senden başladı tâ Fatma gelinceye kadar. Hattâ öteki kızlazr bile...

— Kıskandılar mı?

— Kıskanılmayacak gibi değil ki. Hak ver şekerim. Yakışıklı çocuk. Hangimiz istemeyiz meselâ... Ama o? Sen. Öyle değil mi?

Neriman arkadaşına hak verdi. Boynuna gene çılgın gibi sarıldığı sıra annesi sofa penceresinden usullacık bakmış, kızının çılgın sevincini görmüş, hükmünü vermişti: Tamam, Noter'in oğluna tutkun. Demek Noter'in kızı, ağabeysinden haber getirmişti!

Pencereden, işinin başına çekildi. Sofadaki yemek masasının üzerinde pirinç ayıklıyordu. Doğrusu Neriman da Noter'lerin ana cadde üzerindeki kocaman evlerine lâyıktı. Boy, pos, endam, güzellik... İyi iyi, çok iyiydi he mde. Oğlan, kızkardeşi gibi hayli çirkinse de, Neriman da fakirdi. Yarın isteseler, ne çehizi vardı ne bir şeyi. Burasını da babası olacak düşünsündü artık. O bu değil ya, yarın Neriman o koocaman eve gelin giderse, kız babası, anası olarak onlar da arada kızlarını görmeğe giderlerdi. Adam sıkılır, gitmezdi çokluk ya, kendisi gider, hatırlı misafirlerle tanısır, lâf söz beller, oturup kalkma öğrenirdi. Yâni kısacası, adam sırasına girerlerdi işte.

Mutfağa geçti. Akşam kocası geleceğine yakın Noter'in kızı, elini gene dudaklarıyla öpmeyip, çenesini değdirdikten sonra çekip gitti. Günlerdir baştan ayağa sinir kesilmiş Neriman şimdi ipek gibi yumuşayıvermişti. Mutfakta pilâv pişirmekte olan annesinin yanına kimbilir kaçıncı sefer girdi, düsünceli düşünceli dikildi bir süre. Tam çıkacaktı, annesi:

— E Nerman hanım, bakıyorum gene işler yolunda gibi?

İçindeki genç adamdan kendisini bir an kurtardı:

— Ne gibi?

Anne boş atıp dolu tutturmak için:

— O kızın buraya niye geldiğini biliyorum, dedi.

— Neriman'ın aklı gitti. Şayet genç adamla Noter'lerde buluşacağını, üç gün sonra için sözleştiklerini duymuşsa belki de babasından izin almağa cesaret edemez, Neriman da gidemezdi.

Çekinerek:

— Niye geldi?

— Biliyorum ben...

— Biliyorsan söyle, niye?

— Ama fena da olmaz. Baban herifi hem seseviyor, hem sayıyor...

Kafasında şimşek çaktı Neriman'ın:

— Noter'i mi?

— Öyle ya. Öyle bir adamın oğlu meselâ... Varsın hukuku da bitirmemiş olsun. Liseyi bitirmiş ya. Ne yapacak İstanbul'u? Girer bir bankaya, yahut babası bulur başka bir iş... Canım hiçbir şey yapmasa, yanında, kendi dairesinde çalıştırsa fena mı?

Neriman ferahladı. Demek annesi Noter'in oğluyla sanıyordu? Böyle sanması hiç fena değildi hani. Gene de:

— Canım anne, dedi. Hemen de...

— Yoo Neriman. Hemen'desi memen'desi yok!

Sanki orada yabancılar varmış da duyabilirlermişçesine sesini iyice kıstı:

— Flini çabuk tutmaz, göbeğini kendi elinle kesmezsen...

— Ne olur?

— Baban seni birine verimkâr oluyor!

Gırtlağı sıkılmışçasına:

— Kimee?

— Ispartalı bir zengin gelmiş. Âlimmiş, ulemaymış. Memleketinde çok hatırlıymış anlıyacağın...

Neriman elini tahtaya vurdu:

— Tu tu tu... Allah yazdıysa bozsun...

— İşte bilmem gayri, elini çabuk tut, başının çaçresine bak kızım. Bu adamdan bana olmadı ya, sana da hayır yok. Onunki kendi cennetlik canını düşünmek!

— Yâni nasıl?

— Nasıl, herif zenginmiş de, kızımızın hatırı için bizi de Ispartaya aldırırmış da, işlerinin başına geçirirmiş de...

— Eyvaah... demek...

— Senin sayende sebeplenmeği kuruyor. Hem de aklına iyice takmış. Onun için, elini çabuk tut yavrum. Ben senin ananım. Seni ben doğurdum. O, el adamı. Tırnağın taşa değse ciğerim sızlar. Koskoca bir Noter. Biliyorum, oğlan çirkin değilse bile, yakışıklı da değil ama, erkeğin güzeli çirkini olmaz. Sonra unutma ki, Istanbullu aile. Seni kendileri gibi açık giydirirler. Senin de istediğin bu değil mi? Oğlanın kolunda sinemaya, tiyatroya gidersin, çaya, saza gidersin. Gezer tozar, güler eğlenirsin. Ben yaşıyamadım sen yaşa bâri...

Annesinin böyle bilmesi Neriman'ın çok işine yarıyacaktı. Hiç bozmadı:

— Tabi anneciğim tabi. Onun için...

— Sık sık git evlerine.

— Sen babamı ayarla artık...

— Hiç merak etme.

—

Üç gün sonra gene erkenden kalktı. Babasıyla annesi uyurlarken ortalığı topladı, süpürdü,

hattâ tahtaları bir su siliverd. Sonra da çaydanlığı gazocağına oturttu.

Etekleri zil çalıyordu âdeta. İçinde, içinin dederinliklerinden fışkıran pırıl pırıl bir sevinç, bir heyecan. Şu saatlar da ne diye çabuk çabuk akıp geçmiyordu sanki? Aksınlar, öğle olsun. Babası «Hark-tuu» larla da olsa gelsin, yemeğini yesin, kahvesini içsin, gitsin işinin başına.. Annesiyle kalsınlar. Sonra atlasın Süheylâ ablalara. Süheylâ ablanın elbisesi pabuçları, azıcık ruju, pudrası, bir parçacık kalemleri, kolonyası. Daha sonra da...

«Daha sonrası»nı düşündükçe içi titriyordu: Rüzgâr gibi gidecekti Noter'lere. Çat çat kapı. Noter'in kızı fırtına gibi inecek merdivenleri, kapıyı açacaktı. Açık kapı aralığında şıpınişi bir fıs-kos. Ama daha önemlisi, Noter'in kızı gene hayran olacak, hârika güzelliğinden söz açarak, belki de dayanamayıp boynuna sarılarak yanaklarını şapır şupur öpecek, «— Neriman» diyecekti, «— ak kâfir Neriman bu ne güzellik böyle kız!»

İçinden bir titreme geçti.

Sonra yukarı çıkacaklar Noter'in kızıyla. O oradadır. El sıkışacaklar, belki de yanyana oturacaklardır. Kapkara, kıvır kıvır saçları, kızı hatırlatan bıyıksız yüzü, hemen her zaman öfkeliymişçesine çatık, ama ona çok yakışan kaşları...

Adı Bülent'ti değil mi? Tabî, Bülent. Bülent Nejat! Ne güzel isimdi? Orijinal pantolonu, pantolonundaki sigara, kibrit cepleri, kibriti çakışı, sigarasını yakışı kadar güzel isim! Bülent Nejat!

Belki de diz dize oturacaklardı. Pantolonunun, şimdiye kadar hiç kimsede görmediği pantolonunun, hiç kimsede görmediği ceplerinden sigarasıyla kibritini hiç kimsede görmediği biçimde

çıkarıp, hiç kimsede görmediğince çakıp, sigarasını yakacak, ağız dolusu dumanı hiç hiç kimselerde göremiyeceğince tavana üfleyecekti. Filimlerde bile böylesini görmemişti. Hiçbir artist onun kadar yakışıklı, şirin değildi, olamazdı da. Peki mâdem böyle, ne diye şimdiye kadar filimlerde rol almamıştı? Herhalde yerli filimleri beğenmediği için. Alsa. Pantolon ceplerinden sigara paketiyle kibritini çıkarıp, çakışı, yakışıyla vallahi de billâhi de ün salıverirdi. Öztürk Serengil bıyıklarıyla nasıl saldıysa, bu da pantolonu, çakışı, yakışı, dumanı tavana üfleyişiyle!

«— Nejat» dedi. «— Bülent Nejat. Benim Nejat'ım!»

İçi titredi. Kendisini Nejat'ın kollarında tasarladı. Sonra dudak dudağa. Kaabil miydi? Olabilir miydi? Gözlerini yumdu, açtı. Kirpikleri ıslanmıştı. Ayna karşısına geçti. Bülent Nejat ordaymış gibi güldü aynadaki hayaline. «— Canım!» dedi. «— Kaabil mi? Beni kollarına alacakmısın? Dudak dudağa gelebilecek miyiz?»

İç geçirdi.

Yoksa araya babası gibi, konserve fabrikatörünün kızı gibi... Yüzü karıştı. Onu, o Fatma'yı, çirkin Fatma'yı hatırlamıştı birden. Öyle ki, Bülent Nejat falan silinivermiş, çirkin yüzüyle Fatma dikilmişti karşısına:

«— Ne o Neriman hanım? Pazarcının fakir kızı. Bakıyorum kendi kendine gelin güvey oluyorsun. Yağma yok. Onu sana kaptırmıyacağım!»

Sıkılı yumruklarıyla homurdandı:

«— Allah kahretsin seni, pis. Kıskanç!»

«— Kıskanç mıskanç...»

«— Ben dururken seni ne diye sevsin?»

«— Babam zengin ama benim!»

«— Olsun. Çifte çifte köşkünüz, hususiniz var biliyorum .Ne çıkar?»

«— Yazları da İstanbula yazlığa gidiyoruz...»

«— Gidin. Çirkinliğini örtemez ki!»

«— .....»

«— .....»

Çay kaynayıncaya kadar Fatma'nın hayaliyle çekişti durdu. Sonra mutfağa geçti. Gazocağından çaydanlığı indirdi. Sardı sarmaladı ama çay atmadı. Babasının «Hark-uu» ları. Demek uyanmıştı? Aklında Fatma, üzerinde Fatmayla az önceki hayal çekişmesinin siniri, bekledi. Annesi mutfağa el yüz yıkamağa gelince bomboş gözlerle baktı.

Yaşlı kadın, suç kendisindeymişçesine tuhaf bir korku içindeydi. Belliydi ki kızına verilmesi gerekli bir haberi vardı da çekiniyordu.

Neriman:

— Ne o? diye sordu.

Kadın, huyunca çevresini kolladıktan sonra:

— Bu adam seni verimkâr olmuş galiba Neriman, dedi.

Anlamadı birden:

— Kimi?

— Seni.

— Kime?

— Ispartalı'ya.

Gözleri yuvalarından fırladı:

— Nee? Ispartalı'ya mı?

Kadın şehadet parmağını ağzına korkuyla götürdü:

— Susss!

Zaten babası da tuvaletten çıkmış geliyordu.

Belli, mutfaktaki muslukta el yüz yıkayacaktı. Karşılaşmamalıydı şu an. Ama olmadı. Elinde ekmek, ekmek bıçağı, tam çıkarken, kapıda karşılaştılar. Adam memnun, hattâ neşeliydi. Kızının yolunu kesti şakacıktan. Kız ağa sola hamle ettiyse de babasından kurtulamadı. Gülüyordu adam:::

— Hadi, hadi kurtul bakalım!

Durdu çâresiz. Adam eliyle çenesini kaldırdı, gözlerinin içine baktı:

— Padişah gözlü kızım benim!

Şaştı. Bu adam şu gayet iyi bildiği, çekindiği babası mıydı? Dilinden «Azab-ı elîm», «Azab-ı şedîd», «Ahret», «Öte dünya» ları düşürmeyen. Her fırsatta çatıp küfretmek için bahane arıyan...

Usullacık sıyrılıp sofaya, yemek masasına geldi. Ekmeği hırslı hırslı doğramağa başladı. Babası filân gene silinivermişti. Hattâ Fatma bile. Bülent Nejat'la yanyanaydılar. Sigara paketiyle kibritini o biçim çıkarıp yakıyor, ağız dolusu dumanını salıveriyordu tavana.

Bir ara yanına annesi okuldu:

— Bir gece İmam'lara gideceğiz, dedi yavaşça.

Sertçe baktı annesine:

— Niye?

— Şu mesele işte...

— Hangi?

— Ispartalı canım.

— N'olacak?

— Hiiç.. Seni oğlana, oğlanı da sana gösterecekmiş...

Tepesi attı ama, yokuşa da sürmemeliydi. He-

le bugün gitsin, Noter'lerde O'nu görsün, konuşsunlar, «Bir gün» e vakit çoktu daha.

— Elini çabuk tut, dedi annesi. Bütün gece uyudu, uyandı, birtakım hesaplar yaptı. Deli, vallahi de deli, billâhi de deli bu. Eskiden hiç böyle huyları yoktu. Sonra sana bir şey deyim mi? Bu adamda gizli kapaklı bir şeyler var. Benden bile gizliyor her neyse. Bazan uyanırım, bir de bakarım yatakta yok. Yavaşça kalkıp tâ alteve girmiş, kömürlükte falan bir yerlere bir şeyler saklıyor. Nedir saklaadığı bilmiyorum ki!

Neriman annesinin dediklerini duyuyor, anlamıyordu. Babasının değişmesi değişmemesi, bir yerlere bir şeyler saklamasından neydi ona? Hattâ hattâ bir gece İmam efendilere gitmeğe niyetlenmesi bile umurunda değildi.

Babası kalın kalın öksürerek masaya geldikten sonra, bardaklara çaylar konuldu. Kara zeytin çanağı, beyaz peynir tabağı, dilimlenmiş ekmek...

Gözleri babasına gitti, bakışları karşılaştı. Yüzü gülüyordu adamın:

— Aferin benim kızıma, dedi, aferin benim hanım kızıma. Bak, böyle hanım hanımcık olursan ben de seni severim!

«— Tasamdı» diye geçirdi Neriman.

Adam çayını ağır ağır karıştırırken, karısına:

— Hayırdır insallah, dedi. Bu gece rüyamda hep Neriman'la uğraştım!

Kızına çaktırmadan karısına göz kırptı.

Kadın sordu:

— Hayırdır inşallah. Nasıl gördün?

Yeni bir göz kırpıştan sonra:

— Beyaz gelinlikler giymişti. Teller, pullar... Bir de yakışmıştı ki haspaya!

Neriman utanmış numarası yaparak başını eğdi. Sonra kaldırdı. Sıkılmıştı. Bir şeyler yapmak, üzerinde toplanan dikkati dağıtmak için, az önce dilimlediği ekmekleri herkesin önüne ikişer dilim ikişer dilim dağıttı.

Babası keyifli zamanlarında olduğunca iştahla anlatıyordu. Bu anlatışıyla da kızına bir şeyler çaktırmak istiyordu. İstiyordu ama, Neriman hiç o dallarda değildi. Duysa bile duymazlıktan geliyordu. Onun için önemli olan, öğleden sonra Noterlerde diz dize oturmayı umduğu Bülent Nejat'tı. Yarına, öbür, hele daha öbür güne Allah kerimdi.

Birden babasının ona seslenen sesi:

— E, Neriman sultan... ne dedin benim rüyaya?

Neriman isteksizlikle baktı:

— Hangi rüaya?

Canı sıkıldı adamın:

— Hangi rüyaya mı? Demindenberi başçavuşun beygiri... tövbe estafurullaaaah... insanı kötü kötü söyletirsiniz.

Annesi havanın birden değiştiğini anlamış, işlerin vaktinden önce bozuluvermesi ihtimalini önlemek için araya girmişti:

— Kızma babası. Ben de bir rüyadan bahsettiydim de...

Neriman annesine hayretle baktı. Kadının bir göz işareti, anladı işi. Sesini çıkarmadı.

Kadın ardını getirdi:

— Ben de gelin olmuş görmüştüm Nerimanı rüyamda!

Kızına döndü:

— Tıpkı babanınki gibi!

Kocasına:

— E zamanı. Allah kime kısmet ettiyse artık.

Neriman'ın içinden Bülent Nejat, Annesinin Noter'in oğlu, babanın içindense Ispartalı zengin geçmişti.

Adamın hırsı çabuk yatıştı:

— Ben yavrumun istikbalini düşünürüm, dedi. Cenab-ı Allah önüne yağlı bir kuyruk çıkarırsa, bir iki demez hemen çalıyı kıstırırım kuyruğuna. Neden? Zaman azmış. Neme lâzım benim elin keçisiyle koyunu. Ben kendi tavuğumdan mes'ulüm...

Kızın şöyle böyle dememesi, önünden gözleriyle içinden pazarlıklı hâli dikkatinden kaçmıyordu ama, gene de üstelemek istemiyordu. Üstelese, kız sırtarmasa bile kimbilir, belki de ters lâf eder, canını sıkardı. Canının sıkılmasını istemiyordu şu sıra.

Kahvaltıdan sonra babası giyinip çıktı.

Neriman annesinin mutfak işlerine yardım etti. Bu arada babasının Ispartalısı üzerine pek konuşmadılar. Kız Ispartalıyı aklının kıyısından bile geçirmiyordu ya, anası da istemiyordu doğrucası.

Öğle oldu. Babası gene geldi. Gene, kahvaltıdaki gibi, kızına takıldı. Lâfı döndürüp dolaştırdı. fazla üstelemeden çıktı gitti.

Nerian tam zamanında, annesinin izniyle, komşu Süheylâ ablalara geçti. Her zamanki gibi yerlere geçerek gene elbisesini, pabuçlarını isteyecekti ki, Süheylâ abla:

— Yukarı gel biraz, dedi.

Merdiveni koşarak çıktı. Kadının eşi evdeydi. Misafir odasında. Yanında da genç irisi bir başkası. Neriman gerilediyse de, Süheylâ ablanın eşi seslendi:

— Neriman, gel yavrum. Yabancı yok!

Utana sıkıla yanlarına girdi.

Genç adam birden pek beğenmişlerin hayran iştihasıyla bakıyordu. Kaç vakittir kafasında yaşattığı tip. Sonra gazete bayiinde de sinema dergilerine bakar, satın alırken görmüştü.

Neriman bir kıyıya ilişmk mi, çıkıp gitmek mi arasında bocalıyor, parmaklarıyla oynuyordu. Ne maksatla çağırıldığını kestirdiği için utanması gittikçe artıyordu.

Süheylâ ablanın eşi:

— Otursana kızım!

Aklı giderek iri yeşil gözlerini kaldırdı:

— Hemen gitmem lâzım efendim. Acele işim var da...

Zâten genç öğretmenin yakından rahatça görmesiydi.

Süheylâ abla içerden seslendi:

— Nerimaaan?

— Efendim ablacığım?

— Gel!

İçerdekilere çabucak bir:

— Müsaadenizle efendim...

Fırladı.

Arkasından hayran hayran baktılar.

Süheylâ ablanın eşi:

— Nasıl? dedi.

— Fevkalâde! diye boyun kırdı genç öğretmen. Sofia Lolen'e gerçekten de çok benziyor!

— Burada herkes ona Sofia Loren der zaten...

— Bir kelime ile, nefis değil, enfes!

— Evet?

Güldü:

— Bilmem ki...

— Neyi?

— Bu kadar, güzel kız bana...

— Varmaz mı diyeceksin?

— Gibi gelir!

Süheylâ ablanın eşi Birinci sigara paketini uzattı:

— Yak hele bakalım, yak da aklımız başımıza gelsin...

Kalın kemikli, genç irisi öğretmen bir sigara aldı. Karşılıklı yaktılar.

— Oynaya oynaya varır hem de, dedi yaşlı öğretmen. Geçende bizimki ağzını aramış, hık mık etmiş ama bakma. Kız kısmı biraz nazlı olur. Yâni, isemem yan cebime koy hesabı. Beni düşündüren ne kız, ne de kızın annesi. Beni yobaz, gerici babası düşündürüyor. Herif ne kadar gri kafalı, mutaassıp, lânetin biriyse, kız da tam tersi. Hem biliyor musun, annesi geçenlerde bizimkine ağlamış. Kızımı şu aksi herifin elinden kurtarın diye. Sen beğendin ya, gerisine karışma. Bizim ecinni ağzından girer burnundan çıkar!

Odaya Süheylâ abla girmişti. Genç öğretmene sordu:

— Nasıl? Beğendin mi?

Genç öğretmen kibarca yerinden kalkıp oturdu. Kıpkırmızı kesilerek:

— Bundan iyisi can sağlığı ablacığım.

Kocası:

— Bana varır mı diye soruyor.

Süheyla abla iştahla:

— Varmak değil, öte bile geçer! dedi. Ev hallerini biliyorum. Babasından dertli. Annesi de öyle. Ben yandım bâri yavrum kurtulsun diyor. Onun için, İstanbula annenize mi yazacaksınız ne yapacaksanız yapın da tedarikli bulunun. Kız değil, bir kelepir. İsteyeni de çok. Onun için...

Genç öğretmen genç kızın güzelliği karşısında çarpılmıştı ama ne gelirdi elinden?

«— Tıpkı Sophia Loren!» diye geçirdi.

Ayağında Süheylâ ablanın yüksek topuklu-arı, sırtında gene Süheylâ ablanın kolsuz, bal renkli elbisesi, mahallenin daracık sokaklarından hızla geçmiş, ana caddeye çıkmıştı. Çıkmasıyla birlikte de sağdan soldan başlanmıştı gene her zamanki gibi:

— Siiist!

— Allah be Allah bee!

— Yeyim seni anam!

— Vitrine bak!

— Defransiyel ya defransiyel?

—

—

—

Dolaşan ayaklarıyla kendini dar attı Noter'lere. Kapıyı deli gibi, çılgın gibi çaldı çaldı.

Noter'in kızı anlamıştı. Koşarak indi merdivenleri, kapıya bir solukta geldi, açtı:

—. E, e, e... dedi. Deli!

— Burda mı?

İnadına:

— Yooo...

Neriman kısılan bir lâmba gibi kararıverdi:

— Sâhi mi söylüyorsun?

— Yalan söyler miyim hiç?

— Peki neden gelmedi söz verdi de?

Noter'in kızı gülüverdi. İşkillendi. Boynuna sarıldı. Yanaklarını öptü öptü. Beriki bunalmıştı.

— Yeter yeter, dedi. Burda... Çılgın kız!

Şimdi de açılan bir gaz lâmbası, yüz mumluk bir ampul gibi pırıl pırıl merdivene koştu, durdu, şıkır şıkır oynadı bir süre. Sonra akıllı uslu bir hâl alarak merdivenleri ağır ağır çıkmağa başladı.

— Ne zaman geldi?

— Senden az önce.

— Beni sordu mu?

— Sormaz olur mu? Varsa sen yoksa sen!

Yüreği göğsünden fırlayacakmışçasına merdiveni çıktı. Ona yaklaştıkça kalp çarpıntıları artıyordu. Gözlerinde karaltılar uçuşuyor, kulakları uğulduyordu. Nedense bir korku vardı içinde. Babası falan değil, onu beğenmiyecek, kendisine lâyık bulmıyacakmışçasına. O kadar bilgili, zekî, üstelik de yakışıklı bir gence lâyık mıydı? Değildi biliyordu. Biliyordu ama, güzeldi. Mâdem güzeldi, madem beğenmişti ne vardı korkacak? Bu da Neriman'ın Carlo Ponti'si olabilirdi pekâlâ. Bütün ünlü yıldızlar tıpkı tıpkısına Neriman gibi değiller miydi ilk zazmanlar? Marilyn Monroe meselâ. O da konuştuğu, birlikte yaşadığı kültürlü erkekler sayesinde kendi kendini yetiştirmemiş miydi? Artist dergisinde mi, Ses'de mi ne okumuştu. Bir tiyatro yazarı, ama ünlü, çok ünlü dünyaca ünlü bir tiyatro yazarı Marilyn'i âdeta yeniden yuğurup yepyeni bir Marilyn Monroe yaratmamış mı?

Genç adam kapıda, belli etmemeğe çalıştığı

bir heyecanla karşıladı Neriman'ı. Hattâ, Neriman'ın şimdiye kadar yalnız filimlerde gördüğünce, elini aldı, hafifçe öptü. Ardından da:

— Affedersiniz, dedi.

Noter'in kızı gülüvermişti. «Genç kızların eli öpülmez!» gibi bir şeyler dendiğini hatırlamıştı. Durmadı üzerinde. Öpülür mü, öpülmez mi? Kesinlikle bilmiyordu. Öpmüştü işte. İyi de yapmıştı. Nasıl olsa eninde de, sonunda da dudaklarından, daha başka yerlerinden de öpmiyecek miydi? Hayır mı diyecekti Neriman? Gecelerce onunla birlikte, kucak kucağa düşler görmüş, hattâ birinde onun oluvermiş de ağlamağa başlamıştı. Ama o:

«— Ne var ağlıyacak?» demişti. «— Nasıl olsa benim değil misin?»

Genç Reji-asistanı, genç kızı elinden odaya çekti. Tâ karşıdaki, yaklaştırılmış iki koltuktan birine oturttu.

— Nasılsınız görmiyeli?

Neriman yeşil gözleriyle genç adama tatlı tatlı baktı:

— Hiç iyi değilim. Siz?

— Ben de.

— Mersi.

Birden konserve fabrikatörünün çirkin kızını hatırlayarak sordu:

— Fatma'larda iyi eğlendiniz mi?

Genç adam sanki suçüstü yakalanmıştı:

— Nerden, kimden duydunuz?

Noter'in kızı kapıdan:

— Ben söyledim, dedi.

— O halde hangi şartlar altıda, âdeta zorla sürüklendiğimi de...

— Söyledim beyefendi söyledim. Merak buyurmayın.

— Ya!

— Evet.

— Demek siz arkadaşınızın...

— Avukatıyım bundan sonra, evet. Hele ondan başkasıyla konuş da bak!

Neriman'a karşı bir kıskançlık geçmişti Noter'in kızının içinden. Yüze çıkamıyan, dişiliğinin derinlerinde kalmış bir isteğin kıskançlığı.

Yakışıklı Reji-asistanıysa, yıldırım hızıyla gelişiveren bu ilintiden memnundu. Öte yandan pek de memnun değildi. Çünkü Neriman'ı gelgeç bir eğlence konusu sayınıştı ilk günler. Ama şimdi anlıyordu ki hayır, gelgeçe benzemiyordu, benzemiyecekti. Onu düşlerinde görmeğe başlamış, içine tuhaf bir şekilde yerleşmişti. İstediği, yıllardır kurduğu «Aşk» başlıyordu galiba. Bu bakımdan, rahatsız değilse bile tedirgindi. O, bir Kazanova hayatı kurmuştu yıllar boyunca. Yakışıklı İtalyan serserisi diye düşündüğü Kazanova gib daldan dala sıçramak, hiçbir dalda yapışıp kalmamak!

O, belki de geçen yüzyıl romantiklerinden biriydi. Böyle sanıyordu kendini. Sanmak da hoşuna gidiyor, yaşıyordu da bunu. An be an, saat be saat, dakika be dakika!

Bunu bir gece, Beyoğlu'ndaki Çiçekpazarı'nda, zarif bir içkili lokantada, tepe saçları dökük iri başlı bir şairden duymuş, kafasında klişeleşivermişti. Tıpa tıp böyle mi demişti, yoksa aklında mı böyle kalmıştı?

Noterin kızı:

— Ben size kahve pişireyim, dedi. Kahveyi nasıl içiyorsunuz?

Ağzından kaçırıverdi:

— Café d'İtalien...

Neriman mest olmuştu.

Genç adam:

— Pardon, dedi. Ukalâlık ettim galiba, özür dilerim. Yâni İtalyan tarzı kahve demek istiyecektim...

Noterin kızı acı acı güldü:

— O kadarını anlarız canım. Yâni orta şekerli mi olsun?

— Zahmet olmazsa.

Neriman hâlâ «Café d'İtalien» in söylenişindeki tatlı âhenkle söyleyene yakışışındaydı. Bayılıyordu bu genç adamın her hâline. Hiç kimse, hiçbir şeyi ondan daha güzel söyleyemez; hiç kimse hiçbir şeyi ondan daha iyi bilemezdi. İyi ama şu Noter'in kızına da ne oluyordu? Ne diye zulm ediyordu çocuğa? «— O kadarını anlarız canım!» da ne demekti? Hınçla söylemişti bunu.

Genç adamın uzanıp tutuveren ellerinin çıldırtan ısısı içinde elini duymak, kafasından Noterin kızını da, hınçla söylediklerini de sildi attı.

— Canım, dedi genç adam.

Ve öptü avucundaki eli.

Neriman baygınlıklar geçirerek çevresine korkuyla baktı. Sanki evde Noter'in kızından başkaları da vardı da, birer köşeye gizlenmiş, onları gözetliyorlardı.

Genç adam da işkillendi:

— Ne. var?

Güldü:

— Hiiç.

— Benimle yalnız kalmaktan korkuyor musunuz?

— Yoo, hayır.

— O halde?

Tam bu sırada, sanki Neriman'ın aklından geçenleri anlamışçasına, Noter'in kızı âdeta koşarak geldi, haber verdi:

— Evde hiç kimse yok, korkmayın!

Gene bir solukta mutfağa geçti ama, yüreği kötü kötü çarpıyordu. Onu hiç ilgilendirmemesi gerektiği halde gene de içinde tuhaf bir kıskançlık büyüyordu. Avuçları arasına almıştı Neriman'ın elini. Ona neydi oysa?

Mutfakta dikildi kaldı. Dün, önceki, daha önceki günler... Onlarda yatmıştı Bülent Nejat. Ağabeysinin odasında yâni. Hiçbir sözü olmadığı halde, tuhaf bir sinirle genç adamı odasında beklemişti. Bütün gece. Niçin? Bilmiyordu ama, beklemişti işte. Kapıyı arkasından sürgülememiş, hattâ bir ara kalkmış, hafifçe aralamıştı. Gelmemiş, gelmemişti. Söz vermiş de mızıkçılık yapmış gibi, somurtmuş, tam ortalık ağarırken de genç adamın tuvalete çıkışını izlemiş, dönüşte sözde karşılaşmıştı onunla:

«— Merhaba Bülent!»

«— Merhaba. Günaydın...»

«— Günaydın. Geceyi rahat geçirdin mi?»

«— Çok.»

«— Siz?» ya da «— Sen?» diye sormasını beklemişti. Sormamıştı. Kızmıştı bayağı. Ne olursa olsun elini tutuvermişti genç adamın. Genç adamsa bunu beklememişçesine, çekivermişti elini.

Yerlere geçerek:

«— Ya?»

«— Evet.»

«— Niçin?»

«— Tipim değilsin de...»
«— Şart mı?»
«— Ne?»
«— Tipin olmam?»
«— E, tabî...»
«— Tipin kim?»
«— Tahmin edersin!»
«— Neriman mı?»
«— Bütün gece onu düşündüm...»
Öfkeyle:
«— Onunla buluşmak ister misin?»
Elini tutuvermişti heyecanla:
«— Hem de nasıl!»
«— Ben istersem...»
«— Evet?»
«— Her şey..»
«— Her şey?»
«— O-la-bilir!»

O zaman, o zaman işte genç adam heyecanla sarılıvermişti. Hattâ dudaklarına yapıştırıvermişti dudaklarını. Tipi, tipi değil.. Noter'in kızı bu bir az kalın, sımsıcak dudakların altında gözlerini yummuş, dadikalarca kendinden geçmişti.

Bu öpüşü hiç, am ahiç bir zaman unutmıyacaktı!

Ayaklarının uçlarına basarak mutfaktan yavaşça çıktı. Duvar kıyısından pencereye geldi. Tül. Tülün ardına gizlendi, ucu hafifçe kaldırdı, başladı içerisini gözetlemeye: Az önceki gibiydiler. Neriman'ın eli, genç Rejiasistanının avuçları arasında, kızın gözlerinin tâ içine bakarak, heyecanlı heyecanlı bir şeyler mırıldanıyor. Neriman da bu mırıltıları kendinden geçmişcesine dinliyordu.

O ne anlatıyordu? Neriman neyi dinliyordu?

O, Neriman'ın en sevdiği şeyleri anlatıyordu. Yeşilçam, Hava, Küçük, Büyük Bayram sokaklarını, yâni Türk Cinecitta'sı, Türk Hollywood'una ait şeyleri. Neriman'ın yıllar yılı, Batı Anadolunun deniz kıyısındaki bu ufacık, içine kapanmış kasabasında sinema dergileri, ya da magazinlerde okuyup hasretini çektiği...

Demek Neriman hiç gitmemişti İstanbul'a?

— Hiç, dedi.

— Yazık, çok yazık. Bu boy, bu endam: Bir kelimeyle bu fizik!.

Neriman sanki sarhoştu. Çok çok içmişti de, başı dönüyor, yerinde duramıyordu.

— Fatma Girik'i nasıl buluyorsunuz?

— Eh işte.

— Neriman Köksal?

— Geç bir kalem.

— Belgin?

— Yeniler içinde bunlardan çok daha iyiler yok değil ama, inanın sözüme siz hepsinden, hepsinden daha güzelsiniz!

Utandı, başını eğdi:

— Beni şımartıyorsunuz..

— Hiç de bile. Eskilerin hemen hepsi anaçlaşmış, deforme olmuş şeyler. Sonra, daha önemlisi, sanat. Sanat yanları sıfır. Zâten Türk sinemasında gerçek diye bir şey ya hiç yok, ya da pek az. Şâyet bir gün yolunuz İstanbul'a düşerse...

Neriman iç geçirdi.

— Niçin? dedi beriki.

— İstanbul'da hiç kimsem yok. Uzaktan bir akrabam yahut ahbabımız olsaydı belki ama...

Avuçları arasındaki eli kimbilir kaçıncı sefer öptü:

— Ben olacağım bundan sonra ya?

— Güzel ama, sizi nerde, nasıl bulabilirim? Sonra, İstanbul, büyük, çok büyük şehir!

Genç adam hemen karşılık vermedi. Pantolonunun, o Paris, Roma ya da Amerika falan görmüşlerde çokluk rastlanan, bizdekilere hiç benzemiyen cinsten pantolonunun cebinden şip-şak çıkardığı kartını uzattı.

— Buyurun!

Neriman aldı. Lâcivert bombe harflerle çok şık, ama gerçekten çok şık basılmış bir karttı.

BÜLENT NEJAT COO

Film Reji-asistanı-Sanat müşaviri-Süpervizör

sokağı CIVAFİLM Bey.-İstanbul

Neriman hazdan bayılacaktı nerdeyse. Merakın ötesinde, hasretini çektiği şeylerin tâ ortasında buluyordu kendini...

Sordu:

— Yeşilçam sokağı nerede ya?

Bülent Nejat başını iki yana salladı:

— Önemli değil.

— O kadar çok yazı okudum ki Yeşilçam üzerine. Büyük büyük apartmalnarın arasına sıkışmış, daracık bir sokakmış..

Cinecitta'yı görmelisiniz. Dokuz yüz otuz yedilerde Musolini tarafından açılmış. Roma yakınlarındadır. Avrupa ve Dünyanın en modern stüdyolarından biridir. Bize öyle modern bir stüdyo lâzım. Tabiî bu stüdyo paralelinde bir sanat ve bilhassa insan anlayışı!

Gözlerini yumdu, derin bir iç geçirdi, sonra açtı :

— Roma, Napoli, Paris.. Allahım... Öyle hârikulâde yerleri bırak, gel çöplüğe...

Neriman elinde olmıyarak sordu:

— Peki niçin oraları bırakıp buraya geldiniz?

— Nah kafa!

Sonra açıkladı:

— Efendim, dedim ki, Paris, Roma, hattâ belki de Amerika falan... İnsana alabildiğine değer veriyorlar, insan dehşetli kazanıyor ama, kendi memleketim vatanım... Cannes'da Milletlerarası Cannes Festivali, yâni Festival International de Cannes yapılır. Nisan Mayıs aylarında, İtalya'nın Venedik filim festivaliyle birlikte Dünyanın en önemli festivali. Her millet kendi filmiyle katılır. Bir âlem olur. Bakmayın, boktan boktan.. afedersiniz, çok afedersiniz... yâni sanat değeri düşük filimler festivale katılır ve işin garibi dereceler alırlar. Neden benim memleketim de kendi clor - locale'iyle, yâni mahallî rengiyle işlediği, ama harikulâde Humaine beşerî birkaç filmle katılmasın? Neden derece almasın? Şöyle düşündüm: Giderim memleketime, çeviririm üstün kaliteli bir film, katılırım artık Cannes mı, Venedik mi festivallerinden birine, alırım bir derece....

Gözlerini hazla yumdu. Sonra açtı:

— Ah Neriman, düşün sevgilim! Baş rolünde seni oynatacağım bir filmle Cannes'da bomba gibi patlamışız!

Neriman «Sevgilim» üzerinde kalmıştı. Ona sevgilim demişti, sevgilim demişti ona, ah sevgilim... «— Canım, canımın içi!» diye geçirdi. «— Sen de benim sevgilimsin. Üstelik, senin sevgilin olmak, olabilmek... Demek beni, sana sevgili olmaya lâyık görüyorsun? Teşekkür ederim, çok çok çok teşekkür ederim. Bir tanem, varım yoğum, her şeyim, hayatım...»

— Ama, memlekette bunu anlıyacak çapta prodüktör yok!

Neriman'ı kimbilir kaçıncı sefer hayran edip, kendine bağlar tarzda yeni bir sigara yaktı, ağız dolusu duman salıverdi tavana.

— Prodüktörler de dahil, bütün sinema adamları, teknisyenleri hattâ yazarları korkunç cahil. Yazarlarla öteki teknik adamların cehaletini kapadım diyelim; prodüction işini, yâni, işin malî yanını ne yapmalı? Sanat kadar, hattâ belki daha önce bu lâzım!

Ve birdenbire heyecanlanarak kendini yitirdi âdeta. Neriman'ı falan unutmuştu da, herhangi bir sinema klübünde, sanat filmi üzerine sıkı bir tartışmada tezini savunuyordu. Yanakları al al olmuştu. Alnında ter tomurcukları...

Neriman bu heyecanlı açıklamadan hiç bir şey anlamıyordu. Uluorta kullanılan film, filmci, camera, cameraman, superviseur... terimleriyle dolu bir konuşmaydı. Bizde yalnız anlayışlı producteur değil, anlayışlı, bilgili, beyin sahibi senarist de yoktu rejisör de, kameraman da. Türkiye'ye geldiğine işte bunun için bin pişmandı. Efendim dinlemiyorlardı her şeyden kötüsü. Dinlemek, dinlediği şeyi anlamak da bir çeşit kültür işiydi. Bu bile yoktu. Her önüne gelen, her istediğine, daha doğrusu aklının her kestiğine, canının her istediğine elini uzatıyor, alıvermek istiyordu. Olmazdı, olmazdı efendim. Herşeyden önce ihtisasa saygı gerekirdi. Saygısız paraya da karşıydı. Haysiyetini, sanat ve bilgi onörünü paranın da, her şeyin de üstünde tutardı.

Noter'in kızı sabırsızlanmağa başlamıştı. Gül gibi kızı bırakmış, sıkıcı bir nutuktur tutturmuş-

tu. Annesini, ağabeyisini birer bahaneyle bunun için mi uzaklaştırmıştı?

«— Dert» diye söylendi, mutfağa geçti. İspirtoluğu hırsla yaktı, üçlü cezveyi öfkeyle oturttu üstüne. Oysa neler ummuştu oğlandan. .Avukatın kızı anlatmıştı, sevişen iki insanı onlara sezdirmeden gözetlemek kadar tatlı zevk yoktu Dünyada. İnsan kendi bile sevişse o zevki kaabil değil alamazmış!

Şeker, kahve. Karıştırdı karıştırdı...

Oğlanda erkekten çok kadına benzerlik vardı zâten. Kadın, ya da kız hâli. Parmakları uzun uzun elleri ufacık ufacık, yumuk yumuk. Arada uzun siyah saçlarını tıpkı tıpkısına bir genç kız gibi kulağının ardına atışlar. Doktorun kızının dediklerini hâtırladı. Kızın sözlerini kontrol için ağabeysine açmıştı da, delikanlı kızmış, sormuştu:

«— Sen ne biliyorsun bunları?»

«— Bunu herkes biliyor!»

«— Sen, sen bilemezsin, bilmemen lâzım. Unutma ki o, yakın arkadaşım benim. Sonra, kıza benzeyen her erkek mutlaka o biçim olmaz!»

Fincanları getirdi, iskemlenin üzerine koydu.

Ağabeysi ne derse desin, bileklerini keserdi bu çocuk doktorun kızının dediği gibi «o biçim» değilse!

Kabaran kahveyi ispirtoluktan kaldırıp fincanlara döktü. Tepsiyle, bir az sinirli, gitti. Hâlâ kızın eli avuçlarında, hâlâ nutuk atıyordu.

Noter'in kızını yanında hissedince, Neriman'ın elini bıraktı:

— Ooo.. kahve mi? Zahmet ettiniz..

Noter'in kızı «— Ne zahmeti rica ederim...» falan demedi. İçinden gelmiyordu, kızıyordu be!

Genç adam tepsiden kahvesini alırken kalktı, oturdu. Sonra fincanı oracığa bırakıp yeniden kalktı. Neriman üzerindeki tam etkisinden emin, kamera karşısında rol kesen pahalı bir jön çalımıyla sigarasını, kibritini çıkarıp bir sigara yaktı. Sonra kahvesini aldı. Neriman'a, o, herkesten başka gibi gelen zarif, ama çok zarif bir höpürtüyle yudumladı. Yerine bıraktı. Kızların, daha çok da Neriman'ın hayranlığını yüzde yüz kazandığının farkındaydı. Bunu şimdi, şu kartında adresini, telefon numarasını yazdığı CIVA - FİLM sahibi Recep Cıva görmeliydi. «— Ne o parlak oğlan? Bakıyorum kesiyorsun gene!» diye fiyakasını bozar, daha olmazsa yanağından parmaklarıyla makas alırdı.

Alnına düşmüş bir tutam saçını geriye atmak istercesine bir baş hareketiyle Recep Cıva'yı falan arkaya attı. Yeni bir nutka başlıyacaktı ki, Neriman soruverdi:

— Orhan Günşiray'ı tanırsınız tabî?

Çekmeğe hazırlandığı nutuktan vazgeçerek:

— Tabî, dedi.

Tanımazdı oysa. Yâni karşılıklı iki çift lâf olsun etmemişlerdi. Aslına bakılacak olursa ne Orhan Günşiray, ne Ayhan, ne Belgin, ne Türkân'la görüşüp konuşmuştu.

— Nasıl buluyorsunuz?

— Valla kadın, erkek artistlerimizin hiçbiri kaabiliyetsiz değil.. Mesele, onları oynatabilecek rejisör'le, rejisör'e imkân sağlıyacak senaryo yazarlarının yokluğunda. Artisti oynatan rejisördür. Daha çok da Reji-asistanları. Batı'da rejisör'lük, hele Reji-asistanlığı başlı başına bir ihtisas işidir. Rejisörlerin hem nazarî, hem de pratik bilgileri ol-

malı. Bizdekilerin hemen hemen hepsi Avrupa görmemiş, zavallı autodidacte'lar. Yâni kendi kendilerini yetiştirdikleri iddiasında kimseler. Sâdece iddia. Yoksa hiç biri yetişmiş değil. Producteur'ler de öyle. Batılı producteur yalnız kese şişirmeğe bakmaz, filim yoluyla anlatım imkânlarına yenilikler katmayı ideal edinir kendine. Bizdeyse... nerde bunları düşünecek beyin?

Noter'in kızıysa içinden gene bir «— Patla!» çekti. Hep o doya doya seyredememenin öfkesi içindeydi.

— Mâden böyle bir beyin yalnız sizde, neden siz kolları sıvamıyorsunuz?

Reji-asistanı bozulmuştu. Kıpkırmızı kesildi. Sabaha karşı fena bozulduğunu hatırladı. Tuvalete giderken rastlaştıkları zaman bozmasa, kız şimdi öc almazdı, ya da almağa kalkmaz!

— Sıvayacağım.

— Ne zaman?

— Bakalım.

— Bakkala bırakırsanız satar!

Yakalamıştı, taşı tam zamanında gediğine koydu:

— Öff.. yerli filimlerimizin ucuz esprilerinden. Sizin ağzınıza hiç yakışmıyor. Bakın arkadaşınız da gülüyor!

Neriman'ın güldüğü falan yoktu ama, o mâdem ki, «— Bakın arkadaşınız da gülüyor!» demişti, gülmeliydi. Güldü de. Noter'in kızı içerledi. Bozmamağa çalıştı gene de.

— Özür dilerim öyleyse..

— Rica ederim... Çünkü ben sizi iyi yetişmiş bir genç kız olarak tanıyorum!

Gururu okşanmıştı:

— Mersi.

Lâfı iyice karıştırmak, az önceki gerçekten kaba esprisini unutturmak için, ciddî ciddî sordu:

— Sâhi niye istediğiniz kalitede film çevirmiyorsunuz?

— İmkân meselesi.

— Yâni para mı?

— Değil mi ya?

— Ağabeyim âilenizin çok zengin olduğunu söylemişti..

Yüzü asıldı. Sigarasından üst üste duman aldı, kahvesini yudumladı:

— Bana âilemden söz açmayın rica ederim.

Noter'in kızı hayretler içinde:

— Niçin?

Kahvesini yeniden yudumladı. Boş fincanı tabağa yavaşça koydu. Bakışlarını Noter'in kızına ağır ağır çevirdi:

— Çünkü, onlar beni, ben onları karşılıklı defettik!

VI.

— Rica ederim, bana âilemden bahsetmeyin!

Çirkin Fatma'nın babası, konserve fabrikatörünün zarif köşkünde, köşkün balkonundaki içki masası başındaydılar. Bir yanda deniz, denizin ötelerinde dağlar, dağların ardında kıpkırmızı tekerinin ucu gözüken ay.

Reji-asistanı Bülent Nejat Coo, önündeki yemek masasına dirsekleriyle dayanmıştı. Ayın esmer dağlar ardından kıpkırmızı doğuşuna bakıyordu. Yüzünü yumrukları arasına almıştı. Yanında Fatma, tam karşısında Fatma'nın koca göbekli babası.

Genç adamın üçüncü gelişiydi. Bundan önceki gelişlerinde olduğunca gene film, filmcilik, sanat üzerine adamın şimdiye kadar hemen hemen hiç duymadığı yığınla terimi sıralamış, aklı başın-

da bir sermayedarla, işinin ve sanatının ehli bir rejisör için bu memlekette hem haklı ün hem de para kazanmanın işten bile olmadığını ispatlamıya çalışıyordu.

Konserve fabrikatörü ne çirkin kızı gibi aşktan gözü dönmüş, ne de karısı gibi, çirkin kızına yakışıklı bir kelepir bulduğuna inanıp önüne gelene dört elle sarılıverecek bir budalaydı. Evet, bugün «Allah, yürü kulum» demiş, çok zengin biriydi ama, bu zenginliği sokakta bulmamıştı. «— İstanbul'da kıçıkırık bir fabrikada basit bir mutemetken, biliyorsun. Açtım gözümü, üç kazandıysam bir yedim, yarım yedim, dişimden, tırnağımdan artırdım, İstanbul gibi dünyanın en güzel köşesini bırakıp bu kuytu, bu, akşamla birlikte hayatın öldüğü Anadolu kasabasına yerleşip, çalışmaga basladım. Öyle her önüne gelene pabuç bıraksaydım, bugün bankalardaki câri hesaplarımda milyonlarım olmazdı!»

Her zaman, her fırsatta, her önüne gelene bunları anlatır, «— Sıfırdan başlayıp, şây-i zâtisiyle milyoner» olduğunu anlatmak isterdi. Zevk de duyardı bundan üstelik. Demokrat Partinin iktidara geçeceği sıralarda, İstanbul'daki fabrikanın paralarıyla sırra kadem bastığını, birkaç yıl önce kalp sektesinden ölmüş kardeşinin kimliğiyle bu kasabaya yerleşip, deniz kıyısındaki konserve fabrikasını kurduğunu, asıl adının Hayri değil, Muharrem olduğunu hemen hemen kimse bilmiyordu. Yalnız, karısı. O, biliyordu ama, ne çıkardı? Bütün mesele, gemiyi yürütebilmekteydi. Hayri, Muharrem... hem ne, kardeşiydi nihayet, yabancı değil ya! Herkes deveyi hamuduyla yutuyordu!

«— Rica ederim, bana âilemden bahsetmeyin!»

sözü üzerinde durmayı, «— Sıfırdan başlayıp, milyoner olabilmek için feleğin çemberinden geçenler» in o, Hanyayı Konyayı çok iyi bilen, kül yutmazlıklarının gereği sayan fabrikatör Hayri Girsavaş:

— Neden? dedi.

Genç Reji-asistanı günlerdir Neriman'ı hayran bıraktığı o son derece zarif tekniğiyle sigarasını yakarken, yanıbaşındaki Fatma'yı da belki Neriman'dan çok hayranlığa boğarak:

— Çünkü, dedi, annem veremden ölünce beybam eve genç bir anne getirmişti. Kadın hem ahlâksızdı, hem de beyba'mı avucunun içine adamakıllı almasını bilmişti. Netice mâlûm tabî. Babayla oğulun arasını açtı. Ben de atladım bir yabancı şilebe, ver elini Marsilya!

Bundan önce ayık kafayla görüp, kızına iyi bir koca diye düşündüğü, hattâ karısıyla bunun üzerinde gecelerce durdukları halde, şimdi iki kadeh içince çocuğu kıza benzetmeğe başlamıştı. Sakın ailesiyle arasında geçenler uydurma olmasındı?

— Bey babanız ne işle meşgul?

E artık bu kadarı da çoktu. Bir yandan Fatma, öte yandan annesi, Hayri beyi azarladılar:

— Babaa!

— Beeey!

Elinde, sulandırılmış rakı kadehi, kalın, kapkara kaşlarıyla sertçe baktı:

— Ne var?

Fatma'dan önce annesi:

— Bu bahsi kapatsak olmaz mı?

Fatma da sinirl isinirli ekledi:

— Madem böyle bahislerin açılmasından rahatsız oluyor...

Hayri Girsavaş rakısını sâkin sâkin yudumladı. Ne, çirkin kızıydı o, ne de kakavan karısı. Kıza bir dereceye kadar hak veriyordu. Yaşı yirmiye gelip dayanmış, hâlâ ardına düşen, onu sevdiğinden söz açan, evlenme teklifinde bulunan doğru dürüst birisiyle karşılaşmamıştı. Onun için o, her önüne çıkan erkeğe dört elle sarılıp, önünü ardını, babasının şerefini falan düşünmeden kendini verivermeğe kalkmakta haklıydı. Peki karısına, kakavan karısına ne oluyordu? Şüphesiz, evde kalmış, çirkin bir kız annesi kişiliğiyle o da yakışıklı bir damat adayını elinden kaçırmamakta haklıydı ama, gene de anlamalıydı, ki kocası, yâni çirkin kızları karşısında ayni endişeyi duyan hassas bir baba olarak, ince eleyip sık dokumak zorundadır. Evlilik müessesesi sağlam kazıklara bağlanmalıydı, pamuk ipliklerine değil!

Gecelerce konuştuklarına göre karısı, «— Veriverelim bey» diyordu, «—... istediği iki yüz bin lira mı? Kızımızın hatırı için ne çıkar? Aklına taktığı filimi çevirsin bakalım. Ya devlet başa, ya da kuzgun leşe. Söylediği gibi, ün ve para sağlarsa ne âlâ, sağlıyamaz paraları batırırsa, çeker fabrikana alırsın, yanında çalışır. Hiç olmazsa bize karşı boynu bükük olur!»

Kadehine yeniden rakı koydu, buz dolabı buzlarından iri bir parçayı içine salıverdi.

Dün geceye kadar o da böyle düşünüyordu. Yüzelli, ikiyüz bin. Kızının hatırı için mesele değildi. Karısının dediğince, kazanırsa ne âlâ, kaybederse çeker yanına alır, kızını verir biter giderdi ama, bu gece, iki kadeh atınca fikri değişmese bile bulanmıştı. Bulanmıştı, çünkü erkekten çok genç bir kıza benziyordu. Ufacık, bembeyaz, tom-

bul tombul elleri, saçını serçe parmağıyla kulağıardına atışı, duruşu, güçlü bir erkek karşısındaki ilik ilik bir kadının yenik kırıtışı...

— Marsilya'ya gittiğiniz sıra kaç yaşındaydınız?

Genç Reji-asistanı anlıyarak kızardı ama çâresiz, soruyu karşılaması gerekiyordu:

— On dokuz, dedi.

— Şimdi?

— Yirmi dört.

Fatma babasına öfkeyle baktı. Karısı da. Karısının değil, yüzü kırmızı kırmızı ergencelikler içindeki kızının bakışı dikkatine çarptı. Aldırmadı. Kızı «Oğlan» ın yanında daha erkeksi duruyordu.

— Fransa'da kaç yıl kaldınız?

— Fransa ve İtalya'da... İki yıl.

— Nerelerde?

— Fransa'da daha çok Paris. İtalya'da da Roma, Napoli ama çok az Napoli'de.

Sıkılmağa başlamıştı. Adamın ne için eşelediğini anlıyordu. Bundan önceki konuşmaları ne iyidi oysa. Bir filmin nasıl çevrildiği, sinemalarda oynatılan bir kordelânın bu hâle gelinceyedek ne gibi yollardan geçtiği, nasıl satış edildiği, oynıyan filimlerin paralarının nasıl toplandığı üzerinde durmuş, hattâ yüzelli, ikiyüz bin liralık bir de fon ayırabileceğinden söz açmıştı. Kendi kefaleti altında kızı Fatma'yla ortak yapacaktı!

Hayri Girsavaş, masanın ucunda duran lâcivert harfleri bombe kart viziti gülerek aldı. Okudu, sordu:

— Coo, bey babanızın soyadı mı?

— Yoo, hayır, dedi Bülent Nejat.

— Ya?

Genç adam istemiye istemiye gülerek yanındaki Fatma'ya baktı.

Fatama anlattı:

— Hani bir Amerikan şarkısı var ya, heey cooo, diye?

Hatırlamadığı halde:

— Evet? dedi.

— Bu şarkının Coo'sunu almış.

Hayri Girsavaş'ın elinde olmıyarak ağzından kaçırıverdi:

— Tam da size göre bir soyadı...

Genç adam kimbilir kaçıncı sefer şüpheyle baktı:

— Öyle mi efendim?

— Evet. Filimlerde hiç rol aldınız mı?

— Hayır.

Niçin? Çok yakışıklısınız halbuki..

Gene altındaki anlamı sezerek, kadınsı bir gülüşle:

— Belki. dedi. Ben karakter ararım, sanat ararım. Yerli filimlerse hiç aldırış etmezler böyle şeye. Zaten yerli filimcilerimiz, bilhassa filimcileri yöneten Anadolu İşletmecileri sanattan nedense bucak bucak kaçarlar. İnanır mısınız, sinemayı icat edenler mezarlarından başlarını kaldırıp da bizim filimlerimizi görseler, sinemayı keşfettiklerine pisman olur, belki de kendilerine lânet ederler, ikinci sefer ölürlerdi.

«Oğlan» öfkeyle konuştuğu zaman erkeğe benziyordu. Erkeğe benzemesi için hep öfkeli mi olması gerekiyordu yoksa?

Kızına:

— Elektriği yak, dedi.

Fatma, yanıbaşındaki genç adamın bacağına tutunarak kalktı. Ergencelikler içindeki yüzü çirkindi ama, boyu, bacakları, kalçası, hele arkadan görünüşü hiç de fena değildi.

Bacağına tutunuşundan huylanan genç adam, «— Baban istediği kadar ince eleyip sık dokusun» diye geçirdi, «— ... sen istedikten sonra, o da senin baban olduğunca, ikiyüz bininizi deve yapacağım!»

Aklından Cıva-film, Cıva-film'in palavracı sahibi Recep Cıva geçti. Güldü usullacık. Onu buraya yer bakması için gönderirken sıkı sıkı tenbih etmişti: «— Ulan kayarto, sakın oralarda karılara, kızlara takılıp kalma ha!»

Sonra da bir erkek için küfürlerin en ağırını yapıştırmıştı.

Hayri Girsavaş sordu:

— Neden güldünüz?

Kendine geldi, yeniden, daha kuvvetle güldü:

— Bizim patron aklıma geldi de...

— Sizin patron mu? Kim?

— Tanımazsınız. Cıva-film sahibi, Recep Cıva.

— Cıva-film, Recep Cıva. Bilhassa Cıva-film çok güzel. Sağlam bir isim. İnsana çeliği, bronzu, demiri, karayağızı, yâni ecdadımızı hatırlatıyor. Ecdadımız... şu sıralarda neden tarihî filimler çevrilmiyor?

Bülent Nejat ciddileşti:

— Bu tür, öteki türlerden daha masraflı, çok daha itina istiyen, zor bir türdür. Sonra, tarihî filimler, tarihî filimlerin coşturucu niteliğini gerek-

tiren actualité isterler. Halbuki şu sıra uzayıp giden bir Kıbrıs meselesinden başka...

— Doğru. Cıva-film'in sermayesi ne kadar?

Hergele Recep Cıva'yı her ne kadar sevmez, adamdan saymazsa da, gene de çıkarı gereği herifin yanında kredisini yükseltmesi gerekiyordu. Attı:

— Milyon civarında!

Yoksa bilmiyor muydu kap-kaççı Recep'i? Anadan doğma zil, üç kâatçı, baştan aşağı palavra bu adamın geçmişini bilenler, bilmem hangi ilçe sinemasında gazoz sattığını, iskemle taşıdığını söylerlerdi. Sonraları söylemesi ayıp, çok zengin ve yaşlı biriyle tanışmış. Yaşı on yedi, on sekiz. Yakışıklılığı ise yaramış. Adamı avucunun içine aldıktan başka çekip İstanbul'a getirmiş, filmcilik işlerine sokmuş. On beş, yirmi bin lirayla başlamışlar filim çevirmeğe. Bir o kadar da kredi. Allem kallem derken ilk filimlerini yarı yarıya çevirmişler satmışlar Anadolu işletmecilerine. Derken ikinci'de yaslı adam kahrolmuş âdeta. Zaten kalp de varmış. Bir sabah uyanmayıvermiş. Beyoğlu arka sokaklarından birindeki pansiyon odalarında. Herşey zaten Recep Cıva'nın üzerinde. Adam daha yaşasaymış meyhane kapılarında avuç açacakmış.

— Demek milyon civarında sermayesi?

— Öyle.

— Az.

Genç adam coştu:

— Bravo beyefendi, elbette az. Yeşilçam sokağında, bu Yeşilçam sokağı deyimini de hiç beğenmiyorum. Çünkü Yeşilçam sokağı, Beyoğlu, İstiklâl caddesi böğründeki yığınla sokaktan biridir.

Taşrada sanıyorlar ki Türk yerli filimciliği sâdece bu sokakta toplanmış.

— Ya? dedi Fatma.

Güldü sinirli sinirli:

— Buyurun!

Sonra ciddileşti:

— Ne münasebet efendim? Hava Sokağı, Alion sokak, Bursa sokağı, karşıda Büyük ve Küçükbayram sokakları, İmam sokağı gibi yığınla sokağa serpiştirilmiştir filmci yazıhaneleri. Onun için, Yeşilçam sokağı Cinecittà gibi, Hollywood gibi bir anlam taşısa da, değil.. Yeşilçam hiçbir zaman ne bir Cinecittà, hele ne de bir Hollywood olamaz. Zavallı bir sokakçıktır o!

— Evet? dedi Hayri Girsavaş. Devam edin!

— Yığınla filim şirketi vardır bu sokaklarda ama, içlerinde pek azı kuvvetli sermayeye dayanır, gerçek ticaret yapar. Producteur'lere gelince, çurçurları çoktur ama, gerçekten sağlam kültürlüleri de yok değildir!

— E, öyle olması lâzım.

— Tabî.

— Filimlerimiz niçin kalitesiz oluyor o halde?

Bunu bir hamlede nasıl anlatmalıydı bu adama?

— Çünkü, dedi, filimciliğimize sanat değil, bir star, yâni yıldız modası hâkimdir. Anadolu sinemacıları bu starların filimlerde mutlaka bulunmasını, iş sansı bakımından isterler. Filmci de her seyden önce tüccar olduğu için, ticaret şansını kollamak zorundadır. Binaenaleyh, üretimini tüketecek olan Anadolu İşletmecisinin ağzına, onun beğenisine bakar. Bu ağız, bu beğeni, aldığı kültür

bilhassa esthétique'ini ikinci plâna iter. Anadolu işletmecisinin talebi, kazancının garantisidir!

Genç adamın mazbut, hele heyecanlı konuşmaları ondaki kadınsallığı siliyor, Hayri Girsavaş «— Yok canım» diye düşünüyordu, «— aklıma gelen gibi değil. Baltayı taşa vurmıyalım. Çocuk sağlam gibi!»

— Demek bu iş çin ikiyüz bin konsa?

— İkiyüz bin de kredisi vardır bunun...

— Kaç filim çevrilebilir?

— Rahat rahat iki; üçüncü filmin de yarısına gelinir. Kaldı ki ben, bizde classique'leşmiş star modasına iltifat etmiyeceğim. Bisiklet hırsızları, yahut Fransız'ların Dörtyüz darbe'si gibi, oyuna, sanata ön vereceğim, bol extérieure'lü, yâni haricisi bol, masrafı az yolda çalışacağım ki, ikiyüz bin'le dört sanaat filmi rahat rahat atılır piyasaya...

— Ne kâr bırakır?

— Yuvarlak hesap, ilk ağızda hemen masraflarını amorti eder, dört filim sekiz, sekiz filim kısa zamanda onaltı filim oluverir. Onaltı filmi olan bir şirket filmcilik piyasasında sağlam bir rant demektir.

Hayri Girsavaş kızına gülerek baktı:

— Ondan sonra da filmci Fatma Girsavaş hanımın yanına istidasız girebilirsen gir!

Fatma memnun uçuyordu. Annesi ondan beter. Allaha çok şükürdü. Demek korktukları gibi kızları evde kalmıyacak, o da başkaları gibi başgöz olacaktı. E kurban olurdu Allaha. Bin kapıyı kaparsa bir kapıyı açardı işte. Demek Fatma, acınıp durduğu Fatma'sı da ev, bark, mükemmel bir iş sahibi olacak, zamanla çevrelerini kızları, oğulla-

rı süsliyecekti? İnşallah inşallah, bu yaz İstanbul'a gidince Eyüp Sultan hazretlerinde Mevlit, sonra da çifte kurban kestirerek etini fakir fıkaraya dağıtacaktı. Kocasına da ne oluyordu yâni? Hâlâ ne diye ince eleyip sık dokuyor, çocuğa ahret sualleri soruyordu? Bıktırıp kaçırmaktan da korkmuyor muydu? Bir kelepirdi bu be kelepir! Evde kalmış, çirkin kızlarının geleceği için hiç mi yoktu koca İstanbul'da iki yüz bine kıyacak zengin baba? Vardı, olmaz olur muydu hiç? Olurdu ama, Allah bu, kısmeti kendilerinin ayağına getirmişti işte. Çomaklamanın âlemi var mıydı?

Az sonra genç adamı yolcu edip masaya tekrardan döndüler.

Fatma onları yalnız bırakmak için odasına geçti. Geçerken de annesine «— Sizi yalnız bırakmak için gidiyorum. Babamın ağzından gir, burnundan çık!» demek isteyen bir bakış fırlattı.

Genç adam gideliberi düşünceli bir hal alan Hayri Girsavaş, esmer, tombul yanağını kıllı kocaman eliyle düşünceli düşünceli kaşıdı. Bunu pek hayra yormıyan karısı, taşı sıcağı sıcağına gediğine koydu:

— Doğrusu delikanlı, ağırlığınca altın eder!

Hayri Girsavaş anladığı halde, akları kızarmış gözlerini karısına çevirdi:

— Kim?

— Çocuk.

Hayri Girsavaş hemen karşılık vermedi. Rakısından ufak bir yudum, taramadan çatalının ucuyla şöyle bir, bir parça ekmek... ağzındakileri ağır ağır çiğnerken, hayli yükselip kan kırımzılığını yitirmiş aya bakıyordu. Bir yandan da oğlanın ağırlığınca altın mı, yoksa bakır mı, teneke mi

ettiğini düşünüyordu. Hemen şudur deyivermek için vakit çok erkendi henüz. Altın mı, bakır mı, yoksa teneke mi olduğunu bu yakınlarda İstanbul'a gittiği zaman öğrenecekti. Çünkü ne kaısı, hele ne kızı değildi o. İstanbul'du bunun burası. Bilmez miydi doğduğu, büyüdüğü memleketi? Kaçın kurrasıydı sonra? Milyonlarını sokaktan toplamamıştı...

Hâlâ masanın kenarında duran kartı aldı, evirdi çevirdi. Yerine bıraktı. Cıva-film'e uğrayacaktı İstanbul'a gittiğinde. Sermayesinin milyon civarında olduğunu söylediği patronuna gidecek, görüşüp konuşacak, zaman zaman kadınsal tavırlar takınan genç adamın ayı mı, kurt mu olduğunu öğrenecekti.

Karısı endişeyle sordu:

— Ha? Öyle değil mi?

Dalgın dalgın baktı:

— Ne?

Kadının tepesi attı birden:

— Bakıyorum pek dalgınlaştın gene?

— Evet. Şu meseleyi düşünüyorum da...

— Para meselesini mi?

— Hem para meselesini, hem de..

Kadın korkarak:

— Hem de?

Derin bir iç geçirerek iskemlesinin arkalığına yaslandı.

— Oğlan, sana fazlaca kadın gibi gelmedi mi?

Ak pak, etli butlu, otuz sekizlik kadın kocasının bu yüzden az kalsın mahkemelere sürükleneceğini, hâlâ kafayı çekti mi, bu dedikoducu, bu hacısı hocası bol, daracık kasabada bile kahve kahve dolaştığını, uygunsuz genç adamlarla dolaşmak-

tan, fabrikada çevresini böyleleriyle doldurmaktan zevk aldığını bildiği için, adamı sertçe süzdü:

— Bana bak!

Anlamıştı. Gene de:

— Ne var?

— Namusunla otur yerinde!

— Ne var?

— Açtırma ağzımı!

Hayri Girsavaş telâşlandı:

— Yanlış anladın karıcığım, vallahi yanlış anladın!

— Yirmi bir yıldır güttüğüm domuzun huyunu bilirim ben!

— Canım efendim, mesele...

Sözünü kesti :

— Fatma duymasın. Vallahi yüreğine iner kızın!

— Canım efendim dinlesene beni. Mesele o değil, bütün mesele, kızımıza koca diye seçeceğimiz gencin ahlâken mazbut olmasını istemek hakkımız değil mi? Yoksa biliyorsun, o işlerden çoktaan vazgeçtim!

— Vallaha bilmem. Bu iş olmalı. Kız daha şimdiden deli dîvane. Biliyorsun, yirmisine gridi. O da genç, onun da ihtiyacı. Kazık kadar adam oldun gözün hâlâ çöplükte!

Hayri Girsavaş kıs kıs güldü:

— İlâhi karıcığım...

— İlâhi karıcığım evet. Anlaşıldı mı? Bu iş mutlaka mutlaka olmalı Hayri bey!

— E, kısmetse... tabî...

— Sen ikiyüz bini gözden çıkar, kolay!

— Çıkarabilmekliğim için damadım hakkında

sağlam kanaata sahip olmalıyım. Üvey annesi evden kovmuş. Lâf. Böyle yakışıklı bir üvey evlâdı hiçbir genç üvey anne evden sebepsiz kovmaz!

Kadın kısa kesmek ve bu sorunlar üzerinde durmak istemiyordu:

— Yâni? dedi.

— Yâni... bana öyle geliyor ki, bu çocuk müthiş yalancı!

— Ne çıkar?

— Ne mi çıkar? Anlıyamadım..

— Anlıyamıyacak bir şey yok. Sayın bay Hayri Girsavaş da ahlâksızın, yalancının, dolandırıcının şâhı olduğu halde...

Güldü:

— İyi ama karıcığım ben birine damat olacak değilim!

— Kesme sözümü.. Olduğu hâlde milyonlara, mahrumluklar içinde de olsa bir karıya, evlâda, itibara sahip değil mi? Rahmetli babacığım beni sana verirken seni bu kadar ince eleyip sık dokudu mu?

— Lüzum görmedi. Çünkü ben...

— Öhö öhööö...

— Sağlam adamım. Hem de sapına kadar!

— Orası belli değil..

Çevresine bakındı, sesini kıstı:

— Ulan açtırma ağzımı. Ben de kadınım. Haftalarca, bâzan aylarca yanıma uğramazsın. Sapına kadar sağlamlığın bu mu?

Tepesi attı sonunda:

— Bana bak!

— Ne var?

— Yerli yersiz, her zaman bu haltı karıştırıyorsun. Yâni ben şey miyim?

— Ney misin?

— Lâ havle velâaa...

— Hacı, hoca ağızlarını da bırak. Damadım hakkında kötü şeyler düşünmeni, bu işe taş koymanı istemiyorum. O kadar!

— Vay vay vay... Damadım diyor. Hayret. Ne çabuk da benimseyiverdin yazının ne idiği belirsizini? Küçük hanıma koca diye nerdeyse taşlara saplanacağız. Niçin?

Kadın peçetesini atıp, masadan hırsla kalktı, yatak odasına geçti. Biliyordu bu pis herifin işi yokuşa süreceğini. Allah kahretsindi kahretsin!

Fatma bir şeyler sezerek odaya girdi:

— Ne o anne? Kavga mı ettiniz yoksa?

Kıza duyurmak doğru değildi:

— Yok yavrum.

— Ya? Niçin peçeteni atıp fırladın?

— Bilmez misin babanı? İki kadeh attı mı bambaşka insan oluverir..

— Yoksa Bülend hakkında...

Kızına acıyarak bir süre baktı. Ne çıkardı? Bilsin varsın bilsin de, iş bozulursa annesinden gelmediğini anlasındı.

— Ha anne? Bülend hakkında mı?

— Pişmiş aşa su katmakta üstüne yoktur. Şimdi de tutturmuş, ayı mıdır, kurt mudur, sorup soruşturmadan, sağlam olduğunu anlamadan kızımı vermem diye. Sanki babam beni ona verirken tam kadrolu sıhhî heyetten rapor istemişti!

— Yâni verem falan olmasından mı korkuyor?

— Yok canım. Senin anlıyacağın, erkekten çok kıza, kadına benziyormuş!

— A... ne çıkar? Çocuk Elvis Presley tipinde.

Moda bu anneciğim. İstanbul'da gençler kendilerini Elvis'e, bilmem kime benzetmiyorlar mı? Hani bir gün İstiklâl caddesinden geçerken iki delikanlı görmedik mi, dar pantalonlu? Dudaklarını boyamış, saçlarını kadın gibi yaptırmışlardı da herkes onlara bakmıyor muydu?

Annesinin boynuna sarıldı:

— İstiyorum anneciğim istiyorum. Çok hoşuma gidiyor. Babama ne? O mu yaşıyacak? Versin bana ikiyüz bini, karışmasın!

Anne taşı gediğine koydu:

— Git, bütün bunları söyle ona!

Fatma, zarif endamı, ama ergenceliklerle kaplı, erkeksi yüzüyle şımarık şımarık koştu, kendini babasının kucağına attı. O sıra Hayri Girsavaş, iskemlesini masadan denize çevirmiş, pırıl pırıl ayın altındaki esmer mavi sulara bakıyordu. Kızı deli deli gelip de kendini kucağına atınca, ayla denizin cümbüşünden duyduğu haz siliniverdi; hattâ boş bulunduğu için, kızı, canını bile acıtmıştı.

Öfkesini belli etmemek için:

— Deli kız, dedi. Ne var gene?

Ayağa kalktı, babasının yüzünü avuçları arasına aldı. Gözlerini babasının gözlerine dikti:

— Bülend'i beğendin değil mi?

Adam her şeyi sezdiği için, karısının neden öfkeyle masadan fırladığını kestirmişti. Fakat, tuhaftı, oğlan, Fatma'nın mı olacaktı, annesinin mi? Yemek boyunca dikkat etmişti, çocuğa bakışları kızından geri kalmamıştı. Ne tuhaflaşmıştı şu Dünya! Onun gençliğinde kadınlar daha mı erkek, daha ilik ilik kadın ya da daha mı kabadayıydı? Hatırlıyor, Yüksekkaldırım, Abanoz, Ziba'daki genel ev kadınları bile « Obiçim» erkeklerle çıkma-

dıktan başka, üstelik onların kadınsal halleriyle kıyasıya dalga geçerlerdi. Kaldı ki âile kadınları!

Pek pek otuz yıl önceye dayanıyordu bu. Şimdi dikkat ediyordu, kadınlar, kızlar, erkeğin nerde kadınlaşmışı varsa ona bayılıyorlardı.

— Bülendi senin beğenmen önemli yavrum.

— Ben beğeniyorum!

— Sen beğeniyorsan bana göre hava hoş.

— İstediği parayı vereceksin değil mi?

— Galiba ama, kaldırıp sokağa atma kabilinden olmıyacak herhalde. O, Cıva-film mi ne, gidip görmeliyim, işleri hakkında bilgi almalıyım. Bütün bunlar ikiyüz binin deve olması ihtimâline karşı değil, senin istikbâlin adına. Kocanın herhalde sapına kadar erkek, namus-u mücessem ve dürüst olmasını istersin değil mi?

Omuz silkti:

— Amaan babacığıım...

— Aman mı?

— Tabî ya. Ne lüzum var bu kadar ince eleyip sık dokumağa?

Hayri Girsavaş hayretler içindeydi:

— Demek lüzum yok?

— Yok ya.

— Peki, sonra?

— Sonra, ne? Baktık ahlâksız, sahtekâr...

— Evet?

— Kıçına bir tekme!

Kızının hiç tanımadığı bir başka yanını öğrenmişti. Vay anasını, demek kızın gözleri böylesine dönmüştü ha?

— İyi ya, diye kalktı. Bana göre hava hoş yavrum..

Lâvaboya gitti.

Fatma bütün gece uyumadı, uyuyamadı. Zâten uyumak da istemiyor, hep hep onu düşünüyordu. Öfkeli bir düşünü: Noter'in kızı, Neriman üzerine bir şeyler çıtlatmıştı. Onun da mı gözü varmış? O da mı onu beğenmiş?

Salondaaki büyük duvar saati gece yarısından sonra ikiyi ağır ağır vururken, yataktan kalktı, pencereye gitti. Ay silinmişti. Yıldızların ışığında deniz, kımıltısız, sâkin, uzanmış yatıyordu. Bülent yarın İstanbul'a gideceğine göre, Neriman'ın onda gözü olsa bile hava alırdı. Yobaz babası Bülend'le sevişmelerine izin verir miydi hiç?

Gözleri bir an hâince parladı. Tamam, tamamdı: Neriman'ın babasına imzasız bir mektup...

Bir tabaka parşömen kâğıdıyla, babasının geçen yıl bir Beyoğlu kırtasiyecisinden satın alıp kızına hediye ettiği zarif stillo'suyla başladı yazmağa.

VII.

Reji-asistanı Bülent Nejat Coo, Bandırma vapurunun güvertesinde, dün geceyi düşünüyordu: Fatma'lardan çıktığı sıra saat gecenin ikisine geliyordu. Kasabanın, arada ölgün ölgün yansıyan bekçi düdükleriyle hafifçe canlanan yarı karanlık sokaklarından hızla Neriman'lara gelmişti. Bundan önceki gecelerde olduğunca, Neriman'ı, kırmızı kiremitli, yıkıldım yıkılacak, harap evlerinin bahçe kapısında, kendisini bekler bulmuştu.

Serin bir geceydi. Babası bir saat önce kaba öksürüğüyle eve gelmiş, annesi her zamanki gibi, kocasını sokak kapısında karşılamış, yukarı birlikte çıkmışlar, sonra da odalarına kapanmışlardı.

Neriman gene, bundan önceki gecelerde olduğunca, babasını, babasının gerici, yobazlığını, gençliğinde kırmadık ceviz bırakmadığı halde, yaşı el-

liyi aşınca şaşılacak bir ham sofuluğa kendini kaptırdığını uzun uzun anlatmış, sonunda da «Allah canını almıyor ki ben de kurtulayım!» demişti.

Bülent Nejat, Eylül ortalarının artık hızını epeyce yitirmiş Sonbahar güneşi altında hafif hafif kımıldayan denize bakıyordu. Kızların pek beğendiği daracık pantolonunun çapraz ceplerinden sigara paketiyle kibritini çıkarıp, gerçekten değişik biçimde sigarasını yaktıktan sonra, elinde olmıyarak kendini gene geceye bıraktı.

— «Allah canını almıyor ki ben de kurtulayım...»

Bülent Nejat sormuştu:

«— Gerçekten, kurtulmak istiyor musun?»

«— Hem de nasıl!»

«— Kolay şekerim..»

«— Kolay mı?»

«— Öyle ya.»

«— Nasıl?»

«— Yarın İstanbul'a dönüyorum. Benimle birlikte...»

Boynuna heyecanla sarılmıştı:

«— Seninle, seninle ha?»

«— Tabî. Gelmez misin?»

«— Seninle Dünya'nın öbür ucuna bile giderim şekerim ama...»

«— Ama?»

Susmuş, ağlıyacak kadar hüzünlenmişti. Bir parça zorlasa, bohçasını falan almadan takılabilirdi genç adamın ardına. Genç adam içinse hava hoştu. Ne çıkardı? Atlar gelirler İstanbul'a, birlikte yaşarlardı. Bu arada kıza ilkin küçük roller bulur, iyi kötü para kazanırlar, parlarsa ne âlâ,

parlamazsa ne kaybederdi? Babasıyla ilgiyi zâten kesmişti. Üvey anne...

Bunu birden hatırlayış yüzünü buruşturdu. Sigarasından üst üste aldığı dumanları havaya kaba kaba bıraktı.

Namusluluk taslamıştı.. Öz annesinin ölümü üzerine elli beşlik babasının nerdense bulup getirdiği, üstelik nikâhladığı on sekizindeki annesinin bir gece yatağına gelişini babasına çıtlatacakken, kurnaz kadın elini çabuk tutup...

Fakat, düşünmek, düşünmek istemiyordu!

O gün, bugün baba evi yılların ardında kalmış, Fransa, azbuçuk da olsa İtalya, sonra gene Türkiye. Türkiye'de de hemen hemen hep İstanbul, İstanbul'un Beyoğlu'su, Yeşilçam sokağı türünden, Türk filimciliği prodüktör yazıhanelerinin çokluk bulunduğu Hava sokağı, Bursa sokağı, Kuloğlu sokağı, Öğüt sokağı, Nane sokağı, Sakızağacı sokağı, Büyükbayram sokağı..... gibi sokaklarda, bu sokakların Anadolu'dan pırıl pırıl umutlarla gelip, yerli filimlerde rol alabilmek sevdasıyla figüran yazıhaneleri, kahveler, muhallebici, tostçu dükkânları arasında sürünen delikanlılarla kader birliği yaparken, yolu Civa-film'e düşmüştü.

Cıva-film'i hatırlayış, bu firmanın palavracı, ağzı bozuk sahibini kafasında canlandırdı gene. «— Ulan inek, ben sana git, çevireceğimiz filim için yer bak, demedim mi? On beş gündür nerelerdesin? Ha? Orospu çocuğu!» diye başlıyacaktı. Başlasındı, korkusu yoktu. Ona Neriman'dan, çok da, çirkin ama babası fabrikatör Fatma'dan söz açacaktı. Açmadan önce de takılacaktı:

«— Bozma ağzını be!»

Tabî adam, alışmadığı böyle bir karşılıkla küplere binecekti. Akları çokluk kanlı, iri ama güzel gözlerini ayıra ayıra, fiyaka olsun, karı kız tavlamakta işe yarasın diye taktırdığını bir gün Anadolu birahanesinde sarhoşlukla ağzından kaçırdığı altın dişiyle söğüp saymaya başlıyacaktı:

«— Nee? Ağzımı bozmıyayım mı? Bana ha?»

İyice küplere bindirmek için:

«— Sana tabî!»

«— Vay hergele vay. Ne zamandanberi kendini kurtardın da karşımda böyle dikilebiliyorsun?»

«— Fazla konuşma!»

Patronun o andaki öfkesi geldi gözlerinin önüne. Güldü. Elini kaldırmış, belki de tam vuracaktır, bileğini havada yakalayıp, baklayı ağzından çıkaracaktır:

«— Senin karşında haybeci yok!»

«— Ne zamandanberi!»

«— Onbeş gündenberi!»

«— Allah Allah!»

«— Tabî. Karşındaki adam bugüne bugün ikiyüzbinlik bir sermaye sahibi ve...»

Son kozunu da oynıyacaktı:

«— istikbalin milyoner bir konserve fabrikatörü damadıdır! Aç gözünü, sayıyla kendine gel!»

O zaman, o zaman işte Civa-film sahibi palavracı Recep'in nasıl tokat yemişçesine sarsılacağını, onu uzun uzun nasıl gözden geçireceğini, şüpheyle nasıl soracağını kestirdi:

«— Anlıyamadım?»

«— Kulaklarını yıkat!»

«— Ne ikiyüz bini? Ne fabrikatör damatlığı?»

Kısaca anlatacaktı:

«— Filim için yer bakmağa gitmiştim ya?»

«— E?»

«— Dolaşırken, buradan bir arkadaş beni oralı kızlarla tanıştırdı!»

İlgisi artacaktı:

«— Ee?..»

«— E'si sağlık. Birtakım hoppala kızlarla o biçim. Fakat içlerinde Neriman diye biri var, şerefsizim tıpkı Sofia Loren!»

Daha da artacaktı ilgisi, yumuşayacaktı:

«— Eee...?»

«— Onunla da yaşadım ya, bırak şimdi onu. Asıl önemlisi, bir başka kız. Babası konserve fabrikası sahibi, Fatma. Yüzü ergencelikler içinde, çirkin, boktan. Lâkin bacaklar, defransiyel, balkon falan hârika. O façaya bir de güzel yüz olsaymış, tamam!»

«— Neyse... Demek babası fabrikatörö?»

«— Milyoner hem de... Beni evlerine, yemeğe davet ettiler. Köşkleri deniz kıyısında, hârika. Yemeğimizi o, babası ,annesi, ben... terasta yedik!»

Gene güldü. Hergele Recep'in «— Ulan herif kulanpara olmasın sakın?» diyeceğini iki kere iki dört gibi biliyordu.

Gülmesini güvertedeki yolculardan gizlemek için, başını denize çevirdi.

Gerçekten de, fabrikatör gece, tıpkı kulanpara gibi bakmış, sorular sormuştu. İstanbul'dan lostromo dümeniyle ayrılırken, ikinci kaptanın da tıpkı bu fabrikatör gibi baktığını hatırladı. Bütün bunları bir gece Cıva-film sahibi Recep Cıva'ya, adamın Galatasaray arka sokaklarından birindeki garsonyerinde ne diye anlattığını kimbilir kaçıncı

sefer hatırlayarak yerindiyse de, üzerinde durmadı. Ayrısı gayrısı mı vardı Recep Cıva'dan? Herif palavracı malavracı ama, yıllardır kannını doyuruyor, zarına bakıyordu. Fabrikatörden ikiyüz bini kesse, Recep'le birlikte Cıva-film'in sermayesini güçlendirseler, bu parayla iki değil, üç filim bile atabilirlerdi. Üç filim, üç filimin işletilmesi, işletilmesinden önce bölge satışları falan dört, beş filim demekti. Dört beş filmi olan bir müessese de piyasada kuvvetli firmaydı. Böyle bir firmaya sırtını dayadı mı...

Aklından Birsel-film ve Birsel-film'in sahipleri, daha çok da iki kardeşten küçüğü geçti. Genç adamın yazıhaneye pırıl pırıl hususiyle gelişini, arabadan inişini hatırladı. Bülent Nejat da tıpkı tıpkısına onun gibi olamaz mıydı? Onun Belgin'i varsa, Bülend'in de Nerimanı olacaktı. Üstelik Neriman, gerçekten Sofia Loren'i hatırlatıyordu.

Sigarasından gene üst üste duman alıp, tükenen izmariti bir fiskede denize fırlattıktan sonra, dün gece yarısının bekçi düdükleriyle canlı, ölü gecesindeki sevda dolu dakikaları yaşamağa başladı: «— Yarın İstanbula dönüyorum. Benimle birlikte...» deyince çılgın bir sevinçle boynuna sarılmış, «— Ah Bülend» demişti, «— Bülend'ciğim, canım! Sahi mi söylüyorsun? Demek kaabil olsa beni de birlikte götürürdün?»

Kaabil olmıyacak bir şey yoktu Nejat için ama, yaşı henüz birkaç ay küçüktü. Birkaç ay sonra on sekizini bitirip on dokuzuna girecekti. O zaman tamamdı işte. Sonra bir başka şey daha... evet, seviyordu Neriman'ı ya, asıl mesele fabrikatörden ikiyüz bini koparıp, Cıva-film'e ortak olmak, sırtını dört, beş filim sahibi kuvvetli bir fir-

maya dayamak herşeyden önce geliyordu. Bunun için de, Nerimanı birkaç ay oyalamalıydı. Bu süre içinde, Cıva-filmin çevireceği filimde, fabrikatörle kızının gözleri önünde çalışıp güvenlerini kazanmalıydı. Tabî Fatma'nın da aşkını yüzde yüz.

Heriften paraları sızdırdıktan sonra Neriman'ı alıp İstanbul'a getirecekti. Böylelikle bir taşla iki kuş vurmuş olacaktı.

İçini çekti.

Bütün bunlar elbette olacaktı. Olmalıydı da. İstanbul'da, Anadolu pasajının sonundaki Mehdi babanın kahvesinde, şurda burda işittiklerine göre, Türk Hollywood'unda pek az firma hariç, hemen hemen hepsi bu, buna benzer yollardan «Firma» olmamışlar mıydı? Bir çoğunun tabanında aşk, gene bir çoğunun tabanında da çeşitli dalavereler yok muydu? Hele her yıl doğup batan yığınla firmanın çokluk gülünç serüvenleri!

Adamlar Anadolu'nun bilmem hangi İl, ya da İlçesinde yağıyla kavrulan bir küçük esnafken, dükkânını, tezgâhını satıp, Türkiye için yepyeni bir altın kaynağı sanılan filimcilik piyasasına atılıyor, çok değil bir mevsimde ellerindeki paraları kurtlara kaptırıp, filme de, filmciliğe de lânet ederek geldikleri yere hınçla dönüyorlardı.

Bülent Nejat da, karşısına çıkan şu fabrikatörden ne diye faydalanmasındı? Üstelik gerçekten de iyi bir rejisör olabilirdi. Önceleri çeşitli firmaların çevirdiği filimlerde çeşitli figüranlıklar yapmış, piyasanın en iyi rejisörlerini yakından tanımıştı. Memduh Ün, Atıf Yılmaz, Lüftü Akad, Metin Erksan... sonraları Süha Doğan, Nejat Saydam, Semih Evin'in falan filimlerinde gene figüranlık, derken Reji-asistan yardımcılığı, sonra-

ları da Şinasi Özonuk'la çalışmıştı. Gerçi hiçbir zaman «Aranan» bir Reji-asistanı olmamış, olamamıştı ya, olacaktı. Hem de Rejisör olacaktı. İkiyüz bine konsun hele, o da kendi filimlerini kendisi çevirecek, çevirirken de yalnız kaabiliyetsiz figüranlara değil, büyük rejisörler gibi, sırasında ünlü jönlere de bağırıp çağıracaktı.

Yeni bir sigara yaktı.

Filimler altı, yedi, sekiz, dokuz, on oldu mu, artık Cadillac mı, İmpala mı zarif bir araba, yanında da sevgilisi Neriman... Rejisörlüğe bile tenezzül etmiyecekti. Maçka'da apartman katı, Boğaz'da köşk...

«— Niçin Neriman?» diye geçirdi.

Gerçekten de niçindi? Öylesine güçlü bir firmaya sırtını dayıyan, altında Cadillac ya da İmpala, Maçka'da apartman, Boğaz'da köşk bir genç prodüktör'le belki de çok güzel, çok zengin nice niceleri evlenmeğe can atarlardı.

Meselâ hârikulâde bir milyoner kızı!

«— Neden olmasın?»

Neriman sanki içindeydi de bakıyordu, sanki:

«— Ya!» dedi, «—... demek o zaman beni?»

Canım ne diye kaldırıp atacaktı Neriman'ı? O, sevgilisi olarak kalır, firmasının daha da kuvvetlenmesi için de zengin biriyle evlenirdi. Tabî Recep hergelesinden de ayrılırdı o zaman. Zaten şimdi bile, Neriman'dan, milyoner konserve fabrikatöründen söz açsa mıydı acaba? Firmasının adı gibî, cıvaya benziyordu hergele gerçekten de. Şu sıra filim çevirmek, çevirebilmek için para diye taşa saplanıyordu. İkiyüz bini ele geçirmek içinse...

Düşünceleri Recep Cıva üzerinde durdu: Gençti, çok yakışıklıydı. Kadınların «Tam erkek» diye

ona nasıl koştuklarını biliyordu. Şayet Fatma ile tanışırsa kızı belki de şip-şak tavlayıvereceğini aklından geçirince korkusu daha da arttı. En iyisi hiçbir şeyden söz açmamaktı hergeleye. Açınamaktı ama, Fatma'nın babasıyla Neriman'a kartını vermişti. Neriman değil de Fatma'nın babası kalkar İstanbul'a, Cıva-film'e gelir, kendisini ararsa? O sıra orada bulunmazsa? Recep Cıva karşılarsa fabikatörü? Adamın ifadesini alır, «— Nee? Reji-asistanı, superviseur mü? Bırak şu mâceraperest serseriyi!» derse?

İrkildi. Bütün bunlar gerçekten olabilirdi. Fabrikatör durumu öğrenirse işleri kökünden bozulurdu hem de. «— Tuh be!» diye geçirdi. Ne diye, ne diye kartını vermişti adama sanki?

Sigarasını üst üste, sinirli sinirli çekti, tüketti, izmariti gene bir fiskede denize fırlattı. Sonra ellerini pantolon ceplerine sokarak, güvertede, ölgün Eylül güneşi altında aşağı yukarı dolaşmağa başladı.

Şimdi İstanbul'a gidince bir dolmuş, atlardı yazıhaneye. Önce Coni'yi bulur, ifadesini alırdı. Patron içerlemiş miydi bakalım. İçerlemişse, öfkesini yatıştırmak için önce Neriman'dan söz açar, fibrikatör meselesini karıştırmazdı ama, hayır, yer beğenip beğenmediğini, beğendiği yerin film için nasıl olduğunu soracaktı. Film için şâhane yerler bulmuştu bulmasına. Hem de fabrikatörün köşkü. Beş para vermeden filimin iç, dış sahnelerini çekerlerdi köşkte. Sonra yerli halktan, daha çok kendilerini filmlerde görmeğe meraklılardan bedava figüran bulmak da işten değildi. Bütün mesele, fabrikatörün köşkünde filim çevrilirken Recep Cıva'nın hem Fatma, hem de babasıyla tanışmasın-

daydı. Daha önceden hergeleyi tavlamalıydı ki, fabrikatöre biçimsiz lâflar etmesin. «— Canım amma da kötü düşünüyorum Recep üzerine ha! Hakçası, beni sokaktan aldı, kurtardı, karnımı doyurdu. Bu filmde adam Reji-asistanlığı verecek. Daha sonra da Rejisörlük. Bana ne diye kötülük yapsın?»

Kendini kandırmanın ferahlığıyla yeni bir sigara yaktı.

Kötü yanından düşünmemeliydi. Recep Cıva'ya açılmalı, hattâ ona teslim olmalıydı. Hergele mergele, lâzım adamdı. Fabrikatörü isterse öyle ağırlar, ona öyle güven verirdi ki!

Güldü. Gene aklına güverte yolcuları geldi. Boyuna gülüyordu. Bir gören olsa sağlama deli demese bile, aklından zoru var diyebilirdi.

Gene denize döndü.

Neriman'ı «— Yüklü vitrin!» diye geçirdi. Gerçekten de ne göğüsler, ne kalça, ne hârika bacaklar vardı kızda! Sophia Loren'in en çok da De Sica ile çevirdikleri bir filimdeki haline benziyordu.

Filimin adını hatırlamağa çalıştı.

Konu, bir İtalyan kıyı kasabasında geçiyordu. Sophia yalınayaktı. Kuvvetli göğüsü, kolları, etekleri savruldukça ortaya çıkan biçimli bacakları...

Ama en çok göğsü. Seyirciler «— Allaaaah!» diye bağırmışlardı, «— yeyim, ısırım!»

Sonra gene dün gece, gene Neriman, gene Neriman'ın yüklü göğsü. Bu göğüs, bu dipdiri göğüs, Bülent Nejat'ın kuru ama sağlam adaleli göğsünde ezilmişti.

Kapıdan girince el ele tutuşmuş, harap bahçenin gerilerindeki kurumuş otların üzerine gidip

yuvarlanmışlardı. Gökte yıldızlar ışıl ışıldı. Ay yoktu. Yarasalar kurşun gibi akıyorlardı çok yakınlarından. Neriman bir canavardı sanki, dişi bir canavar!

Bu deyimi, sulu da olsa, bir yerli filimde bir gün kullanmak isteğiyle cebindeki kâğıt tomarlarından birine notladı: DİŞİ CANAVAR!

Evet, Neriman bir dişi canavar'dı ama, korkmuştu bu dişi canavar'ın azgınlığından. Zaptedemiyeceğini, kaabil değil onunla başa çıkamıyacağını sanmıştı bir an. Gerçi bu sanısı hâlâ değişmemişti pek ama, gene de başa çıkmış sayılabilirdi. Çünkü kız, böyle anlarda ne yapılması gerektiğini erkekten daha iyi biliyordu galiba. Hele bir ara genç adamı altına alıverişi, âdeta soluğunu kesiverişi...

Bir de o işten sonra, yanyana otururlarken, Bülend'in yıldız ışığında bile seçilen sapsarı yüzüne bakarak bir az da öfkeyle çıkışması:

«— Ne o? Neden sarardın? Seni dâva eder, başına belâ olurum diye mi korkuyorsun? Ah şekeriiim... çok da tabansızmışsın.. Ayol bunu isteyen ben'im. Zorlayan ben. Senin ne suçun var?»

Erkek gibi kızdı doğrusu.

«— Filim yıldızlarının yolu, Rejisörlerle filim prodüktörlerinnin yatak odasından geçmez mi? Prodüktörlerinkinden daha sonra geçeriz. İlk senden geçmekle sana nasıl değer verdiğimi anlamıyor musun?

«— .....»

«— .....»

«— .....?»

Sabaha karşı ayrılmıştı Neriman'ın yanından.

Bir saat sonra vapur. Daha sonra da ver elini İstanbul!

Vapur İstanbul limanına akşamüzeri girdi, demir attı.

Bülent Nejat, aceleci yolcularla rıhtıma ilk çıktı. Karaköy'de, Galatasaray'a hazır bir dolmuş. Atladı.

Galatasaray'a indi.

Çevik adımlarla İstiklâl caddesinin kalabalık kaldırımlarından, Cıva-film yazıhanesine geldi. Recep Cıva'nın «— Ulan ben sana üç gün içinde git, beğen, gel, dedim. Ne diye on beş gün kaldın?» diyeceğini bilmekten gelen bir huzursuzluk içindeydi ki, birden Coni! Kısa boylu, tıkız yapısıyla besili bir kedi yavrusunu hatırlatan, ünlü İngiliz Beatles'lerine benzeyen saçlarıyla şıp, durdu:

— Vay! Nerdesin ulan?

Güldü ama heyecanlıydı:

— Yer bakıyordum.

— Annamadım?

— Yer.

— On beş gündür ne yeri? Biz, birine metres gitti diyorduk..

Bülent Nejat kendisini, artık çok güzel bir kızın nikâhsız kocası, ikiyüz binlik kredi açacak fabrikatörün çirkin kızının sevgilisi, daha önemlisi de, yarının ünlü, büyük rejisörü ve büyük firmalardan birinin ortağı saymaktan gelen erken, çok erken bir gururun gene çok erken öfkesiyle:

— Terbiyesizlik etme! dedi.

Coni yadırgayarak, geriledi:

— Vaaay.. ne zamandanberi?

Bülent Nejat, hep o çok erken gururun öfkeli ciddiliğiyle sordu:

— Recep orda mı?

Her zaman «Recep Âbi» diyen «Züppe» nin şimdi, daha doğrusu Reji-asistanı olarak görevlendirilip, filim için yer bakmağa yollanışındanberi takındığı tavrla mim koydu. İnadına:

— Hangi Recep?

— Recep âbi canım.

— Yok.

— Nerde?

— Sabahtanberi yok. Elindeki işletmeci bonolarını kırdırmak için F. ye gittiydi sabahleyin. Sekiz buçukta. Hâlâ gelmedi.

Bülent Nejat bir şaşkınlık ıslığı çaldı:

— Vay anasını. On beş gündür hâlâ kırdıramadı mı?

— Kırmıyorlar.

— Nâzım?

— Ne Nâzım'ı kaldı, ne Cemil Tekçe'si, ne de Metin'i...

— Haydi birer çay içelim Mehdi baba'da öyle ise...

Anadolu pasajının Yeni Melek sinemasına çıkan kapısı yanında, daha çok çeşitli filimlerde roller alan, almak için sağa sola koşan figüranlarla bir kısım Rejisör, Rejisör asistanı, irili ufaklı filimci, senaristlerin girip çıktığı, öğle paydoslarında da yakın iş yerlerinin usta, kalfa, ya da çeşitli dâireler memurlarının gürültülü bir kalabalık halinde doldurdukları, iskambil, tavla oynarken çokluk ortalığı yaygaraya boğdukları bir kahveydi ki, sahibi Mehdi baba, her gün sabahın erken saatlarından akşamın geç saatlarına kadar «Filimci milleti» nin zamanlı, zamansız şakaları, çeşitli haberleri sahiplerine vermek zorunda kalışı yüzün-

den çokluk sinirli, yetmişin üstünde, ufaktefek ama cin gibi biriydi.

Kahveden içeri girmekte olan Coni'yle Bülend Nejat'a gözü ilişince:

— Ulan nerelerdesin? dedi.

Coni yılışarak:

— Metres gitmiş baba, metres!

Mehdi baba sözünü tamamladı:

— Recep'in gözüne görünme!

Sağda solda tavla oynıyanlardan bâzıları başlarını tavla, ya da iskambil kâğıtlarından şöyle bir kaldırıp baktılar. Rejisör Şinasi, seyretmekte olduğu tavladan başını kaldırdı. Oldu bitti ukalâlığına içerlediği, ikide birde «— Ben Fransa'dayken...» diye dan dun eden adama sinirlenerek baktı. Birinde adamakıllı bozmuştu. Araları pek iyi değildi ama, aldırdığı yoktu.

Bülend Nejad, Rejisör Şinasi'nin bakışından anlamlar çıkardıysa da, tek lâf etmedi. Öfkesini gene Coni'den aldı:

— Doğru konuşsana be!

Cıva-film'in ayak işlerinde kullandığı daha açıkçası Recep Cıva'nın çeşitli karanlık işlerinden başka, filmci yazıhanelerini dolaşan eli yüzü düzgün, artistliğe meraklı, kız ya da kadınları tavlayıp patronuna «Akoz» eden bu adam da şu «Zibidi» nin «Asılzade» leşmesine fena bozulmuştu:

— Be, deme be!

— Ulan doğru konuşsana!

— Bana bak!

— Bakıyorum.

— Reji-asistanı oldum diye fiyaka sökmesene bize!

Belki de takışacak, birbirlerinin kalplerini kı-

racaklardı. Bereket Mehdi baba tezgâhtan tam zamanında sordu:

— Bülend bey, çay mı, kahve mi?

Bülend :

— Çok şekerli baba, dedi.

— Yâni mektepli işi.. Sen Coni?

— Bana da çay yap!

Kahve her zamanki umursuz halini almıştı. Bu arada yerli filim yardımcı oyuncularından Asım Nipton, kocaman göbeğiyle geldi, kahve penceresi önünde durdu. Alçak iskemlelerden birinde oturmakta olan, gene kendisi gibi yardımcı oyunculardan birine sordu:

— Ne haber avanslardan?

Ufaktefek, kara kuru Fadıl Garan:

— Hava, dedi. Ne iş var, ne avans..

Asım Nipton bir iskemle çekip arkadaşının yanına isteksizlikle oturdu:

— Birader sağdan soldan aldığımız avansları yiyoruz, borçlanıyoruz. İş? İş günü belli değil. Belki sekiz filimde rolüm var, sekizinden de avans alıp yemişim. Haydi işe deseler hangisine gideceğim? Bu bir. İkincisi, elde mangır nanay. Ulan şaşırdım kaldım. Benim oğlan gene ortalarda yok. Başını alıp gitti mi, gitmedi mi? Gitse gitse haminnesine gider. Derslerine çalışıyor mu, çalışmıyor mu?

Fadıl Garan da kendi havasında:

— Benim işler de akıntıda. Şerefsizim bakkalın önünden geçemiyorum. Erman'larda bir iş var dediler, gittim, biz seni ararız. Kemâl Film öyle. Memduh Ün iyice bir rol verecek ama, zamanı var. Bir yandan ev kirası geldi, öte yandan üst, baş, şu,

bu. Bütün ümidim Şehir Tiyatrosu. Kadroya bir alınırsam, koyuver üst yanını..

Tam bu sırada kahvenin önünden geçmekte olan iki kadından sağdaki maviliye gözleri ilişti. Kadın gerçekten çok güzel, çok güzel olmaktan çok endamlı, kalçaları dikkati çekiverecek biçimdeydi.

Kahve içinden biri Asım Nipton'a lâf attı:

— Asım âbi, kaç köşeli bu, kaç köşeli?

Asım güldü:

— Altı köşeli. Tam bana göre..

Mehdi babaya kahve söylemek için başını içeriye çevirince, gözü Bülend Nejad'a ilişti:

— Vaay Elvis, dedi. Nerelerdesin ulan?

«Elvis» in karşılık vermesine kalmadı, Mehdi baba Coni'den işittiğince yapıştırdı:

— Elvis metres gitti metres!

Bülent Nejat bir yandan artık Reji-asistanı, öte yandan Sophia Loren benzeri bir kızın nikâhsız kocası sayılmaktan gelen bir çalımla alabildiğine ciddiydi. Ciddiydi, çünkü Asım da, başkaları da ilerde onun rejisinde oynıyacaklar, belki de yeni firmasından avans alacaklardı.

Mehdi baba'ya hiçbir karşılık vermedikten başka, her zamanki gibi gülüp yaltaklanmayışına dikkat eden Asım Nipton:

— Canın mı sıkkın? diye sordu.

Bülent Nejat içtiği kahvenin parasını verdi, Asım'ı da cevaplamağa lüzum görmemiş anlamına gelebilecek bir soğuklukla çekip gitti. Bu gidiş, gidişteki fiyaka, çalım, oradakilerden pek çoğunu sinirlendirmişti..

Asım Nipton :

— Vay anasını, dedi. Herif cevap vermeğe bile tenezzül etmedi!

Şinasi Özonuk, seyretmekte olduğu tavladan ak saçlı başını kaldırıp Asım'ı cevapladı:

— Tabî etmez oğlum. Senin metres gittiğin var mı? Sonra, Reji-asistanı olmuş düdüğüm...

Asım'ın haberi yoktu. Coni'ye sordu:

— Öyle mi?

Coni güldü:

— Eski hikâye bu canım. Patron yeni filim için yer bakmağa gönderdi. Üç gün için gitti, kaldı on beş gün. Ne hikmetse oğlan değişmiş. Tavur, zavur, çalım... Bizim patron ifrit oluyor!

— Al Reji-asistanını vur patronuna, dedi Şinasi Özonuk. Herif üç gün Fransa'da dolaşmakla vatanını, vatandaşlarını beğenmiyor. Cim karnında bir nokta!

Asım:

— Patronu ne ki? dedi.

— Palavracı Recep..

— Ne oldu lan? Başladınız mı filime?

Coni, belki kulağına gider diye düşündüğünden, patronunu kayırmış görünmek için attı:

— Bu Züttün beyi bekledik. Başlıyacağız...

Kahvenin tâ dibinde, sakalı iyice uzamış bir başka asistan:

— Patronun hâlâ bonolarını kırdıramadı ki, dedi.

Coni hemen yapıştırdı:

— Bonolar kırılmasa da olur. Şirketin nakit parası var!

Uzamış sakallı yemedi :

— Öhö öhööö...

— Ne o?

— Ulan uçan kuşa bile borçlusunuz be. Patronun alacaklılarından kaçmak için yol değiştiriyor...

— Evet, çevirdiğin filmin içine ettin, patron da mangırını kesti!

— Sen anlamazsın bu işlerden, bilgin yetmez!

— Yetmezse fazla konuşma!

— Konuşursam nolur?

— Sana fazla konuşma diyorum, o kadar..

— Konuşursam nolur be?

—

—

— Keseliiim! diye sert bir ses yükseldi.

Bülent Nejaat Coo, parmakları arasında sigara, Cıva-film'in yolunu tutmuştu. İçinde tuhaf bir eziklik ama, ne vardı korkacak? Orada üç gün yerine o nbeş gün kalmışsa işler de becermişti. Neriman, fabrikatör kızı, iki yüz bin lira. Az şeyler değildi ama, Recep Cıva'nın hiçbir başlangıca lüzum görmeden, akları hemen her zaman kanlı iri gözlerini devirerek söğüp saymağa başlaması. Gerçi alışkındı adamın küfürlerine ama, şu an, Sophia Loren'e benzeyen bir genç kızın kocası olmak, bir fabrikatörden ikiyüz bin lira vurmak üzere oluş, huyunu şaşılacak bir çabuklukla değiştirivermişti.

Köşeyi döndü.

Tam Cıva-film yazıhanesinin bulunduğu sokağa sapınca, Recep Cıva'nın hırslı hırslı gelmekte olduğunu görerek, yazıhanenin bulunduğu yapının dış kapısı önünde durdu. Çarpan kalbiyle iyice tedirgindi.

Recep Cıva, elindeki işletmeci bonolarını F. ye bugün kırdıramamanın öfkesi içindeydi zaten.

Bir de, üç gün için yolladığı halde gittiği yerde on beş gün oyalanan adamıyla karşılaşıverince, âdeta taştı:

— Ulan deyyus, ulan orospu çocuğu, ulan inek...

Bülend Nejat Coo, korktuğuna fazlasıyla uğramıştı. Bir şey değil, çevredeki şık mağazaların sahipleriyle işçileri de ilgilenmiş, bu ağır sözleri sallıyanla, sallanana hayretle bakıyorlardı. Ne lâflardı o lâflar! Erkek olan bir insan kaabil değil hazmedemezdi ama, ne olacaktı canım, alt tarafı «Filimci» ydi bunlar. Heriflerin işleri güçleri filim çevirmek!

Bülend Nejat Coo, önce Coni, sonra da Asım Nipton'a takındığı tavırla, Recep Cıva'yı şaşırttı:

— Terbiyeli ol biraz, kendine gel!

Neee? Terbiyeli olmak, kendine gelmek mi? Kim söylüyordu bunu? Şu, sokaktan alıp karnını doyurduğu, gecelerce Galatasaray arka sokaklarından birindeki garsonyerinin tek karyolasında birlikte yattıkları «Çocuk» mu söylüyordu?

— Bana mı terbiye tavsiye ediyorsun?

— İçeri girelim. Çok mühim havadislerim var!

Öfkeden çıldıracak hale gelmiş Recep Cıva, bu yumuşak, yumuşacık, bu müjde dolu sözlerle sakinleşiverdi. İçeri girdi. Merdiveni koşarak çıktı. İkinci, sonra üçüncü kat. Yazıhanesinin bulunduğu zili çaldı. Kapıyı muhasebecisi açtı. Kısa boylu, saçları ak-pak, gözleri yeşil yeşil, sivri çenesiyle hilekâr biriydi. Zerrece önem vermediği halde, yapma bir sayagıyla:

— Buyurun efendim, dedi.

Önden «Efendi», ardından da genç Reji-asistanı, girdiler.

Muhasebeci kapıyı heyecanla kapadı. Bu akşam gene «Manzara» vardı galiba. Sabahleyin çok erkenden çıkıp akşamın bu geç saatında dönen patronunun öfkesinden anladığına göre, gene bonoları kırdıramamıştı. Peki şu kız yüzlü nerede kalmıştı kaç vakıttır ya?

Recep Cıva, tekmil masa, etajer, yazı takımı, koltuk, kanepe, duvarlardaki filim resimlerini falan korkutan bir çalımla içeri girmişti. Yabancıya «Mükellef» hissini versin için, taksitçilerden veresiye alınmış eşyaydı ki, sahipleri para koparabilmek için haftada en az üç, dört uğrarlardı.

Masası başına geçti.

Bülend Nejat da girmiş, patronunun masası yanında, ayakta dikiliyordu.

Muhasebeci ise kapıda, patronunun işaretini bekliyordu çekilmek için. Nitekim az sonra Recep Cıva, genç Reji-asistanına çaktırmadan, muhasebecisine ufak bir göz işareti yapınca, kurnaz muhasebeci kapıyı çekip kayboldu. Oldu ama, muhasebeci yanlış anlamıştı. Patron «— Sen de gel!» demek istemişti oysa. Seslendi:

— Dış kapıyı kapa ve buraya gel!

Muhasebeci âdeta heyecanla, dış kapıyı sürgüleyip geldi.

Bülent Nejat Coo hâlâ patronunun masası yanında suçlu suçlu dikiliyordu. Muhasebecinin de çağırılmasını beğenmemişti. O, patronuyla bile şu ikiyüz bin meselesini konuşmaktan yana değildi. Kaldı ki muhasebeci gibi kurdun yanında!

Recep Cıva gayet ciddî:

— Ben sana üç gün izin vermiştim, dedi, neden on beş gün kaldın?

Bülent Nejat Coo fena sıkışmıştı:

— Öyle icap etti.

— Neye icap etti?

— Kalmam gerekti kaldım. Şimdi...

Sustu. Arkasına döndü, muhasebeciye baktı. Bu bakışıyla da, «— Sevgili patronum. Seninle konuşacak çok önemli şeylerim var ama, bu adamdan çekiniyorum!» demek istiyordu.

Recep Cıva anlamıştı:

— Konuş konuş, dedi. Hasan yabancımız değil.

Bülent Nejaat gene de yutkundu.

Muhasebeci de içerlemişti. Odadan öfkeyle çıkarken homurdandı:

— Buyurun, konuşun!

Yalnız kaldılar.

Recep Cıva anlıyordu ortalarda gerçekten de önöemli bir şeylerin olduğunu.

— Evet, dedi. Seni dinliyorum.

Yanındaki koltuğa kendini bıraktı, ayak ayak üstüne attı ve emretti:

— Ver bir Amerikan Cool, söyle bir çok şekerli!

Recep Cıva'nın öfkesi meraka dönmüştü. «Oğlan» ın dilinin altında gerçekten bir şeyler olduğunu anlıyordu.

Kapı açıldı, muhasebeci:

— Buyrun!

— Coni yok mu?

— Yok. Bir emriniz mi vardı?

— Bize iki kahve; size zahmet olacak..

— Estafurullah...

dedi, dedi ama, patronu neyse, öteki hergele için gerçekten de zahmet olacaktı.

Kahveleri söylemek üzere çıktı.

Bülent Nejat, uzatılan Amerikan Cool'ünü aldı, patronunun çakmağından yaktıktan sonra, dumanı tavana ağız dolusu koyuverdi. Patronunun sabırsız bakışlarına döndü:

— Önce, dedi, Sophia Loren'e benzeyen bir kız tanıdım ve kızla...

Ballandıra ballandıra anlattı. Sophia Loren'e benzeyen kız, kızın yüklü göğsü, bir canavar gibi saldırışı falan, henüz kırkına varmamış Recep Cıva'yı ilgilendirdiyse de, bonolarını bir türlü kırdıramayışın sıkıntısı içinde pek de önemli değildi.

— Peki peki.. bırak şimdi bunları...

— İkinci ve en önemlisine geçiyorum, sıkı bas !

— .....?

— Fatma diye çirkin bir fabrikatör kızıyla tanıştım!

Recep Cıva canlandı :

— Evet?

— Kızı kendime âşık ettim!

— Bırak kızı. Babası fabrikatör demek? Ne fabrikatörü?

— Konserve ama, milyoner!

— Bu havadis iyi.

— Acele etme.. Şâhane köşklerinin denize bakan terasında babası, annesi ve kız rakı içtik!

— Neler konuştunuz?

— Kız sinema meraklısı. Her yaz İstanbul'a geliyorlar, Suadiye'de köşkleri, hususileri... Fabrikatör filim işlerine merak sarmış, benden bu işin kaç lirayla, nasıl olacağı üzerine bilgi aldı...

— İştahlandıraydın?

— Ayıp ettin âbi! Adam ilk partide bir, ikiyüz bin koyacak!

Recep Cıva masasından fırladı:

— Haydi gidip bir yerlerde iki kadeh atalım!

— Kahveler?

— Boşver.

Kahveleri söylemiş dönmekte olan muhasebeciye dış kapıda rastladılar. Ne Muhasebeciyi, ne de hiç kimseyi görecek halde değildi Recep Cıva. Muhasebeci falan silinmiş, her şey önemini yitirmişti.

Sevinç ve heyecanla çıktılar.

Muhasebeci arkalarından uzun uzun bakarken, Coni düştü.

— Ne o âbi? Patron geldi mi?

Muhasebeci içini çekti. Ulan o «Oğlan» a alabildiğine içerleyen o acaip patron, nasıl olmuştu da balmumu gibi yumuşayıvermişti?

Coni'yi cevapladı:

— Geldi!

Konuşarak içeri girdiler.

VIII.

Pazarcı Haydar, fabikatör kızı çirkin Fatma'nın «Bir dost» imzalı mektubuyla günlerdenberi yarı çılgın, evi altüst ediyor, kıyametleri koparıyordu. Demek bunca dikkatine karşılık, kız gene de İstanbul'dan buraya filim çevirmek için gelmiş bir sinemacıyla aşna-fişnaydı? Hem de Noter'lerin evinde? Aklı almıyordu bu çok saygıdeğer, konuştukça ağzından bal akan Allah adamının evinde böyle haltlar karıştırılacağını. Evet evet, karı kancık takımı Şeytân-ı lâin'in hamurundan, hayır çamurundandı. Erkek istediğince sert, dilediğince eli sopalı, aksi, dilinde Allah kelâmı eksik olmayan biri olsun! Kadın milleti, demek isterse istediğini bin dereden bir su getirerek gene de yapıyor, işlediği günaha erkeğini de ortak ediyordu ha?

O gün, kızı da, anasını da, bir güzel sorguya çekmiş, alamadın, veremedin her ikisini de dayaktan berbat etmiş, yataklara düşürmüştü.

Asıl adı Kabak Hâfız olan İmam efendi bu dayak faslına hiç razı olmamıştı ama, iş işten geçmişti. Kafasında Neriman'ın, hârika boyu posu, Pazarcı Haydar'ı bir güzel haşlamıştı:

— Olmadı, bu olmadı işte Haydar. Sende hiç mi akıl yok? O güzel, o Allahın özene bezene yarattığı güzel kız yataklara düşürülecek şekilde döğülür mü? Revây-ı hak mı? Kadın, fıtraten zayıf mahlûk. Cenâb-ı Allah kadını erkeğin himaye ve şefkatine tevdî etti. Bundan dolayı da bir erkeğin dörde kadar menkûhesi, ondan sonra da dilediği kadar müstefrişesi olmak hak değil midir?

Ve kesti attı:

— Ben gelip kızınla bizzat konuşacağım. Sakın elini sürme. İş artık senden çıkmış çıkışmış. Bak ne diyor mektup: Noter'in oğlunun arkadaşıymış filimci. Artist yapacağım diye kızı kandırmış. Kız şimdi o adamı seviyormuş. Peki, bunu yazan «Dost» kim? Doğru mu, eğri mi?

Pazarcı Haydar öfkeden hâlâ yarı deli, alıp alıp veriyordu:

— Valla hocam kim olursa olsun. Bütün mesele...

— Bırak şimdi meseleyi. Kim olduğunu tahmin edebiliyor musun? Yahut olabileceğini?

— Edemem.

— Kız ne diyor?

Kızını sıygaya çektiği, ecel terleri döktürdüğü ânı hatırlayarak, yeniden o ânın öfkesini yaşamağa başladı:

— Ne diyecek? Hık mık.. Sözde mektubu her

kim yazdıysa yalan yazmış, iftira etmiş, günahını almış. Çünkü oğlanı bir sefer görmüşmüş. O da Noter'lerin evinde. Noter'in oğlu alıp getirmiş. O kadar. Aralarında hiçbir şey geçmemiş. Halbuki mektup...

— Bırak mektubu, annesi ne diyor?

— Ne diyecek? Yedi dayağı hayvan karı, düştü yataklara. Ben işi ne kadar sıkı tutarsam tutayım, bu kadın ille de kızını kayıracak. Hocafendi, kızını dövmiyen dizini döğer. Yalan mı?

Kabak Hâfız'a gün doğmuştu. Kızla ya kendi evlerinde, ya da Haydar'ın evinde yalnız kalmalıydılar. Garip kuşun yuvasını Allah yapardı. Kendi evlerinde olmaz, olamazdı. Çünkü «Hanım sultan» başlardı hemen: «— Ne o kart kedi? Fındık faresiyle ne işin var? Yoksa kuzularla mı kırpılacaksın? Sana ne elin kızmış karısından kızından? Filimciyi sevmişse sevmiş. Herkesin keyfinin kâhyası mısın? Maksat kızın ifadesini almak, sonra beni baştan çıkardığın gibi... ha? Seni domuz seniii... Ben seni bilmez miyim?»

Asıl kötüsü, Haydar'ın aklına iş düşürebilirdi: «— Sakın ha! Bu herifin eline eteğine ne kadar pis olduğunu bilmezsin. Kızını onunla yalnız bırakma. Boynuzları yaldızladığının resmidir!»

Derdi derdi... Çünkü karının yanında hiç, ama hiç piyasası kalmamıştı. Belki de daha başka haltlar karıştırırdı: «— Sen kızı bana gönder. Kadın kadının dilinden anlar. Bu işin gerçeklik derecesini ancak ben anlıyabilirim!»

Bir zamanlara Çukurova'da, Muzaffer Bey çiftliğinin alımlı, çalımlı, iliklerine kadar «kadın» Gülizar'ı, şimdiki «Hanım sultan» ın işi nasıl «Seviciliğe» döktüğünden de haberi yok değildi. Bi-

rinde çıtlatmış, «— Sana ne kart kedi!» karşılığını almıştı, «— Erkek ol, beni sağa sola muhtaç etme. Canım sağ olsun. Ben sana karışıyor muyum?»

Bütün bunlar aklından gene kimbilir kaçıncı sefer hızla geçince, «Hanım Sultan» dan ayrı kızla buluşmağa karar verdi. Kadın hem işe engel olur, hem de hoca'fendi'nin halk üzerindeki otoritesi sarsılmasa bile, gene de hoş kaçmazdı.

Bin kerre söylemişti her şey aralarında kalsın diye. Geçimleri bu yoldandı işte. Halk hacısına, hocasına gözü kapalı inanmalıydı. Bu inanç, bu iman yitti mi, artık halktan ellerini yıkamalıydılar. Anlatamıyordu ki. Câhil, câhilin de karası. Şunun bunun yanında gevezelik ediyor, daha çok da çeşitli kadınlar meclisinde Hoca'nın «— Görünüşüne bakmamalarını, kalıbı kıyafeti yerinde olsa da, elinden iş gelmediğini, foslamış» lığını bire bin katarak anlatıyordu. Bütün bu anlatmalardaki sebebin açık anlamını bilmiyor değildi. Kabak Hafız. Kadınlarla, daha çok da kızlarla şakalaşmak, içlerinde gözüne kestirdiği, ya da kestireceklerini avucuna düşürmek! «Hanım Sultan» a şöyle böyle dese bile yalan mıydı? Kart karıyla bir miydi küçük kızlar, genç kadınlar? Bir zamanlar dörde kadar nikâh kıyıp, ondan sonra da istediğince «Müstefrişe» yi istifrâş etmek boşuna mıydı? Bunun hikmeti yok muydu? Vardı, apaçıktı hem de. Bir erkek ne kadar çeşni değiştirirse o kadar zağlanır, gücü kuvveti o kadar artardı!

— Oldu mu? dedi. Bir gün size uğrarım. Kızla baş başa konuşuruz. Hazır Ispartalı da İstanbul'a uzandı.. Külliyetli kitap getirecek. Kızla işi pişirsem, Ispartalı geldiği zaman hazır bulsa fena

mı? Bir nikâh, arkasından muhtasar bir düğün, ondan sonra da sen sağ ben selâmet... Oldu mu?

Pazarcı Haydar'ın da istediği buydu. Şu kız, kendi gibi soytarı birine varmağa, ya da imzasız mektupta yazıldığınca, böyle biriyle mercimeği fırına vermeğe vakıt bulamadan, Ispartalı'ya yanıvermeliydi.

— Tabî hocam, dedi. Oldu mu ne demek? Bütün dayanağım, güvencim sensin evel Allah. İstediğin zaman gel. Ev benim değil senin. Hattâ istersen ben evde yokken, beni aramak bahanesiyle gel, ben anasına tenbih ederim. Çık yukarı, hidayete sevk et onu!

«Hanım Sultan» a karşı içinde pek öyle «Hanım sultan» ın istediği hırslı, çılgın arzular duymamasına karşılık, yabancı kadın, hele hele Neriman gibi gerçekten körpecik kadın, ya da kızlar karşısında çıldırabilir, erkekliği kükreyebilirdi.

Gece yatakta hep Neriman'ı düşündü. Düşünmek istemiyordu aslında. Çünkü düşüncelerinin gece rüyasına girip sayıklatmasından korkuyordu. Böyle bir şey olur da kızın adını falan sayıklar, «Hanım sultan» da o sıra uyanık olur duyarsa?

O zaman Çukurova ve daha başka kasabalarda olduğunca, toparlar pılıyı pırtıyı kaçardı başka yerlere ki, bıkmış usanmıştı hicretten. Burası iyiydi. Deniz kıyısı, müslümanı bol, her sözüne hemencecik inanıveren dini, itikadı yerinde insanlar diyarı. Hazır otoritesini de kurmuştu. Ne diye rahatları kaçsın?

Ertesi gün saat ona doğru gitmeğe karar verdi.

O gün ve o gece, hemen hemen her an genç kızı düşündü. Öyle ki, «Hanım sultan» bile dikkat etmiş olacak, bir ara sordu:

— Gene ne domuzluğun var herif? Ne düşünüyorsun?

İrkildi. Akla yakın gelecek bir yalanla «Fâcire» yi atlatmanın yolunu buldu:

— Sorma.

— Hayrola?

— Polis peşimizde. Daha doğrusu, bizim câhil cühelâ'nın peşinde. Isıracak köpek dişini göstermemeli! Anlatamıyorum ki. Hani bir az arka olsam da kışkırtsam, «Livay-ı Şerif» i çekip huruş edecekler!

Bütün cin fikirliliğine karşılık «Hanım sultan» yemişti bu numarayı. Karı, kız meselesinde adamın ne yeminine inanırdı, ne de hattâ Allah bir dediğine ama, bu işlerde, yâni polis, candarma, hükûmet, devlet işlerine aklı ermediğinden, sâdece korkardı.

— Peki ya bir halt karıştırırlarsa?

— Ben de ondan korkuyorum zâten.

— Valla topun ağzına gideriz!

— Gideriz ki gideriz..

Kadını belli bir endişenin korkusu sarıvermişti ama, ya gece sayıklarsa? Çünkü başına bu da gelmişti. Orta Anadolu kasabalarından birinde, tıpkı Neriman'a benzeyen cıvıl cıvıl ama çocuğu olmıyan Hatice isimli bir kadına abayı yakmış, gece rüyasında kadının adını sayıklamıştı da, «Hanım sultan» dürterek uyandırmış, hesap sormuştu.

Hatice'yi bu vesileyle yeniden hâtırlayış birden canlılık vermişti. Hatice gençti, güzeldi, cıvıl cıvıldı. Kocası da kendi gibi, boylu, poslu, güçlü kuvvetliydi ama, geçirdiği bir belsoğukluğu yüzünden çocuğu olmuyordu. Kabak Hâfız orada da,

burada, daha doğrusu bundan önce nerelere gitmişse hepsinde olduğunca çevresine güven verdiğinden, genç kadına, çocuğu olması için nefes etmesini rica etmişlerdi. Yâni tilkiye tavukları bekle demişlerdi. Tilkinin «Ayağıma diken batar!» karşılığını vermesi gibi, Kabak Hâfız da can attığı halde, işi sırf ağırdan almak, iştahlı görünmemek için ipe un sermiş, duyulmaktan, polis baskınından söz açmıştı. Sonunda da güya zorla «Peki» demişti.

Eskilerden Nazlı diye bir dümencisi vardı. Elli beşlik. Rastıklı, sürmeli, pudralı, kremli.. Armudu elmayı taşlayıp illâllaha başlıyanlardan. Şipşak anlaşmışlar, Nazlı bacı, Hatice'yi Hocafendi'nin yanına almıştı. Hocafendi genç kadını soymuş, sırtüstü yatırmış, dua üstüne dua, hattâ etli kocaman, sımsıcak avucuyla sıvazladıktan, Nazlı bacı da bu arada yavaşça dışarı çıktığından... «— Ziiznillâh-i taâlâ hazretin nefesi» bire bir gelmiş, genç kadın dokuz ay on gün sonra nur topu gibi bir oğlan doğurmuştu.

Bütün gece yarı uyku, daha çok da uyanık, sabahı etmişti. Allah kahretsin boyuna esniyordu. Buna da dikkat eden «Hanım sultan», bir ara gene sormuştu:

— Ne o? Ne esneyip duruyorsun? Bütün gece beşik mi salladın?

Hemen yapıştırmıştı:

— Yok canım.

— Ya?

— Şu mesele kafamı bulandırdı ya, bütün gece uyku girmedi gözüme. Ya diyorum polisler baskın eder, cühelâ takımını içeri alırlarsa? Bir iki

sıkıştırdıktan sonra da herifler işe beni karıştırırlarsa?

«Hanım sultan» ın gene aklı başından gittiyse de, Kabak Hâfız ekledi:

— Bütün gece kara kara düşünmek kolay mı? Yaş da artık kemâlini buldu. Eskisi gibi dayanıklı mıyız?

Kadın bir an, az önceki korkudan sıyrıldı:

— Canım keyif senin, köy Mehmet ağanın. Sırtında taş mı taşıyorsun ki yaşın kemâlini bulması bahane olsun? Karılar, kızlar karşısında hele hiç kemâlini bulmuş, hâmil hâlin yok. Allah vermiye aç kurt gibi bakıyorsun?

Keh keh keh güldü:

— İlâhi Gülizar sen çok yaşa emi?

Saat ona doğru evden her zamanki gibi çıktı. Mahallenin daracık, eğri büğrü sokaklarını ağır ağır geçti. Yolda dini bütün müslümanlar rastlıyor, selâmlıyorlardı:

— Esselâmünaleyküm!

Kalın, sıcak sesiyle selâmı alıyordu:

— Vaaleykümüsselâaam...

Pazara uğradı. Haydar tezgâhının başındaydı. Yanına ağır ağır yaklaştı:

— Esselâmünaleyküm!

Haydar mest olarak saygıyla cevapladı:

— Vaaleykümüsselâm hocafendi. Buyur...

— Yoo, vaktım yok. Gitmeliyim...

Haydar'dan başka bütün pazarcılar, saygıda kusur etmezdi. Hâl hatır sormalar, çay kahve ikram etmek istemeler. O, özür diledi. İşi vardı, durucu değildi. Hemen gitmesi gerekiyordu.

Haydar ne işi olduğunu bildiği için, tezgâhını

gene komşusu sakallı, dini bütün genç irisine bırakarak, hocafendi'nin sol gerisinde, pazarı konuşarak, ağır ağır geçmeğe başladılar.

Sağdan soldan ikramlar eksik değildi:

— Hocam uğurlar olsun!

— Uğurlar olsun hocafendi!

— Buyurmaz mısınız bir soluk?

— Bir acı kahvemizi içseydiniz..

— Çayımız yeni demli, buyurun!

—

—

O, bütün ikramları kırmadan, olgun bir müslüman nezaketiyle kibarca reddediyordu.

Pazar yerinden çıktılar. Şimdi artık rahat rahat konuşabilirlerdi.

— Bacıya bir şeyler çıtlattın mı?

— Yoo, hayır.

— Daha iyi. Gider, seni sorarım şimdi. Buyur eder bacı, girerim bir soluk. Sonra da hiçbir şeyden haberim yokmuş gibi...

— Kızın ağzını ara efendi hazretleri. Ben bu kızdan çok ürküyorum. Neden dersen, hani zâtınızdan hiç bir şey saklanmaz. Zâtınıza her şey ayân. Benim bir kız kardeşim vardı, adı batasıca. Ona mı çekti nedir? Sonra acaba diyorum, o kaşmer sinemacıyla aralarında... Çünkü mâlûmâliniz... Kız kısmı. Bizimki de az buçuk kanlı canlı.. Bir kötüsü geçti mi aralarında diye... Geceleri uykularımı kaybettim. Eğer bir halt karıştırdı da kendini ziyan ettirdiyse, vallahi de billâhi de keserim onu!

Kabak Hâfız adama öyle bir baktı ki, adam şıp, yuttu.

Hâfız efendi gürledi:

— Dini bütün müslümanın ağzına yakışmayacak sözler!

Kaba saba öksürdü, ardını getirdi:

— Zât-ı Kibriyâ'nın özene bezene yaratıp halk ettiği binayı nasıl yıkarsın?

İri iri, dışarı dışarı göbekli gözleriyle «Herif» e hınçla bakıp, onu söylediğine de söyliyeceğine de pişman ettikten sonra, yolu tuttu. «— Haydi bana eyvallah», ya da «— Hoşça kal» falaan demeden, çekip gitti. Birtakım sokaklardan geçerken kendi kendine gülüyordu.. Ulan gerçekten de iş bilenin, kılıç kuşananındı. «— Hani o devirde Dünyaya bu aklımla gelseydim, Hasan Sabbah'la çok sıkı arkadaşlık kurar, Mu'tezilenin itizâl nimetlerinden, yahut da Hasan Sabbah efendi hazretlerinin cennet-i âlâsından faydalanırdım. Aaah ah, geç kaldık Dünya'ya gelmekte geç!»

Yolda rastladığı dini bütünlerin saygıyla verdikleri selâmları, sinek koğarcasına baştan savma el hareketleriyle geçiştirerek, ama aklında, aklının içinde Neriman, Haydar'ın evine geldi. Durdu. Kaba sesiyle kandırıcı bir «Allah» çektikten sonra kapıyı telâşesiz çaldı.

Kapı üzerindlki pencerede Haydar'ın karısının, yahut da Kabak Hâfızın «Nikâhlı» anlamına gelen «Menkûhe» sinin beyaz başörtülü başı:

— Kim ooo?

Hocafendi'nin karşılık vermesine kalmadı. Kadın birden dikkat ederek, toparlandı:

— Haa... siz miydiniz? Buyurun!

Pencereden telâşla çekildi, sokak kapısını açmağa koştu. Kocasının sıkı tenbihi vardı. Hocafendi ne zaman eve gelirse kapıda bekletmesin, hemen içeri alsındı. Kendisi evde olsun olmasın. Zâ-

ten bir çok sefer kocası evde yokken gelmiş, oturmuş, kahve içmiş, dinlenmiş, Neriman'la konuşmuş, öğütler vermişti. Şu sıra gelişi çok iyi olmuştu. Tam da sıralı. Herif günlerdenberi evi kırmış geçirmişti Allah göstermiye. Günleerdir kızı da kıza mukayyet olmadı diye karısını da berbat etmişti. Deli herifin evde olmadığı sıra «Mubareği» Allah göndermiş olacaktı.

Sokak kapısını saygıyla açtı, buyur etti.

Hocafendi girdi. Merdiveni ağır ağır çıkarken ardından saygıyla gidiyordu.

Neriman, iki gözü iki çeşme, merdiven başında bekliyordu. Efendi hazretleri merdivenin alt basamaklarından başını kaldırıp da «Yavru» nun mavi poplin entari altından gözüken bacaklarını görünce, bütün benliğinde bir şahlanma olduysa da, kendini zaptederek merdiveni ağır, uslu çıktı. Hiçbir şeyin farkında değilmişçesine bir aşağı basamakta durdu, hayretler içinde sordu:

— O ne? Niye ağlıyorsun yavrum?

Genç kız hıçkırdı.

Çenesini tutup başını kaldırdı. Genç kız bunu beklermişçesine hıçkırıklarını arttırdı.

Annesi :

— Hocafendi sorma hâlimizi, dedi. Günlerdenberi bize Dünya'yı zehir ediyor!

Hocafendi'nin eli genç kızın çenesinde, kadına döndü. Kadın, Hocafendi'nin bir basamak alt başındaydı.

— Zehir mi ediyor? Acâip. Peki ama, sebep?

Kadının da gözleri nemlenmişti, İçini çekti:

— Anlatmadı mı? Anlatmıştır size...

— Yoo.. hiç bir şey anlatmadı.

Neriman:

— Buyurun, yukarı buyurun...

Efendi hazretleri bu işe çok şaşmış, hattâ hayrette kalmışçasına misafir odasına geçti, hep o şaşkın, taaccüplü hâliyle beyaz pike örtülü sedire geçip besmeleyle oturdu. İri taneli siyah tesbihini çıkardı:

— Allaah! dedi ilkin.

Sonra kaygıyla sordu:

— Pekiii, sebep?

Neriman'ın annesi:

— Yavrum, dedi. Efendi amcanın kahvesini... Az şekerli içiyordunuz değil mi?

Kabak Hâfız, elini öpmekte olan kızın ateşten dudaklarıyla yaktığı elinden tâ içerlerine vuran bir ürperişle:

— Berhudâr ol yaavrum, dedi.

Ekledi :

— Evet, az şekerli.

Neriman kıvıra kıvıra çıkıp, Hocafendi'nin kalbini de eteğinin ucunda alıp götürdükten sonra kadın, sesini kısaraak, Hocafendiye «Herif» in ne için celâllendiğini uzun uzun anlattı. Sonra da ekledi:

— Zannediyor ki Neriman, o sinemacı mı ne karın ağrısıysa, onunla her haltı... tövbe estafurullah... Akıl mı şu? Neriman deli mi?

Kabak Hâfız uzun uzun düşündükten sonra:

— Kızın ağzını aradın mı sen?

— Aman Hocafendi aramaz olur muyum?

— Ne diyor?

— Ne diyecek? Deli miyim ben anne, diyor.

Hocafendi sır verircesine sesini alçaltarak:

— Bana bak hâtun, dedi. Sana kocandan giz-

li bir şey diyeceğim amma, adamın zinhâr haberi olmıyacak. Aramızda kalacak oldu mu?

Kadın ürküntüyle çevresine bakındıktan sonra :

— Nasıl isterseniz, dedi.

— Haydar bana her şeyi anlattı. Sizi döğdüğünü, kızdan şüphelendiğini... Bugün buraya onun ricası üzerine geldim. İlle git, kızla konuş, ağzını ara dedi. Onun için...

Kadın anlamıştı:

— Peki Hocafendi. Şimdi kahvenizi getirsin, ben bir iş bahane edip...

— Bizi yalnız bırak. Ben onun ağzını ustalıkla ararım. Şâyet herhangi bir kusuru yoksa, Ispartalı'ya yapalım gitsin!

Kadının aklından komşu öğretmenin eşi Süheylâ hanım geçti. O da günlerdir, kocasının okuluna yeni tâyin edilen genç öğretmenden söz açıyordu. Oğlan kızı görmüş, çok beğenmiş, âşık olmuş...

Hocafendiye bundan söz açmayı uygun bulmadı.

Neriman kısacık, dapdar mavi poplin entarisiyle kahveyi getirip verirken, Kabak Hâfızın her yanı titriyordu. Kadına şöyle bir baktı. Kadın anlıyarak kalktı:

— Neriman yavrum amcanla otur bir soluk. Ben şu iki parça çamaşırı sıkıp serivereyim..

Bir şeyler sezen Neriman renk vermedi. Elinde tepsi, annesinden boşalan iskemleye geçip oturdu.

Yalnız kaldıkları zaman Kabak Hafız'ın titremesi büsbütün artmış, tekmil sinirleri gerilmiş-

ti. Dehşetli bir istekle genç kızı gözden geçiriyor, hayalinde soyuyordu.

Bir ara göz göze geldiler.

Kabak Hâfız fırsatı kaçırmadı:

— Gel bakayım yavrum, şöyle yanıma gel de bir parça konuşalım seninle...

«— Yanına gelmezsem konuşulmaz mı sanki?» diye aklından geçirerek kalktı, «Amca» sının yanına istemiye istemiye gitti, sedire ilişti. Tepsi kucağında, gözleri yerdeydi.

Kabak Hâfız genç kızın başını okşıyarak:

— Fetebârekâllaah, dedi. İnsan bu güzelliği dövmeye kıyar mı?

Kocaman elini genç kızın omuzuna düşürdü:

— Kim bu sinemacı yavrum?

Zâten bekliyen Neriman omuz silkti:

— Hiç.

— Nasıl hiç?

— Hiç işte.

— Seviyor musun yâni?

Genç kız bakişlarını yerden kaldırmıyordu. Bu sefer ne omuz silkti, ne de tek lâf etti.

Kabak Hâfız'ın eli tekrar başına çıktı:

— Ha?

İri yeşil gözler yerden efendi hazretlerine kalktı, hafifçe gülüverdi. Bir çeşit itiraftı bu. Anlayışlı Hâfız elini başından çekti, Neriman'ı bile şaşırtan, heyecanlı âdeta genç bir sesle:

— Sev, dedi. Ben baban olacak ham ervah gibi değilim. Sofu da değilim yavrum. Hattâ bak bana, babana, anana açıklamazsan sana bir şey söyliyeceğim!

Genç kız hayretler içinde şaşkın, baktı.

— Aramızda kalacak değil mi?

Başını salladı.

Hâfız:

— Baban bugün beni sizinle, sen ve annenle yâni, konuşup, bilhassa senin sinemacıyla olan münasebetinin derecesini öğrenmem için gönderdi. Gençsin, çok güzelsin, hattâ şâhanesin. Ben senin daha iyi olmanı istiyorum yavrum. Gençliğin, gençlerin halinden, aşktan, meşkten anlarım. Bak meselâ, baban seni bir Ispartalı zengine vermek istiyor. Haberin var mı bilmem. Gerçi çocuk Allah için, yakışıklı, zengin ve Allah adamı ama, hakçasını söylemek lâzımgelirse sana denk değil!

Durdu. Genç kızı gözden geçirdi, ardını getirdi:

— Değil, çünkü, sen çok zekîsin. Ispartalı ise mutaassıp, geri kafalı. Bakma sen benim hacılığıma hocalığıma. Bu şimdiki ayâlim var ya?

Neriman'ın aklından «Hanım sultan» geçti. Başını salladı.

— Onu Çukurovalı zengin bir çiftlik ağasının elinden bir alışım vardır, sorma!

Neriman hayretler içindeydi. Bu iriyarı, ağırbaşlı adam şimdi karşısında genç bir öğrenci kadar mâceraperestleşivermiş, akranlaşıvermişti.

— Herifin kapatmasıydı. Bir gördüm, tedbirim şaştı, senin hesap sırılsıklam âşık oldum!

Neriman kıkırtıyla gülüverdi.

— Ya, diye ardını getirdi. Sırılsıklam. Namazda aklımda, ezan okurken aklımda, vaaz ederken aklımda. Yerde miyim, gökte mi şaşırdım kaldıydım.

Neriman birden öyle sevmeğe başlamıştı ki onu.

— Sonra?

— Sonra sağlığın. O da beni gözüne kestirmiş. Bir gün bohçasını kaptığı gibi...

— Kaçırdınız mı?

— O saat. Kızın, kadının aklı bir şeye yatmasın. Yattı mı tamam değil mi? Meselâ sen. Şimdi baban seni zorla birine vermek istese, sinemacı da kaç bana dese. Ne yaparsın?

Neriman yeniden heyecanlandı. Bülend Nejad Coo, Noter'in kızı eliyle bir mektup yazsa da, İstanbul'a çağırsa, bir iki demez, isterse sonu ölüm olsun, atlar giderdi.

— Ha?

— «— Bir iki demez, hemen atlar giderdim» demeğe cesaret edemediği için, hafifçe güldü:

Kabak Hâfız anlamıştı:

— Hemen gidersin değil mi?

— .....?

— Peki, bey aramadı mı sonra?

— Canım evlâdım... bütün mesele atı alıp Üsküdara geçmekte. Ondan sonrası kendiliğinden yoluna girer. Bey, koskoca çiftlik sahibi, zengin adam. Elini sallasa ellisi gelir. Umurunda mı?

Birden bambaşka bir soru sordu:

— Sinemacı çok yakışıklıymış doğru mu?

Neriman kıpkırmızı kesildi:

— Mâdem böyle bir işin vardı, ne diye Noter'lere falan gidersin yavrum? Gel bize, de, böyle böyle amca, bitti gitti!

Neriman inanamıyor, kaabil değil inanamıyordu. Bu, Allah adamı neler söylüyordu? Günah değil miydi? Yoksa ağzını mı arıyordu? Herhalde. Çünkü, babasının, yobaz babasının hatırını dirhem dirhem saydığı bu Allah adamı imkânı var

mıydı ki, böyle kendi akran olsun, aşktan meşkten söz açsındı. Mutlaka ağzını arıyordu.

Hâfız elini tutuverdi, sarstı:

— Ne düşündün?

— Hiç, dedi.

— Hiç değil, kötü kötü düşündün. Belki de ağzını arıyorum sanıyorsun. Haklısın ama, korkma. Ben ham ervah değilim. Aşk Cenâb-ı Allah'ın sevgili kulları için halk ettiği bir nimettir. Herkes âşık olamaz. Ekseriyet, ender-i nâdirat'tan olan âşıkların işlerini bozmak, kendilerine çevirmek için yaratılmış gibidir. Kıskanırlar sevişenleri. Aşk, ama ilâhi aşk, süfliyyet değil, ulviyyettir. Ulvî olan her şey, Zât-ı Kibriya'ya yaklaşmaktır. Bunu, lâf aramızda, ne ham ervah baban ne de hâl-i iptidâilikteki annen anlar!

Elinde kızın yumuşacık eli deriiin bir iç geçirdikten sonra:

— Aaaah ey minel'aşk! dedi.

Sonra dà kendini tutamıyarak, kızın elini öpüverdi.

Neriman bu kadarını beklemiyordu. İrkilerek elini çektiyse de, Kabak Hafız yeniden yakaladı:

— Hayır, buna hakkın yok! Çekemezsin! Zât-ı Kibriyâ'nın özene bezene halk ettiği güzelliğinden kullarını mahrum edemezsin? Sen bir hârika-i cihansın! Nûr olsun seni saracak kollar! Neriman, Neriman sultan!

Neriman bu terkipli, kırkayak sözlerden pek bir şey anlamıyordu ama, adamın kaç vakittir dikkat ettiği yiyecek gibi bakışlarından da seziyordu ki, pis bir zamparaydı. Eline fırsat verip, işi fazla ileri götürmeğe kalkmazsa, bu, sözüm o-

na «Allah adamı» ndan hiçbir zarar gelmez, tam tersi, faydalanabilirdi de.

Genç kızın elini yeniden, hem de daha kuvvetle avuçları arasına alan adam ciddî ciddî sordu:

— Sinemacı sevgilinle aranızda bir şeyler geçti mi?

Neriman gene kıpkırmızı kesilerek başını eğdi.

Adam eli sarstı:

— Cevap ver!

Baş daha da eğilince, Kabak Hâfız anlamıştı işi. Bu kadarı yeterdi:

— Alacağım, evleneceğiz diye mi iğfal etti?

— Yoo, diye âdeta isyan etti Neriman.

— Ya?

— Ben istedim.

— Sen istedin ha?

— Evet.

— Demek çok seviyordun onu, ona inanıyor, güveniyordun?

— Çok.

— Hâmilelik falan?

— Ne demek o?

— Yâni karnına çocuk mocuk koydu mu?

— .....?

— Şâyet böyle bir şey varsa, hemen koş bize. Teyzen düşürüversin. Bu işlerde pek ustadır!

Sonra kendini topladı:

— Yahut hayır. Ona değil, bana gel. Anlat durumunu. Ben bir çâresine bakayım. Aksihalde, deli babanın kulağına giderse...

Genç kızın içine kurt düşmüştü:

— Nasıl anlaşılır?

— Ne?

— O işte...

— Gebelik mi?

— .....?

— Utanacak bir şey yok bunda yavrum. Uzan şuraya bakayım. Haa... Unutma ki, hem babandan daha yaşlıyım, hem de sen akran. Sonra gene unutma ve kulağında küpe olsun, Zât-ı Kibriya'nın yer yüzünde gölgeleri olan bizler ser verir sır vermeyiz. Uzat bacaklarını rahatça. Haaa...

Kızı, yüklü göğsüne bastırarak sedire sırt üstü yatırmıştı. Titriyordu. Aman Yarabbi, ne kadar da kolaylıkla oluvermişti. İmkânı yok böylesine kolay avucunun içine alabileceğini düşünmemişti.

Önce, «— Bismillâh» deyip, dört parmağıyla karnına bastı, elini kasıklara kaydırdı, daha sonra kayma bacaklara doğru inmeğe başlarken, Neriman sıçrayıp kalktı.

Hâfız'ın da sanki zâten işi bitmişti:

— Henüz belli değil, dedi. Mâmafih, daha çok erken. Ne kadar oldu?

Neriman bir az da sinirli:

— Neye?

— O işe?

Omuz silkti.

Hâfız:

— Miden bulanıyor mu?

Gülüverdi.

— Baş dönmesi falan?

— Ne mide bulanması Allah aşkına? Ne baş dönmesi?

— Öyleyse korkma. Şimdi bütün mesele, deli babanı Ispartalı'dan vazgeçirmekte!

Genç kız endişeyle:

— Bu vaziyette istesem bile olmaz ki...

— Doğru. Bütün mesele, gene de ne şişi, ne kebabı yakmak. Tereyağından kıl çeker gibi işi halletmek!

Kaba, kırçıl bıyığıyla oynadı:

— Dur bakalım. Allah gafururrahimdir. Gün doğmadan neler doğar meşime-i şeb'den!

Kalkacaktı, vazgeçerek temin etti: Babasına hiçbir şey söylemiyecek, Ispartalı'yı da caydırmanın yolunu bulacaktı. Hiç merak etmesindi. Bu Dünya fâni bir Dünyaydı. Daha doğrusu bir pencere. Her gelen bakıp bakıp geçiyordu. Aslolan sevmek, sevilmek. Rabbilâlemînin özene bezene halk ettiği çeşitli nimetlerden bol bol faydalanmaktı. Üst yanı lâf-ü güzaf'tı. Aklı varsa sevsin sevilsindi. Bu Dünya hiç kimseye bâki değildi. Sultan Süleyman'a bile bâki kalmamıştı.

Çıktı gitti.

Annesi Nerimanı bir kıyıya çekti:

— Kız o herif seni ne diye yatırdı sedire? Ebe gibi muayene etti ha?

Neriman gülüverdi:

— İlâhi anneee... bizi mi gözetledin?

— Tabî gözetlerim.

— O kadar olacak artık canım...

— Olacak mı? Niye?

— Öööf...

— Peki ama kızım niye?

— Kız olup olmadığımı anlamak istedi.

Tövbe estâfurullah.. Bir yaşıma daha girdim. O biçim muayeneden anlaşılır mıymış? Peki ne buldu?

— Hiiiç. Ne bulacaktı? Dul mu?

— Allah sen gösterme yarabbî...

— Babamın telâşlanmasına ne bakıyorsun? Deli miyim ben?

—

—

Babası da öğleyin eve neşeyle geldi. Birden değişmiş, ipekleşivermişti. Günlerden beri vurup çarptığı, söğüp saydığı kızına takıldı:

— E, dargın mıyız hâlâ Neriman abla?

Neriman yemek masasının bu ucundan babasına dargın dargın baktı:

— Aman babacığım o nasıl lâf?

Anne perkiştiriverdi:

— Bir evlât babayla dargın olur mu hiç? Babalar hem döver hem de severler!

Karısına sordu:

— Hâfız efendi mi geldi bugün?

Kadın söyliyecekti, aklındaydı ya, lâf karışmıştı:

— Geldi sağ olsun, dedi. Seni sordu. Bir kahve içip gitti.

Adam çok memnun, gönlü de rahattı. Doğrusu ağırlığınca altın ederdi şu İmam efendi. Kararlaştırdıkları gibi eve uğramış, karıyı, kızı ustalıkla sıygaya çekmiş, kızda herhangi bir sakatlık olmadığını anlamıştı.

Yemek iştahla yenildi.

Neriman odasına, sinema dergileriyle magazinlerinin başına gidince, adam:

— Ispartalı işi galiba olmıyacak, dedi.

— Niye?

— Hâfız efendinin gözü pek tutmamış oğlanı' Ahlâkî zaaf içinde gibi gelmiş ona. Geniş kalçalarıyla herifi benim de gözüm tutmadıydı doğrusu.

Vazgeç, olmadığı daha iyi. Öylelerine kız vermektense, evde tohuma kaçırmak daha evlâ!

Kadın, Süheylâ hanımın sıkıştırıp durduğu şeyi attı ortaya:

— Hiç canım. Neriman'a koca mı yok? En biri, şu komşu öğretmenin karısı...

Adam hafifçe kırlaşmış kırpık sakalıyla sertçe baktı:

— Süheylâ mı?

— Hemen celâllenme canım. Kaç gündür üstüme düşüyor. Yemin, and, kasem. Yoksa bilmiyor muyum senin öğretmene kız vermiyeceğini?

Adamın öfkesi daha da arttı:

— Ne öğretmeni?

— Canım, Süheylâ bu, söyler işte. Güya mekteplerinde, kocasının bulunduğu mektebe yeni, genç bir öğretmen gelmiş, bekârmış da...

Hop kalktı hop oturdu:

— Bana bak, gene beni dinden imandan çıkarma. Ulan ben öğretmene, dinsiz öğretmene kız verir miyim? Bilmiyor musun? Sonra, sana bin sefer tembih etmedim mi o Süheylâ'yla konuşma, görüşme, diye?

— Ettin efendi, doğrusun, haklısın ama, kapı komşu ayol. Konuşmamak olur mu?

— Olur efendim, neden olmuyormuş? Kesersin selâmı sabahı biter gider. Din düşmanı, ırz namus düşmanı heriflerle ne alâkam var benim? İstemiyorum. Yerlerinde kalsınlar. Yarın gün gelecek, hepsi boyunlarındaki medeniyet yularlarıyla darağaçlarına asacağımız zındıklarla dostluk niye?

Kadın kahvesini pişirmeğe kalktı. Mutfakta

cezve, fincan, ispirtolukla meşgulken, dışardan «Herif» in sesi geliyordu:

— Konuşmak, ahbaplık etmek istiyorsan Hâfız efendinin hanımı var. Dilinde Allah kelâmı, yüzünde nûr, nûr-u ilâhi...

Sustu. Hâfız efendinin bu kasabaya ilk geldiğinin bilmem kaçıncı ayını hatırladı: Hanım sultanın elini ilk mi, ikinci mi öptüğü sıraydı. Kadın nasıl da elini sıkmış, onu çok beğendiğini duyurmak istemişti. Ama sonraları... Bunu düşünmek istemiyordu. Kadın onu tam erkek bulamamış, umduğunca çıkmamışsa, o da Haydar'ın sandığı gibi tam kadın çıkmamıştı.

Karısı kahvesini getirip önüne koydu.

IX.

Konserve fabrikatörü Hayri Girsavaş, karısıyla kızının dayatmaları karşısında, İstanbul'a geldiği bir gün Cıva-film'in yolunu tuttu. Bir ayağı gidiyor, öbür ayağı geri çekiyordu. «Oğlan» ın kıza yazdığı ateşli mektuplardan bir çoğunu Fatmadan gizli okumuş, o ateşli satırların altında yatan asıl fikri gayet iyi anlamıştı ama bunu ne karısına anlatabilmişti, ne de kızına. Fatma'yı düşünmekten gözlerine uyku girmiyormuş. Morali bozulmuş, iştahı kaçmış. Neden gelmiş oraya? Keşke gelmeseymiş de Fatma'yı görmeseymiş...

Hayri Girsavaş, yüzü ergenceliklerle kaplı kızını, o çok yakışıklı genç adamın, değil böyle ateşli mektuplarda sözünü ettiği biçimde, hattâ doğru dürüst sevemiyeceğine kalıbını basardı. Kızı çirkindi, biliyordu. Bu sâdece kendi ölçülerine

göre değil, zaman zaman çevreden edindiği şeylerle de belliydi. En başta, gelinlik çağına girdiği hâlde bir türlü isteyenin hâlâ çıkmayışı. Güzel, çok güzelden geçtim, yüzüne bakılır olsa, babasının zenginliğiyle birleşince yığınla isteyeni çıkardı. Çıkmamıştı, çıkmıyordu. İçinde, bir baba olarak, yaraydı bu. O da başka babalar gibi istiyordu ki, kızına çifter çifter görücüler gelsin, kızının çevresinde genç adamlar dolansın, tehdit etsinler, hattâ güzellikle olmayınca ne yapıp yapıp kaçırsınlar!

Karaköy'de bindiği dolmuş, Bankalar caddesini hızla çıkıyordu. Canı da öylesine sigara istiyordu ki. Fakat şoförün dikiz aynası yanına yerleştirilmiş «Sigara içmek yasaktır» levhası.

Evet, kaçırıp uçursunlar kızını!

Kaçırıp, uçuracak kim olursa olsun, serseri isterse, bir iki demez veriverirdi. Serseriliğin «yokluk» tan ileri geldiğini biliyordu. Gene biliyordu ki, insanlar keyiflerinden serseri olmuyorlardı. Kızını gerçekten sevecek, sevebilecek vicdanlı bir serseriye değil yüz, ikiyüz bin, yarım milyon bile verebilirdi. Yeter ki o serseri aklı başında, işten anlar, bir de vicdanlı olsun!

Yeniden sigara isteği.

Yıllarca önce kendisi de bir serseriydi. Kumkapı, Yenikapı, Aksaray... Bir zamanlar bir futboldur tutturmuşlardı. Varsa futbol, yoksa futbol. Annesi Cibâli tütün fabrikasında çalışır, oğlan da gezer dolaşır, bol bol futbol oynardı. Fokstrot'ların falan yeni yeni moda olduğu kırk yıl öncesi İstanbulunun Beyoğlu düğün salonlarında dâvetsiz misafirler olarak en pahalı yemeklere aç kurtlar gibi saldırır, karınlarını tıka basa doldu-

rur, dans eder, pastalarla şerbetlerin çeşitlerini gövdeye indirir, yarıbuçuk yakıştırdıkları Fokstrot'larıyla danslar eder, akşam evlerine çekip giderlerken de düğün salonunun pahalı yiyeceklerinden birer paket...

Serserilik değil miydi bu?

O, her biri binlerce liraya mal olmuş düğünlerin sahipleri, hiç tanımadıkları bu cıva gibi delikanlılardan şüphelenmezlerdi. Oğlan tarafı kız tarafının dâvetlisi sanırdı, kız tarafıysa oğlan tarafının. Belirli resmilik çerçevesi içinde hiç kimse birbirine sormağı akledemez, bundan da serseriler kana kana faydalanırlardı. Hattâ o yıllara ait düğün fotoğraflarında onlar da bol bol vardı. Bu fotoğraflar şimdiye artık epeyce solsalar bile, o zamanın telâşesi içinde «Yabancı gençler» i soramayan düğün sahipleri, daha sonraları birbirlerine bunları sık sık sormuş, ne o taraf, ne de bu taraf hâlâ kimlikleri üzerinde kesin yargıya varamamıştır.

Dayanılmaz bir sigara isteği gene yalayıp geçti.

Evet, serseriydi. Hem de sapına kadar!

Esrar, afyon, sonraları kokain, hattâ morfin... ama en çok eroin kullanmıştı. Hattâ bu yüzden Bakırköy akıl hastanesine bile düşmüş, iyi bir tedaviden sonra kurtulmuştu. Mesele bu değil, bütün mesele, gençlikte her şeyi yapmak, ama sonra aklını başına alıp durulmaktaydı. Babasının eski, yakın arkadaşlarından birinin kayırmasıyla fabrika. Derken bir biçimine getirip fabrikanın paralarıyla ortadan toz oluş. O sıralarda kardeşinin ölümü. Demokrat partinin iş başına geçişi ve şimdiki konserve fabrikasının zarif odasındaki

maroken koltuğa uzanıp kirli geçmişini acı acı düşünüş.

Böyle bir serseri olmalıydı kızını isteyen. Şu, kız yüzlü Bülent Nejat Coo meselâ. Kıza, kadına benzeyen hallerine falan da aldırış etmiyecekti. Yeter ki karısıyla kızının ısrarlarıyla, vermeği yarıbuçuk kabullendiği ikiyüz bin lirayı alsın, biraz da şahlanarak anlattığı sanat filimlerini çevirsin!

Şayet çevirir, iyi sonuçlar alırsa, değil ikiyüz bin, yarım milyon, bir milyona kadar yolu vardı. Feda olsundu...

Dolmuş Şişhane'de yolcu bırakıp, yeni yolcu alarak hareket etti.

Gecelerce, hattâ fabrikadaki zarif odasında, dişleri arasında pipo, uzun uzun, tatlı tatlı düşündüğünce, genç adamın muvaffak olmasını candan istiyordu; kızıyla birlikte, ortak çalışmalıydılar. Yeni bir firma. Genç adamın emrine ikiyüz bin, daha da fazla bir fon; kızıyla birlikte filimler çevirmeğe başlamalıydılar. Ama bir şartla, bankadan paranın çekilişi, sarfında tek imza değil, Fatma'nın imzası da bulunmalıydı. Bulunmalıydı ki, yakışıklı genç adam, kızının sözünden çıkamasın. Yoksa biliyordu «Oğlan» ın Fatma'ya sonuna kadar bağlanmıyacağını. Biti bir az kanlandı, cebi para gördü mü kimbilir ne güzel, ne sükseli kadınlarla düşüp kalkmağa başlardı. En iyisi, yetkili tek imza kızı olmalıydı. Kızının parayı çekişi, gereken yerlere sarfı, Fatma'ya elbette güçlerin en büyüğünü verecekti. Bu arada başlarından bir de nikâh geçerdi. Zâten nişan, hele nikâh geçmeden gerekli fonu asla ayırmıyacaktı. Karısı yırtsındı kendini isterse. Bu servete bir tesadüf eseri ulaşmıştı o. Kazanmasına kazanıyordu ama,

sokağa saçacak, ya da ite köpeğe kaptıracak değildi herhalde.

Galatasaray adına tâ Mısır apartımanının önünde, yâni Galatasaray'dan birkaç yüz metre aşağıda dolmuştan indi, hemen bir sigara yaktı. Oh be, Dünya vardı!

Elleri arkasında, dudağında sigarası, ağır ağır yürüdü.

İstanbul, ne İstanbulu, Türkiye'nin en gösterişli, en kalabalık, en zengin caddesi İstiklâl caddesinin sağ kaldırımında ağır ağır ilerliyordu. Şimdi kafasında ne Bülent Nejat Coo, ne kızı Fatma, ne karısı, ne de hattâ kızıyla genç Reji-asistanı'nın kuracakları yeni film şirketi. Bu büyük, bu kalabalık caddede ne anıları vardı!

İkinci Dünya Harbinin ortaları. Yabancı uçak saldırıları ihtimaline karşı uygulanan karartma. İşte o karartma gecelerinde ne kadar karı, kız, çocuk mıncıklamışlardı arkadaşlarıyla bu büyük caddenin kaldırımlarında!

Güldü. Sigarasından duman aldı, havaya neşeyle üfledi.

Hiç tanımadıkları kadınların şuralarını buralarını sıkıp, onları arkalarında cıyak cıyak bırakıp, daha karanlık ara sokaklara tabanları kaldırırlardı. Kim kime? Varsın kadının, kızın cıyaklamasına bekçi, ya da polisler gelsin. Suçlu? Ooo! Suçlular çoktan toz olmuşlardır. Hattâ çoğunluk, daldıkları ara sokakları koşarak bir başka sokağa geçer, birbirini kesen daracık sokaklardan hızla geçip suç işledikleri yere, hiçbir şeyden haberleri yokmuşçasına gelir, kalabalıkta genç kadın ya da kıza acıyarak, «Suçlu» ya ver yansın ederlerdi:

«— Orasını mı sıkmışlar?»

Arkadaşlarından biri:

«— Tuu.. Allah kahretsin!»

Bir başkası:

«— Efendim ahlâk kalmadı memlekette ahlâk!»

Ve karma karışık konuşmalar:

«— Böylelerini hapsetmek değil, kazığa oturtacaksın!»

«— İpe çekeceksin ipe!»

«— Hem de yakaladığın yerde, o saat!»

«— En iyisi teşhir etmek! Teşhir etmeli ki, alçaklara nümune olsun!»

Kız, ya da kadını hangisi sıkıştırıp bağırtmışsa, arkadaşının kulağına eğilir, fısıldardı:

«— Ağzını bozma lan!»

«— Haysiyetine mi dokundu?»

— Tabî dokunur. Namuslu adamım ben!»

«— Bağla paçalarını dökülmesin!»

«— .....»

«— .....»

En çok da kafaları Çiçek Pazarı, ya da Beyoğlu ara sokaklarında, o zamanlar belki de şimdilerden daha çok, irili ufaklı meyhanelerde çektikten sonra.

Birden durdu. Pantolonunun arka cebindeki para cüzdanından Bülent Nejat Coo'nun verdiği kartı çıkardı, okudu. Cıva-filmin bulunduğu sokak neredeydi acaba?

Sağa baktı, sola baktı.

Bulamıyacaktı. Sol kaldırıma geçti, İmam sokağı falan ama, hayır, bulamıyacaktı.

Yeniden sağ kaldırım.

Köşe başındaki tütüncüye kibarca sokuldu. Cıva-film'in bulunduğu sokağı sordu.

Tütüncü bir an düşündükten sonra hatırladı:

— Bu sokaktan dalın. Sola sapın, dar bir sokak gelir karşınıza. Geçin. Sağdaki binada...

— Mersi.

Yolu tuttu. Tuttu ya, istese Bülent Nejat'ı Anadolu pasajının içindeki Mehdi Baba'nın artistler kahvesinde de bulabilirdi ama, istemiyordu. Kaabil olursa onu hemen görmemekten yanaydı. Şu, «Milyonluk» dediği Cıva-film sahibi Recep Cıva'yı pek merak etmişti. Şayet Bülent Nejat'sız oraya gider, «herif» le karşılaşırsa, adamın notunu daha iyi verebilirdi. Recep Cıva'yı kırk sularında falan düşünüyordu. Belki de kırkın üstünde, göbekli, kupon kumaşından kostümlü, ağzı pürolu biri.

Tütüncünün salık verdiği sokağı ağır ağır geçti. Bu sokak, bu sokaklar İtalya, Fransa, hattâ Belçika'da bol bol gördüğü sokakları hatırlatıyordu. Zâten Beyoğlu, İstiklâl caddesi, birbirini kesen ara sokakları, dev apartmanlarıyla falan Avrupa'dan bir parça değil miydi?

Sokağı geçti, sonda durdu. Küçük bir cadde uzanıyordu, dar. İstiklâl caddesiyle aralarında dev apartmanlar. Burası cadde olmaktan çok, geniş, uzun, neşeli bir büyük sokaktı. Pantolonlu kızlar, kız yüzlü delikanlılar, sakalları dikkate çarpacak biçimde uzun gençler, orta yaşlılar, yaşlılar...

Gene birkaç sokak. Lüks bir berberin köşesine sırtını dayamış kısa boylu, kalın, kırçıl sakallı biri bas bas bağırıyordu:

— Ben aktörüm oğlum, aktörüm ben. Tiyatrodan geldim sinemaya.. Onlar benim rolümü naaah oynatırlar başkasına!

Çevresindeki genç adamlar tatsız tatsız gülü-

şüyorlardı. Adamın filmlerde rol alan bir yardımcı artist olduğunu anlamıştı. Gençler herhalde kızdırıyorlardı yaşlı meslektaşlarını. Ne olursa olsun, sokağın havasına kaptırıvermişti kendini Hayri Girsavaş. İnsanın başka işi olmıyacak, ekmek derdinden uzak, her gün vakit geçirmek için gelecekti bu sokağa. Bu adamlarla tanışacak, içlerini dışlarını öğrenecek, birbirlerine takıştırıp gülecekti!

Bir başka sokağa ağır ağır yürüdü.

Birden sağda büyük camlarıyla kalabalık bir kahve. İçerde yığınla artist kılıklı insan. Daha dikkatle bakınca Tarık Tekçe'yle, Öztürk Serengil'i tanıdı. Son yıllarda moda olan Okey adlı Amerikan oyunu masası başındaydılar. İkisini de, kasabaya gelen, karısı, kızının zoruyla gittiği yerli filimlerden tanıyordu. Çevrelerinde omuz omuza hayranları, bu tanınmış, ünlü, tanınıp üne ulaşmışlıklarının farkında insanların kendilerinden emin davranışlarını seyretti bir süre. Hattâ kahveye girdi. Başta kalın kaşlı, şişman kahveciyle garsonlar yadırgadılar; sonra da irili ufaklı figüranlarla Öztürk ve Tekçe'nin hayranları. Kimdi bu «Kalantor?» Kalıbına, kıyafetine bakılırsa patron olmalıydı ama ne patronu? Filimci mi? Olamazdı. Filim prodüktöröleri artist kahvelerine hemen hiç uğramazlardı. Bunu belki de bir çeşit hafiflik saydıklarından olacaktı. Öyle ya, «Ekmek verdikleri» insanlarla ayni masalarda oturmak, ayni sigara dumanlı havayı koklamak, ayni bardaklardan çay, fincanlardan kahve içmek... yakışık almazdı. Pek pek, arada o an için kendilerince çok gerekli birine kahvenin camından bakar geçerler-

di. O sıra yığınla figüran, hattâ hattâ ün yapmış nice nice yıldızla ilgilenirler, sorarlardı.

«— Bir şey mi emrettiniz âbi?»

Kalantor prodüktör, hattâ yıldızlara bile pek önem vermeyen bir yarım ağızla:

«— Falanı aradım ama, görünürlerde yok gibi...»

Bu yeter de artar da. Ünlü, az ünlü, ünsüz artist, ya da figüranlar sağa sola koşuşur, prodüktör «Abi» nin aradığını bulma yarışına geçerler. Ünlüler değilse de, ünsüzler, «Abi» nin çevireceği herhangi bir filmde, otuzuncu plânda da olsa küçücük bir rol ihtimaliyle yanıp tutuşmaktadırlar.

Şipşak haberler koşturulur:

«— Daha gelmemiş âbi...»

«— Şimdi herhalde evindedir!»

«— Emrederseniz hemen gidip çağırayım âbi?»

Bütün bu telâş ve aşırı ilginin farkında olan, tilki kadar kurnaz prodüktör yemez ama, yemiş görünür:

«— Yok yok. Hemen lâzım değil. Zahmet etmeyin!»

Genç irisi garson, Hayri Girsavaş'a saygı, ama delici bakışlarıyla «bu iri adamın» kim olabileceğiyle kafası dolu, sordu:

— Evet beyefendi. Buyurun!

«Beyefendi» liğe alışalıberi bu deyimi yadırgamak şöyle dursun, iyice benimsemişti. Vapurda, dolmuşta, trende, takside, otobüste... Otobüse pek binmezdi ya, nerede olursa olsun, «beyefendi» denilmeyi kendisi için bir hak sayıyordu.

Masalardan birine ilişti:

— Çay, dedi.

Garson ocağa yılışık yılışık haykırdı:

— Yap bir demli zariiif!

Kalın kaşlı, göbekli kahve sahibi bir göz işaretiyle:

— Kim? demek istedi.

Garson da ayni teknikle:

— Çakmıyorum... karşılığını verdi.

Ama çayı götürdüğü, boşu aldığı, mangırı kestiği sıra mutlaka öğrenecekti.

Hayri Girsavaş'ın gözü Öztürk Serengil'e takılmıştı. Güzel değil, yakışıklı da değildi belki ama, ortası kazınmış düşük bıyığıyla sevimliydi. Okey oynarken sağa sola bol bol espriler saçıyor, Tarık Tekçe'yi bile güldürüyordu arada.

«— Fatma burada olmalıydı şimdi!» diye geçirdi .Fatma burada olsa mutlaka yanlarına gider, tanışır, ahbaplık kurmağa kalkardı. Keşke kursa, keşke bunlardan biriyle, tanınmış biriyle ahbaplık kurmakla kalmayıp, filim şirketi ortaklığına girişseydi. Ama herhalde o günler de gelecekti. İlk adım şu Bülent Nejat mıdır nedir, onunla olsundu bakalım. Sâhi, Cıva-film'i şu garsondan sorsaydı...

Çayı gelince:

— Buralarda bir Cıva-film olacakmış yavrum... dedi.

Garson ipin ucunu yakalamıştı:

— Evet âbi, var!

— Uzak mı buraya?

— Hayır, şurda, arkada...

El, kol hareketleriyle çabucak anlattıktan sonra:

— Recep beyle akrabalığınız mı var? dedi lâf olsun diye.

— Yoo, hayır...

— O halde film alacaksınız. İşletmeci misiniz?

— Hayır hayır...

— Ya?

— Hiç, öyle. Cıva-film'de bir dost var da.

Garson canlı bir soru işareti halinde patronunun yanına gitti. «Kalantor» a çaktırmadan:

— Senin Recep'i arıyor! dedi.

— Ne yapacakmış?

— Orada bir ahbabı varmış.

Patron, Cıva-film sahibinden yığınla çay, kahve alacaklıydı. Bonolarının F. de kırılmasını bekliyordu. Ama bir türlü kırılamıyordu cenabet bonolar.

Hayri Girsavaş'a yeniden, alıcı gözle baktı: Herif yağlıya benziyordu. Üstündeki lâcivert kostüm sağlam, bin bin ikiyüz, hattâ bin üçyüzüm diye konuşuyordu. Demek ki paralı biriydi!

Kahveden usullacık çıktı. Bir sokak, bir sokak daha.

Cıva-film'e geldi. Tam bu sırada Bülent Nejat Coo, şirketin bulunduğu yapının geniş kapısından telâşla fırlamıştı. Elinde birtakım kâğıtlar, belki de patronunun bonoları, koşarak İstiklâl caddesine çıktı.

Kahveci daldı içeriye.

İkinci kat.

Cıva-film.

Zili çaldı.

Kapıyı Coni açtı. Kahveciyi görünce başladı:

— Vaaay âbi, hoş geldin ama, hava!

Kahveci, patronundan, yâni Recep Cıva'dan,

hayli birikmiş çay, kahve, gazoz paralarını istemeğe geldi sanmıştı.

Üzerinde durmadı kahveci:

— Yanında kimse var mı?

Coni anlamadı:

— Kimin?

— Patronunun, aval!

— Ha, bizimkinin mi? Yok ama, şu sıra çekip vursan bir damla kanı akmaz!

— Hani Anadolu işletmecileri gelecek, avans verecekler diyordu?

— Der.

— Haybeye mi yâni?

— Orasını benden daha iyi bilirsin!

— Uzun lâfın kısası?

— Abi, Anadolu işletmecisi avans verir ama, baş rolde ya Ayhan Işık oynıyacak, ya Orhan Günşiray, ya da ötekilerden biri. Kadınlar da öyle. Belgin olmasa bile, Türkân, Semra... Bunda mangır yok ki avans versin hiç olmazsa. Artistler de bono almiyor. Alsalar bile ödenmeyen bonoyu ne yapsınlar?

Gayet iyi bildiği şeylerdi. Üzerinde durmadı.

Coni'yle koridoru geçti.

Sağdaki kapının önünde durdular. Coni kapıyı vurdu, haber verdi.

Kumral bıyıkları, çok yakışıklı yüzüyle Recep Civa, kollarını dayadığı masası başında sinirli, ama gözleri yuvalarında fıldır fıldırdı. Canı sıkılmıştı Coni'den öğrendiklerine. Bu pis kahveci de ne diye gelmişti sanki? Meteliği yoktu işte, yoktu! Canını mı alacaktı? Bir şey değil, büyük borçlu olsaydı da büyük alacaklılar kapısına dikilselerdi vızgelirdi. Ama, kahve, çay, gazoz borcunu

bile ödeyemeyen bir prodüktörö durumuna düşmek...

Kahveciyi karşısında görünce yelkenleri indirdi:

— Bülent'i F.'ye gönderdim, dedi. Küçük bir bonom var. Kırmayı vaad etti. Gelsin, yollarım paranı!

Kahveci bunun için gelmemişti:

— Boşver!

Şaştı:

— Niye?

Sır verircesine:

Seni bir kalantor arıyor!

Recep Cıva, uzun zaman karanlık bir kovukta sinmiş bir tilkinin kurtuluvermesindeki rahatlık içinde, umutla sordu:

— İşletmeci falan mı?

— Bilmiyorum ama, herifin üstünde kupon kumaştan elbise!

Recep Cıva düşündü: Kim olabilirdi? Kupon kumaştan elbiseleriyle Anadolu işletmecileri gelirlerdi çokluk. Bu gelen işletmeci olmadığına göre...

Şimşek çaktı kafasında. Sakın şu Bülent Nejat hergelesinin anlattığı, çirkin Fatma'nın babası olmasındı?

Birden pırıl pırıl bir ferahlık kapladı içini. Tamam, tamamdı, oydu, oydu işte evet!

Gözüne oda kapısında dikilmekte olan Coni ilişti birden:

— Bana bak, dedi.

Coni iştahla atladı içeriye:

— Emret patron!

— Şu, fabrikatör! dedi heyecanla. Hani, çakıyorsun ya? Bülent Nejat?

Coniydi o be, çocuk muydu?

— Ayıp ettin patron. Nasıl çakmam?

— Yaşa. Herifi iyi karşılıyalım!

— Şerefin var âbi...

— Şerefle iş bitmiyor...

Kendini toparladı, kahveciye:

— Adamla bir işimiz var. Fiyakalı bir iş. Anlaşırsak, yaşadık. Sakın çay, kahve, fruko muruko lâfı etme, vermemezlik...

Kahveci sözünü kesti:

— Etmem ama...

O da onun sözünü kesti:

— Aması maması yok. Herifle... çakıyorsun ya?

— Kafese soktun mu?

— Gibi bir şey...

— İlk bakışta çaktım anam avradım olsun!..

— Sen kaçın kurrasısın?

— Yemezler Recep!

— Gargara ederler...

— Yâni herif kafeste mi benim anlıyacağım?

— O kadar!

Karşılıklı, kahkahalarla güldüler.

Coni çoktan onları bırakıp şirket kapısına fırlamıştı. Coni'ydi o be, Coni! Bu Allahsız filimcileri avucunun içi gibi bilirdi. Demek Bülent Nejat hergelesinin günlerdir ballandıra ballandıra anlattığı fabrikatör sonunda düşmüştü ha? İkiyüz bin, gerçekten verirseydi ikiyüzbini...

Geçen gün dayanamayıp «— Ulan başlarım fabrikatöründen ha!» dediğine pişman oldu. Gerçi birbirlerine bundan çok ağır lâflar ederler, kı-

rılmazlardı ama, paralanınca, hele bir filim şirketinin sahibi olunca belki de değişir, Coni'ye de boşverirdi!

Bir sigara yakmak için davrandı, vazgeçti sonra.

Elindeki sigarayla «Adam» a karşı gereğince saygılı görünemezdi. Oysa, saygılı gözükmek zorundaydı. Recep Cıva: «— Ben olayım, olmıyayım, herif geliverirse saygıyla içeri al, koş kahve, çay, fruko söyle. Bülent'e de yağcılık yap deyyus. ne olur ne olmaz!»

Güldü, yeniden sigara yakmak geçti içinden, gene caydı.

Yağcılık da yapacaktı, balcılık da ama, haybeye değil. Şu iş olur, heriften mangırlar uçlanılır, Bülent, Cıva'yla ortaklık kurulur, kendisine de boşverilmezse!

Boşverilirse biliyordu yapacağını...

Kafasından gene bundan öncekiler gibi Recep Cıva'nın ne kirasını verdiği, ne de boşalttığı garsonyeri geçti. Bu fabrikatör meselesi ortaya çıktı çıkalı Bülent Nejat'ın kredisi dörtyüze çıkmış, Recep Cıva «Oğlan» ı yanından ayırmaz olmuştu. Coni'ye aylığını vereceğine, geceleri birlikte ya Anadolu pasajında, ya da başka içkili lokantalarda yeyip içiyorlar, geceyi de, gece yarılarından çok sonra hırsız gibi girip sığındıkları garsonyerde, aynı karyolada geçiriyorlardı.

«— Beni atlatsın, bana boşversin de bak. Anam avradım olsun fabrikatöre böyle böyle der, vazgeçiririm kızını vermekten. Ulan dört ay oldu, hâlâ mangır alamadık be!»

En çok da bu dört aydır maaş alamayışını hatırladıkça çılgına dönüyordu. Gene öyle, aklından

çok kötü şeyler geçirecekti ki, dış kapıda «Kalantor» bir gölge. Toparlandı, dikkatle baktı: Tamam, oydu, fabrikatör!

İşinin ehli her uşak gibi, kendini topladı. Adamı beklemiyormuş, zâten görevi buymuşçasına, ilgisiz davrandı.

Hayri Girsavaş merdiveni ağır ağır çıktı. Coninin yanına geldi, durdu:

— Merhaba delikanlı!

Coni hep o ilgisizlikle:

— Merhaba, dedi.

— Cıva-film burası mı?

— Evet. Kimi aradınız?

Bülent Nejat'ın kartını gösterdi:

— Bülent Nejat Coo beyi.

Hiç bozmadı:

— Evet. Bizim Reji-asistanı...

Ve attı:

— Bankaya kadar gitti. Bir havale gelmiş de... Buyurun, patron içerde...

— Rahatsız etmiş olmıyayım?

— Rica ederim... Kim diyeyim?

Hafifçe öksürdü:

— Fabrikatör Hayri Girsavaş!

Coni, etekleri zil çalarak, koştu. Patronunun kapalı kapısını, fabrikatör üzerinde saygı yaratacak biçimde vurup bekledi. Az sonra içerden Recep Cıva'nın kalın sesi:

— Geel!

Az açtı kapıyı. Dış kapı yanından bakmakta olan fabrikatöre bilhassa duyurarak:

— Beyefendi, dedi, bir bey arıyor sizi!

Coni'nin göz işaretinden anlamıştı. Bozmadı:

— Kimmiş?

— Fabrikatör, Hayri Girsavaş bey!

— Bir dakka, meşgulüm şimdi...

Coni kapıyı gene saygıyla çekti. Bu, yâni «— Bir dakka, meşgulüm şimdiii», «— Herifi içeri al, beklet. İşi başından aşkın!» anlamına gelmesi gerektiğini biliyordu kurt odacı.

Fabrikatörün yanına önemle gitti, sesini alçaltarak:

— Buyurun efendim, dedi.

— Beyefendi meşguller galiba?

— Evet ama, beş dakka istrahat edin...

Ayaklarının ucunda bir kedi çevikliğiyle koştu, soldaki İşletme odasının kapısını açtı, saygıyla bekledi.

Hayri Girsavaş çekinerek girdi. Duvarları çeşitli yerli ve yabancı film afişleriyle kaplı, daracık oda, taksitleri ödenememiş zarif möble, masalarla doluydu. Nikelâjları pırıl pırıl koltuklar, ayni demir, ayni pırıltılar içinde kocaman bir masa. Duvarlardaki yerli yabancı flm afişlerinden çığlık çığlık yükselen acı renkler, tozlu ampulün parlattığı demir eşya, doluymuş gibi gözüken boş film kutuları fabrikatör üzerinde pek bir etki yapmadı. Nasıl yapabilirdi ki, hayatı çeşitli numaralarla, gösterişler tavlarla geçmiş bu adam, zamanında böyle nice nice numaralarla nice nice gözleri boyamıştı da, adı bu yüzden «Üç kâatçı» ya çıkmıştı. Çifte telefon kullanmak, boş numara çevirip, sözde karşısındakini haşlamak, gene boş numara çevirip, karşısındakine yüzbinlerden söz edip, dinleyenlere güven vermek...

Coni:

— Çay? Kahve? Yahut soğuk bir Fruko?

Gözlerini duvarlardaki afişlerden Coni'ye çevirdi:

— Hayır, mersi...

— Niçin? Hiç olmazsa bir acı kahvemizi...

— Mersi mersi. Nasıl olsa az sonra Recep beyle...

— Doğru. Fabrikanız İstanbul'da mı beyefendi?

— Hayır.

— Nerede?

Fabrikasının bulunduğu kasabayı söyledi.

— Ne fabrikası?

— Konserve.

— Büyük mü?

Odacı seviyesine inmiş olmanın rahatsızlığıyla ciddileşti:

— Eh işte...

Coni, adamda kendi hamurundan bir şeyler sezmişti. Hayri Girsavaş da. O da yıllarca önce hemen hemen tıpkı bu genç ama cin mi cin olduğu her hâlinden belli genç uşak gibi giyinir, gözleri bununkiler gibi, yuvalarında fıldır fıldır dönerdi.

Coni hoşuna gitmişti. Sordu:

— Ne maaş alıyorsun?

Beriki attı:

— Beşyüz temiz!

Tecrübeli Hayri Girsavaş'ın aklı almadı. Bütün zorlamasına rağmen bu yazıhanenin sahibi, odacısına beşyüz net veremezdi. Zâten içeri alınmadan önce kapının vurulması, beklenmesi, içerden bilhassa işittirecek biçimde yansıyan «— Geel!» sesindeki çalım, fazla meşguliyet falan hep numaraydı. Tereciye tere mi satacaklardı? «— Ben

eskittim bu kaşeleri. Kaçın kurrasıyım ben? Mamafi, hodri meydan. Kim kimi al aşağı ederse helâl olsun!»

Coni'nin «— Beşyüz temiz!» palavrasına palavrayla karşılık verdi:

— Az!

— Az mı?

— Tabî. Senin gibi cin bir odacım var, benden bin liraya yakın para alır. Fakat bakıyorum da... sen nerde, o nerde!

Coni sevinçten hüngür hüngür ağlıyacak, adamın boynuna sarılıp yanaklarını şapur şupur öpecek kadar coşmuştu birden. Demek beğenmişti onu? Tabî beğenecekti. Herkes kılkuyruk Recep Cıva mıydı? Ayda üçyüzü bile doğru dürüst vermez, aylarca sallardı. Demek o, odacısına, hem de Coni'nin tırnağı olamıyacak odacısına bin liraya yakın maaş veriyordu ha?

Hayri Girsavaş, Coni'nin elinden almıştı silâhını. Ateşe devam etti:

— Senin herhalde okuman yazman da vardır?

— Orta birden ayrıldım efendim...

— Niye daha fazla okumadın?

— Kısmet... Peder hırtın biriydi. Çekti gitti bir karının peşinden. Annem, kadın. Vardı kocaya. Herif burunladı durdu beni. Ben de bir az palazlanınca okula bir tekme, sağda solda iş, derken, yolum bir sinemaya düştü. Çekirdek, leblebi, kâatlı şeker sattım. Sonra da gençlik işte, filim artisti olabilirim belki diye atladım geldim İstanbula. Bir geldim ki, ohooo... sokaklar benim gibi jön dolu!

Hayri Girsavaş güldü. Tam bu sırada içerden

Recep Cıva'nın kalın, öfkeliymişçesine zorlanmış sesi:

— Coni!

Birden boş bulunup «— Hoop!» diyecekti, tuttu kendini:

— Efendim?

Fırlayıp çıkmadan önce çabucak ekledi:

— Sağ olsun, kollar beni!

Recep Cıva kapısının önüne çıkmıştı:

— Nerde beni arıyan?

— Burda beyim, içerde, istirahat ediyorlar!

— Çağır gelsin...

Hayri Girsavaş zâten ayağa kalkmıştı. Az sonra içeri yıldırım gibi giren Coni'nin dediklerine dikkat bile etmeden, dışarı çıktı. İlk karşılaşan iki yabancı, az sonra kapışacak iki hasım güreşçi gibi birbirini çabucak gözden geçiriverdi.

Hayri Girsavaş elini uzattı:

— Hayri Girsavaş. Fabrikatör!

Recep Cıva da üzeri tüy içindeki eliyle hasmının elini tuttu:

— Müşerref oldum. Recep Cıva. Cıva-film sahibi...

İki el sertçe sıkıştı.

— Estafurullah. O şeref bana ait!

— Rica ederim. Buyurun...

Az önceki rakip güreşçilerin arasındaki buzlar erimişçesine, içeri girdiler. Recep Cıva, değerli misafirini, üstün saygılarıyla masasına buyur etti. Bu masa gerçekten gösterişliydi. Hele koltuklar, sahibi hakkında çok iyi not verdirecek cinsten. Siyah puvanlı, yeşil şeylerdi ki, Taksim'den Harbiye'ye uzanan cadde üzerindeki modern bir möbleciden peşin parayla alınmışlardı. Kılık

kıyafet gibi, möblenin de insanlar üzerindeki etkisini gayet iyi bilen Recep Cıva, parasının dörtte üçünü reklâma yatıran Batılı iş adamları gibi, eline geçen beş bin lirayla bu koltukları, ağır ceviz masayı, yazı makinesini falan almıştı.

Hayri Girsavaş, Recep Cıva'nın ikram ettiği masasına geçmedi:

— Hayır hayır. Siz öyle buyurun. Ben şuracığa...

— Ama beyefendi, olmadı ki!

— Oldu oldu...

Ve bir espri yaparak önce kendi güldü:

— Koltuğunuzu böylesine kolay ikram etmeyin başkasına!

Recep Cıva da güldü. Güldü ama, Hayri Girsavaş'ın belirtmek istediği politik anlamı kavrayamadan.

Seslendi:

— Coni!

Belki de anahtar deliğinden içerisini gözetliyordu:

— Evet beyefendi?

— Bak beyefendi ne emrediyorlar?

Bütün bunlara bıyık altından gülen Hayri Girsavaş:

— Bir orta şekerli, dedi. Yalnız, iyice kaynasın...

Recep Cıva henüz masasına oturmamıştı:

— Git, başında dur. Cezveyi, fincanı güzelce sabunlasın. Ve söyle eşek herife, afedersiniz, sayın misafirimiz için, benim kahveden yapsın, benm fincanlarla getirsin!

— Emredersiniz!

— Çek kapıyı!

Kapı çeklip kapandıktan sonra, yapma, zorlama bir sinirlilikle açıkladı:

— Efendim, bu kahveciler çok hayvan herifler. Hususi kahve alır, özel surette kavurtur, kutusuyla teslim edersiniz. Sonra zarif fincanlar aldım ki, titiz müşterilerim, hatırlı misafirlerim için kullanılsın diye. İkaz etmediniz mi, tamam. Ne kendi kahvenizi kullanırlar, ne de fincanlarınızı..

Ellerinin altındaki sümenin zarif lâcivertliğini, tozunu alırcasına şöyle bir okşadı:

— Eveeet, dedi.

Sonra birden geç kalmışçasına:

— Zât-ı âlinizi beklettim, özür dilerim...

— Aman efendim...

— İş, iş, iş. Vallahi inanırmısınız, adımız İstanbul'da oturuyor. Ne gezme, ne dolaşıp eğlenme. İmkân yok beyim. Her iş bana bakıyor. Gerçi işletmecim falan var ama, mâlûm-u âliniz, el adamıyla iş görmek...

Soluk almadan konuşuyordu. Adeta yaylım ateşine almıştı Hayri Girsavaş'ı.

— dün bir işletmeci gelmişti. Çevirdiğim filimlerin Çukurova işletmelerini satın almak istiyor. Beher filim için yüzer bin lira istedim. Seksener bin verdi. Gerçi gene büyük avantaj vardı ama neden verecektim? Bir başkası gelir, yüz bini göz kırpmadan verir. Çünkü benim filimlerim müthiş filmlerdir. Hangi filmi çevirsem gişe rekoru kırar. İnanır mısınız, en tapon filmim bile beşinci, altıncı vizyonunu yapıyor!

Seslendi:

— Coni!

Biliyordu Coni'nin olmadığını. Aklı başından uçmuş, çok önemli bir iş adamı olarak tanınması-

nı, güvenilmesini, her sözüne hemencik inanılıverilmesini istiyordu.

Yeniden seslenecekti, güldü.

— Sâhi, kahveye gönderdikti çocuğu. Efendim insanın işi başından aşkın oldu mu.. nasıl olmasın ki, koca müessesenin tıkır tıkır yürümesi ne demektir? Bir yanda Rejisörü, asistanı, öte yanda artistleri, operatörü, efendim işletmecisi, ışıkçısı, şusu busu..

Birden telefonun kulaklığını aldı:

— Bir dakika!

Hayri Girsavaş yemediği bu ağız kalabalığına bıyık altından gülerek:

— Rica ederim, dedi.

Recep Cıva, yedirdiğine inanarak, numaraları eksik çevirdi. Bekledi. Sanki karşısına gerçekten biri çıkmışçasına:

— Alooo.. Sen misin Şeref? Bana bak, söyle patronuna câri hesabıma bugün ikiyüz bin yatıracaktı. Unutmasın!

Sözde birden kızdı:

— Bana bak, gelirsem seni de, patronunu da berbat ederim! Filimcilik bu, çocuk oyuncağı mı? Ne? Ulan it herifler...

Kulaklığın ağız yanını avucuyla kapatarak, Hayri Girsavaş'a:

— Afedersiniz, dedi yavaşça.

Ardını getirdi:

— şakaya gelir yanı var mı bunun? İsterse beş kuruş olsun. Ticaretin kendine mahsus bir ahlâkı vardır. Patronunu adam bildim, senetsiz sepetsiz saydım ikiyüz bini. Tabî ya. Önem verseydim senet sepet alırdım. Ha şöyle. Ne kadar? Üç gün daha mı? En iyisi ben bu ikiyüz binin üzeri-

ne bir sünger çekeyim.. çekeyim çekeyim... Benim için ehemmiyeti yok. İçki param içki. Ama, bundan böyle de bu piyasada zor iş yaparsınız, unutmayın!..

Hep o zorlama öfkeyle telefonu şaak, kapadı.

— Afedersiniz, çok afedersiniz efendim...

— Rica ederim.

— Takdir edersiniz, iş hayatı. Mâlûm ya?

— Şüphesiz.

Bu arada Recep Cıva gene yanlış, daha doğrusu karşılığı olmıyan eksik bir numara çevirmişti:

— Aloo.. sıfır bir mi? Hayır şehirlerarasını istiyorum, Ha, kızım, not ettirmiştik İzmir'i. Evet evet. Uzıyacak mı? O halde anüle edin lütfen!

Kulaklık gene yerine şırak, bırakıldı.

Havasını bulmuş, karşısındaki fabrikatör üzerinde istediği etkiyi yaptığını sanıyordu.

İçeriye Coni'yle kahve sahibi girdiler. Kalın kaş, koca göbekli kahveci pırıl pırıl bir kahve terazisiyle kahveleri bizzat getirmişti.

Recep Cıva çalımla sordu:

— Cezve, fincanlar sabunlandı mı?

— Sabunlandı beyefendi.

— Kahve benim özel kahveden değil mi?

— Evet beyim, sizin özel kahveden.

Cebindeki para tomarı arasından zorla çektiği hissini vermek isteyerek çıkardığı, az önce kahveciden borç aldığı onluğu Coni'ye uzattı:

— Çabuk bir Sipahi, dedi. Varsa Kool, yahut Camel al!

Coni fırladı.

Kahveci kalın kaşlarıyla ciddî ciddî dikiliyordu:

— Efendim, dedi. Birisi iki takımlık kaçak kupun kumaşı getirmiş. Suriye malı. Ucuza verecek. İsterseniz..

Recep Cıva çok namuslu bir pozla:

— Ben sana, bana böyle şeylerden bahsetme demedim mi? dedi.

— Ama beyefendi...

— Bizi yalnız bırak!

Kahveci de rolünü iyi başarmıştı ama, Hayri Girsavaş gene de kolay kolay yaşa basacaklardan değildi.

Hep o bıyık altından gülüşüyle kahvesini yudumladı.

Recep Cıva fabrikatörü gözden geçiriyordu. Henüz Bülent Nejat üstüne tek soru sormamıştı. Oysa buraya gelişinin tek sebebi elbette Bülent Nejat'tı. Neden sormuyordu acaba?

Seslendi

— Coni!

Coni bir paket Sipahi sigarasıyla girdi:

— Evet beyim?

— Bülent Nejat bey bankaya gideli çok oldu mu?

«Bülent Nejat» adı, Hayri Girsavaş'ın aklına birden onu getirmişti: Sâhi, görünürlerde yoktu. Demek bankaya gitmişti?

Coni bozmadı:

— Sabahleyin, siz gelmeden az önce gitmişti..

— Peki.

Coni sigarayı masa kenarına bırakıp çıktı.

Recep Cıva:

— Efendim, dedi, ticaret âleminde ahlâk, esnaf tesanüdü kalmadı, takdir buyurursunuz. Söz

demek senet demektir. Senetse ahlâk demek, şeref demek, insanlık demek. Öyle değil mi efendim?

Ne onun, ne de ötekinin böyle şeylerle zerrece ilgileri olmadığı halde, Hayri Girsavaş da, lâf olsun diye, yapıştırdı:

— Tabî efendim tabî. Biz, esnaf ahlâkı içinde yetiştik. Şimdi, verilen söz, imzalanan bono, hattâ çekin hemen hemen hiç kıymeti yok. Az satış yaparım, peşin parayla yaparım. Çünkü...

— Bravo beyefendi, tıpkı benim gibi! Bakın meselâ, şu anda, çevireceğim filimlerin alıcıları hazır. Adana, İzmir, Karadeniz bölgeleri peşin para seksener bin lira veriyorlar. Üç kere sekiz yirmi dört. Demek ikiyüz kırk bin lira elde demektir. Bir filmin mâliyeti, taş çatlasa yüzelli, ikiyüz bin lira. Demek ki üç bölgenin satışı, filmimin mâliyetini amorti ediverecek. Ediverecek ama, yüzer bine satmak, hattâ pursantaj çalıştırmak dururken, ne diye elden çıkaracakmışım? Kendim işletirim. Öyle değil mi?

Hiçbir şey anlamadığı halde:

— Elbette, dedi.

Sonra da konuya doğrudan doğruya girdi:

— Sizden bir ricada bulunacaktım beyefendi.

Gururu okşanan Recep Cıva:

— Buyurun efendim, dedi. Emredin!

— Estağfurullah. Size belki anlatmıştır, Bülent Nejat bey hakkında ne düşünüyorsunuz?

Adamı ilk gördüğündenberi her an böyle bir soruyla karşılaşacağını bilen Recep Cıva, yapıştırdı:

— Çok üstün, çok müstesnâ bir sanat adamıdır!

Hayri Girsavaş'ın öğrenmek istediği başkaydı:

— Yâni ahlâkî durumu demek istedim.

Recep Cıva buna da karşılığını yapıştırıverdi:

— Çok nezih, çok terbiyeli bir gençtir!

Hayri Girsavaş aldığı karşılıkları yeterince doyurucu bulmadı. Bunca yıllık tecrübesine dayanarak kalıbını basardı ki, delikanlı, hiç de nezih, terbiyeli değildi. Bir hayli çitten, duvardan atlamıştı. On altı mı, on yedi mi yaşında kop babanın evinden, atla yazının gurbetine, sonra da...

— Fransa'ya falan da gitmiş galiba?

Recep Cıva güldü:

— Fransa, birazcık İtalya. Eee gençlik, cahillik, tecrübesizlik...

Hayri Girsavaş gayet ciddiydi:

— Kızınız olsa, fazla sorup soruşturmaya lüzum görmeden..

— Evet efendim?

— Verebilir miydiniz?

Recep Cıva koltuğunun arkalığına yaslandı, derin bir iç geçirdi. Demek adam kızını Bülent'e vermeyi kurmuştu? Ya da hayır, belki de karısının baskısıyla kızını vermeyi düşünüyordu. Ne olursa olsun, hiç bir şeyden haberi yokmuşçasına davranacak, Bülent Nejat'ı göklere çıkaracaktı. Günlerdir genç adamın anlattığı şeylerden pek çoğunu blöf sayıp onu ciddiye almamakta haksızlık ettiğini anlıyordu. Bülent'in söylediği gibi, demek kızda saçaklar tutuşmuştu?

Hayri Girsavaş'ın düşünceli bir ânından faydalanarak:

— Bir dakika, diye fırladı.

Coni kapıda, artist olma heveslisi, on beş on altı yaşlarında, acemice boyanmış iki köröpe kızla şakalaşıyordu. Patronunu görünce:

— İşte âbi, dedi. Geldiler!

Patronuna bu kızlardan iki gün önce söz açmıştı. Ayni mahallede oturuyorlarmış. Biri bir kahvecinin kızıymış, öteki babasız. Annesi tütünde mi, trikolarda mı ne çalışıyormuş. İkisi de ilki bitirmişler. «— Görme âbi» demişti Coni, «— İkisi de yavru. Hem de o işlerin acemisi falan değiller ha! Geçen kış ikisini de bizim mahalledeki ahırda... O biçim işte!»

Recep Cıva heyecanla sormuştu:

«— Kız değiller mi yâni?»

«— Ayıp ettin âbi. Analarının kızı!»

«— Sonra?»

«— Sonrası sağlığın âbicim. Resimlerini çektirir, kaydederiz. Veririz senin garsonyerin anahtarını...»

«— Tecrübe filmi mi çekeriz?»

«— Artık orası senin bileceğin iş!»

Recep Cıva, o günkü konuşmaları hâtırlayınca:

— Güzel, dedi. Demek artist olmak istiyorsunuz?

Kenar mahalle tuhafiyecilerinden alınma âdi rujlarla taşırıla taşırıla boyanmış açık kırmızı dudaklarıyla güldüler:

— İstiyoruz ya!

— Rol vermeğe tenezzül ederseniz tabî..

Birinci, arkadaşını dirseğiyle dürttü. Böyle konuşup da ne diye piyasalarını düşüreceklerdi sanki?

İkinci anlamadı, kızdı:

— Ne var kız? Ne dirsekliyorsun?

— Ne biçim konuşuyorsun?

— Tabî tenezzül ederlerse rol verirler, yalan mı?

— Peki peki konuş!

Recep Cıva ikisine de kesilmişti. Güzel olmaktan çok elma kurdu gibi kıvır kıvırdılar.

— Peki peki, diye tartışmalarına son verdi. Coni!

— Evet patron?

— Kaydettir küçük hanımları, resimlerini de çektirsinler..

— Ondan sonra tecrübe filmi değil mi?

Recep Cıva karşılık vermedi.

Kızlar memnun, fıkırdaşıp duruyorlardı. Öyle sevmişlerdi ki Recep âbiyi!

— Geçin karşı odada oturun, dedi. Coni sizi alıp götürecek..

Hep aynı memnunluğun kıkırtısıyla karşı odaya geçtiler. Duvarlardaki yerli, yabancı filmlerin acı, çığlık çığlık renkli afişleri akıllarını başlarından aldı. Birbirlerine tutunarak afişleri okuyor, resimleri görülmemiş bir hayretle çabuk çabuk gözden geçiriyorlardı. Şu Türkân Şoray mıydı?

— Yok kız, değil..

— Bu? Fatma Girik!

— Buna bak kız buna. Belgin vallahi..

— Caponesi ne güzel değil mi?

— Annem bana bizim ordaki taksitçiden alacak, ben de böyle capone yaptıracağım entarimin kollarını.

— Ben de saçlarımı Fatma Girik gibi..

—

—

Bu sırada koridorda Recep Cıva, Coni'ye fısıldayıvermişti:

söyle. Bonoyu kırarsa al paraları çabuk gel; kırmazsa adamın yanında gevezelik etme. Çek kenara, patrondan seni tahkik ediyor de. Az sonra gelsin, bono mono, kırdı kırmadı diye lâf etmesin. Bankadan geliyor. Bir müşterinin verdiği çekimizi bankadaki câri hesabımıza yatırdı. Oldu mu?

Coni fırlamadan önce, «— Ayıp ettin âbi!» demek istercesine baktı.

Sonra durdu, sordu:

— Patronda iş var mı âbi?

— Fabrikatörde mi?

— Evet?

— Bakalım. Kızını vereceğe benziyor..

— Orospu çocuğu yaşadı desene!

Yarı memnun, çıktı gitti.

X.

Bülent Nejat Coo, elinde patronu Recep Civa'nın bir müşteriden aldığı bin beşyüz liralık bono, F. nin yazıhaneye gelmesini bekliyordu. Adamın, Tünel'e giderken sağdaki bir aralığın belki de en büyük apartmanlarından birinin üst katlarından birindeki yazıhanesi açıktı. Ortalık günlük güneşlik olduğu halde, katlarda, katların loş odalarında elektrik lâmbaları yanıyordu. Günün belirli olmayan, ama en çok sabahın on'uyla on biri, on ikisi arasında yazıhaneye şöyle bir uğrayıp, ellerinde bonoları, bükük boyunlarıyla kendisini hacı yolu gözlercesine bekleyenlere hiç, ama hiç yüz vermeden, gayet soğuk, ne istediklerini soruveren bu adam, aslında hiç de göründüğü gibi sert, anlayışsız, çalımlı değildi. Türk yerli filimciliğine kredisiyle hemen hemen hükmettiği söylendiği

halde, ayni işi yapan pek çoklarından da daha vicdanlıydı.

Bono sahibini bizzat görmek isterdi. Görür, hemencik bir yargıya varır, şayet o günkü kredi hacmi dolmamışsa; ya da filimcilerin memleket ekonomisi içindeki yeri o sıra sağlamsa, en uygun fiyatla bonosunu kırıverirdi. Uzun uzun banka muamelelerine, vezneye falan ihtiyacı yoktu. Önünde hesap makinesi, öteki tefecilerden çok daha insaflı, bonoyu hesaplar, alacağını aldıktan sonra üst yanını müşteriye veriverirdi. Hiçbir banka, hiçbir iş yeri bu kadar hızlı para vermez, veremezdi.

Bülent Nejat, F. nin yazıhanesinin bulunduğu koridorda, duvara sırtıyla dayanmış, karşı yapının aydınlık bir penceresindeki güzel terzi kızlara bakıyordu. On sekiz yirmi yaşlarında belki de beş altı kız, birbirleriyle el kol şakaları yapıyor, hattâ güreşiyorlardı. Ama o, yâni Bülent Nejat yalnız birine, Neriman'a pek benzettiği birine dalmıştı ki, Coni soluk soluğa geldi:

— Müjde!

Bülent Nejat umutla baktı:

— Ne müjdesi?

— Adamın geldi, seninki!

Fatma'nın fabrikatör babasını günlerdir her an düşündüğü halde, birden hâtırlıyamamıştı:

— Kim benimki?

— Fabrikatör!

Birden anladı ve sanki Dünyalar onun oldu. Nasıl olmasın ki, adam gelmez, ortaklığı gerçekleştirmezse, Recep Cıva yanından kovabilirdi. Çünkü metelik nanaydı adamda. Ali'nin külâhını Veli'ye, Veli'ninkini Ali'ye, birkaç filim yapmış, sat-

mıştı ama, elinde pek bir şey kalmamıştı. Çok değil, nakit yüzbini bulunsaydı, bu parayla borç harç iki filmi yarılar, bölge satışları falan derken, yağıyla kavrulurdu.

— Nerde? Yazıhanede mi?

— Patronla oturuyorlar..

— Nasıl adam?

— Görünüşe bakılırsa kalın!

— Koskoca fabrikatör yahu..

— Neyse. Patron dedi ki: Bono kırdırmaktan geldiğini falan karıştırmasın. Gelmedi mi herif hâlâ?

— Gelmedi. Kâtip az sonra gelir dedi. Bekliyorum...

— İyi ya, bekle. Ben tüyüyorum. Haa.. bankadan geliyorum diyeceksin. Müşteri çekini Recep beyin câri hesabına... çakıyorsun ya?

İsteksizce:

— Tamam, dedi.

— Haydi bana eyvallah!

— Güle güle.

Kaç vakittir yitirdiği içtenliğini yeniden yeni baştan alıvermişti. Ağır taş merdiveni koşarak inmekte olan Coni'ye, lâf olsun diye seslendi:

— Coni!

Coni merdivenin yarısında hep o besili kedi yavrusu hâliyle durdu:

— Hop?

— Gidiyor musun?

— Başlarım şimdi haa!

Bülent Nejat ağız dolusu, hattâ katıla katıla güldü. Coni'yi unutuvermişti. Önemli olan fabrikatörün gelmiş olmasıydı. Kız zâten mektuplarında boyuna yazıyordu: «— sen hiç merak etme

Bülent'ciğim. Bir yandan ben, öte yandan annem, babamı ambale ediyoruz. Yakında bizi İstanbul'a yollıyacak. O zaman bol bol konuşur, gezeriz. Hattâ babamın olmadığı günler bizde kalır, yatarsın. Ah canım, hayatım... hep hep seni düşünüyorum. Biliyor musun, babamdan paraları koparmış, şirketimizi kurmuşuz. Tabî evlenmişiz de. Sen istediğin sanat filimlerini çeviriyor, Avrupa filim festivallerine katılıyor, derece alıyorsun. Ah Bülent, o günler gerçekten gelecek mi? Beni çok sev. Sen benim hayatımın mânası, canımın içisin. Heyecan ve sevinçten ağlıyorum. Mektuptaki lekeler, gözlerimden dökülen sevinç göz yaşlarının lekeleridir...»

Bülent Nejat'ın gözleri hâlâ karşıdaki terzi kızlardan o en çok Neriman'a benzeyende, Fatmanın mektubunu düşünüyor, arada kızın sivilceler içindeki çirkin yüzünü hayalliyerek somurtuyordu.

«— Adaaam sen de!» diye geçirdi. «— sonuna kadar karı yapacak değilim ya!»

Sonra caydı düşüncesinden: «— Yahut, sonuna kadar karım olur. Neriman da...»

Aklına Neriman geldikçe yüzünün sert çizgileri yumuşuyordu. Gene öyle, yüzü yumuşadı, tatlılaştı.. Ondan da mektuplar alıyordu ama, Fatma kadar sık değil. Kaçamak. Mektubun postaya aceleyle, hattâ belki de görülmek korkusu içinde atıldığı, pulun zarfa eğri yapışmışlığından belli oluyordu. Gene aynı korku içinde yazıldığı da, aceleye gelmiş el yazısından. Hattâ Neriman'ın mektupları herhalde gece yarısından sonra, ya da babasıyla annesi henüz uykudalarken yazılmış olmalıydılar. Fatma'nınkinde olduğunca, özene bezenelik yoktu.

Hisli, dokunaklı sözlere de vakti olmamalıydı ki düpedüz yazıyordu..

Ne türlü yazılırsa yazılsınlar, Neriman'ın mektuplarını dört gözle bekliyor, Fatma'nınkileriyse, para hatırı olmasa, beklemiyordu.

Fakat, Neriman'ın şu günlerde çok sıkıntıda olduğu anlaşılıyordu. Babasının ahbabı bir İmam mı, Hâfız mı ne varmış. Şimdi o dadanmış evlerine. Bir yandan İmam, öte yandan karısı.. «— Aman Bülent, bu iki zıpır, delinin birbirleriyle yarışırcasına çevremde pervane kesilişlerini sana kaabil değil anlatamam. Kadın, nasıl söyliyeyim, erkek gibi. Kocası İmam da tam tersi, âdeta kadın. Kadının bana karşı, beni çeşitli bahanelerle yakalayıp okşaması, hattâ... Hayır hayır, kaabil değil yazamıyacağım, çok ayıp. Bu kadarını yazarken bile yüzümün kızardığını hissediyorum. Anneme çıtlatacak oldum, cahil kadın, beni tersledi. Onlar din iman adamlarıymış. Hele bir kadının tıpkı tıpkısına bir erkek gibi öpmeğe kalkmasına aklı bir türlü yatmıyor. Deliliği bırak, baban duymasın diyor. Gerçekten de duyarsa... Çünkü Bülent, beni Ispartalı, çok zengin birine vermeğe kalkışıyorlar. Daha önce de yazmıştım. Herif sözde Allah adamı. İmam'la karısı da. Ama beni elin yabancı Ispartalısıyla bir odaya kapamanın ne anlama geleceğini, bu işleri yapanlara ne ad verildiğini farketmiyorlar. Yahut da heriften faydalanıyorlar belki. Şu, yaşımın on sekizi doldurması zorunluğu olmasa, bütün bu âdiliklere inan ki dayanamaz, atlar yanına gelirdim. Ama hayır. Yılbaşına doğru yaşım on sekizi aşacak. O zaman babam istediğince kendini yırtsın. Benim kanunî, gayri kanunî... ne ad taşırsa taşısın, kocam sensin. Hiç pişman

değilim. Hattâ bana verdiğin sözde durmaz, beni almaktan vazgeçer, beni kendi kaderime terk edersen bile gene sağ ol. Seni hiç, ama hiç suçlamıyacağım.

Bülent'ciğim,

Bak sana Isparta'lıyla aramızda geçenleri kısaca yazıvereyim de gül azıcık. Hem de bu adamlardaki dindarlığın derecesini anla!

Karı koca olmayanları evlerinde birleştirenlere ne dendiğini benden iyi bilirsin. İşte bu İmam'la karısı, sözde babamdan habersiz, beni Isparta'lıyla bir odaya kapadılar. Adam, hani kendi yok Allahı var, terbiyeli gene de. Değil elle sarkıntılık, gözlerini yerden kaldırıp da yüzüme çokluk bakamadı bile. Çok utangaç, çok mahçup. Dedim ki: Beyefendi ben açık, serbest gezmek isteyen bir kızım. Sinemaya bayılırım. Pek dans bilmem ama, evlenince kocamın da dansı sevmesini, hattâ bana öğretmesini isterim, dedim. Ne karşılık verdi biliyor musun? Neriman hanım ben de tıpkı sizin gibiy.m, dedi. Peki bu sofuluk, bu pis bıyık ne? diye sordum. Bakmayın, dedi. Halka öyle gözükmek lâzım. Bizim halk cahildir, gelenek göreneklerine çok bağlıdır. Ona, onun alıştığı tarzda gözükmek gerekir!

Baktım adam ne söylesem tınmıyor. Ağzımdan baklayı çıkarıverdim sonunda. Hani seninle o gece, anladın ya? Tabî bunu açık açık değil, çok kapalı söyledim. Yâni ben, kız değilim dedim de adam gene de aldırmadı. Gülüverdi. Rica ederim, dedi, ne beis var? Hem o kadar mühim mi? Baktım bu da sökmüyor, iyi ama dedim, sizce mühim olmıyabilir. Babanız? Anneniz? Omuz silkti. İkimizin arasında bir şey, dedi. Bülent, bunların iç

yüzleri bu işte. Haa, bir de, namazdan, oruçtan anlamam dedim. Ben de demesin mi? Peki, bu adam, söylediklerine göre Isparta'daki bir din ulusunun yakınıymış. Hani? Nerde din, iman, şu, bu? Senin anlayacağın, babamdan da annemden de, İmam efendiyle eşinden ve içten pazarlıklı Isparta'lıdan da iğrendim. Sâdece vakit kazanmak için herifi oyalıyorum. Bu sâyede babam ipeğe döndü. İmam, karısı, zavallı annem de... Ne olursa olsun anneme acıyorum bak. O, gerçekten benim iyiliğimi isteyen, korkak, ama zavallı bir kadıncağız...»

Birden kocaman, kapkara çantasıyla tefeci F. geliverince, Bülent Nejat elindeki mektubu zarfına koyup, cebine indirdi.

Mösyö F., irice bir ampulle aydınlanan odasındaki masası başına geçmiş, hemen de işe başlamıştı. Adı filimciye çıkmış, şüpheli birine sertçe:

— Siz? dedi.

Kupkuru, uzun adam, ceketinin önünü iliklivyerek, bonosuyla koştu, uzattı:

— Buyurun efendim!

Mösyö F. ne ceket düğmesi iliklenmeye, ne de «buyurun efendim» lere kulak asardı. Onun için önemli olan, para kazanmaktı ama, normal vâdesi içinde bonoları tahsil edebilmeliydi. Herhangi bir bono sahibine şöyle bir baksın, anlardı elindeki bononun ödenip ödenmiyeceğini. Ödemeyenlerin yanında, bütün iyi niyetlerine karşılık ödeyemeyenler de vardı. Elinde çanta, sabahın çok erken saatlarından itibaren İstanbul'un çeşitli iş bölgelerinde dolaşır, vâdesi gelmiş bono'ların tahsilâtını bizzat yapardı. Ödemeyen, ya da ödemekten kaçanlarla kana kana uğraşırdı. Avukatı değil, avukatları vardı. Ödenmemiş bono sahiplerini hemen mah-

kemeye verdirmezdi. Ne yapar yapar parasını kurtarmanın yolunu arardı. Baktı olmuyor, o zaman bono avukatlardan birine uçar, avukat da mahkeme yoluyla hak arardı.

Bülent Nejat'tan önce gelmişleri sırayla savdı. Hemen hemen hiç birine para vermemiş, yâni bono'sunu kırmamıştı. Bülent Nejat'ın kalbi kötü kötü çarpıyordu. Sıra kendisine gelince, Mösyö F., ona da ötekilere olduğunca:

— Siz? dedi.

Bülent Nejat da daha önce başkalarının gösterdiği saygıyla koştu, elndeki bono'yu uzattı. Ağzını açmağa kalmadı, adam bono'ya şöyle bir baktı, sordu:

— Recep bey kendisi neden gelmedi?

Bülent Nejat taşı gediğine koyuverdi:

— Efendim bir fabrikatör misafirimiz var. Bize ortaklık teklif ediyor. Yalnız bırakamadı.

Mösyö F. gene de alışkın parmaklarla telefonda Recep Cıva'nın numarasını çevirdi:

— Aloo. Sen misin Recep?

Recep Cıva, Mösyö F. nin sesini tanımıştı. Masası yanında kurt gözleriyle oturmakta olan fabrikatör Hayri Girsavaşa üzerinde iyi etki yapabilmek için, kendini kasarak:

— Eveet! dedi.

Ve aralarında şöyle bir konuşma başladı:

— Adamın bono'yu getirdi. Paraları teslim edeyim mi?

— Tabi tabi...

— Çocuğu gözüm pek tutmadı da...

Bülent Nejat kıpkırmızı kesildiyse de, gülümsedi gene de. Zâten Mösyö F. de bu sözleri hangi anlamda söylediğini açık etmek istercesine:

— Yâni pek genç demek istedim. Mâlûm ya, bu yaştaki delikanlılar...

— Mâlûm ama, korkma.

— İyi ya.

Telefonu kapadı.

Telefonun kapandığını anlıyan Recep Cıva, birden müthiş sinirlenmişçesine bağırdı:

— Korkma dedim be! Bana bak, yanımda misafirim var şimdi, beni kötü kötü konuşturma. Şerefsizim, gelirsem berbat ederim!

Hayri Girsavaş, kimbilir hangi İtalyan filim şirketinin Türkiye'ye ne maksatla gönderdiği, Recep Cıva'nın eline de nereden, nasıl geçtiği belirsiz kuşe üzerine hârika baskılı bir filim kataloğundaki resimlere bakıyordu. Recep Cıva'nın âni çıkışına şaşarak başını çevirmişti, ki Recep Cıva:

— Ha şöyle, dedi. Az çok bilirsin ne adam olduğumu. Neyse, neyse misafirime, sayın misafirime, çok sayın misafirime dua et!

Kulaklığı yerine şırak, koydu.

Sonra misafirine:

— Beyefendi, dedi. Tekrar tekrar özür dilerim. İnsanı elinde olmıyarak çileden çıkarıyorlar.

Ve atmağa başladı:

— Müessesemin kamerası.. Yâni filim çekme makinesini, sizden iyi olmasın, bir arkadaş bir firmaya vermişti. Bir haftalığına. E, insanız değil mi? Kameranın gündeliği ikiyüz elli, üçyüz liradır. Ben on para almadım. Öyle olduğu halde, bir hafta diye aldığı kamera onbeş gündür yanında. Şimdi bana lâzım. Siz benim yerimde olsanız küplere binmez de ne yaparsınız?

Kapı vuruldu.

Recep Cıva:

— Geel!

Coni kapıyı araladı, çekinerek:

— Efendim senaryocu gelmiş, sizinle görüşmek istiyor! dedi.

Recep Cıva kıpkırmızı kesildi, sonra öfkeden sapsarı. Yutkundu. Bağırıp çağırsa adam duyar, içeri girer, karşılık verebilirdi. Buysa işine hiç gelemezdi. Savamazdı da. O kadar çok savmış, öyle çok atlatmıştı ki!

Çâresiz:

— Gelsin bakalım, dedi.

Kara, kuru, saçları ak-pak, ellinin üstünde bir zavallı gözüktü. Adam, başından geçmiş gerçek bir aşk olayını, sinema kurallarına falan uymadan hikâye etmişti. Recep Cıva bu işlerden hiç mi hiç anlamadığı için, okuması, fikrini söylemesi için Bülent Nejat'a vermişti. Bülent Nejat önceleri tiksintiyle okurken, birden dikkati çoğalmış, hattâ bayılmıştı hikâyeye. Şurda burda sözünü etmiş, içki masalarında anlatmış. Dinleyenler içinde genç bir prodüktör ilgilenerek: «— Bu hikâyeyi bana senaryo yapar mısın?» demişti. Bülent'in canına minnet. Hemen oracıkta pazarlık kesilmiş, avans verilip alınmış, hikâye senaryo haline gelmiş, genç prodüktör de bu yakınlarda filme almağa başlamıştı bile.

Bütün bunlardan haberi olmayan Recep Cıva, adama sertçe:

— Fazla eşik aşındırdınız ama, dedi.

Bir ilkokul öğretmen emeklisi olan kara, kuru, ellinin üstündeki adam, zâten beh dense kaçacak, çok alıngan biriydi. Neden, niçin eşik aşındırmış olsundu? Boyuna sallayıp duruyorlardı. Hikâyeyi beğendiklerini söylemişler, ücret mesele-

sini de bir dahaya gelişinde halledeceklerini bildirmişlerdi. Bir daha, daha bir dahaya, daha daha bir dahaya, daha daha bir daha da, daha daha daha bir dahaya kalmıştı.

Boynunu bükerek:

— Efendim, dedi, çok özür dilerim. Gerçekten öyle, bir az fazlaca eşik aşındırdım galiba ama...

Şıp, sözünü kesti:

— Eseriniz çok ham. Biz onu uygun bir zamanda, teknik elemanlarımızla başbaşa verip, teknik senaryo haline getirmeğe çalışacağız. Boyacının küpü değil. Kültür meselesi. Sonra, senaryosunu yapıp, sansüre göndereceğiz. Sansürde adamım var. Hemen gelir tasdikten. Tasdikten geldikten sonra da ücreti kolay!

Adamın kara, kuru yüzünü daha esmer bir gölge, umutsuzluğun, yokluğun, ödenmemiş ev kiralarıyla eskiyen pabuçların, dizden eriyen pantolonların, manavlarda çıldırtan bir albeniyle âdeta el eden mevsim meyvelerine ulaşamamanın, Köprüden vapura atlayıp, çoluk çocuk, adalara kadar uzanamamanın, üç arkadaşla neşeli birkaç kadeh atamamanın sıkıntısı geçti.

Deriiin bir iç geçirdikten sonra:

— Bütün bu dedikleriniz en azdan birkaç aylık...

— Mesele, dedi Recep Cıva. .Birkaç, hattâ beş altı aylık mesele!

Adam bekliyemezdi. Bir arkadaşı bir filimciye konuyu kabataslak anlatmış, filimci pek beğenmişti. O haliyle beşyüz liraya satın alabileceğini söylemişti ki, içinde bulunduğu şu meteliksiz günlerde eline geçecek beşyüz lira ne deliklere yama olurdu ne deliklere!

— Efendim, dedi. Siz eserimi verin bana lütfen...

Recep Cıva alayla güldü:

— Eserim deme, şâheserim, de!

— Estâğfurullah. Ben haddimi bilirim..

— Ne yapacaksın eserini?

— Lâzım.

— Başkasına satmayı umuyorsan hava alırsın. Çünkü hiçbir şeye benzemiyor!

— Benzemesin. Siz verin de lütfen...

Tam bu sırada Bülent Nejat kapıda göründü.

Recep Cıva yapma bir içtenlik ve yapma bir saygıyla yerinde kalkıp oturdu:

— Buyrun, buyrun Bülent bey. Bakın, çoktandır beklediğiniz misafir geldi...

Bülent Nejat, haberi yokmuş da yeni öğrenmişçesine odaya heyecanla daldı. Hayri Girsavaş'ın ellerine sarıldı. Öpecek gibi yaptıysa da, adam öptürmedi:

— Rica ederim, rica ederim Bülent bey...

— Hoş geldiniz beyefendi. Nasılsınız? Ne zaman teşrif ettiniz?

— Bu sabah.

— Yaa.. Hamfendi nasıllar? Fatma? Fatma hanım?

— İyiler, selâmları var.

—

—

—

Karşılıklı, son derece hesaplı bir konuşmadır başlamıştı. Emekli öğretmense unutulmuştu. Recep Cıva bile onları sohbetleri içinde yalnız bırakıp çekilmiş, pencereden sokağı seyrediyordu.

Emekli öğretmen ne yapacağını şaşırmıştı.

Çıkıp gitse... olmazdı. Öbür firmadan «— Hemen getir!» demişlerdi. Karısıyla aldıkları emekli maaşları, kocasından üç çocuğuyla dul kızı, oğlu, küçük kızının geçimlerine kıtı kıtına yetiyor, yetmiyordu. Şu beşyüz bayağı bir soluk aldıracaktı.

Odaya Coni yıldırım gibi girdi, emekli öğretmeni kolundan yakalayıp dışarı kabaca çekti:

— Kazık gibi dikilmesene! Görüyorsun misafirle konuşuyorlar!

Emekli öğretmen neye uğradığını anlıyamamıştı. Kolundan dışarı atılmakla kalmamış, artist olma heveslisi iki kızın can sıkıntısıyla bekleştikleri İşletme odasına itilmişti.

— Otur şöyle!

Oturdu. Oturdu ama, oturmak, hele oturmakla vakit geçirmek niyetinde değildi. Öbür firma hemen getir demişti. Sonra, ne biçim davranıştı bu bir emekli öğretmene karşı? Ne saygısızlıktı!

Coni bütün bu kabalıklardan sonra, âdeta tuz biber ekti:

—Boynunda medeniyet yuları var ama babalık, hava. İstanbul burası. Burdan başka da İstanbul yok!

Kızlar kıkırtıyla gülüverdiler.

Emekli öğretmen al bez gibi kızarmıştı. Zâten çekingenin biriydi. Bir gölge, insan gölgesi. Otuz, otuzbeş yıllık öğretmenlik görevinde öğrencilerini değil döğmek, en küçük tepkilerle de olsa kalplerini kırmamıştı.

Bunu da yuttu..

Kızlardan sarışını yılışık yılışık:

— Ne zaman gideceğiz bee? dedi.

Coni, az önce yaşlı bir insanı azarlamış olmanın üstünlüğüyle gururlu, kıza yaklaştı. Sol eliyle

bileklerini tuttu, şakadan, ağzına ağzına hafif şamarlar atmağa başladı:

— Ne zaman mı? Ne zaman mı? Ne zaman mı?

Kız şakadan atılan şamarlara kızmıyor, tersine, hoşuna gidiyordu. Yılıştıkça yılışmıştı.

— Yapma be, vallahi, yapma işte, ulan yapmasana!

— Ulan mı? Ulan mı? Ulan mı?

— Ulansın işte, ulansın!

— Bana ha? Bana haa?

— Sana, evet sana, sana işte hadi bakalım!

Kırılıp döküldükçe bacakları savruluyor, eteği kayıyor, bacakları açılıyordu. Öteki, kumralı da araya girdi:

— Bırak kızı be Coni âbi!

Coni bu sefer onu yakaladı. Tıpkı öteki gibi bileklerini sol eliyle tutmuş, sağ eliyle de ağzına ağzına...

— Bırakmıyacağım işte. Hadi, kurtul bakalım, kurtulsana!

—

—

—

Sonra boğuşma başladı. İki kız, Coni'nin üzerine hazla atılıyorlardı.. Şuraları, buralarının mıncıklanması falan umurlarında değildi. Hele sarışının sütyeni kopmuş, ufacık memesi sertçe fırlamıştı.

Soluk soluğa:

— Piiis, dedi. Şuna bak... Bağla şunu kız!

Kumralı katıla katıla gülerek bağlamağa başladı.

Bir ara sordu:

— Sâhi ne zaman gideceğiz Coni âbi?

— İçerdeki kodaman ne zaman giderse!

— Kim o?

— Fabrikatör!

Kızların gözleri büyüdü:

— Yook bee!

— Demek fabrikatör?

Coni takıldı:

— Ne o? Gözünüze kestirdiniz galiba?

Sarışın:

— Şu adam beni almaz mı acaba?

Kumalın da aklından geçmişti ama, sarışın daha önce davranmıştı:

— Benden çok yaşıyacaksın, dedi.

Bu sırada Recep Cıva kapıya geldi. Kızlar aldırmadılar. Öğretmen emeklisi saygıyla ayağa kalktı.

Recep Cıva onu gitti biliyordu. Görünce tepesi attı:

— Burda mısın hâlâ be?

— ?

— Amma da nezaketsizmişsin, cahil adam! Görüyorsun misafirim var. Hem de değil öyle mıymıntı, kokozun biri, koskoca fabrikatör!

Öğretmen emeklisi, İlkin dördünden ayrılmış bu adamı, göbeği, kupon kumaştan elbisesi, zarif pabuçlarıyla falan yüksek öğrenim'den geçmiş biri sanarak, gene aşağıdan aldı:

— Özüı dilerim beyefendi, çok özür dilerim. Yalnız...

— Yalnız değil, üçü bir arada!

— ?

— Bas git burdan hadi!

Adamı kolundan, kapıya doğru savurdu. Coni

alesta bekliyordu zâten, üstünü o tamamlayarak adamı önce odadan, sonra koridordan, daha sonra da dış kapıdan attı, kapıyı yavaşça kapadı.

Recep Cıva kızlara sokuldu. Sarışın daha küçük, daha yavru görünüyordu. Çenesini okşadı:

— Kaydınızı yaptırdı mı Coni?

— Hayır.

— Niçin?

Kumral

— Misafirinizin gitmesini bekliyor!

Recep Cıva'nın kafasında şimşek çaktı:

— Ulan durun kızlar be...

Seslendi:

— Coni!

Coni koşarak geldi :

— Evet patron?

Bir kıyıya çekti, usul usul:

— Bu kızları gece bizim garsonyer'e getirebilir misin?

Coni düşündü. Getirmeğe getirebilirdi ama, üçün beşin de yoluna bakmalıydı.

— Gece... valla patron...

— Ne valla'sı?

— Gündüz istediğim yere götürebilirim ama, gece... Çünkü anneleri...

— Ulan başlatma annelerinden!

— Âbicim, emret fındık kabuğuna gireyim amaa, gece?

— Karıların zarlarına baksan?

Coni'nin de istediği buydu:

— O zaman belki. Çünkü karılar trikolarda mı, tütünde mi ne çalışıyorlar. Üçer beşer atarsak ağızlarına... Mangır bu. Anayı kızdan ayıran!

Recep Cıva, Bülent Nejat'ın Mösyö F. den ge-

tirdiği paralar arasından çektiği gıcır gıcır bir eli liralığı Coni'ye uzattı:

— Al. Tamam mı?

— Ne?

— Annelerine, tecrübe filmi çevirdiler, vakit geç oldu, bizim patronun evinde yatırdım derim. Gelir sorarlarsa bozma beni...

— Kolay. Yalnız...

— Ne yalnızı?

— Kız mız olmasınlar da...

— Ayıp ettin... Benim adım Coni patron. Anasının kızları. Yalnız kafa kâğıtlarında kız yazar!

— Daha kötü ya!

— Âbiciğim, mahallelim bunlar. Hiç yoksa üçer beşer seferim var. Sonra bütün mahallenin delikanlıları... O biçim işte!

— İyi konuş, gece için pazarlık yap...

—

—

Recep Cıva daha sonra Fabrikatör Hayri Girsavaş'la Reji-asistanı Bülent Nejat Coo'nun başbaşa konuşmakta oldukları odaya geçti.

Coni, kızlara göz kırptı:

— Haydi kayartolar, gene güldü taliiniz!

Sarışın:

— Ne var?

— Sattım sizi...

Kumral sevinçle:

— Sâhi?

— Tabî sâhi. Herif milyoner, fabrikatör üstelik. Bize iki milyon kredi açıyor. Sanat filimleri çevireceğiz... Size de yolu çıkar fena mı?

İki kız zâten böyle bir fırsata can atıyorlardı. El çırptılar sevinçle.

Coni:

— Akşam hep birlikte eğleneceğiz, dedi.

Kumral :

— Sen de bizimlesin değil mi?

— Ayıp ettin..

— Gelir annemizden izin alırsın..

— Kolay.

Coni'yi çağırdılar. Koştu. Recep Cıva odasının kapısında dikiliyordu:

— Ne haber?

— Kızlar mı? Tamam!

— İyi. Yemeğe çıkıyoruz biz şimdi...

XI.

Eylül sonlarında korkunç bir yağmur kasabayı sel sele verdi. Temeli çürük evlerden pek çoğu yıkılmış, henüz sağlamlarsa, bir, pek pek iki yıl sonra yıkılmağa aday hâle gelmişti.

Kasım'da havalar sâdece soğudu.

Aralık'ta bir fırtına, bir fırtına.. Kasabanın bütün bir yaz çarşaf gibi yatan denizi bile kabına sığamaz olmuş, çok eski yıllardan kalma bir minare yıkılmış, çatılar uçmuştu.

Çatıların uçması değil de, «Cenâb-ı Allahın mekânı» diye belletilen caminin minaresi ne diye yıkılmıştı? Buna nasıl razı olmuştu?

Neriman o gece bunu, babası annesiyle gittiği İmam efendilerde Kabak Hâfız'a soruvermişti. Kabak Hâfız için hava hoştu ama, kızın eski kulağı kesik, yeni yobaz babası oradaydı. «— Canım bı-

rak bu safsataları. Duy, inanma!» diyemezdi, «Maslahata uygun» düşmezdi. Onun için, kızın alnına hafif hafif vurarak:

— Bu terazi bu kadar sıkleti çekmez! deyip kesti.

Ama babası, kızının damdan düşercesine soruverdiği sorudan kıpkırmızı kesilmişti. O sıra kapı çalınıp, Isparta'lı gelmeseydi, kızı fena halde haşlıyacaktı. Bereket, Isparta'lı, paketler dolusu meyvelerle gelmişti de adam, hayırlı damat adayının hatırı için kısa kesmişti.

Son günlerde pek sıklaşmıştı İmam efendilere âilece gitmeler, Isparta'lının az sonra, koku sezmişçesine çat kapı, gelivermeleri... Geliyor, «Hanım sultan» fırlıyor, dışarda Isparta'lıyla uzun fıs-koslardan sonra meyveler tabak tabak konuluyordu önlerine.

Daha önce «Hanım sultan» sesleniyordu:

— Neriman yavruuum!

Fırlıyoru:

— Efendim ablacığım?

Kabak Hâfızın hayran, ama kıskanç bakışların önünde salına salına çıkarken, annesi diken üstünde gibidir. Çünkü biliyor kızının hangi dallarda gezdiğini. Yaşının on sekizi doldurmasını beklediğini, ondan sonra ne babasının evi, ne bu kasaba, ne de isterse gırtlağına kadar altına, elmasa boğsunlar, Isparta'lıya karı olmıyacağını gayet iyi biliyordu.

Peki ama ne yapacaktı?

Kadın daha fazlasını düşünemiyor, kızının baba evine, kasabaya, Ispartalı damat adayına falan boşverip nereye gidebileceğini kestiremiyordu. Yalnız, babayla kız arasında günün birinde kopa-

cak fırtınanın korkusu içinde, ufaldıkça ufalıyoıdu.

Babaya gelince...

O, kızını Ispartalı'nın daha şimdiden karısı sayıyordu. Kayınpedermişçesine adamın yanından ayrılmıyor, gözlerinin içine bakıyordu.

Ötede Kabak Hâfız'sa, «Hanım sultan» ın kıza nasıl dört elle sarıldığını görmekten gelen bir huzursuzluk içindeydi. Kız çoğu sabahlar saat on'da falan geliyor, akşama kadar onlarda kalıyordu. Kendisi de evden çıkmak istemeyebilirdi. Evde patiska geceliğiyle dolaşır, tenhalarda kızı sıkıştırırdı ama, gözleri ihtirasın yangınıyla alev alev yanmakta olan kadın hiç onu evde bırakır mıydı?

«— Hadi bakalım. Tut yolu!»

Bozuluyordu:

«— Neden karıcığım? Ne var?»

«— Tut yolu diyorum sana. Evde fazlaca sallandın..»

Çoğu geceler gözleri karanlık tavana dikili, Neriman'ı düşünürken, bu kadının artık iyice erkekleşmiş kart suratı aralarına girer, düşüncesinde bile onu rahatsız ederdi. Zâten açıktan açığa söylüyordu:

«— Bana bak kart papaz. Kıza hallenmeğe kalkma, vallahi de, billâhi de seni bu memlekete rezil eder, yerde yurtta barınamaz hâle getiririm. Çukurova'yı unutma!»

Nasıl unuturdu Çukurova'nın o ekmeği bol, geçimi bereketli, insana saygılı köyünü? Öyle olduğu halde, şu lânetin yüzünden basılmış, o halim selim köylünün şahlanıp teneke çalmalarıyla köyden koğulmamışlar mıydı?

O zaman sebep doğrudan doğruya bu kadın değildi. Ağa'nın yeğeni Zaloğlu soytarısı... Ama şimdi bu karı, bu edepsiz karı, maazallah! Onun ne gözü kara, ne utanıp arlanmaaz, ne yedi denizin dışarı attığı bir dev anası olduğunu herkesten iyi bilirdi. Valla yapar mı yapardı hani. Yaptı mı da, artık elini yıka rahat, kolay kazançtan, izzet ikramdan, şundan bundan!

Onun için, asla teline dokunmıyacak, kızı uzaktan, o da «Hanım sultan» a çaktırmadan, bakışlarıyla okşamakla yetinecekti.

«Hanım sultan» a gelince...

Neriman'ı Ispartalı'dan bile kıskanmağa başlamıştı.. Toy bir delikanlının ilk aşkı kadar hızlıydı.. .Sabahın onundan akşamın yedisine, sekizine kadar yanında, dizinin dibinde kalıp sonra eve dönmesini bile istemiyordu. İstiyordu ki, babasının evine hiç gitmesin. Hep onlarda kalsın. Birlikte, bir yatakta yatsınlar. Onu kolları arasına alsın, bir erkeğin bir kadına yaptıklarını yapıp, okşasın, sevsin!

Kocası mı? O da kim? Kim oluyordu? Gık bile diyemezdi. Haddine mi düşmüş? Hele desin, hele evin kaydını bol bol görmeyi aksatsın, ya da homurdansın. Ağzını açar gözünü yumar, ne deyyusluğunu bırakırdı ne pezevenkliğini! Kadınlar onu görüp boyuna posuna, kalıbına, kıyafetine vuruluyorlardı değil mi? Dışı elleri, içi kendisini yakardı. Sonra, hangi «Hanım sultan?» Bir zamanların büyük toprak sahibi Muzaffer beyin metresi olduğunu bile söylemekten çekinmezdi vallahi! Yalan mı? Muzaffer beyin metresi değil miydi? Günün birinde araya bu «Keşiş» girip baştan çıkarmamış mıydı? Çıkarmıştı ama, hakçası, buna, Muzaffer

beye gelinceye kadar akşam olurdu. Nice nice erkekler yazılıydı onun defterinde. Genç kızlığının, ilk evlilik günlerinin bir büyük çiftlik ağası, ağanın çifte çifte yeğenleri, kâtibi, damadı, kara donlu ırgatlar...

İyice senli benli olabilmek için bütün bunları anlatmıştı Neriman'a. Hem de en açık, en çırılçıplak gizlerine varıncaya kadar!

— Tabî kızım. Kadın olduksa esir miyiz? Erkekler bir kadınla duruyorlar mı? Onların canı can da bizimki patlıcan mı?

Neriman hayran, bu işlerde bilmediği yanları sormağa başlamıştı:

— Peki ablacığım, günah değil mi?

— Ne?

— Nikâh altındayken başkasıyla...

— Amaan sen de Neriman. Bizim papaza bakarsan değil!

— Sâhi mi?

— Tabî sâhi. Nikâh altında, nikâhsız, bir erkeği beğendin, ona kanın kaynadı, gönlün düştü. Vay nikâh altındayım, vay günah diye kaçınmak günah asıl. Çünkü Cenab-ı Allah insanlardaki nefs'i özene bezene yaratmış. E, nefsinin çekmesi ne demek? Allahın özene bezene yarattığı nefsin arzusunu yerine getirmek demek. Getirmedin mi, Allah'a karşı geldin demektir. Kul'sa Rabbinin isteklerini yerine getirecek. Zülcelâl'e karşı konur mu? Nefse eziyet, insanı küllühüm kâfir eder!

— .....?

— Bizimkini bir dinlesen ohooo.. Amma güvenilmez deyyusa. Pireyi sekitmez Allah vermeye. Sekitmez ama, kulağasma. Kalıbı, kıyafetinin adamı değil. Görenler çarpılır. Lâkin, sovan erke-

ği işte. Ben bile görünce çarpılmadım mı? Ne bilirdim içi geçmiş, sovan erkeğinin biri olacağını?

Neriman daha çok da bu «Sovan erkeği» sözüne katıla katıla güldü.

— Ne erkeği abla ne erkeği?

— Sovan erkeği!

— Fakat, nasıl bakıyor insana değil mi?

— Bakar boynuzlu bakaaar. Sonra pis bir huyu da vardır, genç, körpe, cıvıl cıvıl karılar, kızlar görmesin. Hele tenhada düşürmesin. Hiçbir şey yapamazsa, orasına burasına el atar!

Ve sıkıladı:

— Sakın oranı buranı sıktırma ha!

— A... ne münasebet ablacığım?

— Zâten Ispartalı'nın da kulağını bükeceğim.

— Ne diye?

— Evlendikten sonra seni buralardan uçurup götürsün! Burada kalırsanız bile, bu deyyusu sakın evine sokma!

Neriman'ın aklından «Nefs» geçti. Az önce ballandırarak anlattığı «Nefs», «Nefs-i emmare» ne oluyordu ya? Adamın canı çekti, sen mahrum ettin, günah değil miydi?

Tam soracaktı, kadın sıkıladı:

— Duydun mu?

— Neyi?

— Burada kalacak olursanız sakın evine sokma bu Farmasonu!

Neriman umursamadı. O, vaktini, saatini bekliyordu. Ne Ispartalısı? Ne İmam efendisi? Ne evi? Ne İmamın gizlice gelip gitmesi? Durmıyacaktı, durmıyacaktı ki buralarda. Artist olacaktı o! İçindeki Yeşilçam sokağı el ediyordu «— Gel!» diyordu, «— aradığın, özlediğin hayat burda,

bende. Ancak benim koynumda bulacaksın yıllardır özlemini çektiğin hayatı. Gel, bana gel!»

Bülent Nejat'tan gelen mektupları almak için arada uğradığı Noter'in kızından öğrendiğine göre, Fatma'lar Ekim'de İstanbul'a Suadiye'ye gitmişlerdi. Halbuki her zaman yaz başlarında giderler, sonbaharda, pek pek kış başlangıcında dönerlerdi. Bu yıl her yıldan başka, Eylül sonlarında gitmişler, hâlâ dönmemişlerdi.

İçinde belirsiz, tuhaf bir şüphe..

Gerçi Bülent Nejat'ın o çirkin, yüzü sivilcelerle kaplı kıza gönül veremiyeceğini biliyordu ama, gene de kıskanıyordu. İkisi de İstanbul'dalar, ikisi de ayni memleketin ayni havasını kokluyorlardı. Sonra, kızın babası zengindi. Bülent de sanat filimleri yapma heveslisi. Adam kredi açıp Bülend'i kızı için tavlıyamaz mıydı? Hazır köşkleri vardı. Bülent bu köşkte pekâlâ da filimler çevirebilirdi. Hem de masrafsız. Evlenmeseler bile, çirkin kız, para gücüyle genç adamın çevresinde dolanır, çocuğun havasından faydalanırdı ya!

O gün Noter'in kızından sordu:

— Ne haber Bülent'ten?

Noter'in kızı omuz silkti:

— Mektuplaşan sensin kızım!

— Hayır hayır. Yâni, Fatma'lara gidiyor muymuş?

— Ne bileyim ben?

— Ağabeyine yazsan da, çaktırmadan... ha?

— Ağabeyim kendi havasında. Canım bırak deliliği. Sen dururken, Fatma gibisine bakar mı?

— İyi ama babası çok zengin!

— Ne çıkar?

— Ne çıkmaz? Çocuğu parayla tavlarlar...

— Hiç sanmıyorum. Bülent para hatırı için... Ellerine sarıldı:

— O kıza tahammül edemez değil mi? Canım kardeşim benim, seni o kadar seviyorum ki!

Yüreğine su serpilmişti. Zâten yazdığı mektuplar da hep o geceki gibi ateşli, hep o geceki gibi şahlanmış, hep o geceki gibi güven vericiydi: «— Canım, canımın içi, bir tanem! Beni hayata bağlayan sensin. Sen olmasan ne işim var buralarda? Basar giderdim Avrupa'ya. Bütün bu cahil insanların zevksizliklerine senin için katlanıyorum. İşte gene tekrarlıyorum: Nikâh da ne be? Bir memurun kocaman bir deftere düşüreceği kayıt mı? Vızgelir öyle kayıtlar bana. Ben seninle o gece, bahçenizdeki o ağacın altında hem nikâhlandım, hem de evlendim. Sen benim karımsın. Bekle, sık dişini bir az. Birtakım budala zenginlerden faydalanıp müessese hâline geleceğim. O zamana kadar da yaşın büyür, atlar gelirsin buraya. Fakat sakın bu mektupları yakmayı unutma. Buraya kaçıp geleceğini herkes, ama herkesten gizle. Anan baban, arkadaşların hiçbir şey bilmesinler. Gelirsin. Resmî nikâhı iki şahitle yapar, toplumun istediği biçimde karı koca oluruz!»

Mektuplarda sık sık sözünü ettiği «Birtakım budala zenginler» kim, ya da kimlerdi acaba? Bunların arasında Fatma'nın babası da var mıydı? Yoksa bile, o tanımadığı güzel, çirkin kızları yok muydu? Öyle ya çok çok çok güzeller de bulunabilirdi pek âlâ!

Ne zaman bunu düşünse içi titremeğe başlıyor, kendini «Hanım sultan» ın hayran bakışlarına bırakıyordu. «Hanım sultan» artık sâdece hayran bakışlarla yetinmemeğe başlamıştı. Karşılıklı

soyunuyor, birbirlerine hayran, birbirlerini okşuyorlardı. Zararsız okşamalardı. Zararlı ne olabilirdi zâten? «Hanım sultan» da nihayet bir kadındı. Kadından kadına ne zarar gelebilirdi?

Asıl önemlisi, «Hanım sultan», Neriman'ın istediğince konuşuyordu:

— Kız, diyordu, kız aşifte! Bu ne güzellik böyle? Ah ben erkek olmalıydım da seni hop edip...

Neriman katıla katıla gülüyordu:

— Hop edip?

— Yallah!

— Nereye?

— Ananın dinine!

Gene katıla katıla gülmekte olan genç kızı kolları arasına alıyor, gerçekten de bir erkek hırsıyla sıkıyor, sıkıyor, sıkıyordu.

Kadının dönen gözlerine çokluk gözü kayan Neriman, kendini gerçekten bir erkeğin kollarında sansa bile, aldırmıyordu.

Öte yandan da Süheylâ abla hâlâ ardını bırakmamıştı:

— Kız, diyordu, kâfir kız. Oğlanı harap ettin. Neriman diyor başka bir şey demiyor!

Omuz silkiyordu:

— Ne yapayım ablacığım? Babam beni öğretmene vermez!

Süheylâ abla kışkırtıyordu:

— Kaç kız. Oğlanın İstanbul'da dededen kalma evi, müslüman, mütedeyyin annesi var. Oğlunun da gözlerinin içine bakıyor. Kaç, vallahi istediğin serbest hayatı istediğin gibi yaşarsın. Yarın Ispartalı seni alır memleketine götürür. Annesi, kız kardeşleri arasında vallahi ziyan olursun!

Onu sallamanın yolunu buluyordu:

— Kısmet...

Sallamanın yolunu buluyordu ya, Neriman bu kadını öğretmenden dolayı değil, güzelliğini göklere çıkardığı için seviyordu. «Hanım sultan» ınkine benzemeyen, hiçbir cinsel yan bulunmayan, olgun bir kadının bir genç kızı güzelliğinden ötürü gerçekten öğmesi.

Öğülmek istiyordu. Herkes ona güzelliğinden, herkesten çok daha güzelliğinden söz açsın, onu tanıyan, ona sahip olmuş bir erkeğin artık başka hiçbir kadını sevemiyeceğini sık sık belirtsin. Bu belirdikçe, kendine olan güveni artıyor, güçleniyordu.

«Hanım sultan» a gidip gelirken sokaklarda gene, hep o sözler:

— Sist!

— Yavruu...

— Yeyim seni!

— Isıriim...

— Kurban olurum seni yaradana!

—

—

Bir gün hiç beklemediği bir şey: Süheylâ ablanın öğretmeni, önüne kıpkırmızı, çıkıverdi:

— Neriman hanım...

Neriman durdu:

— Efendim?

— Bir dakikanızı rica edebilir miyim?

Çevresine bakındı. Ya birileri görür de «Atatürkçü bir öğretmenle sokak ortasında konuştuğunu» babasına söylerse?

— Böyle sokakta mı?

— Bir dakika... ne çıkar?

— Hayır hayır. Sokakta konuşmamız yakışık almaz!

— O halde... Süheylâ ablalarda... Oldu mu?

— Valla bilmiyorum, bakalım...

Bunlar da ağzından dökülüvermişti işte. Yoksa gerçekten konuşmak istemiyordu. Ne sokakta, ne de Süheylâ ablalarda. Her iki türlüsü de Bülend'e ihanet gibi geliyordu.

Ama öğretmen ardını bırakmıyordu ki:

— Çok müphem konuşuyorsunuz. Kesin bir cevap verin: Evet mi, hayır mı?

Başından atmak için:

— Evet, dedi.

— Ne zaman? Saat kaçta?

E, bu kadarı da fazlaydı ama!

— Şimdi hiçbir şey söyliyemem, dedi. Sonra Süheylâ abladan öğrenirsiniz...

— Teşekkür ederim, çok çok teşekkür ederim.

Hızla uzaklaştı.

Neriman da yolu tuttu. Ara sokaklardan, birbirine dolaşan ayaklarıyla Süheylâ ablalara geldi. Kadın, hafifçe inen akşamın içinde elma kompostosu pişirmekteydi. Böyle vakitsiz geliveren kıza şaştı:

— Vay, hayrola? Yel mi attı, sel mi kız?

Eve de geç kalmıştı zâten:

— Ne yel, ne de sel. Sizin öğretmen yolumu kesti az önce. Bilmiyorum benimle ne konuşacakmış? Ödüm koptu bir gören oluverir diye. Babamın kulağına giderse, mahvoldum. Ne olursun ablacığım, söyle, benimle sokakta konuşmasın bir daha, olmaz mı?

Süheylâ güldü:

— Ya beni dinlemezse?

Neriman sinirlendi:

— Yâni?

— Seviyor seni kızım. Ne yapsın?
— Ben onu sevmiyorsam ya?
— Onu? O yakışıklı çocuğu?
— Bana ne yakışıklılığından?
— İllâki o Ispartalı öyle mi?
Kesti attı:
— Hayır hayır. Ne Ispartalı, ne de bu!
— O halde kim?
— Hiç kimse!
Süheylâ yukardan aşağı şöyle bir süzdükten sonra:
— Yâni, dedi, sapında kuruyacaksın öyle mi?
— Öyle.
— Elin oğlu bu kadar güzel çiçeği sapında kurutmaz kızım!
— Elindeyse...
— Eh, görürsün. Nah buraya kert bu sözümü...
Üzerinde durmadı, sözü de uzatmadı.
Fakat, genç öğretmen ardını bırakmıyordu. Süheylâ ablaya boyuna uğruyor, kızla mutlaka konuşmak istediğini söylüyor, gün, saat ricasında bulunuyordu. Olmazsa, yâni görüşmeye yanaşmazsa, günahın ondan gideceğini de, yarı tehdit, belirtiyordu.
— Kızı tehdit mi ediyorsun yâni?
— Kimbilir?
— Ne yaparsın?
— Henüz karar vermedim.
— Deli mi oldun sen yavrum?
— Yoo...
— Peki?
— Meselâ gene önüne çıkabilirim!
Bütün bunları Süheylâ abladan işiten Neri-

man korktu. Öyle ya, mâdem seviyordu, gözüne alamıyacağı hiçbir şey olamazdı. En hafifi yolunu kesmek, sokakta onunla metazori konuşmak. O kibar çocuk yapabilir miydi bu kabalığı?

Süheylâ abla kesti attı:

— Kibar mibar. Aşk bu. Herşeyi yaptırır. Onun için, bizde konuşmağa razı ol. Bakalım derdi nedir. Dinle. İşine gelmezse kibarca reddet, ama mutlaka dinle bir sefer!

Neriman çaresiz:

— Peki, dedi.

O gün Süheylâ ablalarda gizlice buluştular.

Genç, yakışıklı öğretmenin kızarıp bozarması Neriman'a karşı ne halde olduğunu pek âlâ açıklıyordu. Yalnız bu görüntüler değil, Neriman kadınsal duyularla da anlıyordu herşeyi. Yakışıklı çocuktu, her kadın, her kız sevebilirdi. Kibardı da ama, ne yapsındı Neriman?

Genç öğretmen kızara bozara:

— Neriman hanım özür dilerim, dedi. Belki sizi incitecek ama, hakkınızda dolaşan çok çirkin dedikodulardan da söz açmak zorunda kalacağım için özür dilerim!

Neriman hiç beklemiyordu. Şaşırdı:

— Benim mi? Benim hakkımda mı?

— Evet sizin hakkınızda, çok ama çok çirkin söylentiler!

— Ne gibi?

— Kahvelerde konuşuluyorsunuz.

Kızarıp bozarma sırası Nerimana gelmişti:

— Valla hiçbir şey anlıyamadım, dedi.

Genç öğretmen bir çırpıda pek çok şeyi açıklayıverdi:

— İriyarı bir imam var. Onun evine sık sık ne için gidiyorsunuz?

Başı dönmeğe başlamıştı Neriman'ın.

— Hiiç, dedi.

— Ispartalı Nurcu biriyle buluşmak için değil mi?

Bu da nereden çıkmıştı?

— Yoo, hayır. Ne münasebet?

— Siz saklasanız bile adam, geçende kahvede bir arkadaşına sizi ballandıra ballandıra anlatıyordu...

Heyecandan soluğu kesilecekti nerdeyse:

— Ne anlatıyordu?

— Sizinle nasıl buluştuğunu, buluşunca da neler yaptığınızı!

— Neler yapıyormusuz?

— Orasını insan ancak tahmin edebilir değil mi?

— Onunla hiç, ama hiç yalnız kalmadım ki ben!

— Peki, İmamlara niçin sık sık gidiyorsunuz öyleyse?

Neriman Süheylâ ablaya baktı. Ondan yardım istiyordu sanki.

Sonra anlattı:

— Babamın nasıl mutaassıp bir insan olduğunu herhalde duymuşsunuzdur. Süheylâ abla iyisini bilir. Beni, dini bütün diye, İmamlardan başkasına bırakmıyor. Eskiden Noter'lere izin verirdi. Noter'in kızı arkadaşım. Şimdi oraya salmıyor. Hattâ buraya, Süheylâ ablaya bile. Öyle değil mi Süheylâ abla?

Pirinç ayıklamakta olan kadın bakmadan:

— Evet, dedi. Bizi hiç sevmez. Daha doğrusu yalnız bizi değil, Atatürkçüleri sevmez!

Genç öğretmen müthiş kızdıysa da Neriman'ın hatırı için ses çıkarmadı. Sâdece, hırslı hırslı:

— Peki? dedi.

— Yalnız İmamlara izin veriyor anlıyacağınız. Oraya da gitmesem, evde sıkıntıdan patlıyacağım. Oraya diye çıkıyorum, arada Noter'lere, buraya kaçamak yapıyorum. Demek ahlâksız adam...

— Maalesef evet. Kahvede başına kendi gibileri toplar, atar tutar. Yalnız sizden söz etmekle de yetinmez. En çok da Atatürk ve Atatürkçülere verir veriştirir. Atatürk'ün getirdiği bütün ilerilikleri baltalayıcı konuşmalar yapar. Onların arasında dostlarımız var. Ne yollarda gezdiklerini haber alıyoruz. Onların maksatları...

Öğretmen konuşmağa başlıyalıberi birden değişmiş, bambaşka bir insan olmuştu âdeta. Âşık bir yakışıklı genç adam değil, öfkeden gözü dönmüş, kavgacı bir horoz:

— Siz temiz ve mert bir genç kızsınız, öyle anlıyorum. Sizin önünüzde ulu orta konuşmak hiç de tedbirsizlik olmaz. Onların ne yollarda gezdiklerini, ne gayeler güttüklerini, ileri, aydınlık Türkiyeyi nasıl bir Osmanlı, hattâ düpedüz ortaçağ karanlığına götürmek istediklerini, bunun için nasıl el altından çalıştıklarını gayet iyi biliyoruz. Unutuyorlar ki, zinde kuvvetler uykuda değildir!

Neriman'ın şimdiye kadar hiç duymadığı sözlerdi.

Hayretle sordu:

— Yâni ne yapmak istiyorlar?

— Açıkçası, Atatürk'ün getirdiği bütün ileri

hamleleri bir kalemde silmek, kadını yeniden kafes ardına itmek, çok evliliği geri getirmek, kadının politik alanda bugün kazanmış olduğu birçok hakları elinden almak ve onu basit, cahil bir eğlence aracı hâline düşürmek!

— Babam da bunu mu istiyor?

— Tabî. Evdeki davranışlarından hissetmiyor musunuz?

Nerimanın aklından babasını evdeki davranışları geçti: Gerçekten de... «Başımıza taşlar yağacak, kıyamet yakındır. Kıyamet bu açık saçık gezenlerin yüzünden kopacak!» falan diye hemen her zaman homurdanırdı. Nerimanı çorapsız sokağa çıkarmaz, fırına göndermez. Öğretmen hanımlarıyla konuşturmazdı.

— gerçi babanız da aldanmış insandır. Aslında belki de suçsuzdur. Ama ne yapalım, bu işleri politikaları için kurcalayanlar kör bir araç olmaktan kendini kurtaramıyor!

Sinirli sinirli bir sigara yaktı:

— Uzun lâfın kısası Neriman hanım: Memleketimizi, kadının da erkek kadar hür olmasını isteyenlerden yana çevirmek isteyenlerden yana mı olmak istersiniz, yoksa kadının da erkek kadar hür olmasını isteyenlerden yana mı?

Neriman çok güç bir durumda kalıvermişti. Şimdiye kadar hiç düşünmediği şeylerdi. Babasını, babası gibi olanları sevmiyordu ama...

Genç öğretmen genç kızın çekimserliğini anlamıştı. Ateşe devam etti:

— Ya bizimle birlikte, ya da bize karşı! Ya kadınlığın zaferi, ya tutsaklığı. Bakın şu ufacık kasabada, bütün arzularınıza rağmen özgürlüğünüze sahip değilsiniz!

Neriman soruverdi:

— Özgürlük ne demek?

— Hürriyet yâni.

— Hürriyet varken, neden özgürlük diyorsunuz?

Genç öğretmen acı acı güldü. Sonra ciddileşti:

— Hürriyet arapçadır, özgürlükse türkçe. Türk olduğum için hürriyet'i değil, özgürlüğü kullanıyorum. İstiyorum ki, dilimden yabancı bütün sözcükler atılsın, kendi öz dilim kullanılsın...

Neriman hak verdi. Öyle ya, mâdem Türk'tük, ne diye yabancı sözcükler kullanacaktık?

— Bugün sırtımızı dayadığımız koskoca Anayasa'mız kadına alabildiğine özgürlük tanıdığı halde, bu özgürlüğü bırakın kullanmayı, tanıyor musunuz?

— .....?

— Hayır değil mi? Elbette hayır. Dilediğinizce yaşıyamıyrsunuz. Çünkü sizin bu en doğal hakkınızı elinizden alıyor, sizin istediğiniz gibi değil, kendi istedikleri gibi yaşatmıya kalkıyorlar. Oysa, Anayasa, kanunlar meydanda. Dilediğinizce yaşamaktan, yaşıyabilmekten sizi alıkoyacak hiçbir engel, hiçbir fren olmamak gerekmez mi?

— .....?

— Gerekir. Böyle olduğu halde, yaşıyamıyorsunuz. Neden? Koskoca kız olduğunuz halde babanızın yasaklarından. Oysa kanun, on sekizini bitirmiş her yurttaşı reşit sayar. Demek ki, kanunların verdiği açık hakkın varlığı meydandayken, siz hür değilsiniz. Şâyet babanızın ve onun ilham kaynağı olan geri fikir, Devleti ele geçirirse, Anayasa'yı değiştirip, şimdiki Anayasa'nın ta-

nıdığı hakları geri alacak ve sizleri, yâni kadın soyunu kafes ardı esirleri hâline getirecek. O zaman, bugünleri bile çamla çırayla arıyacaksınız!

Genç kızı gözden geçirdi. Anlıyordu. Besbelliydi bu.

Neriman aklına takılanı soruverdi:

— Demek o ahlâksız adam benim için...

— Kim?

— O işte.

— Anlıyamadım ki?

— Canım Ispartalı mı ne?

— Ha, evet.

— İnanın hiçbir şey geçmedi aramızda. Elimi bile tutmuş değil. Hoşlanmıyorum ki. Zorla güzellik olur mu?

— Gericilerin Devleti ele geçirmesiyle zorla güzellik olacak. Yâni siz, seviyorum, sevmiyorum falan diye fikir yürütemiyeceksiniz. Babanız kime isterse verecek. Siz de sevseniz veya sevmeseniz, babanızın istediği insana peki diyeceksiniz!

— Demem. O zaman değil, şimdi bile demem. Hele kahvelerde benden terbiyesizce bahseden bir insanı...

— Ona kalırsa, avucunun içindeymişsiniz. Daha açığını söyliyeyim mi?

Süheylâ ablaya anlatmıştı.

Kadın:

— Yalçın! dedi.

Neriman fitili almıştı. Heyecanlandı, kızardı bozardı. Ne vardı? Ne vardı da saklıyorlardı ondan? Demek çok ayıp, çok yüz kızartıcı bir şeydi ki, ondan saklıyor, açıklamaktan çekiniyorlardı? İyi ama bunu ikisi de biliyorlardı demek. O halde açıklamalıydılar!

— Söyleyin rica ederim. İstediği kadar ayıp, istediği kadar yüz kızartıcı olsun. Belki de korkunç bir iftiradır!

Yalçın öğretmen sadece gülümsüyordu ama, bu, alaycı, alçaltıcı bir gülüş değil, insanların düştükleri uçurum acıyışın gülüşüydü.

Süheylâ, Neriman'ın direnmelerine dayanamadı, kesti attı:

— Yâni kızım, onunla karı koca olmuşsunuz güya!

Neriman çıldıracaktı nerdeyse:

— Nee? diye bağırdı. Sâhi mi söylüyorsunuz? Demek bu kadar alçalabildi? Vay ahlâksız yalancı vay!

Hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı. Ağlamasının bir nedeni de, haberin yayılacağı, dönüe dolaşa babasının kulağına gideceği, babasının da sıkıştıracağı, kabağın dönüp dolaşıp başında patlıyacağıydı. O zaman ne yapardı? Muayene kız olmadığı sonucunu verecekti. Adam diretecek benimle diye, Neriman hayırı basacak. Babası «O halde kimle?» diyecek. Velhasıl evde korkunç fırtınalar esmeğe başlıyacak, şiddetli bir emirle adımını evden atması yasaklanacaktı.

Genç öğretmen:

— Ağlamayın Neriman hanım, dedi. Gözyaşlarınıza yazık. Bu adamın dehşetli bir yalancı, belki de zır deli olduğu anlaşılıyor. Güya ona kız olmadığınızı söylemişsiniz. O da sizi, onun deyimiyle, istifrâş emek için, sırf bunun için, kızlık veya dulluğun hiç önemi olmadığını belirtmiş. Buradan anlamış ki, siz, kızlığınızı da kaybetmiş durumdasınız!

Neriman anlıyordu hatasını. Evet, araların-

da böyle bir konuşma geçmişti. Hattâ bu konuşmayı Neriman, sevgilisi Bülend'e bile yazmıştı. Yazmıştı ama asıl maksadı, adamı kendisinden soğutmak, bâkire olmıyan bir kızı almaktan vazgeçirmekti.

Yaşlı gözleriyle doğruldu:

— Aramızda böyle bir konuşma geçti, dedi.

Süheylâ ve Yalçın öğretmen hayretle bakıştılar.

Neriman telâşla sözlerinin ardını getirdi:

— Geçti ama, maksadım, bâkire olmıyan bir kızı nikâhlamaktan vazgeçirmekti!

Ne Süheylâ ne de Yalçın Öğretmen, inanmadılar, İnsan yalan yere kendine iftira edebilir miydi?

— Öyle veya böyle, dedi Yalçın Öğretmen. Kızlık, dulluk sanıldığı kadar önemli değil Neriman hanım. Bütün mesele...

Neriman'ın aklı gidecekti:

— Aa... siz hâlâ sâhi sanıyorsunuz galiba?

Süheylâ araya girdi:

— Bana bak Neriman. Mâdem iş buraya kadar geldi, biz Yalçın'la uzun uzun konuştuk. Öyle değil mi Yalçın?

— Tabî tabî... devam edin...

— Dedik ki, gençlik, cahillik... herkesin başından geçebilir. Ispartalı'yla olmasa bile, bir başkasıyla...

— Geçebilir efendim, ne çıkar?

— Ablacığım vallahi yok böyle şey!

Neriman gene boşanmıştı, hıçkırıyordu.

Yalçın öğretmen yanına sokuldu:

— Kendinize gelin Neriman hanım. Maksa-

dımız sizi üzüp ağlatmak değil, şâyet varsa, derdinize derman olmak!

— Değil mi ya Neriman? İnsan hâli...

— Tabî...

Neriman gene isyanla doğruldu:

— Yok böyle bir şey!

— O halde müsterih olun, dedi Yalçın öğretmen.

Neriman ayağa kalktı:

— Müsterihim efendim hiç merak etmeyin!

Merdivene yürüdü, durdu:

— Müsadenizle!

Elini genç öğretmene uzattı. Sıkıştılar. Genç adamın eli güçlü ve sımsıcaktı.

Genç adamsa, avucundaki ufacık, tersine buz gibi eli bırakmak istemiyordu:

— Sizi üzdük Neriman hanım, özür dilerim. Bilmek bilmemekten daha faydalıdır. Haberiniz dışında söylenenleri bilmeniz gerek! Bununla beraber, ne zaman başınız sıkışırsa size yardıma hazırım. Yeter ki, maalesef babanızın da katılmış bulunduğu bu adamlarla Atatürk gençliği olarak yaptığımız savaşta bizi desekleyin!

Elini çekmedi:

— Ben ne yapabilirim?

— Hiçbir şey yapmasanız bile, hiç olmazsa kalben bizi tutun!

— Buna şüpheniz olmasın.

Yalçın öğretmen avucundaki eli az daha sıktı ve salladı:

— Söz veriyor musunuz?

— Evet.

Neriman her ne kadar söz verdiyse de, gene de merdiveni inerken sıkıntılıydı.

Süheylâ abla daha önce inmişi. Kapı yanında:

— Neriman, dedi.

— Efendim abla?

— Yalçın diyor ki...

— Ne diyor?

— Gerçekten kız değil de saklıyorsa bile hiç korkmasın diyor!

— Süheylâ abla, ablacığım...

— Kızım dinle beni. Şayet böyle bir şey varsa, korkma!

Böyle bir şey yokmuş da, üzerinde durmak bile istemiyormuşçasına bir bakıştan sonra:

— Bu lâfı bir daha açarsan vallahi darılırım! dedi.

Zâten gecikmişti bir hayli, çıktı gitti.

Babası henüz gelmemişti eve. Annesi yemek hazırlıyordu. Az önce işittiklerinin sıkıntısını annesine belli etmemeğe çalışıyorsa da olmuyordu. Nitekim annesi bir ara gözlerinin içine bakarak:

— Neriman! dedi.

Sıkıntısı içinde doğrulmağa çalıştı:

— Efendim anne?

— Neyin var yavrum?

Telâşla:

— Hiiç, dedi. Hiçbir şeyim yok anneciğim...

Odasına geçti.

Bütün gece bunu düşündü. Şu Ispartalı demek o gün o konuşmadan bu anlamı çıkarmıştı, ki pek de haksız sayılmazdı. Gerçi Neriman bunu sırf onu işletmek, nerelere kadar dayanı göstereceği, hosgörüsünün sınırı üzerine fikir edinmek için söylemişti. Yoksa gerçekten kız olmadığı endişesinden dolayı değil.

Ertesi gün «Hanım sultan» a durumu anlattı:

Genç kıza karşı gittikçe artan bir aşk içindeki «Hanım sultan», kızdı:

— Yaa... demek seni kahvelerde, şurda burda dile düşürüyor karı kılıklı herif ha?

— Evet.

— Ben ona sorarım!

— Bir şey değil babamın kulağına gidiverirse diye korkuyorum...

«Hanım sultan» şüpheyle:

— Ne giderse kulağına babanın?

— Şey canım, bu mesele işte...

— Yâni kız olmadığın mı?

Neriman sanki yeni bir darbe yemişti:

— Ne kız olmaması ablacığım? Bunu da nereden çıkarıyorsun?

Başını anlamlı anlamlı salladı:

— Ateş olmıyan yerde duman tütmez. Amma, bana güven. Kız olsan da, olmasan da korkma. Ne baban, ne de Hazret-i Allah, sana hiç kimse yan bakamaz!

Genç kızı bir erkek hırsıyla kucakladı:

— İcap ederse, daha doğrusu deli kafamı kızdırırlarsa seni ceker yanıma alırım, İmam'a bir tekme... Bitti gitti!

Neriman yavaş yavaş büyük bir korkunun içine giriyordu. Bu meseleden dolayı dile düşmüştü bir sefer. Babasının kulağına giderse, o da şu kadın gibi «Ates olmıyan yerden duman tütmez!» deyip inanıverecek, daha olmazsa muayeneye götürecekti. O zaman? O zaman şap gibi yanacaktı iste. En iyisi, bu isin kapağını kaldırmamak, uyutmaktı bir süre daha. Hele şu on sekiz yaş bitsin!

— Ablacığım...

— Canım?

— Beni seviyor musun?

— Şüphen mi var?

— O hâlde hiç kapağını kaldırmıyalım bunun. Ispartalı'ya falan açma!

Şüpheyle baktı:

— Niye?

— Eşeledikçe tadı kaçacak. Babamın kulağına gidecek. Babam da...

— Baban da?

— Beni bir daha buraya bile göndermez!

«Hanım sultan» eliyle çok ayıp bir işaret yaptıktan sonra:

— Nah göndermez! dedi. Sıkı mı?

Neriman bu kadından büsbütün korkmağa başlamıştı. Kadın değil, basbayağı bir erkekti. Gerçekten de, hani babasının kulağına gitse de, İmamlara da yollamamağa kalksa, kadın herhalde güçlü, kabadayı, vurucu kırıcı bir erkek gibi babasına bile saldırır, Neriman'ı çeker alırdı. Peki ama nereye varacaktı bunun sonu? Kadının bakışlarından, bakarken iç çekişlerinden anlıyordu ki, iyice tutulmuştur. Hani şu «sevici» diye şurdan burdan, daha çok da Noter'in kızıyla arkadaşlarından işittiği şey. Ne yapacaktı? Gerçi er geç basıp gidecekti İstanbul'a ama, ya kadın da ardından gelirse? Noter'lerde arkadaşlarından biri böyle bir şey anlatmıştı: Tıpkı tıpkısına bu «Hanım sultan» gibi bir kadın, genç bir kıza tutulmuş. Kız ilk zamanlar aldırmamış, hattâ fakir olduğu için, kadının hediyelerine kanarak kendini ona adamakıllı vermiş. Sevdalı kadın kızı dizinin dibinden ayırmak istemiyormuş. Günün birinde

evlenmiş. Çılgın kadın bakmış ki sevgilisi elden gidiyor, kızı boğmuş, sonra da gırtlağını, kendi gırtlağını usturayla kesmiş!

Titredi.

«Hanım sultan» kızı hırsla kucakladı:

— Seni benim elimden hiç kimse alamaz!

.....

Gece, namazdan sonra eve dönen kocasını yakaladı:

— Bana bak sovan erkeği, dedi.

Kabak Hafız gene kimbilir nasıl bir maraza çıkması ihtimalinden korkarak:

— Emret sultânım, dedi. Baktım!

— Senin o Ispartalı mı ne karın ağrısıysa ne boktan adammış o öyle?

Kabak Hâfız ferahladı:

— Niçin sultânım, ne oldu?

— Daha ne olacak ulan? Neriman için kahved, surda burda artık eksik lâflar ediyormuş...

Kabak Hâfız'ın da kulağına çalınmış, önlemeğe çalışmıştı:

— Haydar'ın kızı meselesi mi?

— Kız, dul... Ona ne?

Adam anlatıverdi:

— Sordum kendisine. Kız kendi açmış. Herif de anlamış ki, kız değil. Korkma demiş. Bu, ikimiz arasında bir şey. Hiç kimseyi alâkadar etmez!

— Etmez de ne demeye onun bunun ağzına düşürüyor kızı?

Yukarı çıktılar.

Kabak Hâfız sır verircesine:

— Lâf aramızda, dedi. Herif kızı almaktan caydı!

— Niye?

— Kız olmadığını kendi ağzıyla söylemiş sultânım. Bir insan ne kadar hazımlı olmalı ki...

— Hadi hadi, dedi Hanım sultan, ne kadar hazımlı olmalıymış ki. Ulan sen, o, öteki... hazımsız mısınız? Deyyus! Sen de kendini fasulya gibi nimetten mi sayıyorsun? Ben kız mıydım Muzaffer'in altından alıp kaçtığın zaman?

Kesti attı:

— Erkek milleti değil mi? Hazmınızın içine... Bana bak, bu lâflar sona erecek anladın mı?

— Peki sultânım, peki iki gözüm, peki...

Memnundu. Akşam hiçbir dırıltı çıkmayacaktı.

Hanım sultan da memnundu. Demek işin içinde bit yeniği vardı? Kimbilir, nerde, kiminle yitirmişti kızlığını ki, babasının kulağına çalınmasından ödü kopuyordu.

Gece sabahı sabah etti. Deli gibi âşık bir erkek, sevdiği genç kız, ya da kadın için neler düşünür, neler kurarsa o da onları düşünüp kudu, yatağında çıldırdı âdeta.

Ertesi gün öğleden sonra gene bir takım meyve paketleri, üç kilo pirzola, kocaman bir söğüş tavuk, şarapla gelen Ispartalı'ya meseleyi açtı.

Adam saklamağa lüzum görmedi:

— Kız değil de onun için!

— Nerden anladın?

— Eşek değilim ya. Açıktan açığa itirafta bulundu bana!

— Ne dedi?

— Ne diyecek? Onu çok sevip sevmediğimi sordu. Çok sevdiğimi söyledim. Ama ben serbest yaşamak isterim dedi. Peki dedim. Nihayet, ya kız değilsem, diye gözlerimin içine baktı. Ben de...

— Merak etme, zarar yok dedin ha?

— Öyle ya. Güzel kız. Kız da değil üstelik...

«Hanım sultan» zorla zaptettiği bir sevinç içindeydi. Ne olursa olsun, bunu bahane edip kız mı, dul mu olduğunu anlıyacak, bunun için de yatırıp muayene edecekti.

«— Hele yokuşa sürsün, hele hayır mayır desin...» diye geçirdi. «— Babasıyla tehdit eder, ona elimden gelecek her türlü kötülüğü yaparım vallahi!»

İçinden bir titreme geçti ama, hoş bir titreme...

XII.

Dışarda şakırtıyla yağmur yağıyordu.

İçerde, yâni fabrikatör Hayri Girsavaş'ın Suadiyedeki köşkünün zarif yemek masası başında Fatma Girsavaş'ın annesiyle, yılbaşından sonraki düğünlerinde Fatma Girsavaş'la Bülent Neja Coo'ya tanıklık edecek Cıva-film sahibi Recep Cıva başbaşa oturuyorlardı.

Başbaşa oturuyorlardı, çünkü genç reji asistanına deli gibi âşık Fatma, epeyce içtiği kırmızı şarabın coşturan, çıldırtan isteğine dayanamamış, pul kolleksiyonunu gösterme bahaneslyie genç adamı elinden odasına çekmişti.

Orada ne yapıyorlardı?

Recep Cıva da, kızın annesi de nişanlı iki gencin hangi sınırlar içinde, işi nereye vardırabileceğini kestirseler bile, gene de endişeliydiler. Hanımefendinin endişesi, çirkin kızını gayet iyi tanımasından geliyordu. Daha ortada nişan falan yokken çocuğa nasıl deliler, çılgınlar gibi saldırdığını görmüş, bir gece kızını bir kıyıya çekmiş:

«— Yavrum, Fatma...» demişti.

Fatma'ya göre, çok büyük bir aşkın, aklarını pembe pembe kızarttığı gözlerinin çılgın ihtirasiyle, annesine bakmıştı:

«— Efendim?»

«— Bülend'le henüz nişanlı bile olmadığını unutma!»

O sıra, yani iki ay önce, Fatma'ların gene bu köşkünde çevrilen bir filimde genç reji asistanının ardını nasıl bırakmadığını utanarak görmüş, filim çekilişini seyreden semt komşularından sıkılmış, yerlere geçmişti. Hattâ değil yalnız ardını bırakmamak, çocuğun nerdeyse işine bile engel olmağa kalkmıştı.. Çünkü Cıva-Film'in çevirmekte olduğu aşk ve mâcera filminde güzel kızlar rol almıştı. Bülent için çıldıran Fatma Girsavaş'sa, Bülent'i herkesten kıskanıyor, genç adamı ikide bir elinden, gene bugünkü gibi, sudan bahanelerle tenhalara çekiyor, atıyordu kendini çocuğun kollarına. Sonra da başlıyordu:

«— Neden o kıza fazla baktın?»
«— .....?
«— Niçin güldün pise?»
«— .....?
«— Yâni çok mu hoşuna gitti?»
«— .....?
«— Hayır hayır, istemiyorum. Onlarla o kadar meşgul olma. Olma şekerim. Sana ne? Filmin rejisörü var, o meşgul olsun!»

Kadın bütün bunlara dayanamamış kızını gene kıyıya çekmişti:

«— Bülend'le henüz nişanlı bile olmadığını unutma Fatma!»

Omuz silkmişti:
«— Ne çıkar?»
«— Ne mi çıkar?»
«— Öyle ya, ne çıkar?»
«— Senin gözlerin dönmüş!»
«— Dönebilir anneciğim...»
«— Peki acelen ne? Yakında nişanlanacak,

sonra da Allah kısmet ederse evleneceksiniz. Bir parça daha dişini sıkamıyor musun?»

Kesmiş atmıştı:

«— Sıkamıyorum anneciğim. N'olursun beni bu kadar göz hapsinde tutma. Bırak, istediğim gibi sevişeyim!»

Hanımefendi şimdi Recep Cıva'yla yalnız kalınca gene bunları hâtırlayarak içini çekti.

En küçük fırsatları bile kaçırmayan kurt zampara Recep, çoktandır aklından geçenleri yavaş yavaş uygulamak için giriştiği içtenlik saldırılarına başladı:

— Niye içini çektin?

— Hiiç, dedi kadın.

— Deryada gemilerin mi battı yoksa?

Kadın da epeyce şarap içmişti. Henüz otuz sekiz yaşın pörsütemediği yanakları al al olmuştu.

— Yoo.. batmadı ama...

— Ama?

İçini yeniden çekti. Recep Cıva bu iç çekmelerin asıl kaynağını gayet iyi biliyordu. Kadın, Bülent Nejat Coo'ya güvenemiyordu hiç. Arada «— Şu çocuğun durumu üzerine» bir şeyler soracak olmuş, bir yandan kocası, öte yandan Recep Cıva «Oğlan» ı göklere çıkarmışlardı.

Hele kocası!

İlk zamanlar, yâni Bülent kasabaya yeni geldiği sıralar, yemekte falan şüphelenir, gece de şüphesini yatakta açıklardı da, kızı vermekten vazgeçecek hâller takınırdı. Şimdiyse ona karşı tutumu şaşılacak biçimde değişivermişti. Daha ortada nişan, nikâh yokken, bir parça da kızının baskısına dayanamıyarak Fulya - film'i kuruvermişti.

Fatma Girsavaş, Fulya - film'in sahibiydi. İkiyüz bin lira fon. Çevrilecek filmin masrafları Fatma'nın kontrolü altında yapılacak, Bülent Nejat da şu dilinden düşürmediği «Sanat filmi»ni çevirecek, Avrupa'nın çeşitli festivallerine katılacak, dereceler alacaklardı.

— Fatma bir parça ileri gitmiyor mu?

— İleri mi? Niçin?

— Niçin olacak? Henüz nişan bile yok aralarında...

— Yâni, bir kaza olursa mı diye düşünüyorsun?

— Ateşle barut yanyana durur mu?

Recep Cıva, hanımefendinin bardağını yeniden kırmızı şarapla doldururken, kadın Recep Cıva'nın iri elini tuttu:

— Koyma, Allah aşkına koyma!

Recep Cıva kadının elini, çevik bir hareketle bileğinden yakaladı:

— Koyacağım!

— N'olursun yapma. Başımı ağrıtıyor fazla içersem!

— Ben oğarım...

— Şişşşt!

— Ne o?

— Kız duyar, hizmetçi kız duyar...

— Ne çıkar?

— A a...

— Çok mu şaştın?

— Şaştım tabî. Mektepli delikanlı gibi, bana..

— İlân-ı aşk mı ediyorum?

— Galiba.

— Değmez mi?

— Ayol ben yaşını başını almış, koskoca kadınım...

Henüz güzelliğini yitirmemiş, işe yararlığının farkında, bunu Recep'in de açıklamasını istediği besbelliydi.

Recep Cıva fırsatı kaçırmadı, taşı gediğine koyuverdi.

— Koskoca kadın mısın? Ayıp ettin!

Memnun:

— Niçin? Değil miyim?

— Daha dur bakalım. Sende en azından on beş, yirmi sene iş var!

Hoşuna gittiği halde, gene de inanmamışçasına:

— Pışşş... yaptı.

Öyle tatlı, öylesine kışkırtıcıydı ki, Recep Cıva gibi ataklığı yüzünden çok şeyler kaybetse bile daha çok da kazanmış biri için kaçırılır fırsat değildi. Değildi ama o, bu fırsatı daha önce de kullanmıştı. Hanımefendinin, kızıyla reji asistanı arasındaki ölçüsüzlüklere üzülen «Anne» endişelerinden faydalanarak onu gene böyle, kocasının kasabada, fabrikadaki işinin başındayken, iyice içirmiş, bileğini yakalayıp kendine çekmiş, dudaklarını dudaklarına yapıştırıvermişti. Kadın bu kanlı canlı, kocaman elli ayaklı adamı beğenmiyor değildi ama, güvenemiyordu. Güvense bile ne çıkacaktı? Evli, boyuyla beraber koskocaman kızı olan bir kadındı. İstanbul kıyı mahallelerinden birinde geçen çocukluğu, genç kızlığı, hattâ evliliği sırasında «Haram» a el atmamış, alnı seccadeden kalkmamış değildi ama, gene de Recep Cıva'ya hemen teslim olmamıştı. Yoksa adamı beğenmesine çok beğenmişti. O kadar ki, yıllarca önce kocası Hayri Girsavaş henüz küçük bir fabrika kâtibi iken, mahalleli kadınlarla birlikte gittiği

semt sinemasında bir çok kadınlar gibi o da hoşlandığı delikanlıyla az fırıldaklar çevirmemişti. Şimdi kendisini yaşlanmış, çaptan düşmüş, erkeklerin pek öyle bayılacakları halde saymıyordu. O dilediği kadar saymasın. Recep Cıva ona öylesine diller dökmüş, onu gerçekten «Osmanlı karı» olduğuna inandırmıştı ki, çaptan düşmüşlüğüne inanan yanı silinip gitmişti. Hattâ kocası zaman zaman kasabadan Suadiyedeki köşke gelip de karısını gördükçe kendini tutamamağa başlamıştı:

«— Ulan karı, ne güzellik bu be? Ha? Suadiye'nin havası bu yıl sana pek yaradı desene...»

Hemen terslerdi:

«— Hadi hadi, budala. Ne güzelleşmesi? Hep ayniyim. Senin kasabada gözlerin dönmüş bekârlıktan!»

«— .....?»

«— .....?»

Recep Cıva, Galatasaray'daki garsonyerde Bülent Nejat'a çokluk anlattığınca, «— Zarına baktığı» kadının «— Pışşş..» ıyla yerinden kalktı, elleri arkasında, yanına gitti:

— Pışşş.. ha?

Aralarında gelip geçenler ne olursa olsun, kadın gene de çekimser:

— Geç yerine otur, uslu dur! dedi.

Recep Cıva kesinlikle:

— Bu gece buralıyım haberin olsun!

— Recep!

— Recep'i mecep'i yok. Buralıyım. O kadar...

Seslendi:

— Fatma!

Hemen karşılık alamadı. Hamfendi de, Recep de, sevişen çiftlerden birinin, çağırılıverince

neden hemen karşılık veremiyeceklerini gayet iyi bilirlerdi. Anlayışlı anlayışlı bakışıp gülüştüler.

Neden sonra Fatma, iliklemeğe unuttuğu elbisesinin açık göğüs düğmeleriyle, saçı başı darmadağın, geldi:

— Efendim Recep âbi?

— Uykum geldi, gideceğim. Bülent'i azad et artık!

Domuzluğundan söylemişti bunu. Nitekim istediği oldu. Fatma:

— A a... dedi.

— Niçin?

— Nereye gideceksiniz?

— Garsonyerimize, yatmağa!

— Gecenin bu saatinde?

— Ne var?

İki elini yumruk yapıp birbirine vuran fatma:

— Hiçbir yere gidemezsiniz, gidemezsiniz, gidemezsiniz!

Kırmızı şarap kokulu sesiyle seslendi:

— Perraaan!

Hizmetçi Perran da hemen karşılık veremedi. Onun yanında da Recep Cıva'nın Coni'si vardı. Coni zâten patronu tarafından sıkı sıkı tembihliydi: Güzel bacaklı hizmetçi kızın, mutfakta mı olur, çamaşırlıkta mı, nerede olursa olsun zarına baksındı ufaktan ufaktan... «— Çünkü hanımefendide para çok. Kafese bir koydum mu, şirketimize gün doğar. Üst üste filmler çevirirız. Sana da pursantaj işini veririm. Filmleri Anadolu'da gezdirir, oynatır, sinemacılardan paralarımızı hemen tahsil edip, yollarsın bana!»

Bu bakımdan Coni, bu işi sâdece zevki için

değil, daha çok geleceğin «Adam gibi bir iş sahibi» olma şansı için yapıyor hizmetçi kızı oyalıyordu.

Az önce Coni'nin dişleyip acıttığı dudağını eliyle yoklıyarak koştu:

— Geldim küçük hanım!

Fatma emri kısaca verdi:

— Beyefendinin uykusu gelmiş. Beybamın yatak odasını göster!

Recep Cıva sanki yatak odasını bilmiyordu...

— Mersi, dedi.

— Mâdem biliyorsunuz, lâtfen gidip istirahata geçin!

Sertçe dönüp, zarif bacaklarıyla çıktı gitti.

Hanımefendi de bir işaretle hizmetçiyi savdı, yalnız kaldılar.

Recep Cıva hanımefendinin gözleri içine bakarak, masadan, yarısı içilmiş şarap bardağını aldı, tepesine dikti. Boşu bırakırken, yavaşça:

— Odamı içerden sürgülemiyeceğim, dedi.

Kadın bunun başka türlü olamıyacağını bildiği, hani çok da can attığı halde, gene de:

— Amaaan, dedi.

— Aman mı? Hele gelme!

— Ne yaparsın?

— Bakalım...

Kadın dilini çıkardı. Recep güldü. Sonra ellerini yıkamak üzere lâvaboya gitti. Tuvalete girdi çıktı, ellerini ağzını uzun uzun sabunladıktan sonra, Hayri Girsavaş'ın zarif yatak odasının yolunu tuttu. Oda, köşkün arka kısmında, stil koltuk, karyola, muşamba perdeler, gardrop, bir orta masası, yerde çok değerli bir Isparta halısıyla mücevher kutusunu hatırlatıyordu.

Dışarda hâlâ şakırtıyla yağmur.

Recep Cıva daha önceleri de birkaç sefer yattığı bu odayı kendi odasıymışçasına gayet iyi biliyordu. Soyundu, gardroptan Hayri Girsavaş'ın pijamasını aldı, giyindi. Oda bayağı soğuktu. Elektrik sobasının fişini prize soktu. Küçük soba çok geçmeden kızardı, sonra telleri alev rengini alıverdi.

Recep Cıva, iç sahnelerini de çevirip bitirdiği filminin stüdyo masraflarını düşünüyordu. Şaka maka, Fatma Girsavaş'ın Fulya - film'i için fon olarak ayrılan ikiyüz bin lirasıyla filmleri çevirmişti.

Bu iş için de Bülent Nejat Coo'yla şöyle konuşmuşlardı:

«— Oğlum, enayiliği bırak. Sanata manata boşver. Biliyorsun, burası Türkiye. İşletmeciler sanattan manattan anlamazlar. Tam tersi, kaçarlar hattâ. Sonra, bu tapon kızı da nasıl olsa sepetleyeceksin. Bu kış, sizin şirketin parasıyla filimlerimi çeviririm. Senin sanat filmi yaza kalır. O zamana kadar Allah kerim. İki filim bu. Bölge satışlarını yapar, sizin paraları sana iade ederim. Hem ben iki filim sahibi olmuş olurum, hem de sen sanat filmini yazın çevirirsin!»

Bülent Nejat herşeye razıydı:

«— Peki abi...»

«— Bu suretle bir taşla birkaç kuş birden vurmuş oluruz. Aslında ben iki filim sahibi olmuyorum. Bir filim sahibi. Öteki film senin!»

«— Canım teklif mi var âbi?»

«— Yok malûm. Malûm ama, seni de düşünmek vazifem. Benim firmanın filimlerinden biri

senin olduktan başka, yaza çevireceğin sanat filminin rejisörlük ücretini de ayrıca alırsın!»

Bülent Nejat için hiç önemli değildi. Patronu nasıl isterse öyle olacaktı. Karşı koyup da adamı kızdıracak değildi ya! Kızdırdı, ne geçecekti eline? Hiç. Adam tutar, kızın babasına gerçek durumunu açıverirse...

Sonra daha önemlisi, Recep âbi'di canım. Ne kötülük gelebilirdi?

Zaman zaman «— Ayhan Işık'la anlaştım, ver yirmi bin!», «— Belgin Doruk, Türkân Şoray'la anlaştım, ver onbeşer bin!» diye diye kızdan paralar çekmiş «Recep âbi» ye teslim etmişti. İşin tamamiyle acemisi olan Fatma, çıldırasıya sevdiği adamın istediği paraların çeklerini yazıp imzalarken, aklından en küçük bir şüphe geçmiyor, tam tersi, yazın çevrilecek filimleri için angaje edilen Ayhan'lar, Orhan'lar, Belgin ya da Türkân Şoray'ların tatlı hayali içinde, çokluk komşu kızlara öğünüyordu:

«— Bugün ne oldu biliyor musunuz?»

Kızlar merakla:

«— Ayhan Işıkla anlaştık!»

«— Sâhi? Çok yakışıklı değil mi?»

Ayhan'ı yakından görmediği halde:

«— Ah ne söylüyorsunuz?» diyordu, «— O kadar yakışıklı ki... El sıkıştık. Avucu ateş!»

«— Orhan ya, Orhan Günşiray?»

«— O da bambaşka şekerim. İnsan hangisiyle yan yana gelse, hiç ayrılmamak istiyor!»

«— Peki seninki?»

«— Bülent mi? O hepsinden başka benim için. Canım Bülent!..»

«— .....»

«— .....»

Fatma bir gün Ayhan Işık'ı Yeni Melek sinemasının önünden geçen sokakta gördü. Arabasını kaldırımın kıyısına çekip inmiş, oradaki film şirketlerinden birine girecekti ki, Bülent Nejat yanından fırlamış, seslenmişti:

— Ayhan âbi, merhaba!

Ayhan onu tanımak değil, görmemişti bile daha önöce.

— Merhaba, dedi.

Yanına gitti. Usul usul:

— Biz bir fiim şirketi kurduk, dedi. Bir acı kahvemizi içmeğe teşrif etmez misiniz?

Bu sokaklarda nerdeyse her yıl bir alay film şirketi kurulup, bir alayı da batıyordu. Ayhan Işık'a böyle nice niceleri tekliflerde bulunurlardı.

Bilek saatine baktı. O saatte hiçbir randevusu olmadığı halde, kibarca refüze etmek için:

— Bu saatte imkân yok, dedi. Başka sefer...

Şirketten içeri girdi.

Bülent Nejat Fatma'sının yanına çalımla döndü:

— Kahve içmeğe gelecekti ama, başka sefere dedim!

Saf Fatma'nın aklı gitti:

— Ah Bülent ne yaptın şekerim?

— Niye? Ne var?

— Keşke gelseydi, tanışırdık...

— Film çevirirkene sakla iştahını. Nasıl olsa bize mukaveleyle bağlı...

Üç gün sonra ayni şekilde Orhan Günşiray'a rastladılar. Orhan da tanımıyordu Bülent'i. Ama mâdem yeni bir firma kurmuşlar, işe yeni başla-

mışlardı, ne çıkardı? Birlikte çalışmasa bile, genç adama güç vermiş olurdu.

— Yerin nerde?

— Burda âbi, yakın!

Fulya - film'e geldiler. Fatma masa başındaydı. Filimlerinden tanıdığı Orhan Günşiray'ı karşısında görüverince şaşırdı, dizlerinin bağı çözüldü âdeta.

Bülent onu Fatma'ya tanıttı:

— Ünlü ve en büyük artistimiz, Orhan Günşiray!

Sonra Fatma'yı:

— Fulya - film sahibi, fabrikatör Hayri Girsavaş'ın kızı, nişanlım Fatma Girsavaş!

El sıkıştılar.

Fatma, Bülent Nejat'ı dilediğince sevsin, onun için çıldırsın. Eli Orhan Günşiray'ın avucundayken vızgelirdi.

Bütün bunlar yalnız Ayhan, yalnız Orhan, Türkân için değil, yerine göre, ötekiler için de çeşitli durumlar yaratılır, yaz için vaadler alınır. Bu, buz üstüne yazı cinsinden vaadler Bülent Nejat Coo'nun işine pek gelir. Ne zaman Recep Civa'ya para gerektiyse, Bülent ya Ayhan ya da ötekilerden biri için avans olarak para çekmiştir.

«— Sekerim, bir çek yazıversene!»

«— Kim adına nonosum?»

«— Türkân'la prensip anlaşmasına vardık. Onbin avans vereceğiz.»

Sevinç ve gururdan deliye döner:

«— Sâhiii? Hârikasın vallahi Bülent!»

Cek defteri, stillo.

Bülent:

«— Hâmiline yaz!»

«— Peki şekerim...»

Çek istendiğince yazılır. Bülent Nejat Coo hâmiline doldurulmuş çeki alır. Sözde Türkân'ın evine gider, mukavele imzalayıp avans olarak çek verilir. Fatma hiç ama hiç şüphelenmez. Nasıl şüphelenebilir ki, Bülent Nejat Coo onun «Müstakbel eşi» dir. Ayhan'a, Orhan'a, Türkân'a, daha başkalarına doldurttuğu çekleri tahsil edip, avanslarını güzel güzel götürüp verecek, sonra da mukaveleleriyle gerekli makbuzları yazıhanedeki defterlerine işledikten sonra ilgili dosyalarına yerleştirecektir. Başka türlü olamaz, havsalası almaz. Hele paraları ünlü artistlere değil de, Recep Cıva'ya vereceği aklının kıyısından bile geçmez. Onun nazarında Bülent Nejat Coo gibisi yoktur. Herşey bir yana, gururu, hiç kimsede olmıyan, büyük, çok büyük gururu!

Fatma'ya göre Bülent Nejat Coo, baştan aşağı gururdur!

Arada kasabadaki fabrikasından Suadiye'deki köşküne gelen babasının dizine şımarık şımarık oturur:

«— Babacığım?»

«— Canım?»

«— Tebrik etsene şeker kızını!»

«— Niçin?»

«— Sor anneme de anlatsın. Uuuu... ne Ayhan'lar kaldı mukaveleyle bağlanmadığımız, ne Orhan'lar, ne de Türkân'lar!»

«— Aferin kızıma...»

«— Baharda bir değil, iki filim birden çeviriyoruz!»

«— Dehşet...»

«— Bülent'i görme. Öyle çalışıyor, sağa sola öyle koşuyor ki!»

«— E, tabî kızım. Para bizden, emek ondan.»

«— Ayy babacığım, şu para bizden lâfını etme, utanıyorum!»

«— Utanıyor musun? Kime? Neye?»

«— Bülent'e karşı. Görsen, elinden o kadar para geçtiği hâlde vallahi on parasına dokunmuyor. Sarfet diyorum da ne diyor biliyor musun? Yoo, diyor. Paralarımızı sağa sola çarçur etmiyelim. Kazanalım, çok kazanalım. Peder beyin borçlarını ödeyip kâra geçelim, sonra diyor!»

Hayri Girsavaş, kurt iş adamı Hayri Girsavaş kızına inanmış görünse de, bal tutanın parmağını yalamaması için sebep göremez ama, kızına belli etmez. Çirkin kızlarının bu sevinci onlar için dünya malı değerindedir. Sonu fos bile çıkacak olsa, gene de kızlarının şu mutluluğu uğruna birkaç yüzbinin deve olması mesele değildir.

«— Babacığım çok değil, bir, pek pek iki yıl sonra kızınla iftihar edeceksin. Şimdiye kadar bizde çevrilmemiş, sanat yanı ağır filimlerle milletlerarası festivallere katılıp dereceler alacağız. Hem memleketimizin bu alanda da adını yücelteceğiz, hem de siz, böyle filimler çevirmiş bir firmanın sahibi olan kızınızdan dolayı gururlanacaksınız!»

«— İşallah kızım işallah...»

Kızının hatırı için dileğince kendini aldatmağa çalışsın, Hayri Girsavaş'ın aklına yatmaz bu. Bu isler bu kadar kolay, böylesine rahat olamaz. Karısı da ayni kanıdadır ama, gene de kızlarının dalgasına taş atmaktan çekinirler.

Gece yatakta Hayri Girsavaş:

«— Ne dersin?» diye sorar.

Kadın, aklında Recep Cıva:

«— Neye?» karşılığıyla sorar.

«— Kızın masallarına?»

«— Bilmem. Sen ne diyorsun?»

«— Bu işlerin bu kadar kolay oluvereceğine inanamıyorum da...»

«— Ne yapalım? Yaşıyan görür. Birkaç yüz bin nihayet. Ne kaybederiz? Varımız yoğumuz biricik kızımız. Fakat ya tutuverirse?»

«— Evet Nasrettin Hoca'nın göl hikâyesi. Ya tutarsa?»

«— .....?

«— .....?

Kızı için birkaç yüz bin liranın deve olmasından çok, kafese sokulmuş bir enayi yerine konulması Hayri Girsavaş'ı rahatsız eder. Hayatında hiç, ama hiç kimse tarafından «Enayi» durumuna düşürülmemiştir. Onun için, zaman zaman Recep Cıva'ya uğrar, kızıyla «Müstakbel damat» ına çaktırmadan, Fulya - film'in işlerinin nasıl gitmekte olduğunu sorar.

Recep Cıva kendi işlerinden baş kaldıramıyacak kadar meşguldür. Hani Allah inandırsın, başını kaşıyacak vakti yok mudur yok! Mamafi, arada bakıyor, görüyor. Bahar için hummalı bir faaliyet hâlindedirler. Bir değil iki filim çevireceklerini söylemektedirler ama, gene de hani hem sermayedar, hem de bu işlerin acemisi kızının kontrol ve murakabesi bakımından durumla ilgilenmelidir. Unutulmamalıdır ki, insanoğlu, çiy süt emmiştir. Nerde nasıl kötülük yapacağı belli olmaz. Şimdilik korkulacak hiçbir şey yoktur. İşler tıkır tıkır yolundadır. Evet, Ayhan'ların, Orhan'-

ların, Türkân ve ötekilerin gelip mukavele imzaladıkları doğrudur. Gözleriyle görmüştür ya, gene de işlerle yakından ilgilenmesini tekrarlamakta fayda vardır. Kendisi de dahil, bu Dünya'da hiç, ama hiç kimseye sınırsız güven câiz değildir. En iyisi hesapları kitapları, yapılan mukaveleleri tetkik etsin. Evet Recep Cıva da belki bu işi yapıyor, ya da Hayri beyin gül hatırı için yapmak ister ama, işlerinin çokluğu fırsat vermiyor ki! İki filmin çekimi, stüdyo işleri, işletmecilerle olan ilintiler... Bir filmin kesilip biçilip yapıştırıldıktan sonra senkronu, dublâjı, şusu busu az iş midir?

«— Canım Recep'çiğim, boşver... Farzet Fatma hanım paraları deve yaptı parlak oğlanla... ha?»

Recep Cıva bu «Parlak oğlan» sözüne katıla katıla güler:

«— İlâhi Hayri... Ömür adamsın... Biliyor musun, bu mâcerada benim kârım ne oldu?»

«— Ne oldu?»

«— Seni tanıdım be!»

«— Sağ ol. Ben de ayni şekilde, Fulya - filmin sonu hüsran bile olsa ben de seni kazandım Recep! Feda olsun biricik kızıma. Nasrettin hoca hesabı, gölü mayaladık. Tutarsa febiha, tutmazsa...»

Recep Cıva numaradan hop kalkar hop oturur:

«— Hayır beyim hayır. İki yüz bin, belki de bir iki yüz bin daha yatacak bu işlere. Deve olmak ne demek? Sen bu paraları kolay mı kazandın?»

«— Orası öyle, öyle ama, ben onları gene de, daha fazlasıyla kazanırım. Kızım için feda olsun.

Recep Cıva başını iki yana sallar. Bu işlerde asla şakası yoktur. Birlikte tuz ekmek yemişler, karşılıklı kafaları çekmişler, daha doğrusu hayatlarının belki de en sağlam arkadaşlığını kurmuşlardır. Bu arkadaşlık, üç beş günlük değil, ebedîdir. Recep Cıva böyle düşünüyor. Onun için:

«— Yatırdığın para büyük para! Ama diyeceksin ki, yahu Recep, ben bu çocuğa biricik kızımı vereceğim, ikiyüz, üçyüz binin sözü mü olur? Doğru. Doğru ama, genç çocuk, ne de olsa tecrübesiz. Büyük parayla karşılaşınca ahlâkında herhangi bir değişiklik olur mu olmaz mı? Burası beni düşündürüyor işte. Evet, benim firmam adına da büyük paralar teslim edilmiştir kendisine, doğrudur. Santimine zarar vermemiştir. Vermemiştir ya, bu, onu sonuna kadar tekeffül etmem için sebep olabilir mi?»

Su Recep Cıva öl dese vallahi de ölür billahi de. Çok arbi, feleğin çemberinden geçmiş, anasının gözü adam. Hani kızını şu «Parlak oğlan» a değil de, bu Recep'e vermek isterdi! Neydi o ilk tanıştıkları günün akşamı gittikleri Taksim'deki içkili yer? Sonra? Sonra kendilerini Galatasaray arkasındaki pansiyonda bekleyen iki yavruyla sabaha kadar eğlenisleri? Daha sonra «Kız yüzlü çocuklar» la cümbüsler?

Böyle gecelerinden birinde birdenbire âşık olduğu küçük kızlardan biri metresiydi şimdi. Recep Cıva'nınkine benzer bir de garsonyeri vardı ama, Recep Cıva'nınki yanında gece kondu kalırdı. Kız, yanına annesiyle oğlan kardeşini de almıştı. Ayda birkaç bine patlasa bile hiç önemli değildi. Zavallı kızın acıklı bir yaşamı vardı sonra. Babacığı, taksi kazasında ölmüş, annesi yeniden

evlenmiş. Ahlâksız adam üvey kızına, üvey oğluna sataşmağa kalktığı için, kadın namusunu korumuş, ayrılmıştı. Trikolarda çalışıyordu. Kıt kanaat geçinirlerken, Allah acımış mıydı ne, karşılarına bu fabrikatörü çıkarmıştı. Eh, adamcağız da hani helâl süt emmişin biriydi. Üçe beşe bakmıyor, kızının bir dediğini iki etmiyordu. Yediği önünde, yemediği ardında. Bir de nikâh kıyıverseydi... Anlatılanlara bakılırsa Anadolu'nun bir yerinde evi, karısı, yetişmiş bir de kızı varmış. Onlara neydi adamın bu yanından? Kızını hoş tutuyor, oğlunu harçlıksız bırakmıyordu ya! Sonra ne? Pek pek haftada, onbeşte, bazan yirmide bir uğruyor, bir gece, iki gece ondan sonra çekip gidiyordu. Aylâcığı da gönlünü gençlerle eğlendiriyordu işte. Ne çıkardı? Adam kıskanç değildi. Aylâ'cığı da genç, körpe, göze görken... Adamın nereden haberi olacaktı? Aklını başına toplayıp, gün bugün, saat bu saat desin. Bankaya birkaç kuruş koymanın yoluna baksındı. Fakat hiç yoktu o yanı sürtüğün. «— Kızım, yavrum... Daha onbeşini yeni bitirdin. Ardından koşan koşana. Bu gençlik, güzellik sürgit değil. Sonra daha kötüsü, vazgeç şu Recep Cıva mıdır nedir heriften. Biliyorsun kocanın canciğer dostu, ahbabı. Heriften metelik çıkmıyor. Kendini ne diye örselettirirsin yazının azgın canavarına? Neydi o geçen gelişindeki morartılar. Boynun, omuzların, sırtın gök çürük içindeydi. Sonra, o Coni midir ne karın ağrısı, ondan koru kendini. Oğlanda hiç hacı gözü yok! Allah-ü âlem onunla da yüzünü karaladın. Yavrum kendini bil azıcık. Sen bugüne bugün Hayri beyefendinin, koskoca Hayri beyefendinin nikâhsız karısısın. Şerefin var. Öyle ayak takımı, it kö-

pekle... tövbe estafurullaaah... Namazlı, oruçlu ağzımla beni gene kötü kötü söyletiyorsun!»

Aylâ'nın annesi en çok, fabrikatörün hanımını merak ediyordu. Acıyordu da doğrucası. Zavallı kadın, Anadolu kasabasında sürtüp dursun, «Herif» Beyoğlu garsonyerlerinde, âhu gibi kızlarla... Herhâlde çirkindi kadın, yahut geçkin. Fakat ne olursa olsun, Aylâ adamı nikâhlı karısından büsbütün koparıp alma yoluna gitmesindi. Allah vardı, vicdan vardı, din iman vardı. Kadıncağız bunca yıl karılık etmişti. Şimdi nerdeyse evinden koparıp kendine çekmenin mânası var mıydı?

Hayri Girsavaş'sa Aylâ'yı almak falanla zerrece ilgili değildi. Şöyle böyle aralarında vardı bir otuz beş kırk yaş. Deli miydi? Kızından çok küçük bir genç kadınla evlenip, Dünya'ya maskara mı olacaktı? On beş, yirmide bir, pek pek iki gece dayanabiliyordu o ateşe. Ya maazallah günler, haftalar, aylarca bir arada kalsalar? Taşlı köyü boylardı sağlama!

Hayri Girsavaş'ın karısına gelince, herşeyi biliyordu. Recep Cıva usulüyle anlatmış, kadının kocasına olan son bağlarını da koparmıştı. Hayri Bey Galatasaray'daki garsonyerde onu aldatıyorsa o da Hayri beyi aldatıyordu. «— Men dakka dukka derdi babam böyle işlere. Varsın Hayri bey beni boynuzladığını sansın. Utanmaz herif, zaman zaman lâf getiriyordu: Şu kadınlık zor be nonoşum. Erkeklerin elinde âzamî hürriyet var. Zavallı kadınlarsa... Geceleri Aylâ Aylâ diye sayıkladığı günleri nasıl unuturum? Şimdi bir Aydın diye tutturdu. Recep'e göre, Aydın, Aylâ sürtüğü-

nün kardeşiymiş. Pis herif. O huyundan vazgeçmez. Onu ancak teneşir paklayacak!»

Bir gün dayanamadı, sordu:

— Aydın Aydın diye sayıklıyorsun. Kim bu Aydın?

Hayri Girsavaş'ın tepesinden kaynar sular döküldü sanki. Ama renk vermemesi de gerekiyordu:

— Ne Aydın'ı gene be?

— Bilmem? sana sormalı!

— Yanımda bu kadar insan çalışıyor, bunca insana ekmek veriyorum. Kimbilir?

Kadın deriin bir iç geçirdikten sonra:

— Pek âlâ, dedi. Öyle olsun...

Hayri Girsavaş'ın kızmış görünmesi gerekirdi, parladı:

— Ne demek öyle olsun? Yâni yemedim mi demek istiyorsun?

— Yoo ama, adamımı iyi tanırım da...

— Yâni ben şimdi bu...

— Bağırma. Kavga etmiyoruz. Seni kıskandığımı da sanma!

— Niçin?

— Köşke seyrek uğruyorsun, benimle yatmaktan da kaçıyorsun âdeta!

Dosdoğru sözlerdi ama, gene de ciddiye almaz gözükmeliydi:

— Ha kart karı ha!

Kadın kurşunla vurulmuşa döndü. Hayri Girsavaş için «Kart karı» ydı ama, Recep Cıva için «— Yavrum, güzelim, bir tanem... Boş ver o herife. O hayvan senin kıymetini ne bilir?» di.

Kadın inanmak istiyordu bunlara. Elinden gelmiyordu pek. Ama inanmış davranıyordu. Bu-

na ihtiyacı vardı. Ne kart karı görüyordu kendini, ne de çaptan düşmüş. Recep Cıva'nın dediği gibi, kızından falan çok güzeldi!

Fatma'ya gelince...

Fatma gün geçtikçe daha da erkekleşiyor gibiydi. Öyle ki, kendisi sanki Bülent Nejat, Bülent Nejat da Fatma'ydı. Akları şaraptan pembe pembe kızarmış gözleriyle Fatma, insan hâline gelmiş, şahlanmış bir ihtirastı sanki. Baştan ayağa korkunç bir şehvet. Bülent Nejat'ı hangi tenhada kıstırırsa, bir erkeğin genç bir kadını soyuşu gibi, elleri ayakları, her yanı titreye titreye soyuyor, çocuğun korkmuş, ürküntü içindeki kuzu hâline, aç bir kurt iştihasıyla saldırıyordu.

Bülent Nejat o günü hiç unutamadı. Yazıhaneyi ilk tutup, döşedikleri gündü. Recep Cıva yoktu, Coni tefeci F. ye kadar gitmişti. Fatma kapıyı kapamış, Bülent Nejat'ın yanına gelmişti:

«— Soyun!»

İndirilmiş kalın perdelerin kirli loşluğunda Bülent Nejat kıza hayretle bakmıştı:

«— Niçin?»

«— Niçin mi? Anlıyamıyor musun?»

«— İyi ama soyunmaya ne lüzum var?»

«— Var!»

«— Birisi geliverir...»

Gitmiş, kapıyı ardından hırsla sürgülemişti:

«— Tamam mı?»

Titiyordu her yanı zangır zangır titriyordu. Dayanamamış, çocuğu parçalarcasına soymuştu.

Beriki telâşla habire:

«— Fatma» diyordu, «— sevgilim. Yapma. Herşeyin zamanı var!»

Dinlediği yoktu:

«— Ne zamanı? Gerdek gecesi mi? Boşver ben böyle istiyorum!»

«— İyi ama, saygısızlık olmaz mı bu?»

«— Kime karşı?»

«— Babana, annene...»

Kesti attı:

«— Onları ilgilendirmez!»

Sevmiyordu, sevmiyordu bu çirkin, hırslı, erkek yapılı kızı. O günden beri hiçbir istek duyamamıştı zâten. Tipi değildi. Yüz güzelliği olmadıktan sonra neye yarardı hârikulâde bacaklar, kalça, göğüs, şu bu? Recep Cıva: «— Dişini sık!» diyordu. «— Köprüyü geçene kadar ayıya dayı demesini öğren?»

İkiyüz binin hatırı içindi ama, iliğine tak demişti. Bu kız, hâlâ üstüne böylesine düştükçe, içinde, içinin tâ derinliklerindeki Neriman büsbütün yüceleşiyor, erişilmezleşiyordu. Bülent asıl onun kocasıydı. O gece, evlerinin bahçesinde onu tam bir erkek, hırslı bir erkek iştihasıyla sarmış, dünya silinmişti. Tadı damağındaydı. Unutamıyordu. Evet evet, günün birinde evini falan terk edip İstanbula gelecekti. O zaman, Recep âbi'sinin dediğince, Cıva film'in ortağı, cebi para dolu bir iş adamı olarak onu karşılayacak, derli toplu, konforlu bir apartman katıyla ona sürpriz yapacaktı.

O gün gene otuz bine ihtiyaçları vardı. Recep Cıva günlerdir dayatıyor, âdeta yalvarıyordu:

«— Amman Bülent, birkaç güne kadar ne yap yap, otuz binin yoluna bak. Vallahi bütün işlerimiz yatar, biliyorsun!»

«— İyi ama âbi...»

«— Ulan başlatma şimdi âbinden! Çok çok sana sataşacak. Yanaş. Bırak kendini. Ne çıkar kayarto?»

«— Hiçbir şey çıkmaz ama...»

«— Aması maması yok. Yap bu işi. Yeter ki gelecek iyi günlerimizin harcını sağlıyalım. Düşün, bir gün bir bahaneyle çeker gidersin Avrupa'ya, ben yazıncaya kadar gelmezsin. Onlar baharda çevrilecek filimleri düşünsünler. Babası zâten birkaç yüz bini gözden çıkarmış. Korkma, hiçbir şey olmaz. Seni Avrupa'da paraya boğarım. Bunlar hava. Kapatırlar şirketi. Çok çok Hayri deyyusuyla aram açılır. Biter gider. Ama sonra? Sonra Cıva-film'in ortağısın. Sanat filmi mi çevirmek istiyorsun? Çevir! Yukarda Allah, şurda vicdan, namus, şeref. Deli misin? Sen kim ben kim?»

İnanıyordu Recep âbi'ye. Recep âbi gibisi yoktu. Koskoca firmasına ortak edecekti. Seviyordu onu, inanıyordu ona!

Fatma'nın isteğince yakalandı Fatma'ya. Fatma şikârını eline geçirmişti. Bir delikanlıydı sanki. Bülent'se mâsum bir kız. Kendini Fatma'nın ihtirastan titreyen ellerine bıraktı. Dışardaki yağmurdan sonra birdenbire koyulaşan sessizliği dinliyordu sabırla.

Kız birden üzerine atıldı, genç adamı karyolaya sırtüstü yıktı.

Bülent Nejat tam zamanında fırlayıp kalktı.

Kız deliye dönerek yakaladı:

— Gel buraya, hayvan!

— Canım sıkılıyor Fatma, Allahını seversen dur!

Bir kıyıya, somurtup oturdu.

Genç ve azgın Fatma merakla yanına sokuldu:

— Canın mı sıkılıyor? Niye hayatım?

Akşamdan beri kurduğu biçimde, ilk yalanı attı:

— Şimdi de bir kamera meselesi çıktı başımıza...

Fatma «Kamera» yı birden hatırlıyamadı. Sonra bunun filim çekme makinesi olduğunu çıkararak:

— Ha, dedi. Kamera. Anladım... Hani o gün filim çekilirken Rejisör «— Motör» diyordu, makine çalışıyordu, «— Stop» diyordu duruyordu. O değil mi?

— Evet.

— Peki, ne olmuş?

Meseleye olağanüstü bir önem vermeliydi. Onun için hemen karşılık vermedi. Deriin, karanlık, kaygılı bir iç geçirdi sâdece.

Onu soluk almamacasına seyretmekte olan Fatına'ysa sabırsızlıktan çatlıyordu. Ne vardı? Ne olmuştu? Başlarına çıkan bu kamera meselesi de ne oluyordu yâni? Sırası mıydı? Şu anda, şu soyunuk anda, çıldırdığı erkekle diz dize kaldıkları şu anda...

— Hayatım çıldırtma insanı. Ne olmuş anlatsana!

Bülent Nejat Coo, enerjik bir davranışla sanki karanlık sıkıntısı içinde doğrulup, döndü: İri, kapkara gözlerini, genç ama çirkin kıza olanca etkinliğiyle dikti:

— Gani Turanlı'yı kamerasıyla birlikte şimdiden angaje etmemiz lâzım!

Fatma alışınıştı artık böyle başlangıçlara. Ardından neler geleceğini biliyordu. Kısa kesti:

— Yâni?

— Gani Turanlı piyasanın en iyi kameramanlarındandır!

— Peki canım anladım. Yâni?

— Yâni, şimdiden angaje etmemiz lâzım. Gecikirsek kaybederiz. Mesele, elimizi çabuk tutmakta!

Fatma sıkıntıdan patlıyacaktı. Sıkıntısı, genç adamın «Gene» para isteyeceğinden değil, şu âna, şu şehvetin damarlarında kan olup aktığı âna böyle şeyleri sokmasındandı.

Karyolanın öbür tarafındaki küçük, zarif masasının çekmecesini çekti. Firmasının birtakım mühürleriyle, basılmış kâğıt, zarf ve defterler arasındaki banka çek defterini aldı.

— Ne kadar?

— Otuz bin olsa yeter...

— Bankada o kadar paramız kaldı mı?

— Otuz beş bin kalmıştı. Artık paraya ihtiyacımız yok. Mayıs, Haziran dedi mi, kameramızı sırtlayıp çok değil yirmi beş gün içinde filmimizi çeker atarız. Ondan sonra...

Fatma dinlemiyordu. Çeke otuz bin yazdı, imzaladı, firmasının mühürüyle mühürledi. «Hâmiline» düzenlenmiş çeki genç sevgilisine uzattı.

Çeki alan «Yakışıklı sevgili», memnun:

— Sağ ol, dedi. Neyse bu iş de bitti!

Gerçek bir iş adamı ciddiliyiğle elinde çek, kalktı, bir kıyıya fırlatılmış çok cepli, stil pantolonunun arka cebindeki para cüzdanına yerleştirdi, pantolonu kapı yanındaki elbise askısına hiç telâşsız astı.

Fatma sabırsızlıkla:

— Çabuk ol biraz, dedi.

Karyolaya gene de ağır ağır sokuldu.

Genç kız bekliyordu:

— Oldu mu? Tamam mı? Canını sıkan başka bir derdin var mı?

— Şimdilik yok.

Genç kızın savrulmuş etekleri altındaki hârika bacaklarına belli etmemeğe çalıştığı bir isteksizlikle baktı.

— Gel!

Açılan kollar sanki bir canavarın kollarıydı. Gitti ama, sıkıntıyla.

— Uzan yanıma!

Sıkıntıyla uzandı. Az önce otuz bin liralık bir çek imzalamış daha önce de gene parça parça yüz altmış beş bin liralık çekler kaptırmış bu, para denilen sihirli kâğıt parçalarıyla ilgisiz, onların değerleri, değerleri de değil, kudretleri üzerinde hemen hemen pek bir fikri olmayan toy kızın isteklerini yerine getirmeliydi. Kendini ona, onun yırtıcı hayvan dişiliğine bırakmalıydı. Sonunda mâdem Cıva - film'e ortaklık, daha sonra da Neriman'a sahip olmak vardı, katlanmalıydı!

Fatma, şikârının üstüne tam atlamıştı ki, dışarda hizmetçi Ferran'ın sesi:

— Küçük hanıum!

Anahtarı çevrilip, akımı kesilerek durdurulmuş bir motör boşalmışlığıyla:

— Allah kahretsin, diye mırıldandı.

Sonra karşılık verdi:

— Ne var?

— Beni mi çağırdınız?

— Ne seni çağırması kız? Deli misin?

— Yatacağım da...

«Geber!» yerine geçecek bir öfkeyle:

— Yat! dedi.

Kestane renkli saçlarıyla Perran, bunun «Geber!» anlamına gelebilecek bir «— Yat!» olduğunu anlamıştı. Mutfağın arkasındaki odada, karyolada onu yarı çıplak bekleyen Coni'nin yanına gitti:

— Hani beni çağırmıştı?

Coni serinkanlılıkla:

— Çağırmamış mı?

Karyolanın kıyısına oturdu:

— Pis!

Coni omuzundan yakaladı, kucağına çekti:

— Sensin!

— Dur be!

Silkinip kalktı.

Coni yeniden çekti:

— Bana bak!

— Bakıyorum. Ne var?

— Bozarım fiyakanı ama!

Perran, kıyı mahalle kızı. Böyle nice nice Coni'ler, nice nice Coni'lere sigara aldırmış, ayakkabılarının tozunu sildirmiş, kabadayılarla düşmüş kalkmıştı:

— Oğlum, dedi. Benim fiyakam yok ki bozasın!

— Façanı aşağı alıveririm!

Efe geçinmeğe kalkan genç adamın yüzüne ağız dolusu esnedi:

— Bana bak, sen defolup gidecek misin, kalacak mı?

— Bu saatten sonra ne def olunur, ne davul kızım!

— Bana ne. Defol git, nerde yatarsan yat!

— Sipali? (*)

(*) **Sipali :** Para

— Ulan sipali, mangır ekspres, sen isyasyonsun hep be! Bana ne? Onu da mı ben düşüneceğim?

— Tabî kızım!

— Mangırım olsa ohooo...

— Şurda koyun koyuna yatarız. Ha?

— Arkanı dönüp, adam adam yatacaksın ama?

— Onu sen kendine söyle zilli!

— Geceleri uykumu piç eden kim ulan?

— Şeytan dürterse ben ne yapayım? Sonra sen de bu kadar kıyak olmasaydın...

Perran memnun, döndü:

— Ulan şu tatlı dilin de olmasa...

— Beni köpeklere mi atardın?

Genç adamı sardı, yatağa yuvarlandılar. Neden sonra iyice yorgun, yanyana uzanıp birer sigara yaktılar.

Perran bakmadan:

— Sâhi benden hoşlanıyor musun?

Coni de bakmadan:

— İneğe bak. Çakmıyor musun?

— Çakıyorum ama...

— E?

— Söylesen ağzın mı kurur?

— Hoşlanmasam ne diye kalacağım burada?

Sesini kıstı, dönüverdi Coni'ye:

— Fakat Bülent beye acıyorum...

— Niye?

— Bizim küçük hanım... ha?

— Ne olmuş?

— Yutulmaz!

— Mangır bu mangır. İnsan sirke bile içer. Meğer ki senin gibi yüzüne bakılır olsun!

Genç kadın gene hırsla sardı genç adamı. Sonra ayrıldılar:

— Ne zaman filim çevirecekler?

Coni güldü:

— İçerde çeviriyorlar ya!

— Oylesi değil. Sâhici filim...

— Yazın.

— Bülent kızı iyice büyüledi.

— E, kıyak oğlan...

— Senin patron bana fena bakıyor...

— Recep mi? Bakar hergele... Şerefsizim pireyi sekitmez!

— Yakışıklı adam...

— Ne o? Bakıyorum kıyağına gidiyor herif?

— Canım sen de... ohooo...

— Onunla ne fırıldaklar çevirdik...

Aklından Galatasaray'daki garsonyere düşürdükleri «Sübyanlar» geçti. Filim artisti olmağa can atan on beş, on altı, pek pek yirmilik genç kızlar düşü düşüverirlerdi. Recep Cıva bakar, yirmilikler için «— Anaç. Yaramaz!» derdi. «— Kartala kaçmışlar» derdi. Ama on beş, on altılıklar... Onlar içinde de güzelleri, cilvelileri, çapkınları, daha çok da ağzı bozuk, küfürbazları hoşuna giderdi.

Dalmıştı, Perran fısıldadı:

— Sana bir şey söyliyeceğim!

— Söyle, dedi Coni.

— Kimseye açık etmiyeceğine yemin et!

Coni çakmıştı:

— Recep'in hanımefendiyle falan filânından mı bahsedeceksin?

Perran şaştı:

— Nereden biliyorsun?

— Recep benden hiçbir şeyini saklamaz ki!

— Allahını seversen?

— Şerefsizim ki ha...

— Vay anasını...

— Niye şaştın lan? Ben onun sır ortağıyım. Şimdi çevirdiği bu iki filimin pursantaj memurluğunu verecek bana!

— Ne demek o?

— Pursantaj memurluğu mu? Şey... Filimleri yanıma alıp Anadoluyu şehir şehir, kasaba kasaba dolaşıp filimleri sinemalarda oynatmak, sonra da mangırları toplayıp patrona kuşun kanadıyla yollamak. Benim yol param, kayıntım, otel masrafım falan patrona, ayrıca yirmi, yirmi beş sağlam her gün. Lâf aramızda, Anadolu sinemacılarından tırtıklayacağım da caba. Nasıl? Kıyak iş değil mi?

— Ne zaman olacak bunlar?

— Patron bugünlerde filmin montaj, dublâj işini tamamlıyacak. On, on beş gün sonra tamam..

Dışarda yeniden şakırtıyla yağmur başlamıştı.

— Yüzüme bakmazsın o zaman tabî değil mi?

Genç kadını kuvvetle sardı, göğsü üstünde sıktı:

— Deli. İstersen boşver buraya, birlikte alalım voltamızı?

Boynunu öptü:

— İsterim ama, o zaman gelince boşverirsin. Ulan ben kaçın kurrasıyım kayarto? Sizin en palikaryalarınızı tanırım. Erkek milleti değil misiniz...

Coni güldü:

— Erkek milletinden çok kazıklar yemişsin, belli...

Perran karşılık vermedi ama, ohooo... Onun yediği kazıklar...

Babası da vardı, annesi de. Mahallede, daha âdet görmemişti, bir bakkal vardı, içeri çeker, üst raflara mahsustan kaldırdığı kavanozlardan jiklet, sakızlı şeker aldırır, Perran ayak parmakları üzerinde kalkıp da ,etek altından bacakları meydana çıktı mı, herif yiyecek gibi bakardı. Sonraları işi paraya dökmüştü. Teklik, iki buçukluk... Daha içerdeki pirinç, toz şeker çuvallarının üzerinde...

Bir gün, mahallenin Ateş Ali'si çakmıştı manzarayı. «— Şerefsizim babana söylerim!» diye deniz kıyısına indirmiş, canını yakmıştı. Ağlamaktan hâl olmuştu da, korkusundan ne annesine, hele ne babasına açmıştı.

Dışarda gök gürledi, şimşek çaktı, sonra yağmur daha da hızlandı.

XIII.

Üç gün sonra Bülent Nejat Coo, Recep Cıva'nın filimlerini yıkatıp montaj, dublâjını yaptırmakta olduğu, yâni filimleri kestirip biçtirip, fazlalıklarını attırarak, seslendirmeğe başladığı stüdyoya soluk soluğa geldi. Sapsarıydı, korku içinde. Nasıl korkmasın ki, polisler, askere hemen sevk etmek için onu arıyorlardı!

Bunu, Mehdi baba'nın kahvesine uğradığı bir gün, uzaktan şöyle bir tanıdığı, daha çok selâmlaştıkları bir arkadaşı haber vermişti. Kaç vakittir can ciğer dostu, âbisi Recep Cıva'dan bile sakladığı bir sırrıydı bu. İzmir doğumlu olduğu için, İstanbul'da, filimciler arasında bulamazlar diye düşünüyor, tınmıyordu. Ama şimdi anlıyordu ki, askerlik şubesinin kolu buralara kadar uzanmıştı, onu yakalamak üzereydi.

Recep Cıva'yı filmin rejisörüyle birlikte montaj odasında buldu. Karanlık bir odaydı. Üst üste yığılı filim kutuları... Önlerindeki makinede film seyrederlerken, Rejisör fazlalıkları makasla kesip atıyor, yapıştırıyordu.

Seslendi:

— Recep âbi!

Recep Cıva, elleri arkasında, önündeki filme dalmıştı.

Döndü:

— Ha?

— Bir dakka bakar mısın?

Recep Cıva kendisini işe öylesine vermişti ki, genç adamın rahatsız edişine kızdı. Belli etmeden yanına gitti. Olabilirdi ki, çok önemli bir haberle gelmişti.

Dışarı çıktılar. Montaj odasının kapısı önünde konuşmağa başladılar:

— Havadisler kötü Recep âbi!

Recep Cıva, Fatma'dan sızdırılan paralarla ilgili bir «Kötü haber» sanmıştı. Böyle bile olsa, ona Allah can vermiş alamıyordu. Fatma'dan para almış mıydı? Yoo... Alan kimdi? Bülent Nejat Coo bey. Ne yapmıştı kızdan aldığı paraları? Getirmiş kendisine vermişti. Kim görmüştü? Hiç kimse. Para verdiğine dâir senet, sepet? yok.

Sertçe:

— Ne olmuş?

Ağlıyacak kadar üzgün:

— Beni askere arıyorlar, dedi.

Hiçbir haber Recep Cıva'yı bu kadar sevindiremezdi. Demek «Oğlan» askerliğini de yapmamıştı?

— Hani yedek subay olarak Gelibolu'da yaptım diyordun?

Kızardı, kekeledi:

— Affet âbi, gizlemiştim...

— Benden de ha? Ulan ben senin velînimetinim be! Sana ekmek, sana yatacak yer verdim. Beni bile kafese soktun demek? Hani o gece boyuna, Recep âbi sen benim Allahımsın diyordun?

Bülent Nejat önüne bakıyor, tek lâf etmiyordu.

Sordu:

— Peki ne yapacaksın?

Omuz silkti:

—— Buradan bir zaman uzaklaşmam lâzım!

— Nereye?

— Bilmiyorum.

Biliyordu oysa gayet iyi biliyordu. Recep Cıva'dan biraz para alıp, hiç vakit geçirmeden atlıyacaktı Neriman'ın kasabasına. Birkaç ay oralarda, artık Noter'lerde mi, başka yerde mi olur, oyalanacak, daha doğrusu kışı geçirecek, ilkbaharda gene İstanbula kapağı atıp, o zamana kadar derlenip toparlanmış filim şirketinin ortağı kişiliğiyle, belki de kendiliğinden gidip teslim olacaktı.

— Nasıl bilmiyorsun? Gidecek misin yâni askere?

— Bu vaziyette nasıl giderim âbi?

— Peki ne yapacaksın?

Gene omuz silkti:

— Bilmiyorum.

Recep Cıva'nın aklından, onu askerlik şubesine haber vermek geçtiyse de, olmazdı, hayır. En iyisi, eline biraz para sıkıştırıp, buralardan uzaklaştırmak, ondan sonra da adını sanını aramamak sormamak!

Elini pantolon cebine attı:

— Ne zaman aramışlar?

— Bugün polisler gelmiş, iki sefer...

— Coni idare edememiş mi?

— Coni'ye sormamışlar ki. Yanımızdaki kunduacıya sormuşlar. Onlar da...

Recep Cıva hiç sebepsiz, Rum kunduracıya söğdü. Sonra çıkardığı bir tomar para arasından iki ellilikle yedi sekiz onluk, beşliği ayırıp uzattı:

— Al bunları, tabanları kaldır. Nereye gideceksen git, gizlen. Haydi, marş!

Genç adamı öylec bırakıp karanlık odadaki filminin başına döndü.

Genç adam bir anda yeryüzünde gene yapayalnız kaldığını anlamanın korkusuna tutulmuştu. Bu iki ellilik, bir miktar onluk, beşlik kaç vakit yardımcı olabilirdi? Yüz doksan beş bin teslim etmişti. Bu paranın elbette ortağıydı. Hiç olmazsa bir binlik çıkarıp verse olmaz mıydı yâni?

Kapıya umutsuzlukla yöneldi. Tam vuracaktı, kendini topladı: Herifin yüzünde gözü olmadıktan başka, düşmanlığını üstüne çekebilirdi. Öyle ya, askerlik şubesine haber verir, yüz doksan beş binden ötürü Fatma'yı değilse bile babasını doldurup polise baş vurdurtabilirdi.

Kapıyı gene de vurdu.

Recep Cıva önsezisiyle anlamıştı «Oğlan» ın parayı az bularak yeniden para isteyeceğini. Kapıya çıkıp da genç adamla karşılaşınca, hırstan kıpkırmızı kesildi. Kabaca:

— Ne var? dedi. Ne istiyorsun?

Bülent Nejat canını dişine takarak inledi:

— Âbicim, bu para, bu para çok az!

Parladı:

— Az mı? Ne vermeliydim sana? Bi binlik mi?

— Hiç olmazsa bir beşyüzlük âbi! Bu parayla nerde, kaç gün barınabilirim?

— Nerde, kaç gün barınabilirsen barın. Bana ne? Görüyorsun, filmlerin montajını yaptırıyorum. Ardından dublâj...

Kapıyı suratına çarptı.

Bülent Nejat'ın ayakları suya değmişti. An-

lıyordu ki, görüp göreceği rahmet bu iki ellilikle birkaç onluk, beşlikten ibarettir.

Hemen yolu tutmadı. Mehdi babanın kahvesine de uğramadı. Her zaman yemek yediği küçük lokantaya gitti. Çırakla Coni'ye haber yolladı. Coni heyecanla geldi, haber verdi:

— Polislerin üçü gidiyor, beşi geliyor oğlum. Çabuk yaylan buralardan. Anam avradım olsun, enseleciler mi tamamsın!

— Vay anasını. Demek polisler...

— Hem de vızır vızır...

— Benim valize öteberilerimi doldurup getiriver.

— Şimdi!

Coni çeyrek saat içinde valizle döndü.

Bülent iğne üzerinde gibiydi. Küçük lokantanın kuytu bir köşesine sinmiş, lokantanın bulunduğu aydınlık sokaktan gelip geçenlere ürküntüyle bakıyordu. Ha şimdi geldiler, ha şimdi gelecekler!

Coni:

— Nereye tüyeceksin? dedi. Askerlikten kaçmak var mı? Bana kalırsa git teslim ol. Bir an önce bitir askerliğini...

Genç adam:

— Suss.. yaptı parmağını ağzına götürerek.

— Peki nereye tüyeceksin?

Acaba yerini söylese miydi? Coni'den bir biçimsizlik çıkar mıydı? Recep Cıva'ya da söylememişti ama, önemli değildi. Gittiği yerden mektup yazar, adresini bildirir, gene para isterdi. Şu Coni'ye söylese fena kaçmıyacaktı.

— Bana bak, dedi.

Coni'nin yuvalarında fıldır fıldır gözleri.

— Baktım!

— Tüyeceğim yeri bir sen bileceksin, bir ben, bir de Allah. Oldu mu?

Coni çevik davranışlarla cebinden Birinci sigara paketiyle kibritini çıkardı, bir sigara yaktı. Sonra paketi Bülent'e uzattı. Bülent sigarayı sıkıntıyla aldı, gideceği yeri kulağına fısıldadı.

Coni:

— Oldu, dedi.

— Bizim Recep'e bile söyleme. Sonra yazarım. Tamam mı?

— Ayıp ettin. Yanımda adam boğazla âbi!

— Haydi bana uğurlar olsun...

Sarılıp öpüştüler. Gittiği yeri hiç kimseye söylemiyecekti Coni. Polislerle, onu soranları idare edecek, şaşırtacaktı.

— İstersen İzmir'e babasının yanına gitti diyeyim?

Bülent Nejat Coo düşündü, uygun bulmadı:

— Hayır hayır, en iyisi hiç karıştırma!

Elinde valiz, ara sokaklardan fırladı. Bir dolmuşa atlayıp kaçarcasına uzaklaştı.

Coni akşama kadar sözünde durdu. Hiç kimseye, hiçbir şey açmadı. Zâten soran da olmamıştı.

Akşam Recep Cıva yorgun argın geldi:

— Ne haber?

Coni neyin öğrenilmek istendiğini anlamıştı:

— Tüydü, dedi.

Recep Cıva hovarda, ırz düşmanı, tam anlamıyla ahlâksızdı ama çalışma imkânı da buldu mu canavar kesilir, işine dört elle sarılırdı. Gene öyle, Fatma Girsavaş'ın yüz doksan beş bin lirasını deve yapmış, hemen hemen hepsini iki filme

yatırmıştı. Çalışıyordu. Sabahın çok erken saatlarında kalkıyor, traş oluyor, yazıhaneye uğradıktan sonra tutuyordu stüdyonun yolunu. Bu bakımdan gerçekten de yorgundu. İki kadeh bir şeyler almalıydı:

— Coni!

— Müthiş yorgunum be...

— Kolay âbi.

— Nasıl?

— Atla bir yerlere, iki kadeh... tamam!

— Doğru. Birlikte gidelim mi?

Coni bayılıyordu bu adamın içtenliğine. Eskiden hep böyleydi işte. Coni'siz hiçbir yere gitmez, hattâ tek kadeh içmezdi. Sonraları ne olmuşsa olmuş, Coniye es geçmeğe başlamış, Bülent Nejat'ı yanından ayırmaz olmuştu.

— Hastaya kar mı soruyorsun âbi? Ayıp ettin. Haydi gidelim!

Recep Cıva'nın aklına hemen hemen hiçbir yer gelmemişti. Sordu:

— Nereye gidelim?

Yıllardır âdeta çetele kertercesine devam ettikleri bir Mavi Köşe vardı Beyoğlu Balıkpazarı'nı caddeye inince. Derinlemesine genişleyen bir içkili lokanta. Meze bol, çeşitli, fiyat uygun.

— Mavi Köşe'ye!

— Tamam.

Recep Cıva akşama kadar kana kana çalışmış, işinin hakkını vermiş, yorulmuş, dinlenmeğe hak kazanmış bir iş adamı edâsıyla memnun, öne düştü. Coni yarım sol adım gerisinde, Mavi Köşe'nin yolunu tuttular.

Saat yediyi geçiyordu.

Vakit henüz Beyoğlu için erken sayılabilirdi.

Gerçi Kasım ayı akşam çabuk oluyordu ama, gene de erkendi.

Mavi Koşe'den içeri girdiler. Tanış garsonlar çoktandır yitirdikleri müşterilerini yeniden bulmanın sevinci, ya da öyle gözükmekten fayda umarak, koştular. Hattâ patron bile kasasından fırlayıp geldi:

— Buyursunlar Recep Bey... Nerelerdesiniz? Teşrif etmez oldunuz!

Recep Cıva, kuvvetli ampullerle aydınlanmış meyhanenin en onurlu köşesine buyur edildi. Tertemiz tabaklar, örtüler, peçeteler koşturuldu. Koşturuldu, çünkü Recep ne zaman, nereye gitse de iki kadeh bir şey içse, çıkarken hem bol bahşiş bırakır, hem de daima yüksekten atarak, çevresindekilere kendini çok namuslu bir iş adamı olarak tanıtırdı. Onun iç yüzünü bilmeyen esnafsa, onu gerçekten hakçı, dürüst, çalışkan, namuslu biri tanırdı.

Coni patronunun bu huyunu bildiği için, gene rol kesmeğe başlamıştı. Masada, yanında yer olduğu hâlde geçip oturmamış, karşısına oturmuştu. Hem de üstün saygılarıyla.

Meyhanenin iriyarı patronu maslarına gelince, Recep Cıva cebinden bir elli liralık çıkarıp Coni'ye uzattı:

— Sigara almayı unuttuk. İki paket Yeniharman al!

Coni elli liralığı kaptı:

— Derhal patron!

Fırladı.

Meyhane sahibi «— Müsaade edin, bizim garsonlara aldıralım!» demeğe kalmamıştı.

Patron, Recep Cıva'nın yanındaki iskemleye ilişti:

— E, Recep bey. İşler ne âlemde?

Recep Cıva tereddütsüz:

— Valla, dedi, bu memlekette çalışmasını bilen için işsizlik diye bir şey olamaz. Şöyle bakıyorum da, memleketimizin sokaklarından âdeta iş akıyor!

Hafifçe öksürdü, sonra öfkeyle:

— İşsizlikten söz edenler, âciz kimselerdir bence, dedi. Benim işlere gelince... Malûm, ben, pederden mala mülke konmadım. Allah gene de ganî ganî rahmet eylesin bize çöp bile bırakmadı. Ama bugün?

Gene hafifçe öksürdü. Tam başlıyacaktı, Coni sigaralar, kirli bozuk paralarla döndü.

Recep Cıva sigara paketlerini aldı. Paketlerden birini, o, zenginlere hâs bir yırtışla açarak, kapağını kaldırdı, önce meyhane patronuna, sonra şefgarsona ikram ederek adamların gönüllerini büsbütün kazandı.

Coni böyle yerlerde nasıl davranılacağını biliyordu. Patronunun ikram etmek istediği sigarayı kibarca reddederek, kendi Birinci'sini çıkardı. Çıkardı ama, patronu iyi kalpli, efendi, uşak muşak diye ayırım yapmıyan, hattâ böyle bir ayırımın Cenâb-ı Allah yanında hiç de mergup olmadığına inanmış bir mümin tevekkülüyle:

— Al oğlum al! dedi.

Coni gene de hemen almadı. Efendisi için her an canını vermeğe hazır, fedakâr bir uşak rolündeydi. Zorla aldı sigarayı, çevik davranışlarla patronun masa üzerinde duran nikel çakmağını kaptı, çaktı, önce meyhane sahibinin, sonra da patronunun sigaralarını yaktı. Kendininkini yakarken de, iskemlesinde hafif sola döndü.

Bütün bunlar Recep Cıva'nın gururunu okşayıp, onu şahlandıracak şeylerdi. Bayılıyordu saygı değer, namuslu patron gözükmeğe.

— Evet, dedi. Bu memlekette işsizlikten ve yokluktan bahsetmek hem beceriksizlik, hem de Komünistliktir!

Çenesiyle Coni'yi işaret ederek:

— Bu çocuk iyisini bilir. Ben filimciliğe hemen hemen sıfırdan başladım. Başladım ama, en büyük sermayem, doğruluğum, kimsenin malında, mülkünde gözümün olmaması, bir de, evet bir de Cenâb-ı Allah'a rapt-ı kalp edişim! Allah, namuslu kullarını hiçbir zaman darda komaz. Kim derse ki kor, hâşa hâşa kasem etmiş demektir ve Komünisttir! Evet, zaman zaman insan darda kalıyor, doğru. Bu, sırf yüce varlığın kullarını sınaması. Bakalım şükür derecesi ne kertede. Öyle değil mi?

İriyarı meyhane sahibi de Recep gibi düşünürdü sırası geldikçe:

— Ona ne şüphe beyefendi?

«Beyefendi» sözü gururunu daha da okşamıştı ki, Kulüp rakısı, patlıcan salatası, roka, lâkerda, ardından da ızgara palamutlar gelip, ilk, ikinci kadehleri yuvarlayınca, coştu:

— Bu mevsim iki yeni filim bitirdim çok şükür. Allaha bin şükürler olsun... İkisi de dublâjda. Allah izin verirse, vizyona çıkmadan önce Eyüp sultanda iki kurban keseceğim, akşamına da bir yerlerde eşe dosta mükellef bir ziyafet çekeceğim, nasipse...

Coni'ye:

— Nasıl burası? diye sordu.

Coni patronunun niyetini hemencecik anlamıştı:

— Tamam patron, dedi. Sâhiden de tamam!

Meyhane sahibine dönen Recep:

— Âbimizden rica eder, şu masaları o gece kapatmasını temin edebilirsek...

Meyhane sahibinin canına minnetti:

— Emredersiniz, dedi. Bana delikanlıyla bir gün önceden bir haber...

— Kolay.

Meyhanenin her akşamki gedikli müşterileri sökün etmeğe, masaları doldurmağa başladılar. Yarım saat içinde hemen hemen bütün masalar dolmuş, sigaraların gri-mavi dumandan tülü meyhaneyi kaplamıştı.

Patron müsaade alıp, baş köşedeki kasası başına geçince, Recep Cıva'yla Coni yalnız kaldılar.

Recep Cıva:

— Demek gitti?

Coni başını salladı:

— Gitti âbi.

— Nereye?

— Benden duymuş olma...

Eğildi, patronunun kulağına fısıldadı Bülent'in gittiği yeri.

— Yaa, dedi Recep Cıva. Benden sakladı demek gideceği yeri?

Üzerinde durmaz göründü ama, içerlemişti. Mâdem saklamıştı, o da biliyordu yapacağını!

Parmakları arasındaki sigaradan sinirli bir duman aldı, kılları fırlamış burun deliklerinden bıraktı. Kadehine sarıldı, dikti. Çatalın ucuyla salata, ardından iri bir palamut parçası... «— Mâdem benden gizledi gideceği yeri, o hâlde onun sırrını saklamağa mecbur değilim. Kimden duydumsa duydum, mecbur muyum açıklamağa? Zâ-

ten Bülent Nejat Coo diye biri kalmadı benim için artık!»

Öyle ya, göreceği vazifeyi görmüş, Recep Cıva'ya yüz doksan beş bin lira yaratmıştı havadan. O kadardı bu iş. Artık Bülent gerçekten de unutulmalıydı. Bunun için de Bülent'in uzun bir süre ortalardan kaybolması gerekiyordu.

Kafası hayli dumanlanmıştı. Coni'ye:

— Bana bak!

Baktı:

— Emret patron!

— Bülent'in nereye gittiğini bilmyorsun... tamam mı?

— Tamam patron!

— Askerlik şubesinden arandığı diye de bir mesele yok?

Coni bir an düşündü, geç kalmışçasına:

— Yok patron!

— Peki, nereye gitti bu çocuk?

Coni şaşırmıştı. Sâdece bakıyordu.

Recep Cıva:

— Biz de bilmiyoruz, dedi. Hesabını ve valizini aldı, gitti!

Coni'nin pek de aklına yatmamıştı. Bunu adamının bakışından anlayan patron:

— Yâni kaçmış!

— .....?

— İyi ama patron...

Coni, Fatma'dan alınan çekler meselesini bilmiyordu. Onun için Recep Cıva'nın ne için bu türlü konuştuğunu anlıyamadıysa da, patronunun emirlerinden dışarı mı çıkacaktı?

Recep Cıva:

— Aması maması yok. Karışma sen. Bülent

Nejat bir gün önce hesabını almıştı. Bir gün sonra da... bir de baktın ki ne Bülent var, ne de valizi. Oldu mu?

Ona neydi üst yanı canım:

— Ayıp ettin âbi, dedi. Sen nasıl istersen öyle olur!

Ve ekledi:

— Görmedim bilmem, duymadım haberim yok!

— Yaşa!

— Sen de yaşa âbi. Şerefe!

Kadehleri tokuşturup içtiler.

Recep Cıva ağzını lokmasıyla sildikten sonra:

— Yarın Fatma yazıhaneye düşer, dedi. Ben stüdyodayım. Tabî bir bekleyecek, iki bekleyecek... sabırsızlanınca sana soracak. Senin haberin yok. Belki de benimle birlikte stüdyoda olabileceğini söyliyeceksin. Üzerinde durmazsın...

— Zâten hep Bülent'i soruyor bana âbi!

— Ne diye?

— Beni seviyor mu? Arkamdan ne diyor? Fakat âbi Ayhan'ları, Türkân'ları falan mukaveleye bağlamışlar!

Recep Cıva yapma bir hayretle:

— Yok canım? dedi.

— Şerefsizim ki ha. Fatma söylüyor. Hattâ inanmadım, mukavele dosyasını gösterdi...

— Pek sanmam ama, kimbilir?

— Mukaveleleri gördüm be âbi. Haberin yok demek? Var biliyordum ben...

Birden heyecanlanan Recep Cıva, masa üzerine eğilerek Coni'ye uzandı:

— Bana bak Coni...

— Buyur âbi.

— Beni seversin değil mi?

Elindeki lokmayı öpüp başına koyan Coni:

— Şu ekmek gözüme dizime dursun ki ha, dedi. Ayıp ettin. Bunca yıl beni tartmamışın sanki...

— Öyleyse aç gözünü: Sana ilerde firmamda hisse vereceğim!

Durdu, Coni'yi gözden geçirdi. Genç adamdaki sevincin birden heyecan hâlini aldığını görerek memnun oldu.

Coni de zâten ellerine sarılmıştı, öpmeğe çalışıyordu.

Çekti öptürmedi:

— Bırak şimdi... Ne yapacaksın biliyor musun?

— Emret abi!

— O dosyayı...

— Evet âbi?

Göz kırptı:

— Çakıyorsun ya?

— Hop mu edeceğim? Yâni, kalk gidelim...

— Tamam.

— Tamamsa, haydi. Demir tavında dövülür!

— İyi ya. İyi ya ama, anahtar Fatma'da be âbi?

— Kafanı işlet dangalak! Anahtarın Fatma'da olması güzel. Anahtar bizde olsa yapılır mı? Arkadan girecek yer var. Kontr-plâğı ayırırsın, girer dosyayı alır çıkarsın. Çıktıktan sonra da iki çivi... Oldu mu?

Coni herşeyi anlamıştı. Bayılıyordu böyle işlere girmeğe. Fakat o bu değil, şirketten ilerde hisse almak!

— Olmak değil, öte bile geçti...

Hemen o gece, kendi yazıhanelerinin lâmba-

larını yakmadan yazıhaneye girdi. Hava iyice soğuktu. Aldırmadı. İki şişe küçük Klüp içmişlerdi. Recep Cıva'nın dediğince, Fatma'ların yazıhanelerinin arka kısmındaki kontrplâk'ı ayırıp içeriye âdeta kaydı, dosyayı aldı, çıktı. Sonra da girip çıktığı kontr-plâk'ı yeniden, çevreye duyurmadan iyice çaktı.

Bütün bu işler yarım saat içinde oluvermişti. Hiç kimsenin haberi olmamış, dosya, Galatasaraydaki garsonyerde sabırsızlıkla beklemekte olan Recep Cıva'ya ulaşmıştı. Recep Cıva da dosyayı, kömür sobasına atmış, bir anda dosya harıltıyla yanmağa başlamıştı. Bu suretle ne şiş yanmış, ne kebap. Duruma göre Bülent Nejat Coo, dosyayı falan çalıp sırra kadem basmıştı!

— Tamam mı patron?

— Tamam, dedi Recep Cıva.

— Ben tüyüyorum!

Bir bütün elli liralık çıkarıp uzattı:

— Al şunu sok cebine. Yarın Fatma gelirse...

Bütün elliliği sekize katlayıp ufak para cebine sokuveren Coni:

— Gelirse, dedi, görmedim, bilmem, duymadım, haberim yok!

— Ben de günlerdir yazıhaneye uğramıyorum. nerdeyim?

— Ayıp ettin âbi... Stüdyoda filimlerle meşgulsün. Öyle ki, ben bile görüp haftalığımı alamıyorum!

Recep Cıva güldü:

— Yaşa...

Besili bir kedi yavrusu hâliyle çıktı gitti.

Yalnız kalan Recep Cıva, memnun, güldü kendi kendine. Bu memlekette gerçekten de işsizlik-

ten dertlenenler beceriksizlerdi. İşte, bir parçacık zekâsını kullanmak, önüne çıkan fırsatlardan bir parçacık faydalanmak, Cıva-film'i nerdeyse yarım milyonluk bir müessese hâline getirivermişti. Bundan sonrası kolaydı artık. Çok az bir borçla iki kocaman filime sahip olmak demek, yeni iki filim daha çevirme imkânlarına sahip olmak demekti. İki filim daha, ederdi dört. Önümüzdeki yıllarda dört filim sekiz olacaktı, on olacaktı.

Karada ölüm yoktu ondan sonra!

Duvardaki aynaya gitti yüzüne baktı: Memnunluğu, bir de içkinin pembesiyle yüzü taptaze görünüyordu. Daha gençti, hem de adamakıllı. Şu Bülend'den boşalacak yeri doldursa, fabrikatöre kendisi damat olsaydı!

Bunu uzun zamandır düşünmekteydi.

«— Hayır!» diye geçirdi. «— ortak olurum daha iyi. Damat olmak, eninde sonunda dönüp dolaşıp gelecek olan Bülent'i şüphelendirir. Lüzumsuz lâflar karıştırabilir. Gerçi kanunen hiçbir değeri olmazsa da, sinek pis değil mide bulandırır!»

Evet evet, ortak olmanın yollarını aramalıydı. Bu da kolaydı, basitti. Yarın değilse öbür gün, öbür gün değilse daha öbür gün durum Fatma tarafından anlaşılacak, babasına, annesine yansıyacak, derken ortalık karışacak, bu arada kendisine de danışılacaktı.

Karşısında fabrikatör Hayri Girsavaş, ya da Fatma varmış da, gerçekten soruyorlar, onu suçluyorlar, o da sanki dikiliyordu:

«— Bana ne yahu?»

«— İyi ama Recep bey, senin adamın. Senin yanında çalışan bir insan!»

«— Ne çıkar bundan? Herkes kendi kendinden sorumlu. Ben size dikkat edin dememiş miydim?»

Fatma belki de koşarak gelecekti:

«— Dosyayı da birlikte götürmüş!»

Hiçbir şeyden haberi yokmuşçasına soracaktı:

«— Ne dosyası? Hangi dosya?»

«— Artistlerle yaptığımız mukavelelerin dosyasını!»

Şaşacaktı:

«— Yok canım? Demek dosyayı da beraberinde götürmüş? Yuuu... Vay alçak vay. Ah ben size söyledim Hayri bey, sizi ikaz ettimdi. Dinlemediniz. Efendim insanoğlu nolacak? Çiy süt emmiş. O zaman îkazlarıma kulak asıp, işe müdahale etseniz olmaz mıydı?»

Fatma ağlar, baygınlıklar geçirirdi herhalde. Babası öfkeden mosmor. Polise başvurmaktan söz eder. Başvurur da. Polis gelir. Araştırma, soruşturma. En kötü ihtimal, gitiği yerde yakalanması. Ardından da mahkeme, muhakeme. Hık mık etse bile sonunda buyrun kodese!

Tatlı tatlı gerinen Recep Cıva:

— Canı cehnneme itin, dedi kendi kendine. Tohumuna para mı verdim!

●

Oda sıcacıktı. Ceketini, pantolonunu attı. Kısa külot, atletle kaldı. Tam yatacaktı ki, aklına yepyeni, parlak bir fikir âdeta düştü: Zararın neresinden dönülürse kârdı. Kayıpları ne kadardı? Yüz doksan beş bin mi? Tamam. Bu zararı el birliğiyle çıkarmalıydılar. İki yeni filmi vardı. Fatma'nın Bülend'le olan firma ortaklığını bozarlar, Cıva-film'le yepyeni bir firma kurarlardı!

Sevinçten zıpladı. Uykusu falan kaçmıştı. Allah galiba «— Yürü ya kulum!» demişti.

Ulan ne kıyak olurdu be... Bir yıl içinde dört filim. Dört filim sekiz filim olacaktı. Hattâ daha başka bir şey de yapabilirdi: Herif sermayeyi kızın adına değil de, karısı adına vermeliydi bu sefer. Çünkü kadınla buna benzer bir şeyler konuşmuş bir gece, karısı söylemişti. Zâten kadının kendisine iyice bağlandığını da anlıyordu.

Bir gece ağlamış:

«— Recep» demişti. «— Bana kendini bu kadar sevdirme. Vallahi sonra başına belâ olurum!»

Nasıl olabileceğini sormuştu.

«— Sana kaçıverirsem bir gün... ha?»

Bozmamıştı:

«— Hani o günler?»

«— Sahi mi söylüyorsun?»

«— Elbette hayatım!»

Bütün bunları lâf olsun diye söylemişti ama, işi ciddî tutsa da, kızı değil, herifin karısıyla Civa-film ortaklığını kursa?

«— Olur be» diye mırıldandı. «— Vallahi de olur, billâhi de ama, bir şartla: Karı mangırlarını bana teslim edecek!»

Karyolaya kendini sırtüstü attı.

der de tersler, bir daha onlara gitmezse kadın her halde öc almak isterdi.

Gözleri döne döne:

«— Neriman!» demişti.

Çaresiz:

«— Efendim?»

«— Efendim diyen dilleri yerim!»

Bileğini sertçe tutmuş, Neriman'ı kendine çekivermişti.

Neriman âdeta inlemişti:

«— Ablacığım beni korkutuyorsunuz!»

Azgın kadın:

«— Niçin?»

«— Bilmem. Korkuyorum!»

Öfkelenmişti bayağı bu söze, hemen yapıştırmıştı:

«— Kızlığını kaybederken korksaydın kızım. Ben de nihayet senin gibi bir kadınım. Okşamaktan ne çıkar da korkuyorsun?»

Karşılık vermekten çekinmişti. Oysa, «Sevmiyorum böyle şeyleri, içim bulanıyor!» demek isterdi. Daha olmazsa tersler, bir daha da uğramazdı ama, ne terslemek, ne de bir daha uğramamayı yapamamış, kendini azgın kadına, onun istediğince bırakmıştı.

O günden sonra okşamalar daha da artmıştı.

Neriman diken üstünde gibiydi. Kadının okşarken, hazdan baygınlıklar geçirmesi karşısında şaşırıyor, kadının belki de bir kalp sektesinden ölüvereceğini düşünerek ürperiyordu. Gerçekten de, öyle bir şey olsa da, kadın ölüverse, ne yapardı? Herhalde, o öldürdü diye yakalar hapse atarlardı. Atmasalar bile babasının kulağına gider, namusu berbat oldu düşüncesiyle çeker vururdu!

Karyolasında bir yandan bir yana döndü.

Yaşı tamamdı artık. Başını alıp buralardan kaçsa da, babası dâvacı olsa, hiçbir şey gerekmezdi. Gerekmezdi ya, havalar da birden soğumuştu. Aksi gibi, şu Bülent Nejat'tan da mektup kesilmiş, gözleri yollara takılı kalmıştı. Güya film şirketi kuruyorlardı da, yakında herşeyler yoluna girecekti de, bir parça daha dişini sıkarsa yaşı da büyüyecekti de...

Tam bu sırada dışarda bir ıslık!

Neriman kulaklarına inanamadı. Sakın Bülent Nejat gelmiş olmasındı? Yüreği çarpa çarpa dinliyor, heyecandan kalbi âdeta çırpınıyordu ki, ayni ıslık üst üste tekrarlandı. Artık şüphesi kalmamıştı. Bu tanış, bu aşk dolu ıslık onun ıslığıydı!

Çıplak ayaklarıyla karyoladan atladı! Koştu. Eskiden olduğunca elektrik düğmesini iki sefer çevirdi. Lâmba yandı söndü. Bu, «— Geliyorum!» anlamınaydı. Babası en azından bir saat önce gelmiş, annesinin yanına geçmiş, kaba horultusu dışarı vuruyordu.

Sırtına lâcivert yün hırkasını alıp, çıplak ayaklarına da pembe terliklerini geçirerek odasından yavaşça çıktı. Kapıyı gene yavaşça çekti. Sofayı geçerken terliklerini eline almıştı. Merdivenleri kedi sessizliğiyle indi. Alt katın ağır beyaz taşlarında terliklerini giydi. Bahçe kapısına gidecekti. Yerler çamur içinde olduğundan, kaba nalınları geçirdi ayağına.

Gelmişti, «Kocası» gelmişti, yaşasın!

Belki de babasından adam adam isterdi. Vereceğini sanmıyordu. Hattâ buna kalıbını bile basardı. Çünkü Ispartalı boyuna haber yolluyor, ne

XIV

Neriman odasında, son günlerde olduğunca gene uyanıktı. Gözlerini tavana dikmiş, bundan böyle ne yapması gerektiğini düşünüyordu.

Evet, ne yapacaktı bundan böyle?

İmamın bir erkek kadar azgın karısının elinden nasıl kurtulacaktı? Üstelik geçende zorlarken zorlarken Neriman'ın ağzından baklayı çıkartmış, kız olmadığını da öğrenmişti.

İçini çekti.

Gerçi bunu bir sır olarak saklıyacağına namusu, şerefi, dini, Allahı üzerine yemin ederek söz vermişti ama, Neriman gene de korkuyordu. Sözünde durmamasından, ona buna yaymasından çok, kadının bir erkek gibi saldırılarından. Bu saldırılara ses çıkarmaz, kendini ona, onun istediğince verirse mesele yoktu. Ama bir gün iliğine tak

olursa olsun almak istediğini bildiriyordu. Babası da kaç sefer annesine, onu Ispartalı'dan başkasına vermiyeceğini söylemiş. Biliyordu bunu Neriman. Şâyet Bülent babasından ister, babası vermez, daha kötüsü, Ispartalı'ya varması için zorlarsa ne Bülent Nejat'ı dinleyecekti, ne de annesini, babasını, İmamı, Hâfızı... Ver elini İstanbul!

Bahçe kapısını baygınlık geçirerek açtı:

— Bülent!

— Neriman, canım!

— Demek geldin? Geldin demek?

— Geldim, sana geldim!

—

—

Kapıda, sımsıkı kucaklaştılar. Tâ bir bekçi, mahallenin yaşlı bekçisi düdüğünü bir sokak ötede öttürünceye kadar.

Neriman:

— İçeri girelim, diye fısıldadı.

— Girelim.

Girip, bahçenin arka sokağa bakan kapısını yavaşça kapattılar.

— Şimdi ne yapacağız? dedi Bülent Nejat Coo.

Fısıldadı:

— Ver elini!

Uzanan eli tuttu. El buz gibiydi, heyecandan mı, korkudan mı, titriyordu. Neriman'ın elinde sevgilisinin eli, öne düştü.

— Yerler çamur, dikkat et!

Bahçenin kıyılarından, çamurlara kaabil olduğu kadar batmamağa çalışarak Neriman'ın yatak odası altındaki, çok eskiden ahır olarak kul-

lanılmış alt eve girdiler. Yerde hâlâ hayvan gübresi ince bir yorgan gibi seriliydi.

Bülent sordu:

— Burası neresi yahu?

— Hiç, eskiden ahırmış. Sana lâyık değil ama...

Bülent Nejat güldü:

— Ahırda aşk... Çok orijinal bir filim ismi...

— Üşüyor musun?

— İstanbul'dan çıkarken havalar iyiydi. Burası bayağı soğuk...

— Üşüyor musun diyorum?

— Yok canım. Ahır soğuk değil ki...

Neriman, sevgilisini elinden çekti, yeniden hırsla sarıldılar. Sonra yere, kaba fışkıların üzerine yuvarlandılar. Artık ne soğuk, hattâ ne de fırtına, kar, ayaz!

Dışarda sert bir rüzgâr çıkıp, kalabalık bulutları parçalayıncaya kadar gübrelerin üzerinde yuvarlanıp durdular. Sert rüzgâr yağmur bulutlarını dağıtınca iri yıldızlar meydana çıktı. Silinip temizlenmişlercesine pırıl pırıldılar. Ahırın penceresi önünde, fışkıların üzerinde oturmakta olan sevgililerin saçlarını, burunlarının uçlarını, daha çok da göz bebeklerini su gibi parlatıyorlardı.

— E, anlat bakalım... dedi Neriman.

— Ne anlatayım?

— Niçin geldin buraya?

Güldü:

— Seni alıp götürmek için!

Neriman çılgın bir sevinçle sevgilisinin boynuna sarıldı:

— Sâhi mi? Ah sâhi mi söylüyorsun?

— İnanmıyor musun?

— İnanmaz olur muyum? Seni nasıl beklediğimi tahmin edemezsin. Hani az daha gelmeseydin...

— Ne olurdu?

— Başımı alıp kaçardım!

— Nereye?

— Oraya!

— İstanbul'a mı?

— Öyle ya.

— Beni bulamasaydın ya?

— Mutlak bulurdum.

Aklından askerlik meselesi geçti:

— Bulamıyabilirdin. Bak, buradayım. Sen dün hareket etmiş olsaydın... Ha?

Neriman korktu:

— Sâhi, ne yapardım koca şehirde?

— Ne yapardın?

Omuz silkti:

— Bilmem. Herhalde gider Cıva-film'i bulurdum.

Bülent Nejat'ın yıldız ışığında pırıl pırıl yüzünden âdeta karanlık bir şeyler geçti. Cıva-film, Recep Cıva'yı hatırlatmıştı.

Neriman bu bir anlık karanlığı seçemedi:

— Mektuplarında anlata anlata bitiremediğin Recep âbi'yi bulurdum. Beni misafir ederdi. Sen de durumu Noter'in kızından öğrenir... Ha... Sen Noter'lerde mi kalıyorsun?

— Yoo...

— Niçin kalmıyorsun?

— Benim buraya geldiğimi yalnız sen bileceksin.

Birden şüphelenen Neriman korkuyla sordu:

— Ben? Niçin yalnız ben?

Saklamağa lüzum yoktu. Kesti attı:

— Anlıyacağın, asker kaçağıyım da...

Neriman şaştı:

— Asker kaçağı mı?

— Evet. Bunu bir sen, bir de Recep âbi bileceksiniz.

— Peki, sonra?

— Ne sonrası?

— Ne yapacaksın?

— Burada bir süre kalıp, sonra İstanbul'a döneceğim.

— Yakalarlarsa ya?

— Yakalıyamazlar. Hem ben askerden temelli kaçacak değilim ki... Şirketimizi kurduk. Yalnız ne var, bir kaç ay dişimi sıkmam lâzım. Sonra gidip askerliğimi yapacağım.

Neriman:

— Hiçbir şey anlamıyorum, dedi.

— Canım senin anlıyacağın...

Bir anlık tereddüt... Çünkü ortağının Fatma olduğunu söyliyemezdi.

— Mektuplarımda da belirttiğim gibi, bir Andavallı ile ortaklama bir şirket kurduk. Herif iki yüz bin lira sermaye koydu. Yaza bir sanat filmi çevireceğiz. Senaryosunu bile kafamda hazırladım. Baş rolde sen oynıyacaksın. Bisiklet Hırsızları janrında, ama ondan çok daha hareketli, çok daha hissî olacak...

Asıl anlatmak istediğini unutmus. kendini filme, «Gelecek yılların en başarılı, ödüller kazanacak en okkalı filmi»ne kaptırmıştı:

— Filmim önce bütün Türkiye'de, sonra da Avrupa ve Dünya'da ün salacak. Sen de, filmin baş kadın oyuncusu olarak parlıyacaksın. Bütün

Dünya gazeteleri, dergileri senden söz edecek, kapaklarda senin poz poz resimlerin. Belki de Cinecitta, yahut Hollywood'dan dâvetler alacaksın!

Ve bendlerini yıkan azgın bir su coşkunluğuyla:

— Para su gibi akacak, dedi. Apartman, apartmanlar, pırıl pırıl arabalar, elbiseler...

Gözleri daldı gitti.

Neriman boynuna sarıldı:

— Canım. Demek beni bu kadar seviyorsun?

— Anlatamıyorum Neriman, o kadar çok seviyorum ki...

— Anlamaz olur muyum?

— Canım!

Neriman dargın dargın:

— Fakat, dedi.

— Fakat?

— Babamı düşünüyorum...

— Nesini?

— Beni hâlâ Ispartalı'ya vermek için dayatıp duruyor!

— Peki?

— Seninle İstanbula gider, ona sırt dönersem...

— Beni belki de evlâtlıktan reddeder!

— Üzülür müsün?

— Ben mi?

— Ne bileyim?

— Üzülmek şöyle dursun, onu hemen unuturum. Mesele o değil. Ne düşünüyorum biliyor musun?

— Ne?

— Diyorum ki, sâhiden Bülent dediklerini başarsa da, işlerimiz adamakıllı yoluna girse. Gü-

zel bir apartman katımız olsa. Dayalı, döşeli. Buz dolabımız, çamaşır makinemiz, elektrik süpürgemiz...

— Canım benim. Bütün bunlar o kadar önemli mi?

— Değil mi?

— Değil ya!

— Değil de niye bizim evde yok?

— Sizin eve bakma. Bizim evimizde böyle şeylerin sözü bile olmıyacak!

— Babamla annemi katımıza dâvet ederdik değil mi?

— Tabî.

— Gelirler, görürler... Zavallı annem, sevincinden ağlar belki...

— Baban?

— O belki de gelmez.

— Demek seni Ispartalı'ya vermeyi illâki aklına koymuş?

— Bugünlerde fena sıkıştırıyor!

— Adam nasıl?

— Ne bileyim ben? Bön gibi geldi bana...

— Ispartalı'lar zeki olur derler halbuki... Bir arkadaşım vardı, Ispartalı. Cin mi cin'di. Sonra bizim filim piyasasında Ispartalı filimciler var, çok zeki, çok da dürüs insanlar. Canım, şuralı buralı diye ayırt etmek tam bir ölçü olamaz elbette. İnsan, nereli olursa olsun, insandır. Boşver şimdi bunlara... Şu senin antika İmam'la karısı ne âlemde?

Mektuplarında Bülent'e uzun uzun sözlerini ettiği Kabak Hâfız'la erkek yapılı karısını yeniden hatırlayış Neriman'ı rahatsız ettiyse de üzerinde durmadı:

— Onlar da ayrı bir âlem, dedi.

— Nasıl?

— Yazmıştım ya!

— Demek karı...

— Aman bırak Allahını seversen. Bana bak: Ben bu kasabada uzun zaman kalamam. İşlerini çabucak yoluna koy, basıp gidelim!

Bülent içini çekti:

— Şu askerlik çok ters zamanıma rastladı. Biliyorum vatan borcu, yapacağım elbette, ödeyeceğim bu borcu ama, şu sıra? En iyisi, seni babandan istemek!

Neriman hayretle:

— Beni? dedi. Babamdan isteyeceksin ha?

— Evet, ne var?

— İmkânı yok!

— Canım isterim, verdi verdi, vermedi mi?

— Vermez!

— Kaçarız biz de!

— Bu olur. Ama gider istersen, hem vermez, hem de aklına iş düşer...

— Ne yapar?

— Hiçbir şey yapmasa bile, beni eve hapseder!

Evet, bunu yapabilirdi. Onun için istemekle falan meselenin kapağını kaldırmamalıydı. Sonra, adamın mutaassıp olduğu meydandaydı. Kızını istemeğe gelen adamın ne iş yaptığını da soracaktı tabî. «— Efendim, filimciyim...» ya da: «— Bir filim şirketi kurduk da, yaza bir sanat filmi çevireceğiz de, kızınıza baş rolü vereceğim de, Avrupa festivallerinde derece almamız çok mümkün de, kızınız bir yıldız gibi Dünya'ya ün

salacak da...» Adam en hafifi gülecek, «Buz üstünde yazı...» diyecek.

— En iyisi, dedi, bir gün basar gideriz İstanbula. Senden saklıyacak değilim, cebimdeki para seksen doksan lira. Ne diyorum? Çok aksi zamanımda yakaladı askerlik. Recep âbiyle ortağız ama, onun da şu sıra çok sıkışık zamanı. Herif filimlerinin montajını yaptırıyor. Arkasından dublâj...

— Dublâj ne?

— Seslendirme işi, konuşmalar, müzik... Bütün bunlar müthiş para isteyen şeyler. Onun için..

Bir sigara içmek geçti içinden. Hattâ dalgınlıkla sigara paketi, kibritini bile çıkarmıştı ki, Neriman:

— Hayrola? dedi.

Birden dank ederek, güldü:

— Pardon. Dalgaya düştüm...

Sigarayla kibriti yerlerine koydu.

— İstanbul'a mutlaka mutlaka gitmem lâzım. Çünkü herife tamı tamına yüz doksan beş bin lira verdim!

Bir az da pişmanlıkla, ekledi:

— Aramızda ne senet, ne sepet!

Neriman anlamamıştı:

— Hangi herife verdin?

— Şeyy... bizim Recep âbiye...

Neriman gene anlamadı:

— Ayol nereden buldun yüz doksan beş bin lirayı da verdin?

Canım anlattımdı ya? Bir sermayedar buldum, iki yüz bin koydu benim hatırım için. Para da benim emrimdeydi. Recep âbi dedi ki, sen sanat filmini çevirene kadar hiç değilse birkaç ay

var. Bu zaman zarfında bırak bu paradan ben faydalanayım. Tamam dedim. Öl dese ölürüm ötesi yok. İkiyüz bin'le rahat rahat iki filim çeviririm dedi. Senin anlıyacağın, Recep âbiye paraları parça parça verdim!

— Peki asıl parayı veren adam ne dedi bu işe?

— Onun haberi yok ki...

— Sonra?

— Sonrası güzellik. Herife yalan attım aslında. Yazın çevireceğimiz sanat filmi için Ayhan Işık'ı, Türkân'ı, şunu bunu angaje ettim, avanslar verdim dedim. Aptal, yedi kıtırımı. Gerçi biliyorum, Recep âbi tenezzül etmez. Senet var, yok hiç önemli değil. Beni kardeşinden çok sever. Öyle olmasa senetsiz, sepetsiz o kadar parayı teslim eder miydim? Bana kazık atmasından zerrece korkmuyorum. Sonra, benim de istifadem olacak. Çevireceği filimlere yarı yarıya ortak olacağız...

— Aranızda anlaşma var mı? Yâni mukavele falan?

— Yok canım. Ne lüzum var? Recep âbi'yi tanımadın daha. Tanı da bak. Bir fıstığı olsa yarısını arkadaşına...

Neriman'ın içinden «— Bu dünyada böyle insan var mı?» gibilerden geçtiyse de, üzerinde durmadı.

— Hangi artistlerle anlaşma yaptın?

— Ayhan, Türkân...

— Onları söyledin. Başka?

— Orhan, şu bu... Canım aslında yok böyle şey. Kimseyle de mukavele yapmış değilim. Senin anlıyacağın, hayalî anlaşmalar, uydurma mukaveleler. Mesele adama iki yüz binin sarf yerini göstermek!

— İyi ama şekerim, bu zamanda baba evlâdına çıkarıp da şak diye iki yüz bini verivermez. Kaldı ki el adamı...

Merakla sordu:

— Adam akraban mı?

— Hayır.

— Seni nerden tanıyor da bu parayı...

— Verdi diyeceksin. Haklısın. Haklısın ya...

Kıvrandı bir an. Öyle ya, kimdi bu adam ki şırak diye ikiyüz bini verivermişti?

Attı:

— Canım bizim eski bir baba dostu...

Neriman gene de kanmamıştı. Vardı işin içinde bir çürük yan. Ama ona neydi?

Şiddetle sarıldı:

— Dalavereci sevgilim benim!

Bu da Bülent Nejat'ın pek hoşuna gitti:

— Ulan bomba gibi filim isimleri buluyorsun be Neri!

Neriman «Neri» yi öyle beğendi ki:

— Ne ne?

— Neri!

— Bir daha söyle!

— Neri, Neri, Neri...

— Canım benim, nerden çıkarırsın bunları? Sâhi, Neri. Ne güzel değil mi?

— Biz İstanbul'da kızlara çokluk böyle takılırız... Neriman'lara Neri, Şeri, Suzi... Fakat şu isim çok fiyakalı!

— Hangi?

— Dalavereci sevgilim! Birsel'lerin eline geçse, baş rolde ya Orhan Günsiray'ı, ya da Ayhan Işık'ı oynatırlar.. Tabî karşılarına da Belgin Do-

ruğu korlar. Ondan sonra gelsin gişe rekorları... Ama, filmi Nejat Saydam çevirecek...

— Kim o?

— Piyasanın garanti iş filimleri yapan en popüler rejisörü!

— Sen bunları anlattıkça içim içime sığmıyor...

— Niçin?

— Hemen kalkıp gitmezsek vakit geçecek gibi geliyor!

Neriman'ın elini tuttu:

— Kalk gidelim öyleyse. Hadi!

Neriman dünden hazır, davrandı:

— Hadi!

Bülent Nejat Coo gene sigara paketiyle kibrite hamle ettiyse de, olmadı. Neriman'ların ahırında oldukları aklına gelmişti.

— Ah bir sigara içebilsem!

— İç!

— Ne?

— Sigara.

— Deli!

— Niye?

— Burada sigara içilir mi?

— O halde beni iç!

— Sen sigaranın yerini...

— Tutamam değil mi? Bırak elimi!

Bırakmadı:

— Sekerim, kavmağım, balım...

— Demek senin nazarında ben bir sigaranın bile yerini tutamam?

— Onu demek istemedim ki...

Neriman kaçındı, genç adam saldırdı. Ilık gübrelerin üzerinde kimbilir kaçıncı sefer...

— Ya gebe kalırsam?

— Ne olur?

— Ayak dolaşıklığı...

— Doğru. İcabına bakarsın. Bakamazsan İstanbula gelince...

— Gelince?

— Recep âbi'nin tanıdığı yığınla kürtajcı doktor var.

— Ayy...

— Ay'sa doğurursun!

— İstemiyorum ki.

— O halde aldırırsın!

— Demek Recep âbi'nin tanıdığı yığınla kürtajcı doktor var? Peki kimleri götürüyor oraya?

— Birlikte yaşadığı kadınları, kızları...

Neriman bir hayret çığlığı daha attı:

— Kızları da mı?

— Tabî. Ne var şaşacak? Meselâ sen!

Neriman yerde, Bülent'in yanında sırtüstü yatıyordu. Gene darıldı:

— Aşk olsun. Beni de o kızlardan sayıyorsun yâni ha?

— Canım, şekerim, bir tanem... hemen alınmasana! Örnek olarak verdim...

Neriman sinirlenmişti:

— Hayır. Bizi örnek göstermiyeceksin!

— Peki.

— Biz sevişiyoruz. Recep âbi herhalde önüne gelen kıza âşık olmuyor ya?

— Olmuyor tabî. Onun konuştuğu daha çok anasının kızları...

Neriman herşeyi unutarak bir kahkaha attı. Sonra sevgilisinin boynuna sarıldı. Gübrelerin üstüne yuvarlandılar:

— Bülent. Bülent'ciğim. Doyamıyorum sana!
— Ya ben?
— Hayatım!
— Bir tanem!
— İki gözüm...
—
—
—

Dalmışlardı. Dünya vızgeliyor, samanlık değil, ahır seyran oluyordu. Bütün ihtiyatı elden bırakmışlardı. Sanki normal bir evliliğin yatak odasındaydılar. Hem de insanlardan uzak, sevişirlerkenki iniltilerin, arada attıkları kahkahaların duyulamıyacağı kadar uzaklardaydılar.

Birden Neriman'ın çok iyi tanıdığı kalın bir ses:

— Neriman!

Buz kesildi bir an. Sonra titreyen eliyle Bülent'in elini aradı. buldu:

— Babam! diye fısıldadı.

Kalın ses tekrarladı:

— Kız Neriman!

Artık daha fazla susamazdı. Yerinden ok gibi fırladı:

— Efendim baba?
— Yanında kim var?
— Babacığım...
— Kız, kim var yanında?

Bülent Nejat Coo, ondan hiç de beklenmiyecek bir yüreklilikle ortaya atıldı:

— Ben! diye bağırdı. Ben varım!

Bu arada karşısındaki sakallının korkunç yüzünü. ısıyan günün kirli sabah aydınlığında tanıdı: Neriman'ın babasıydı, demek sabah olmuştu?

Adam, karşısındaki genç adamı bir an kinle süzdü, sonra dehşetle sordu:

— Sen kimsin? Kızımla ahırda ne işin var?

Ok yaydan çıkmış, Bülent Nejat ve Neriman, geni dönülemez yola sapmışlardı. Ya devlet başa, ya da kuzgun leşeydi.

Neriman araya girdi:

— Dinle beni baba!

Adam kızının saçlarına el atmıştı ki, Bülent çevik bir davranışla onu itti, ihtiyarla burun buruna geldiler:

— Neriman'a el uzatma. Beni dinle!

— Sen kimsin? dedi adam. Burada ne işin var?

— Ben, Bülent Nejat. Kızınızın, evet kızınızın müstakbel eşi!

— Küstah. Utanmadan karşıma geçmiş... Kim sana kız verdi? Nerden eşin oluyormuş?

— Bırak yakamı baba. Seviyorum kızınızı. İstanbuldan buraya onu alıp götürmek için geldim. Onun hiç suçu yok. Bütün suç bende. O bana yalvardı. Git buradan dedi, babam beni sana vermez dedi. Dinlemedim. Zorla girdim bahçenize. Rezalet çıkmasın diye ses çıkaramadı. Çek tabancanı, bıçağını vur beni. Fakat ona dokunma!

Neriman sevdiği genç adamın bu mertliği karşısında boşanmış, hıçkırıyordu:

— Hayır baba, suç yalnız onun değil. Ben de onu seviyorum. Suç ikimizin. Vuracaksan ikimizi birden vur!

— Hayır hayır, beni vur. Neriman'ın suçu yok!

—

—

Yaşlı adam ne yapacağını şaşırmıştı. Birden kendini toparlayarak genç adama bir tokat attı. Genç adam:

— Neriman'ın babasına elim kalkmaz! dedi. Fakat bir daha tekrarlarsanız...

— Senden mi korkarım, zibidi?

İkinci tokat!

O zaman, boşalan bir yay gibi üzerine atıldı yaşlı adamın. Kıyasıya bir kavga başladı. Genç, yaşlı, yumruklar, sille, tokat, tekme gırla gidiyor, Neriman habire bağırıyordu:

— Baba, babacığım!

Araya annesi de karıştı bir ara:

— Efendi, mahalleye rezil olduk efendi. Sinnine yakışmaz. Uyma efendi...

Yaşlı adam güçlüydü. Sırım gibi kollarıyla genç adama karşı koyuyor, bu arada kötü kötü soluyordu:

— Defol, diye bağırdı, defol. Kızımı vermiyorum sana!

Bülent Nejat da soluyordu. Neriman'a baktı. Başını önüne eğmişti ama heyecanlıydı. Kızdan ses çıkmayınca, hırsla:

— Peki, dedi. Ben de gidiyorum öyleyse...

O zaman Neriman ardından ok gibi fırladı:

— Ben de seninle geleceğim!

Çılgına dönen yaşlı baba, az önceki kavgadan bitik düşmemiş olsaydı da, kolu kalksaydı, ikisini birden kalbura çevirir, sonra da kanlarını avuç avuç içerdi. Ama kolları kalkmıyordu.

— Defol, diye bağırdı kızına, defol!

Neriman, Bülent Nejat'ın ardından çıktı.

Baba ağlıyacak kadar hırslıydı:

— Bu evden gitmek var, geri dönmek yok, bilmiş ol bunu!

Neriman ne dönüp baktı, ne de ağzından tek lâf çıktı.

Annesi bir kıyıya çökmüş, yüzünü avuçlarıyla kapamış, sessiz sessiz ağlıyordu. Yaşlı adam ona da tek lâf etmeden ahırdan, sonra da evden çıktı gitti.

Olanlar olmuştu artık. Ne olursa olsun, Neriman memnundu. Bu işin bu kadar kolay oluvereceğine şaşmıştı. Koşarak merdiveni çıktı. Sırtına lâcivert imperteksini geçirdi, ufak tefeğinin durduğu valizini kaptı, sevgilisinin yanına geldi.

— Hadi, ben hazırım!

— Peki, çıkalım...

Anne, elleriyle yüzünü kapamış, sessiz sessiz ağlamakta olan halim selim anne, kızının yabancı biriyle, nikâhsız falan gidişine dayanamıyarak, çömeldiği yerden ok gibi fırladı, ardlarından koştu:

Neriman sokak kapısından çıkacaktı, durdu. Kadın koşarak geldi:

— Yavrum nereye gidiyorsun anneni bırakıp?

Ana, kız kucaklaştılar. Hıçkırıyorlardı. Bülent Nejat onlara sâdece bakıyordu. Ne diyebilirdi? Yapılacak tek şey vardı, Neriman'la basıp buralardan gitmek. Sonra? Bilmiyordu, bilmiyordu Allah belâsını versin, hiçbir şey bilmiyordu!

— Anneciğim, canım anneciğim!

— Yavrum gitme, kurban olayım gitme Neriman!

— Mecburum anne, gitmeğe mecburum!

— Neden mecbur oluyormuşsun kızım?

— Anla beni anneciğim, mecburum diyorum..

Kadın bir şeyler sezerek:

— Yaa, dedi. Demek mecbursun?

— Mecburum anne. Hiç merak etme, sonumu göreceksin, çok iyi olacak!

Kadın yeniden çöktü, dertli başını avuçları içine aldı.

XV.

Recep Cıva'nın korktuğu olmadı.

Fatma, ortalardan siliniveren sevgilisinin ona tahammül edemeyip kaçtığını sandı. Zâten Recep Cıva'ya da sormamıştı. Sormayı kendine yedirememiş, yazıhaneye falan uğramamağa başlamıştı. Çıldırtan bir sıkıntı içinde köşke kapanmış, hâlâ Bülent Nejat'ı deli gibi arıyor, ama onu içinde boğmağa da çalışıyordu.

Babası neden sonra durumu öğrenip de sorunca, gözyaşları içinde:

«— Evet, kaçtı benden!» demişti.

Babası ardını bırakmamıştı:

«— Niçin?»

«— Çirkinim diye babacığım...»

«— Paralar? Paralar ne oldu?»

«— Hiiç. Duruyor...»

«— Bankada mı?»

«— Evet.»

«— Ver bakayım banka defterini!»

Kekelemişti:

«— Babacığım, defterde beş bin lira kaldı...»

«— Beş bin lira mı? Üstü?»

«— Üstü, şey... hani yazın sanat filmi çevirecek ya?»

«— Evet?»

«— Filmin artist kadrosuna avans olarak dağıttı!»

«— Peki, mukaveleleri getir bakayım...»

«— Mukaveleler yazıhanede, dosyada...»

«— Ver yazıhanenin anahtarlarını bana!»

Hayri Girsavaş, elinde kızının Fulya-film yazıhanesinin anahtarları, Cıva-film'e geldi.

Recep Cıva'nın yüreği hop ettiyse de, bozmadı:

— Vay, beyefendi... Böyle sabah sabah baskın?

Hayri Girsavaş'ın her zamankinin aksine hiç şakası yoktu:

— Bülent nerede? diye sordu.

Recep Cıva iki yanına bakındıktan sonra, güldü:

— Fatma hanıma sormadınız mı?

— Yoo..

— Sâhi sizde değil mi?

Sertçe:

— Hayır, dedi.

Recep Cıva da ciddileşmek zorunda kaldı:

— Üç gün önce, Fatma'lara gidiyorum âbi, birkaç gün kalacağım demişti bana!

Hayri Girsavaş bayağı kızdı:

— Yok efendim yok, kurt masalı. Nereye gitmişse defolup gitmiş. Kızın bütün paralarını da deve yapmış!

Recep Cıva hiçbir şeyden haberi yokmuşçasına:

— Anlamadım, dedi.

— Anlamıyacak bir şey yok. Paraları deve yapmış ama, bir ihtimal... güya yazın çevireceği sanat filminin artist kadrosunu düzmüş ve paraları artistlere avans olarak dağıtmış...

Fulya-film yazıhanesinin kapısını açtı. Önde

Hayri Girsavaş, arkada Recep Cıva, girdiler. Hayri Girsavaş elektriği yaktı:

— Nerde dosyalar?

Recep Cıva bu işe pek şaşmıştı:

— Cık cık cık, yaptı. Şimdiden artistler angaje edilir de, ellerine para verilir mi? Bu işin bir yolu, erkânı var. Sağ olsun, kızınız da hani... bana sorup danışmadılar. Hadi Bülent, aklı tepesinden birkaç karış yukarda manyağın biri. İnsan gelir, Recep âbi durum böyle böyle der, akıl sorar. Şerefsizim artist angajmanından zerrece haberim yok!

— Tuhaf.

— Çok tuhaf hem de Hayri bey. İnsan ciğeri iki para etmez bir serseriye...

Hayretle baktı:

— Serseri mi?

— Öyle ya beyefendi. Başka ne denir o biçim hayalperestlere?

— İlk zamanlar göklere çıkarıyordun ama?

— Bu hareketinden sonra, valla bilmem ama...

— Bir parça da senin referansın üzerine ve tâbi senin kontrolün altında olmak şartiyle ikiyüz bin liralık fonu ayırmıştım. İnan, ne bu para, ne de Bülent'in defolup gitmesi... Beni en çok üzen, kızım. Yemiyor, içmiyor, o kadar sevdiği, çıldırdığı Bülent'in lâfını etmiyor, ettirmiyor!

— .....?

— Baştan söylemiştim: Böylelerine güven olmaz kızım, hanım, güven olmaz! Bizim karı da Allah selâmet versin... ben hayat üniversitesinde okumuş insanım. İnsana baktım mı, şıp, anlarım!

Dosya dolabına gitti, mukavele dosyasını aradı, bulamadı:

— Yok, dedi. Hani? Nerde?

Recep Cıva, zihnen meşgulmüşçesine dudağını kemiriyor, bu işe pek şaşmış gibi davranıyordu.

Hayri Girsavaş tekrarladı:

— Yok, dosya da yok. İster misin avans, mukavele, falan filân da havayla cıva çıksın?

Recep Cıva hep o hiçbir şeye hüküm vermemişlerin dalgınlığı içinde, dudağını kemirirken:

— Vay anasını, dedi. Vay namussuz kepaze!..

— Bırak şimdi bunu. Nerde mukavele dosyası?

Recep Cıva yeni farkına varmışçasına sordu:

— Ne mukavelesi?

— Canım, Fatma'dan paraları artistlere vans vereceğim diye almış. Geniş bir artist kadrosuna para dağıtmış. Mukaveleler yapmış. Hani nerde mukaveleler?

— Valla hiç bilmiyorum. Ben ancak kendi işlerimle... Bana öyle geliyor ki, bu çocuk, kızınızın saflığından, ona olan aşkından faydalanıp...

— Paraları deve yaptı demek istiyorsun değil mi?

— Öyle?

— Peki ne olacak şimdi? Ne yapacağız?

— Bana kalırsa hemen polise telefon edip...

— Dolandırıldım diye tevkif mi ettireyim?

Tam bu sırada telefon çaldı.

Recep Cıva seslendi:

— Conii!

Coni cevapladı:

— Efendim âbi?

— Telefonu bu yana bağla!

Fulya-film'e Cıva-film'ce bir lütuf değilse bi-

le, bir dostluk eseri, paralel bağlanmış bu yandaki telefonun kulaklığını aldı:

— Aloo... kim?

Birden aklı giderek:

— Haa... dedi, peki. Yarım saata kadar oradayım, hemen geliyorum. Hemen hemen...

Kulaklığı yerine koydu. Kalbi hızlı hızlı atmağa başlamıştı. Nasıl atmasın ki, telefon eden Bülent Nejat Coo idi. Şu anda Sirkeci'deki bir oteldeydi. Geceyi orada geçirmişler, Recep âbi'nin Galatasaray'daki garsonyerinin anahtarını acele istiyordu. Çünkü oteller, karı koca olmıyanları aynı odada yatırmıyorlardı.

Bütün bunlardan habersiz Hayri Girsavaş:

— Yâni, dedi, polise başvurup...

— Evet. Dolandırıcı diye...

— Tevkif ettirmek ha?

— Bence böyle. İt, anlasın Dünyanın kaç bucak olduğunu!

Hayri Girsavaş uzun uzun düşündükten sonra:

—Cık, yaptı. Olmaz...

— Ne olmaz?

— Polise haber vermek.

— Niçin?

— Benim, daha çok da kızımın şerefi var!

Aklında polis karakolları, savcılık, mahkeme, muhakeme, birtakım tanıklar falan geçti. Bu arada tabî kızı da. Artık işi yoksa Adliyelerde, mahkeme kapılarında dolaşsındı.

— Olmaz olmaz, diye tekrarladı. Bu paranın üstüne bir bardak su içeriz biter gider... Kızım da yavaş yavaş unutmaya çalışsın ahlâksız serseriyi. Fatma'nın aklını başına toplayabilmesi için böy-

le bir darbe yemesi lâzımdı. İyi oldu, çok iyi oldu hem de!

Recep Cıva ise bu işin ardını kolay kolay bırakacaklardan değildi, kükrüyordu:

— Ne münasebet beyefendi? İkiyüz bin lira bu? Lâf mı? Sonra, bu itoğlu iti size ben tanıştırdım. Yahut hakkında size ben referans verdim. Onun için, zarara ortak oluruz biter gider!

Hayri Girsavaş şaşırdı. Bu ne mert, ne civanmert iş adamıydı böyle? Can sıkıntısı dağılmış, enayi yerine konulup söğüşlenmiş olmaktan kurtulmuştu sanki. Birden öyle coşkun bir neşeye kapılmıştı ki, nerdeyse Recep Cıva'nın boynuna sarılacaktı. Demek bu Dünyada, daha çok da şu İstanbul gibi binbir dalaverenin döndüğü yerde böylesine temiz, böylesine namuslu iş adamları da vardı?

— Nasıl? dedi.

— Basbayağı. Ticaret hayatında kâr da vardır zarar da. Zarar kârın ortağıdır derler. Farzedelim, müsterek bir iş yaptık ve kaybettik. Zarar kârın ortağı değil mi? Yeniden bir ortaklık kurar, kazanır, zararımızı fazlasıyla çıkarırız. Oldu mu?

Hani bu da yabana atılmayacak, çok doğru, çok akıllıca bir fikirdi.

— Peki, nasıl bir ortaklık?

— Benim Cıva-film'le, sizin Fulya-film'i birleştirir...

— Evet?

— Civa, Fulya isimlerinin «CI» ve «FU» larını alır, «CIFU - film» diye yeni bir ortaklık kurarız. Kızınız da gene firmanın başında bulunup oyalanır. Ama bu sefer, paranın bankadan çekilmesine, sarfına doğrudan doğruya ben yetkili olurum!

Hayri Girsavaş şöyle bir düşündü: Aklına yatmıştı. Çok üzgün olan kızı bu suretle belki de oyalanır, doloandırıcı iti unuturdu.

— Peki, dedi, bir statü hazırlayın. Üzerinde görüşelim!

— Hay haay... Yazıhanemiz var, telefonumuz var. Sizin koyacağınız fona karşılık, çevrilmiş ve henüz vizyona çıkmamış filimlerim var!

— Güzel. Bütün bunları tesbit edelim. Ben de gerekli fonu ayırayım...

Recep Cıva'nın etekleri zil çalıyordu:

— Tamam beyefendi. Allah başka keder vermesin. Muvaffak bir film şirketi için yüz binin, iki yüz binin ne hükmü olabilir?

— .....?

Hayri Girsavaş oradan ayrılırken dehşetli ferahtı. Öyle ya, zarar kârın, kâr zararın ortağı, kardesiydi. İnsan el attığı herhangi bir işte kâr edeceğim derken pekâlâ zarar da edebilirdi. Kaldı ki, is zarar etmemiş, dolandırıcı hergele kızının zaafından faydalanmıştı. Şimdi bu ticaret ahlâkı temiz, tertemiz insanla yeniden ortaklık kurarlar da kızını isin basına getirirse, zarar çok değil birkaç yılda çıkıverirdi. İşte ticaret ve tüccar buydu, is ahlâkı buna derlerdi. Memlekette bütün iş adamları su Recep Cıva kadar iyi niyetli, mert, civanmert olsalar, piyasada krizden eser kalmazdı!

Recep Cıva hiç vakit geçirmeden bir taksiye atlayıp «Yabancı Askerlik Şubesi» ne gitti. Yazıhanesinden ısrarla aranılan asker kaçağı Bülent Nejat Coo'nun şu anda Sirkeci'de «.....» otelinde bir karıyla olduğunu haber verdi.

Sonra, bir az ağırdan alarak, yazıhaneye döndü. Coni'ye:

— Al şu anahtarı, dedi. Bülent bir karıyla gelmiş. Sirkeci'de «.....» otelindeymiş. Ver anahtarı kendisine, benim garsonyere kapağı atsın serseri. Yoksa vallahi bir gören oluverirse polisler enselerler!

Coni anahtarı aldı:

— Siz burada mısınız?

— Hayır. Stüdyoya gidiyorum.

Coni, daha çok Bülent'in yanındaki kadını merak ederek, bir dolmuşa atlayıp Sirkeci'deki otele geldiği sıra, otelin önünde bir jip'in beklediğini gördü. Tam içeri girip soracaktı ki, iki inzibat eri arasında Bülent Nejat Coo, otelden çıkıyordu. Posta edilmişti. Arkalarında gerçekten çok güzel ama çok çok güzel bir genç kadın. Sırtında lâcivert imperteks... Fakat kadın olamazdı bu, kız'dı, mutlaka kız. Hıçkırıyordu.

Bülent Nejat Co sapsarıydı. Coni'yi görünce:

— Hah! dedi. Coni, Recep âbi nerde?

— Stüdyoya gitti.

— Bu Neriman hani benim Neriman... Anlatmıştım ya? Al, götür yazıhaneye. Recep âbi'ye durumu anlat. Kızı himaye ediversin ben askerden dönünceye kadar!

Jipe sokuldu. Jip hareket etmeden önce gene:

— Recep âbi'ye çok çok selâm Coni, dedi. Neriman sana da emanet! Hoşça kal, hoşça kalın!

Jip hızla uzaklaştı.

Neriman hıçkırıyordu. Başını kaldırdığı zaman jip'in ortalardan silinmiş olduğunu gördü.

Şimdi ne yapacaktı bu büyük, bu çok hareketli şehirde?

Daha kuvvetle hıçkırdı.

Coni:

— Ağlama abla, dedi. Gittiği daha iyi oldu...

Neriman irkilerek baktı:

— Niçin daha iyi oldu?

— Sana bundan hayır yoktu da ondan!

Neriman öfkeyle:

— Ne demek istiyorsun? dedi.

Coni sâkin sâkin:

— İtin biridir o. Ona yazdığın bütün mektupları bana verdi, okudum. Yalnız ben değil, herkes!

Göz kırptı, sır verecekmişçesine sokuldu:

— Evinizin bahçesinde sana neler yaptığını da anlattı! ,

Neriman'ın içinden buz gibi bir şeyler aktı:

— Yaa!

— Evet.

— Beni hemen Recep âbi'ye götürür müsün?

— Recep bey şu sıra stüdyoda. İstersen garsonyerine götüreyim?

— Ne demek o?

— Çakmıyor musun? Garsonyer yâni Recep âbi'nin odası!

Neriman ne yapacağını şaşırmıştı. Kendini Dünyada birdenbire büsbütün yalnız hissetmeğe başlamıstı. Korkuyordu. İlk adımda mı yuvarlanmıştı? Geri dönemezdi artık. Dönüşü olmıyan bir yola girmisti. Bu yolu sonuna kadar yürüyecekti. Mecburdu buna!

— Peki, gidelim...

Demek Bülent... «— Vay Bülent vay. İnsan öylesine açık saçık mektupları yabancılara okutur mu? Sonra ne diye anlattın bahçede olanları? Şimdi baslarlarsa asılmağa ben ne yaparım?»

— Otelden valizimi alalım...

— Al gel, bekliyorum...

Neriman bir koşu otele girdi. Daracık merdivenle çıkılan, pis bir oteldi. Genç ama görgüsüzlüğü her hâlinden belli olan otel kâtibi yılıştı:

— Âbiyi götürdüler ha abla?

Akşamdan beri yılışıp duruyor, sinirine dokunuyordu. Odaya girdi, valizini aldı, çıkarken kâtip kapıya gerildi:

— Bırakmazsam ya?

Neriman:

— Aa.. dedi.

— Âbiyi götürdüler. Sen kimin yanında kalacan?

Kolunu sertçe itip dışarı çıktı:

— Sana ne?

— Kızma abla!

— Kimlik cüzdanımı ver!..

— Bi çayımızı içeydin!

— Mersi. Ver kimliğimi.

Kâtibin gözleri fena takılmıştı genç kadına. İstemiye istemiye camekânlı odasına girdi. Neriman'ın kimlik cüzdanını buldu, çıktı, hemen vermedi:

— Gene bekleriz... oldu mu?

Elinden çekti aldı:

— İşallah...

Yüksek topuklularıyla daracık merdiveni koşarak indi. Coni kaldırımda sigara içmekteydi. Oteli de, yılışık otel kâtibini de hemencecik unutmustu. Memleketten beri aklından bir an bile çıkmıyan anneciği, içinde bir yara yeri gibi sızlıyordu. Şu garsonyer mi her ne karın ağrısıysa gitseler de, yalnız kalsa, bir yastığa kapanıp hıçkıra

hıçkıra ağlasaydı. Ağlamağa, kana kana ağlamağa öyle ihtiyacı vardı ki!

Coni valizi aldı:

— Ver ben taşıyayım...

— Zahmet olmasın, taşıyordum. Senin adın ne?

— Adım mı? Asıl adıma boşver. Piyasa beni Coni diye tanır!

— Demek Bülent, ona yazdığım mektupları size...

— Ohoo... İnanmazsan bak dinle: Orda bir İmam varmış, karısı bilem sana asılırmış değil mi?

Neriman:

— Hii... yaptı utançla, kıpkırmızı kesildi. Demek Bülent...

— Onun kadar aşağılık var mı bu piyasada acaba?

Hemen ekledi:

— Seni nasıl tavladığını da anlattı. Hattâ sen...

— Evet?

— O biçimmişsin!

Anlamadı:

— Nasıl yâni?

— Anla abla. Bu yollara düşen câhil kalmamalı!

Yanlarında yavaşlıyan dolmuşa:

— Sist, dedi. Galatasaray iki!

Şoför başını salladı. Coni çevik davranışlarla öne, şoförün yanına geçti. Valizi kucağına aldı, yanına da Neriman. Araba yürüdü.

Coni usullacık:

— O biçimi çakmadın mı?

— Yoo...

— Evinizin bahçesinde. Yâni, kız değilmişsin!

Neriman'ın kulakları uğuldamağa başladı. O kadar güzel yüzlü bir insan böylesine âdi olabilir miydi? Fakat tuhaf, ne olursa olsun gene de seviyordu onu. Hem artık istediğine kavuşmuştu. Kötüsünü bin sefer düşünmüştü hani. Çok çok rejisör değil de reji asistanının yatak odasından geçmişti.

Araba, Neriman'ı şaşkınlıktan şaşkınlığa sürükleyen birtakım dar sokaklardan, büyük caddelerden geçip, şaşkınlığını büsbütün artıran çok büyük binaların sıra sıra uzandığı hareketli, kalabalık bir caddeye çıkmıştı.

— Şurda inelim aslan!

— Çabucak atlayıverin, dedi şoför.

İndiler.

— Galatasaray burası, dedi Coni.

Yan sokaklardan birine saptılar. Yüksek yapıların aralarına sıkışmış yarı karanlık bir yolu uzun uzun yürüdüler. Birtakım sokakları geçtiler.

Coni bir ara:

— Tamam, dedi. Geldik...

Küçücük anahtarı kapıya soktu, açtı. Girdiler. Beton bir antre. Sağda rasgele birkaç tahta iskemle, bir aynalı dolap eskisi, çok büyük, çok güzel bir yüz havlusu, solda buzlu camlı kapılarıyla tuvalet - banyo, sonra bayağı döşeli bir oturma odası.

— Haydi abla, gir, soyun dökün... Recep âbi geççe gelir!

Neriman büyük bir çekimserlikle girdi. Valizini bir kıyıya bıraktı.

Coni:

— İstersen ben gideyim.

Neriman endişeyle baktı:

— Çok mu geç gelir Recep âbi?

— Telefon ederim, geç kalmaz!

— Gece kendisi nerede yatar?

Pis pis sırıttı:

— Bekâr adam, nerde akşam orda sabah...

Coni bir ıslıkla çekti gitti.

Neriman deli-dolu genç adamın gerçekten gittiğine iyice kanaat getirmek için dışarı çıktı, baktı. Gitmişti.

Sırtıyla oda kapısının tahta kıyısına dayandı. Parmağı ağzında, «Dönüşü olmayan yol» u düşünüyor, bu yoldan korkuyordu. Bu yolda tabanca vardı, bıçak vardı, Tekmelenmek, sokaklarda sürüklenip, terk edilmek vardı. Üç gün önce babasının evinde ne kadar güçlü duyuyordu kendini! Şimdi yanında Bülent olsaydı gene güçlü duyardı. Ama ne de olsa, ne kadar severse sevsin, eski Bülent Nejat Coo içinde sarsılmıştı. Onu seviyor, kızıyordu. Alçaklıktı yaptığı. Hiçbir namuslu insan, kendisine gönül vermiş bir kızdan «Tavladım» diye söz etmez, hele onu okşayışını sayıp dökmezdi.

İçi kabardı birden, gözlerinden yaşlar boşandı. Sonra bir hıçkırıktır tutturdu. İçeri girdi, kendini karyolaya bıraktı, başını avuçları içine aldı. Ne yapmıştı, ah ne yapmıştı? Demek annesinin çokluk dilinden düşürmediğince, davulun sesi uzaktan hoş gelmişti?. Koskoca İstanbul şehrinin baş döndürücü kalabalığı içinde yapayalnız ve beş parasızdı. Evet, beş parasız! Birkaç kuruşu olsa bile akşam Bülent'le birlikte otele vermiş, üç

beş liradan başka parası kalmamıştı. Demek bu hiç tanımadığı şehirde bu üç beş kuruş, bir de herkesin imrendiği güzelliğiyle şansını deneyecek, bir yıldız gibi parlıyacak, paralar kazanacak, apartmanlarda oturacak, arabalarda gezip dolaşacaktı?

Boğulacak gibi bir sıkıntıyla karyoladan kalktı.

Ne yapacaktı? Nereye gidecek? Parası yoktu ki vapura tekrardan atlayıp geldiği yere dönsün. Hiç olmazsa İmam efendilere gitsin, «Hanım Sultana» herşeyi açık açık anlatsın, ağlasın, gerekirse Ispartalı'ya yalvarıp kendini kabullendirsin.

Apartmanlar, arabalar, elbiseler, filim yıldızlığı... O kadar uzaklardaydı ki şimdi. Bütün bunlara kabil değil ulaşamıyacaktı.

Yanıbaşındaki karyolaya korkuyla baktı. Sonra havı yer yer dökülmüş kırmızı kadife örtüyü ucundan tiksintiyle tutup kaldırdı. Yüzü alelâde basmadan kirli bir yorgan. Onu da hafifçe kaldırdı. Pis bir yatak çarşafı. Yüzleri kirli yastıklar, yastıkların altında birtakım bezler...

İçi bulandı. Yorganı örttü, kırmızı kadife örtüyü çekti üzerlerine.

Bu «Recep âbi» nasıl adamdı acaba?

Uzun boylu mu? Şişman mı? Zayıf mı? Çapkın mı? Ayyaş mı? Belki ayyaştı da kafayı tutunca değişiyor, bambaşka insan oluyordu. Olunca da vurmaktan, kırmaktan, döğüp söğmek, can yakmaktan hoşlanıyordu belki de kimbilir?

Erkeklerden birçoğu, daha çok da büyük şehirlerde, zevke, eğlenceye kanıksamış, kadına doymuş paralı erkeklerden pek çoğunun artık hiçbir şeyden zevk almayıp müthiş bir sıkıntı, bir buna-

lım içinde kadınlara zulmettiklerini, kadınların çıplak kollarında, göğüslerinde, şuraları buralarında sigaralarını söndürdüklerini, oralarını buralarını sıkıp morarttıklarını, hattâ çakıyla kesip kanattıklarını, bundan da çılgın zevkler aldıklarını okumuştu bir yerde. Kimbilir, Recep Cıva da bunlardan biriydi ihtimal. Gerçi onun kadını değildi, ona teslim olmak da aklının kıyısından geçmezdi ama, gene de tanımadığı birinin garsonyerinde, beş parasız, yapayalnızdı.

Dalmıştı. Sokak kapısında birden bir tıkırtı:

Kendine gelerek karyoladan kalktı. Kimdi acaba? Kim olursa olsun, aklında hep o zulmeden erkeğin azgın yüzü şurası burası cıgara yanıkları içinde çıplak kadınlar, kama tabanca, şiş...

Kalbi sökülürcesine çarpıyordu. Gözleri yuvalarından fırlamıştı alabildiğine. Az sonra oda kapısının çerçevesinde belirecek adamı bir an önce görmek istermişçesine ısrarla dışarıya bakıyordu.

Sokak kapısı açıldı, kapandı.

Alaca karanlık antrede kaba adımlar.

Sonra elektrik düğmesinin çıt, sesi ve ampulün, dışarısını aydınlatan bol ışığı.

Recep Cıva gülerek oda kapısına geldi, durdu:

— Merhaba Neriman!

Elini uzatan adama kızararak baktı. Recep Cıva olduğunu anlamıştı. Sesi tok, babacan, güven verici, eli kocaman, üzeri tüylü, ağır. Sımsıcaktı da. Birden tuhaf bir güven doldu içine: Bu adamdan ona zarar gelmezdi.

— Merhaba efendim, dedi.

İçeri girdi adam:

— Geçmiş olsun. Coni telefonla bildirdi, bey-

nimden vurulmuşa döndüm. Hemen atlayıp geldim!

Neriman elini adamın avuçlarından çekemiyordu. Tuhaf bir ayıp duygusu içindeydi.

— Sağ olun...

— Sen de sağ ol. Burasını yadırgadın mı?

Güldü hafifçe, sonra ciddileşti:

— Eh ne de olsa...

— Haklısın. Nasıl, çıkıp dolaşalım mı biraz?

Adamı birden öylesine seviverdi ki! Hele çıkıp dolaşmaktan söz edince büsbütün sevdi, sanki Dünyalar onun oldu:

— Nasıl isterseniz efendim...

— O halde, saçlarına iki tarak vur. Gerçi bu hâlinle de çok güzelsin ama...

Gûldü:

— Gerisini getiremedim. Kadınlara da hiç kompliman yapamam...

— Lüzum var mı? dedi Neriman.

— E, tabî kadından kadına değişir. Kadın vardır diller dökülmek ister, kadın vardır, yemez böyle numaraları... Mâmafi...

— Evet? dedi Neriman.

— Çok güzelsiniz!

Bunu gayet iyi bildiği halde gene de bir erkek, hem de yakışıklı bir erkek tarafındas tekrarlanması hoşuna gitmişti..

— Sizi sizi, dedi.

— Niçin? İnanmadınız mı?

— İlk gördüğünüz her kadına demek böyle...

— Belki ama, her kadın sizin kadar güzelse... güzelliğinizin farkında olmamanıza imkân var mı?

Neriman valizinden tarağını çıkardı, ayna

karşısına geçip acele birkaç tarak darbesi... Saçları kabarmış biçimini alıvermişti.

— Buyurun, dedi Recep Cıva.

Recep Cıva gerçekten çok, hem de pek çok güzel bulduğu boylu poslu kızın, hayır kadının verdiği coşkunlukla:

— Mesleğimiz bizi pek çok kadınla, kızla karşılaştırır. İnanın, hiçbir kadına ya da kıza diller döküp, güzelliğinden bahsetmeyiz. Çünkü, mâlûm, sihirli kelime: Filimcilik! Bizim diller döküp onları tavlamamıza lüzum kalmaz, hazırdırlar. Sana gelince, bütün alçaklığına rağmen, yakın bir iş arkadaşımızın bize yadigârısın. İstediğimiz kadar uçarı olalım, bıçağımız seni kesmez!

Çok büyük bir içtenlikle Neriman'ın koluna giriverdi.

— Yâni, seninle bana nikâh düşmez. Anladın mı?

Neriman koluna girilmesini hiç yadırgamamıştı. Üstelik adamı da çok şirin bulmuş, artık korkmamağa başlamıştı. Sonra daha önemlisi, «Seninle bana nikâh düşmez» diye açık açık söylemişti.

Acaba nerede yatacaktı?

— Geceyi, dedi, garsonyerde yalnız geçireceksin!

Sevindi bayağı:

— İyi ya...

— Korkmaz mısın?

Hayretle baktı:

— Neden korkacakmışım?

— Malûm, garsonyer... Kapının birkaç anahtarı var. Öteki anahtarlar da başka arkadaşlarda.

Gece yarısı bakarsın arkadaşlardan biri, zil zurna sarhoş, kolunda da bi karı, gelivermiş... Ha?

Neriman korktu:

— Ayyy... Ne yaparım o zaman?

— Hiiç. Açmazsın kapıyı. Yâni içerden sürgüler, açmazsın!

— Sonra?

— Sonra, uğraşır uğraşır gider.

— Ya illâki girmek için yumruklarsa, bağırır çağırırsa?

— Korkma. Hangimiz olursak olalım, baktık ki kapı içerden sürgülü, açılmıyor mu? Fazla ısrar etmeyiz. Belli ki arkadaşlardan biri var içerde, faaliyette demektir, anlar, basar gideriz!

Kestirme yollardan İstiklâl caddesine çıktılar. Akşam üstü güneşin yıkadığı Beyoğlu, sıra sıra partmanları, çeşitli mağazaları, insanlarıyla cıvıl cıvıldı.

Neriman kendini birden bu ihtişamın içinde yitiriverdi. Korkuya benzer tuhaf bir duyu içindeydi. Âdeta Beyoğlu çarpmıştı.

Recep Cıva'nın koluna iki eliyle tutundu.

Recep Cıva'nın hoşuna gitti bu.

— Nasıl? Sevdin mi İstanbulumuzu?

— Çok, dedi Neriman.

— Hele bir az içinde yaşa, sağı solu öğren, daha çok seveceksin!

Recep Cıva, genç, çok güzel kızı koluna takmanın gururu içinde alabildiğine memnundu. Taktiği tutmuştu. Sevdiği genç adam üzerine Coni'nin söyledikleri genç kızı sinirlendirmişti.

Coni:

«— Bülent şöyle, Bülent böyle dedim, sandım

ki ondan nefret eder. Etmedi be! Kancık, Bülent'e abayı sâhiden yakmış...»

Taksime kadar ağır ağır çıktılar. Çok az konuşuyorlardı. Neriman çevreye öylesine bir hayranlık içindeydi ki, ağzını açmıyor, her gördüğüne hayretle bakıyor, şaşıyor, kafasında kendi kendine tefsire çalışıyordu. Ah şimdi annesinin, ya da Noter'in kızı yahut ötekilerin yanında olsaydı da anlatsaydı. Gelmişti işte İstanbula. Aksilik, Bülent'i askere alıvermişlerdi. E, hiç bilmediği koskoca İstanbul. Şimdi ne yapacaktı? Açmıştı gözünü, bir filim prodüktörünü hemencecik kafeslemiş, koluna girivermişti. Şimdi de ünlü İstiklâl caddesinde... Hem de rejisör, ya da prodüktörün yatak odasından geçmeden!

Taksim'den geri döndüler. Gene kol kola, ağır ağır iniyorlardı Galatasaray'a doğru. Büyük mağazaların vitrinleri önünde duruyorlardı arada. Bir genç kız, ya da kadını çıldırtacak kadar güzel şeyler vardı vitrinlerde.

Recep Cıva bir ara:

— Sana yeni iç çamaşırları, elbiseler, iskarpinler lâzım! dedi.

Elbette, elbette lâzımdı. Olacaktı hem de. Ne zaman? Henüz bilmiyordu ama, olması gerekiyordu. İşte ilk adımda, koskoca bir prodüktör, «— Sana yeni iç çamaşırları, elbiseler, iskarpinler lâzım!» demişti. Birkaç gün, hele birkaç ay sonra «— Sana değil size, hususi araba, apartman, buz dolabı, çamaşır makinesi, lüks, konfor lâzım Neriman hanım, hayır hanımefendi diyecekler. Dedirteceğim. Tabî ya, Noterin kızı, öteki dökünтüler... Gelin de görün Nerimanı!»

Gene de:

— Bana mı? diye sordu.

— Tabî ya.

— Ama ben...

— Canım düşünme. Nasıl olsa filimlerimizde roller alacaksın. Küçük bir hesap açarım sana. Borçlanırsın. Çevirdiğin filmlere karşılık alacağından düşeriz.

Sevinçten içi içine sığmıyordu:

— Bülent de öyle demişti.

Recep Cıva, Bülent'in üzerinde gene durmadı. Neriman'sa, Coni'den işittikleriyle uyumlu bir şey söylemesini istiyordu. Hem istiyor, hem de istemiyordu aslında. Gerçekten öyleyse, yâni, en gizli yanlarını şunun bunun önünde ortaya dökmüş, mektuplarını okutmuşsa bile, gene de şu anda açıklanmamalıydı. Bir yandan da açıklanmasını istemiyor değildi. Coni öyle şeyler söylemişti ki, gerçeğe tıpatıp uyuyordu. Ne olursa olsun, şu Recep Cıva efendilik ediyor, sevdiği adamı kötülemek yoluna gitmiyordu ya! Bu yeterdi ona karşı içtenlik duymağa! Coni'ye de ne oluyordu? Diyelim ki Bülent, aralarında geçenleri sağa sola anlattı, mektuplarını da ona buna okuttu. Ne çıkardı? Belki çok çirkin, ayıp, yakışıksız şeylerdi ama gene de ardına takılıp geldiği, çıldırasıya sevdiği bir insan üzerine, ayağının tozuyla aykırı şeyler işitmek hoşuna gitmemişti işte. Recep Cıva'ysa, gerçekten ağırbaşlı, efendi adamdı. Aferindi ona, afferin!

Adamın koluna daha sıkı sarıldı.

Adam'sa, dehşetli umutlanarak, kolundaki gerçekten güzel ve dolgun kadınla sağ kaldırıma geçmiş, yeniden Taksim'e doğru yürümeğe başlamıştı.

Neriman bir ara dayanamadı:

— Niçin Bülent'ten bahsetmiyorsunuz?

Üzerinde durmaz göründü:

— Bilmem. Sırası değil galiba...

— Coni bir şeyler söyledi de...

Haberi yokmuşçasına:

— Ne söyledi?

— Ona yazdığım mektupları sağa sola göstermiş...

Kızdı:

— O namussuz Coni mi yetiştirdi sana bunları?

— Evet.

— Lâhavle velâ...

— Çocuğun ne suçu var? Göstermeseydi. Ona yazdıklarımı yaymasaydı sağa sola. Coni'nin maksadı, beni şurda burda teşhir eden birinin ardından üzülmemesini sağlamak. Bunları size anlatmadı mı?

— Kim?

— O?

— Coni mi?

— Hayır öteki, Bülent olacak geveze...

— Neyi anlatmadı mı?

— Aramızda geçenleri...

Recep Cıva durdu, kızın gözlerinin tâ içine baktı:

— Mutlaka öğrenmek istiyor musun?

— Evet.

Tekrar koluna girdi:

— O halde bir yere oturup iki lokma bir şeyler yiyelim. Bu arada da konuşuruz... Oldu mu?

Demek ona da anlatmıştı? Ne olursa olsun, Bülent'i kötüleyecek bir şeyler vardı. Bunu hem istiyor, hem istemiyordu.

— Siz bilirsiniz, dedi.

Evet Recep Cıva bilirdi, bilirdi ya, bu taşralı, görgüsüz kızı - Dileğince güzel olsun - üzerindeki imperteks, yamuk topuklu pabuçlar, imperteks'inin altındaki soluk poplin elbisesiyle filmcilerin çokluk devam ettikleri büyük lokantalardan birine götüremezdi. En iyisi, Beyoğlu ara sokaklarından birindeki küçük, zarif, temiz bir yere götürmekti. Aklına gene Mavi Köşe geldiyse de, caydı. Orası da uygun değildi.

Bursa sokağındki lokantalardan birine girdiler. Vakit henüz erken olduğundan kimseler yoktu. Recep Cıva'yı burada aşırı iltifatlarla karşılarlardı ki, gururu okşanır, kendini yücelmiş duyardı. Sonra, daha çok da taşralı, görgüsüz bir kızı tavlamak, avucuna düşürmek için bu türlü karşılanışların önemi büyüktü. Kız, karşısındaki adamın çok önemli biri olduğuna inanmalı, küçülmeli, ona sıkı sıkıya bağlanmalıydı.

Başta lokanta sahibi, şefgarson, garsonlar koşuştular:

— Vaay Recep bey!

— Yel mi attı sel mi Recep âbi?

— Hoş geldiniz beyefendi... Şöyle buyurmaz mısınız?

— Recep bey burası daha kıyı... gene siz bilirsiniz ama...

Zevzek, zevzek olmaktan çok Recep Cıva'yla senli benli şişman, babacan garson:

— Recep âbi hani bana rol verecektin? diye arkasını sıvazladı.

Recep Cıva, Nerimanı oturttuktan sonra tam karşısına geçerken bıyık altından güldü:

— Söz bir Allah bir Ahmetçiğim, dedi. Öz-

türk'lü bir komedi filmi çevirmeğe karar verdim mi, tamam. Seni Öztürk'le karşı karşıya getireceğim. Sözüm söz!

Az çok mürekkep yalamış, çeşitli magazinler hastası garson, coştu. Başladı şıkır şıkır oynamağa. Başta gene patron, şefgarson ,garsonlar, komiler gülerek tempo tutuyorlardı elleriyle. Neriman müthiş sevmişti burasını. Bir yandan da böyle, filimcilerle içli dışlı bir yerde bulunmanın gururu, aklına hep Noterin kızıyla öteki arkadaşlarını getiriyor, bir gün yolu yeniden oralara düşerse, Gül'den çok, Gül'den renkli neler de neler anlatacağını, onları şaşırtıp imrendireceğini tasarlıyarak kabına sığamıyordu.

Şakacı komik garson Ahmet:

— Valla Recep âbi bana Öztürk'ün karşısında bi rol ver, göreceksin onu nasıl ezeceğim sanatımla! Ben sanatçıyım sanatçı ama, derdimi dinletemiyorum. O ne o, Necdet Tosuna bir rol vermişler... Komedi mi o? Komik, Şarlo. Bak, Vahi Öz de fena değil. Feridun Karakaya da. Bunlar gerçek sanatçı... Öyle değil mi abla?

Birden Neriman'a sanki ilk defa dikkat etti:

— Recep âbi'ciğim, galiba ablayı baş rolde oynatacaksın?

Recep güldü:

— Yok canım. Güzel değil ki...

Neriman sözdeki şakayı anlamıştı. Memnun, hafifçe gülerek peçetesiyle oynamağa başladı.

Komik garson Ahmet, çenesini kaldırıp gözlerinin içine baktı:

— Hangi yok canım âbiciğim? Şerefsizim boy, pos Sophia Loren!

Recep Cıva:

— Yüz de Türkân'dan falan güzel!

Patron seslendi:

— Ahmet, müşteriye bak!

Bir anda bu yanı unutup, kapıdan girmekte olan Hacı Ağa kılıklı iki taşralıya koştu:

— Buyrun beyim. Komi oğlum, beyefendilere yer göster!

Hallerinden «Beyefendilik» değil, bal gibi Hacı Ağa'lık dökülen iki adam, şaşkın, taşralı bakışlarla kominin gösterdiği masaya yürürlerken, gözleri Neriman'a takıldı. Bu lokantaya zaman zaman gelir, ikişer kadeh atarlardı. Böyle genç kadınlarla o biçim kızlara çok rastlamışlardı. Neriman'ı da onlardan sanmış olacaklardı.

Recep Cıva:

— Seni fena kesti Hacı'lar, dedi.

Neriman da farkındaydı ama, üzerinde durmaz gözükmesi gerekirdi. Lâfı değiştirmek için:

— Bu garsonu sâhiden Öztürk'ün karşısında mı oynatacaksın?

— Yok canım, dedi.

— Niye söz verdin?

— Senet değil ya! Gönlü hoş olsun... Burası filimciler sokağı yavrum. Söz değil, imzalı senedini tanımıyor çok kimse! Tanıyanlar var, var ama parmakla gösterilecek kadar az...

Komik garson Ahmet masalarına gene geldi. Bu seferki gelişi işinin ehli, tam bir garson kişiliğiyleydi. Elindeki peçeteyi katlayıp, omuzuna attı. Ellerini oğuşturarak:

— Evet, Recep âbi, dedi. Fakat Hacı'lar ablaya fazla bakıyorlar!

— Herifler yağlı mı,

— Görmüyor musun? Domuz gibi?

Gülüştüler.

Ciddileşen Recep Cıva:

— Bize aperatif ne vereceksin?

— Ne emrederseniz... Rakı mı içeceksiniz?

Recep Cıva, Neriman'a baktı:

— Ben rakı içerim, malûm. Sen?

Neriman utançla önüne baktı gene:

— Hiç, diye mırıldandı.

— Hiç olmaz. Bana rakı, bayana bira. İki duble de votka. Sonra... Ahmetçiğim, hastaya kar sorulur mu? Güzel bir beyin, varsa lâkerda, ançuyez...

Anlayışlı garson çekildi.

Neriman:

— Ya sarhoş olursam? dedi.

— Neden? Biradan mı?

Güldü:

— Kızım bira hafif içkidir. Ama sen bu güzelliğinle İstanbul şehrinde çoook şişeler devirecek, kadehler kıracaksın. Değil bira, rakı, viski'ler içeceksin dur bakalım, şampanyalar içeceksin... Alışman lâzım!

— Tadı nasıl?

— Az sonra görürsün. Bira kadın içkisidir. İki yudum al, beğenmezsen içmezsin!

Kış henüz başlamış sayılırdı. Dışarda yazdan kalma bir gün. İmperteksini çıkarmış, üst üste titremişti ama, şimdi ısınmıştı. Masaya dayalı dirsekleri, avuçları içindeki yüzüyle daha çok bir ilk okul öğrencisini hatırlatıyordu.

Recep Cıva:

— Yalnız güzellikle bitmez bu işler, dedi.

Neriman hayretle baktı:

— Hangi işler?

— Filim artistliği...

— Ya?

— Herşeyden önce oturup kalkmasını, çatal bıçak kullanmasını, yerine göre lâf söz etmesini, rujları kalemleri ustaca kullanmasını becermen lâzım. Bu da yaşamak, görmekle olacak. Yavaş yavaş...

Hemen sordu:

— Baban çok mutaassıpmış doğru mu?

Birden Coni'yi, Bülent'i hatırladı:

— Bülent demek size de anlattı?

— Canım bana anlatması önemli değil. Bana anlatmasında onun için de, senin için de faydalar var. Yavrum dedim, bana bile anlatman doğru değil. Sapına kadar erkek insan kadınlarla olan gizli işlerini sağa sola açık etmez. Şerefsizliktir bu dedim.

Neriman'ın bir şeyler sormasına bırakmadı:

— Kulağına giderse fena olur dedim. Kendini bilen, aklı, haysiyeti, şerefi yerinde bir kadın, böyle şeyleri hazmetmez. Aranıza soğukluk girer dedim.

İçini derin derin çekti:

— Girdi bile Recep âbi. Daha başka neler anlatmıştı?

Tam bu sırada komik garson Ahmet, ardında mezelerle içkiler yüklü bir tepsi taşıyan komiyle masaya geldi. Recep Cıva, kızın merak ettiği konunun üzerinde durmaz davranarak ilgisini büsbütün artırmak istiyordu.

— Koy Ahmetçiğim mezeleri, içkileri...

Mezeler içkilerle masa donanıverdi.

Recep Cıva, ince, uzun bardağa soğuk birayı

ağır ağır döktü. Onun rakısı da tıpkı Neriman'ın bira bardağı gibi ince, uzun, zarifti.

— Buz? dedi, buz?

— Oğlum buz getir Recep âbimize!

Neriman şaştı:

— Bu havada ha?

— Ne yapayım kızım? İçim yanıyor içim!

Neriman bu sözlerin söylenişiyle, adamın kurt gibi bakışından anlam çıkardıysa da, üzerinde durmadı.

Bir tabak buz dolabı buzu geldi.

Recep Cıva bardağa iki buz parçası attı:

— Bira üşütür. İstersen bir parçacık votka... Ha?

— Fena olmaz...

— İçemezsen ya?

Güldü:

— İlâhi Recep âbi... O kadar da süt kokmuyor ağzım canım...

Votka kadehini aldı, birasına yarısını döktü:

— Bizim orda Noter'in kızı vardı, arkadaşım. Canciğer arkadaşım. Haftada, on beşte onlarda toplanırdık kızlarla, biralarımıza böyle votka karıştırır, sonra da...

Recep Cıva birden kulak kesildi:

— Sonra da?

— Kafaları bulduk mu vur patlasın çal oynasın. Bazan erkek elbisesi giyerdim ben. Kızlara delikanlı gibi satışırdım...

Recep Cıva:

— Hârika! dedi. Bir filmimde bu sahneyi kullanayım... Çok güzel be!

— Bülent'le böyle bir toplantıda tanışmıştık... Başka neler anlatmıştı?

Recep Cıva bunu sanki unutmuştu. Sanki böyle şeyler, pis âdi dedikodulardı da, üzerinde durmağa terbiyesi müsait değildi.

Sordu:

— Kim başka neler anlatmıştı?

— Bülent.

— Ha... canım bırak şimdi bunu. Onu dedikodu yapıyor diye ayıplarken, kendim aynı mevkie düşmiyeyim.

— Neden?

— Öyle ya. O, sizinle olan gizli münasebetleri şuna buna anlatmakla büyük ahlâksızlık etti, kabul. Ben de onun bana anlattığı şeyleri size anlatıp...

Rakı kadehini kaldırdı:

— İçelim!

Neriman da bira bardağını kaldırdıysa da:

— Fakat Recep âbi... dedi.

Tokuşturdular.

— Fakatı makatı yok. Haydi iç!

Karşılıklı içtiler.

Kadehini masaya korken:

— Benimki sizi uyarmak için olacak, ahlâksızlık sayılmazsa da... Gene de... Hoş değil...

Neriman hayatında ilk, yabancı bir erkekle, bir içkili lokantada, karşılıklı içki içiyordu. Soğuk birasını yudumladı, bardağını elinde tuttu. Fakat ne olursa olsun öğrenmek istiyordu Bülent'in Recep âbi'ye neler anlattığını.

— Ahmet oğlum...

— Hop âbi?

— Bize karışık et söyle...

— Derhâl!

İçeriye doğru seslendi:

— Yap bir karışık, fiyakalı olsuuun!

Bahşiş fazla gelsin diye de ekledi:

— Recep âbi içiiin!

Neriman gene yudumladı içkisini.

Recep Cıva:

— Ağır ol, dedi.

— Niye?

— Votkalı bira...

— *Ne yapar? Çarpar mı?*

— Maşallah?

— E Recep âbi dedim ya, ağzım o kadar da süt kokmaz canım... Hem boşver be Recep âbi, çarparsa çarpsın...

Üçüncü sefer yudumladı:

— Sarhoş olursam ne çıkar?

Recep Cıva memnun:

— Hiiç.

Çeyrek saat içinde karışık etleri sıcak sıcak gelmişti. Yiyor, içiyorlardı. Neriman bardağı bitirdiği zaman, iri gözleri mahmurlaşmıştı. Dili bile hafifçe peltekleşmeğe başlamıştı, ama kendine hâkimdi.

Bardağını uzattı:

— Doldur abiciğim!

Recep çekindi:

— Hızlı gidiyorsun...

Birazcık cıvımıştı bile:

— Dolduuur!

— Sarhoş olursan karışmam ama?

— Karışma!

Yeni bir bardak biranın içine epeyce votka.

Neriman yavaş yavaş, çok az tanıdığı sarhoşluk hâlinin pırıltılı neşesine dalıyor, kahkaha bile atıyordu.

Bu arada Recep Cıva, Bülent Nejat'ın Neriman'la ilgili, en ayıp işlerini anlattıkça Neriman coşuyordu:

— Vay namussuz,, vay rezil, kepaze vay!

Tam zamanında:

— Bütün bunlar da bir şey değil, dedi.

Neriman hayli artan sarhoşluğu içinde doğruldu:

—— Bir şey değil mi?

— Değil.

— Değil ha? Demek daha korkuncu var?

— .....?

— Ha Recep âbi?

Bunu «Ha Recepçiğim?» anlamına gelebilecek bir cilveyle söylemişti.

Recep Cıva, ağzındakileri uzun uzun çiğnerken gözleri Nerimanda, acımışçasına başını salladı:

— Çok daha müthişi var Neriman!

— Çok daha müthişi ha?

— Evet çok daha müthişi!

Korkuyla:

— Nedir?

— Boşver.

— Allah aşkına nedir Recep âbi?

— Israr etme Neriman. Henüz geldin. Ayağının tozuyla sana sevdiğin adam hakkında rapor veremem, doğru değil...

Neriman fitili almıştı. Ne olabilirdi daha müthiş şey? Bir taşralı, mutaassıp adamın kızı için «Müthiş» sayılabilecek şeyler Bülent Nejat marifetiyle açıklanmıştı. Yâni artık kız olmadığı herkesçe biliniyordu. Bundan daha müthişi ne olabilirdi gerçekten de?

Recep Cıva'nın masa üzerindeki kıllı, kocaman elini tuttu:

— Ondan soğurum, nefret ederim diye mi yâni?

— Ne bileyim ben? Sevdiğin insan. Aşk bu. Hele senin gibi tertemiz bir genç kızın pırıl pırıl aşkı... kolay kolay silinir mi? Niçin silinsin? Ben bu körpe aşkın kaatili olamam, kaçınırım bundan!

— Hayır hayır Recep âbi. Coni'den işittiğim şeylerle zâten silindi. Şâyet bunu daha önce bilseydim, vallahi de billâhi de peşine takılıp gelmezdim. Onun için söyle. Nedir daha müthiş olan?

Recep Cıva bardağına yeni iki duble rakı daha koydurdu. Buz attı. Buzun rakı içinde gri-mavi iplikleşerek erimesini, iplik iplik eriyişin, bardağın dibinde ak bulut parçasını hatırlatarak toplanmasını uzun bir süre seyretti. Bu arada göz ucuyla da Neriman'a bakıyor, ama baktığını belli etmiyordu. Genç kız birden sarhoş olmuşa benzemişti. Elini Recep Cıva'nın kıllı, kocaman elinden çekti. Dargın gibi. Sonra sağ kolunu masaya boydan boya uzatarak, alnını bu genç, taptaze, bembeyaz bileğin üzerine indirdi.

Recep Cıva düşmanını tam can alacak yerinden vurmak, onu genç kızın kalbinde bir daha dirilmemecesine öldürmek istiyordu. Mahsustan geciktiriyordu ki, etki çok daha etkin olsun!

Bir ara genç kızın hıçkırdığına dikkat etti. Bileğine uzandı, tuttu, öbür eliyle saçlarını okşadı:

— Neriman, yavrum!

Birer ikişer gelen müşterilere falan dikkat et-

tiği yoktu. İkinci bardak rakısından iri bir yudum aldı. Genç kızın yumuşacık saçlarıyla, sıcak beyaz bileğini okşuyor, sesini dışarıya duyurmadığını sandığı bir kısıklıkla tekrarlıyordu:

— Yavrum, Neriman! Nen var? Kaldır başını, kaldır anam!

Neriman karşılık olarak birden daha fazla hıçkırmağa başlayınca, kızın, âşık kızın bozulduğunu anladı. Rezalet çıkarabilirdi.

— Garon, oğlum, komi!

Çifter çifter koştular:

— Buyrun Recep Bey?

— Bana bir taksi... Hesabı da Ahmet!

Hesabı ödedi. Az sonra gelen taksiye Nerimanı taşıdı. Genç kız imperteksini bile almayı unutacak kadar kendinden geçmişti. Hıçkırıyor, bir yandan da Recep Cıva'ya tutunuyordu.

— Oğlum, bayanın imperteksini getir!

Komik garson Ahmet, kasa başındaki patrona sokuldu. Yavaşça:

— Herif kurt, dedi, şerefsizim...

Patron güldü;

— Filimci oğlum. Orospular kendi ayaklarıyla gelip düşüyorlar. Sor bak, Recep kimbilir nerden nasıl ele geçirmiştir...

— Fakat güzel kız!

— Yakında müşerref oluruz herhalde...

— Ayıp ettin âbi. Kaçar mı?

Lokantanın gerilerindeki hacı ağalardan biri Ahmedi çağırdı.

Kara kaş, kara gözlüsüydü:

— Kimdi o yavru be Ahmet kardaş? diye sordu.

Ahmet, kız nasıl olsa avucuna düşeceği için attı:

— Bizim yavrulardan.. Nasıl? Hoşuna gitti mi?

Öbürü kumral, kuruydu. Belliydi ki kara kaş, kara gözlünün yanında sığıntı:

— Ayıbettin, dedi. Lokman-ı Hekimin ye dediği!

—

—

Taksi garsonyer kapısı önünde durmuştu. Recep Cıva genç kadını kucaklıyarak arabadan indirdi. Kapıyı çabucak açtı. Fakat Neriman yıkılıyordu. Gene kucakladı. Çıldırtan, ağır yüküyle odayı buldu ve karyolaya sırtüstü bıraktı. Neriman soluna kocaman bir virgül gibi dönüp kıvrılmıştı.

Recep Cıva taksiyi savıp geldi.

Neriman başını hafifçe kaldırıp baktı. İyice peltekleşmiş diliyle:

— Recep âbi anlat, nolursun, öğrenmek istiyorum o müthiş şeyi!

— Bana kızmıyacaksın ama sonra?

Kolunu uzattı:

— Kızmıyacağım. Gel yanıma!

Karyolanın kenarına ilişti.

Neriman elini Recep Cıva'nın boynuna attı, bir çekişte onu kendi üzerine yıktı:

— Filim yıldızlarının yolu, yolu Recep âbi, mâdem... mâdem sizlerin yatak odalarından geçer... Geçsin be Recep âbi, boşver. Seninle ne diye başlamıyalım?

Bir davranışta kalktı. Recep Cıva'nın boynuna sarıldı:

— Bülent Nejat Coo... Şerefine!

Alev alev yanan kıpkırmızı dudaklarını olgun

adamın ağzına yapıştırdı. Recep Cıva sardı onu. Sarıldılar sıkı sıkıya. Üst üste öpüştüler.

— Babamın evine dönemem artık... bu hayata alışmam lâzım...

Kendini hıçkırıklarla yatağa yüzüstü attı, sonra hemen doğrulup sordu:

— Recep âbi?

— Ha?

— Ben, ben artık orospu oldum değil mi?

Kendi kendine kızdı:

— Ne âbisi be? Amma da aptalım. Âbimiş... Recep, Recepçiğim, canım, şekerim, bir tanem, zamparam benim...

Yatağa tekrardan kapandı, katıla katıla ağlamağa başladı.

Recep Cıva şaşırmıştı. Hiç beklemiyordu bu kadar kolay, böylesine çabucak... Avucu içindeydi işte. Kendiliğinden, kolaycacık düşüvermişti ama, yarın sabah uyanınca bütün bunların pişmanlığını duyabileceğini sandığından, puvan kazanmağa bakıyordu:

— Neriman, yavrum. Böyle acı konuşma!

Yeniden şahlandı:

— Neden konuşmayayım Recep âbi? Yalan mı? Orosyu değil miyim şimdi ben? Ben de orospu değilsem orospu kime derler? Orospular bu benim yaptıklarımdan başkasını mı yapar?

— Sen henüz hiçbir şey yapmış değilsin ki!

— Bülent'le yapmadım mı?

— Başka o. Sen onu seviyordun, âşıktın ona. Evlenecektiniz...

— Cektik değil mi Recep âbi? Şimdi artık çoook uzaklara kaçtı o. Artık ne evlenmek, ne mutlu bir yuva kurmak. O artık çok uzaklarda.

Olsa bile, şurda, senin yerinde, yanı başımda bile olsa çok çok uzaklarda artık... Seviyordum, çok seviyordum doğru. Hayatımı kaldırıp ayaklarına atacak kadar. Fakat o... O benim bu aşkıma, bu fedakârlığıma lâyık değilmiş!

— Neriman!

— Ama inanma bana, gene seviyorum onu ha! Güzel bir alçağı sever gibi. Şeytanı sever gibi. Şeytan sevilir mi? Alçak sevilir mi deme, sevilemezin ötesindeki bir aşkla seviyorum ama, yüzünü bile görmek istemiyorum!

Büsbütün cıvıyarak:

— Bülent! diye bağırdı. Bülentçiğim, hayatım, bir tanem gel!

Recep Cıva'nın plânı altüst olmuştu. Oysa, çiçeği burnunda genç kadını yavaş yavaş sarhoş edip, sevgilisini usul usul silip, faydalandıkan sonra da kapı dışarı etmek niyetindeydi. Bu durum karşısında savuşup gitmekten başka çaresi yoktu. Gerçi şu anda ona her istediğini yapabilirdi ama, hoş değildi. Sonra, elin sarhoş, içince çılgına dönenleriyle mi uğraşacaktı? Karı, kız kıtlığı mı vardı? Elini sallasa...

Onun için CIFU-film şirketi önemliydi.

Kalktı.

Neriman tuhaf bir çılgınlığa kaptırmıştı kendini. Kollarını meçhul uzaklara uzatmış, ağlıyarak sesleniyordu:

— Bülent, Bülentciğim, gel. Nolursun gel. Yalvarıyorum. Bana gel. Bunların hepsi senin arkandan atıyor, beni senden soğutup kendi ellerine geçirmek, beni orospu yapmak istiyorlar. Gel Bülent, kurtar beni, kurtar beni sevgilim!

Recep Cıva kaçacaktı, ki kapının tam yanında yakaladı onu:

— Kaçıyorsun değil mi? Şimdi de kaçıyorsun!

Şaşkın Recep direndi:

— Bırak yakamı be!

— Bırakmıyacağım. Fena insanlarsınız siz. Sevgilimle aramı açmak için, beni kötü yollara düşürmek için sözde himayenize alıyorsunuz. Hayır, kötü yollara düşmiyeceğim, düşmiyeceğim işte, düşmiyeceğiiiim!!!

Oraya, Recep Cıva'nın ayakları dibine yıkıldı.

Recep Cıva'yı müthiş bir korku sarmıştı:

— Neriman, diye çömeldi. Yavrum...

Dinlemiyordu:

— Yavrun mavrun değilim senin ben!

— Peki, olma Neriman. Bir dakika...

— Dinlemiyorum, dinlemiyeceğim. Yalancısın, yalancısınız işte!

Recep Cıva'nın sabrı taştı bir an. Demek bu da o kadınlardandı. Alttan aldıkça bindiren, şahlanan, canavarlaşan kadınlardan?

Saçlarından yakalayıp ayağa kaldırdı, kocaman eliyle bir tokat, bir tekme!

Neriman karyolaya, ordan da yere yuvarlandı. Kıstırılmış bir kedi gibi pıskırmağa hazır, müthiş bir korku içindeydi.

— Ayağa kalk!

Kalktı. Kollarıyla yüzünü saklamağa, yeni bir tokattan korunmağa çalışıyordu:

— Vurma, nolursun vurma Recep âbi. Canımı yakma. Vurmıyacaksın değil mi? Canımı yakmıyacaksın değil mi?

— Kees!

— Peki Recep âbi. İstersen, istersen soyunayım. Döğme beni, benim burada kimsem yok senden başka. Canımı yakma. Soyunayım mı?

Recep Cıva şaşırmıştı:

— Lâhavle velâ kuvvete...

— Peki Recep âbi...

— Fazla konuşma bak, şerefizim kolundan tutar sokağa atarım!

Boynunu büktü:

— Atma Recep âbi... ne yaparım sokakta sonra? İstanbulu bilmem ben. Sonra beni mezarlıklara çeker götürürler. Orospu yaparlar. Vururlar, öldürürler beni. Yazık değil mi bana? İstemiyorum, ölmek istemiyorum...

Hezeyana tutulmuşçasına kaygılarını sayıp döküyordu. Recep Cıva'yı tam bir korku almıştı. Kızın yaşı şu sıralar on sekizi doldurmuş olmalıydı ama, ya doldurmamışsa? Ya gürültü patırtıya bekçi, sonra polisler gelirse? Karakola götürürlerse? Kızın yaşı küçük çıkarsa al başına belâyı!

Bir kıyıdaki valize gitti, açtı. Kimlik cüzdanı oradaydı. Aldı, baktı, tamamdı. Ferahladı. Yerine koydu. Anlıyordu içkinin kızı zehirleyip, belki de çıldırttığını. Geçerdi. Elbette geçerdi. Böyle nice nice deli karılarla, hattâ bundan beş beterlerle uğraşmıştı. Bu garsonyerin dili olmalıydı da buraya düşürdükleri bir, pek pek iki, üç gecelik kadınların içkiyle aşırı çılgın hâle gelip haysiyetlerini hovardalarının ayakları altına nasıl serdiklerini anlatmalıydı!

Bilek saatine baktı: Dokuza geliyordu. Buradan kalkıp Suadiye'ye gitmek... uzun iş'ti. Karyolanın ayakucunda serilmiş genç kadına gözü kaydı. Savrulmuş etekleri altından meydana çıkmış

bacakları... İçi titredi. Ne çıkardı sanki geceyi burda, yanında geçirse?

Genç kadını kucakladı, karyolaya sırtüstü yatırdı.

Bir sigara yaktı.

Tam karşıdaki koltuğa gitti yatarcasına oturdu, bacak bacak üstüne attı.

Bundan önce buraya girip çıkmış, gecelemiş kadınlara benzemiyordu bu. Kılığı kıyafetini, pudrasını rujunu, ojesini yoluna koy, çıkar kamera karşısına, çok değil birkaç ay sonra olsun sana film yıldızı!

İçi kaynıyordu. Kalktı, kravatını çözdü, gömleğini çıkardı, daha sonra da pantolonunu. Bir kıyıdaki tablada kendi kendine tükenmekte olan sigarasını aldı. Genç ve güzel kadına karşı bir duman, bir duman daha...

Tam tablada ezerken, dış kapının zili!

Sakın garsonyer ortağı arkadaşlarından biri olmasındı?

Elektriği söndürdü.

Zil uzun uzun çaldı. Sonra Coni'nin sesi:

— Recep âbiii!

Elektriği yaktı, kapıya gitti, açtı:

— Ne var?

— Hayri bey geldi...

— Ya... beni mi istiyor?

— Evet...

— Ne yapacakmış?

— Bilmiyorum.

— Peki, geliyorum...

Coni gitti.

Recep Cıva bayağı sinirlenmişti. Kendini tam da hazırladığı bir şeyde...

Hırsla Neriman'ın yanına gitti, baygın gibi, hafif hırıltılarla uyuyan genç kadını kolları arasına sertçe aldı, sıktı sıktı.

Neriman inledi:

— Bülent, Bülenciğim...

Recep Cıva aldırmadı. Dudaklarını ağzına yapıştırdı.

Sonra kalktı, kadını karyolada bırakıp gitti elektriği söndürdü, geldi.

— Bülentciğim, canım, bir tanem...

—

On dakika sonra elektriği yeniden yakan Recep Cıva, oradan bir an önce kaçıp uzaklaşmak istercesine çabucak giyindi.

Yorganı genç kadının üstüne çekti.

Elektriği söndürüp çıktı.

XVI.

Saat, ayni gecenin ikisini geçiyordu.

Recep Cıva'nın Galatasaray arka sokaklardan birindeki garsonyerinin sokak kapısının kilidine küçük bir anahar sokuldu. Hafif «Gırç» sesini Neriman duymadı bile. Gelen, Recep Cıva yaşında güçlü bir erkekti. Londra Bar'da adamakıllı içmiş, bir takım kadınlarla locada göbek atmış, dans etmiş, gene göbek atmış, avuç dolusu para verdikten sonra yatmıya gelmişti.

Koridorun elektriğini yaktı. Tuvalete girdi, şarıltıyla işerken aklına pavyondaki Işıl geldi. Sidiğiyle duvara Işıl yazmağa çalıştı.

Neriman bütün bunları da işitmemişti. Çıplak belden aşağısına çekili yorganın altında sarhoş, uyuyordu.

Genç adam koridorun elektriğini açık bıra-

kıp, Neriman'ın yattığı odaya geldi. Alışkın el yordamıyla düğmeyi buldu, çevirdi. Küçük bir ampulün aydınlattığı odada yere atılı Neriman'ın kirli patiska kilotu, entarisi, sonra da karyoladaki yorganın altından kurtulumş çıplak omuzu, saçları dağılmış başı, genç sarhoşu bir an ayıltır gibi oldu.

Bu kadın burada ne arıyordu?

Yerdeki çamaşırlara yürüdü, dudu. Eğilip alacaktı vazgeçti. Dışarı çıktı. Koridorun lâmbasını söndürüp, iştahla döndü. Herhalde Recep hergelesi bulup getirmiş, işini bitirdikten sonra da karıyı bırakıp çekmiş gitmişti. Gaddar, namussuz. «— Mâmafi, garip kuşun yuvasını Allah yapar. Teşekkür ederim Recep Cıva, sağol!»

Esnedi, gerindi. Çabucak soyunduktan sonra elektriği söndürdü. Genç kadının yorganı altına kaydı.

Dışarının epeyce soğumuş gecesinde bir hayli üşümüştü. Bu, henüz tanımadığı bir genç kadın tarafından ısıtılmış, kadın kokulu yatak sinirlerini gerivermişti.

Kadına sarıldı.

Neriman düşünde Bülent Nejat'ı görüyordu o sıra:

— Bülent! diye sayıkladı.

İşi, çeşitli filim şirketlerinde «Prodüksiyon âmirliği» olan genç adam, aşırı sarhoş olduğu için, «— Bülent!» i anlamadı. Kadının sarılmaktan hoşlanan genç bir isterik (Hystérique) olduğu kanısına vararak onu daha kuvvetle sardı, kendine çekti:

— Canım!

Genç kadın bir şeyler mırıldanarak arkasını

döndü. Votka karıştırılmış bira, gençliğinin derin uykusu, yanında top atsalar haberi olmıyacaktı.

Genç adam bir teknede yorganı attı.

Neriman Dünya'dan habersiz, hattâ düşünde kendini Bülent'in kollarında görerek inliyor, sayıklıyordu:

— Sevgilim, bir tanem...

Sarhoş prodüksiyon âmiri de karşılık veriyordu:

— Canımın içi, nonoşum!

— Beni seviyor musun?

— Dünyalar kadar!

—

—

Nerimanın düşünde ise konuşmalar sürüp gidiyordu:

«— Bülent'ciğim, hani seni askere götürmüşlerdi?»

Bülent Nejat askere götürülmemişti oysa:

«— İşte görüyorsun, yanındayım!»

«— Sakın rüya görmüş olmıyayım? Otelden tam çıkacaktık, bir jip gelmedi mi? Seni alıp götürmediler mi?»

«— Rüya görmüş olacaksın...»

«— Canımı yakıyorsun ama sevgilim!»

«— Hoşuna gitmiyor mu?»

«— Senin herşeyin hoşuma gider!»

Güçlü prodüksiyon âmiri, genç kadını pek merak etmişti. Körpecik, terütâze... Uyandırmak, konuşmak, kim, ne olduğunu anlamak onu yakından tanımak hevesine kapılarak karyoladan atladı. Lâmbayı açtı. Ancak bunun üzerine uykunun derinliklerinden yüze çıkan Neriman, mah-

mur gözlerle yabancıya şaşkın şaşkın baktı. Sonra bir çığlıkla yorganı tepesine çekti:

— Ayyy!

Genç prodüksiyon âmiri alındı. Ne demek oluyordu «— Ayyy!»? Bunun gibi nice nice genç kızlar vardı onun emrinde. En ünlü kadın, erkek aristlerden, en ünsüz, ün için can atan nice niceleri...

Karyolaya hırsla gitti, yorganı sertçe çekti.

Neriman yarı çıplak, kocaman bir virgül gibiydi. Fırlayıp kalktı:

— Kimsin sen? Ne arıyorsun burada?

Genç adam meydan okurcasına sordu:

— Sen kimsin?

— Sana ne? Ne aradığını soruyorum!

— Üstüne vazife mi ulan? Orospu!

— Ben orospu değilim!..

İki tokat.

Neriman karyolaya kapandı:

— Anneciğiiim!

Genç adam annesine de, ona da, sülâlesine de kaba kaba söğdü. Sonra:

— Burası benim garsonyerim inek! Buranın kirasını ben ödüyorum. Dağdaki gelmiş bağdakini mi koğuyor? Burada ne arıyormuşum. Sen ne geziyorsun? Bak, kolundan tuttuğum gibi atarım sokağa ha!

Yakınlarda bir bekçi düdüğü.

— Duyuyor musun? Teslim ediveririm bekçiye, ondan sonra ayıkla pirincin taşını!

— .....?

— Üstyanı kerhane!

Neriman dehşetle baktı:

— Nee?

— Tabî ya! Bekçiyi çağırsam da böyle böyle desem, şıp alır götürürler. Emraz-ı zühreviyeden sonra eline birvesika, arkası kerhane...

Neriman dehşet içindeydi. Elinde olmıyarak:

— Yapmayın, dedi. Yalvarırım yapmayın!

— O halde çeneni tut, gir yorganın altına!

Neriman'da yelkenler adamakıllı inmiş, dehşetli bir korkuya kapılmıştı. Yorganın altına girdi.

Genç adam, çıplak belden aşağısıyla koltuğa yatarcasına uzanmış, bir sigara yakmıştı. Sonra kalktı, kömür sobasını yakıp, koltuğa yeniden geldi, yatarcasına uzandı. Sigarasının dumanını rahat rahat emiyor, ağız dolusu dumanlar saçıveriyordu tavana.

— Recep mi getirdi seni buraya?

Neriman suçlu suçlu:

— Evet, dedi.

— Yalan söylüyorsun!

— Ben mi?

— Sen evet!

— Vallahi yalan söylemiyorum. Recep bey getirdi...

— Bey'miş. Kim yitirmiş de o bulmuş beyliği? Ben onun ayarladığı karıları, kızları tanırım. Seni tanımıyorum!

— Ben de sizi tanımıyorum...

— Niye? Beni herkes tanır. Hele film artisti olmağa can atan zillilerin topu! Yoksa seni Coni mi ayarlayıp getirdi?

Neriman bu sert, bu kut adamdan saklanmağa imkân olmadığını anlamıştı. Başından geçenleri ağlıyarak, hıçkırıklar içinde anlattı.

Genç ve yakışıklı prodüksiyon âmiri, yıllar yı-

lı bu sokaklarda, Türk filimciliğinin atan nabzı demek olan bu sokaklarda nice nice Neriman'a rastlamanın kanıksamışlığıyla:

— Senin gibi nice nicelerinin başını yedi bu sokaklar... Adın ne senin?

— Neriman.

— Neriman ya. Ananızın, babanızın dizi dibinden ayrılmasanız da, günün birinde karşınıza çıkacak taliplerinizi bekleseniz olmaz mı?

Neriman başını önüne eğdi.

— Filim yıldızı olacağım derken, orospu olup çıktın işte!

— .....?

— İnsan, Bülent Nejat gibi ahlâksıza uyar da baba evini terk eder mi? Sonra, Recep Cıva! Benim can ciğer arkadaşımdır ama, değil sen, Kürre-i arz'ın en güzel kızı olsan hava. Onun Allahı da, kitabı da paradır. Şu sıra Fatma diye bir zavallının peşinde. Bülent Nejat vasıtasıyla kızı tavlayıp, Fulya-film'i kurdu. Sonra da Fulya-film'in, yani Fatma'nın paralarını deve yaptı. Ardından da oğlanı askere aldılar. Allah bilir bu Recep hergelesi ihbar etti çocuğu...

«Fulya-Film, Fatma, Bülent'in askere yollanmasındaki ihbar...»

Neriman'ın gözleri kararmağa başlamıştı:

— Olabilir mi?

— Ne?

— Recep âbi Bülent'i ihbar eder mi?

— Hiç şüphen olmasın. Recep kurttur kurt! Adamı parçalarken yüreği sızlamaz. Yürek yoktur ki sızlasın! Düne kadar çulsuzun biriydi. Şimdi iki film sahibi. Parayı nerden buldu? Malûm: Fulya-film'den. Kim Fulya-film'in sahibi? Fatma.

Kız çirkin mirkin ama, söylenenlere göre Bülent'e âşıkmış...

Neriman'ın kafası karıştıkça karışıyordu:

— Babası ne iş yaparmış bu çirkin Fatma'nın acaba?

— Valla bilmem, fabrikatörmüymüş ne. Burada, Suadiye'de oturuyorlar. Recep şimdi kızın adamakıllı peşinde. Babası da burda kızın. Akşam Londra-bar'da gördüm. Beni görünce nevri döndü Recep'in, işaret etti. Ben de başka masaya geçip oturdum. Herife bir izzet, ikram, pek içli dışlılar, ama yakında kokusu çıkar. Benim bildiğim Recep, herifin fabrikasını da, kızını da, karısını da elinden alır adamı yek ekmeğe muhtaç eder!

Neriman birkaç dakika içinde herşeyi öğrenmişti. Demek Bülent Nejat'ın esrarlı şekilde sözünü ettiği ortak, şu, kasabadaki çirkin Fatma'ydı? İşte şimdi nefret etmeğe başlamıştı Bülent Nejat adlı yakışıklı yılandan!

Recep Cıva'ya gelince...

Ona neydi Recep Cıva'dan, Fabrikatörden, Fatma'dan?

Genç adam sigarasının izmaritini tablada ezip kalktı. Çırılçıplaklığından utanmıyor, hattâ meziyetmişçesine, uzattıkça uzatıyordu.

Neriman gözlerini boyuna kaçırıyor, görmezlikten gelme numaraları yapıyordu ama, ne yapsa nafile, adam yer değiştirerek boyuna görme açısına giriyordu.

Gerinerek karyolaya sokuldu:

— E, yatalım mı şekerim?

Neriman öyle dalgın, öyle bitkindi ki, gözlerinden yuvarlanan damlaları çıplak koluyla silmeyi bile düşünmüyordu.

Omuz silkti... Yatsalar da, yatmasalar da ne çıkacaktı? Öylesine yakışıklı sevgili demek kendisine yalan söylemişti?

Genç adam, sobayı söndürüp karyolaya atladı. Kalın, güçlü kollarıyla genç kadını sımsıkı sardı:

— Adamakıllı da güzelmişsin be. Ulan bu gece seni bana Allah mı gönderdi? Çoktandır kuzu eti yememiştim...

Ağzı leş gibi rakı ve sigara kokuyordu.

Neriman iğrenerek arkasını döndü.

Sabaha kadar uyku tutmadı. Pencerenin sıkı sıkıya kapalı perde kıyılarından vuran gri sabah, sinirlerini güçlendirdi. Kalktı.

Adam horultuyla uyuyordu.

Tuvalete girip çıktı. Külotuyla öbür çamaşırlarını yerden aldı, giyindi. Olanlar olmuştu işte. Şimdi ne yapacaktı? Burada daha fazla kalıp yeni yeni zamparalara mı yem olacaktı?

Hayır.

Yalnız bu adam değil, Recep Cıva'dan bile sakınacaktı. İçine düştüğü iğrençliği idrâk etmekten gelen bir bulantıyla, dudaklarını hafifçe boyadı, saçlarına çabuk çabuk birkaç tarak darbesi.. Buradan, suratına «Orospu!» diye haykırılan yerden hızla kaçıp kendini hiç olmazsa dışarının temiz havasına atmalıydı.

İskarpinlerini giydi, valizini aldı, ayaklarının uçlarına basarak kapıyı açtı, tam sokağa çıkmıştı ki:

— Vay abla, ne o kaçıyor musun ne sabah sabah?

Coni de merak etmiş, garsonyer'e gelmişti.

Gece Recep Cıva Londra-bar dönüşü yanındaki Ha'yri Girsavaş'la uğradıkları yazıhanede onu bir kıyıya çekmiş, kulağına:

«— Yarın erkenden git defet orospuyu!» demişti.

«— Kimi? Neriman'ı mı?»

«— Ne boksa...»

«— Niye be âbi? Güzel kız be!»

«— Sana defet dedim ulan işte, o kadar!»

Neriman garsonyerin kapısını yavaşça çekmişti.

— Tüyelim mi?

Neriman anlamadı:

— Ne?

— Tüyelim mi diyorum...

— Ne demek o?

— Çakmıyor musun?

Elinde olmıyarak gülüverdi:

— Çakmıyorum.

— Yâni, gidelim mi demek istedim.

Zâten yanyana yürümeğe başlamışlardı. Henüz çok erkendi. Hava da kalın, gri bulutlarla sımsıkı kaplı olduğundan, ortalık hem soğuk, hem de rutubetliydi.

— Bizim yazıhaneye gideriz şimdi. Sonra çıkar, sütle falan karnımızı doyururuz. Oldu mu?

«Yazıhane» sözünü beğenmemişti:

— Yazıhaneye gitmesek olmaz mı?

— Niye? Ne var?

— Oraya gitmiyelim...

— İyi ama, niçin?

— Patronun orada değil mi?

— Haa, Recep âbi mi? Bu saatte ne işi var?

— Nerde ya?

— Nerde olacak, Suadiye'de!

Bilmiyormuşçasına sordu:

— Evi orda mı?

Coni güldü:

— Kendisinin değil ama, yakında herşey onun olacak!

Sokağı uzun uzun yürüdükten sonra İstiklâl caddesine çıktılar. Koca cadde şu sıra hemen hemen taşıtlardan temizlenmiş, ıslak, upuzun yatıyordu. Bütün gün, bütün gece kadınlı erkekli binlerce ayağın altında ezilmekten yorgun, ama şimdi herhalde rahattı. Hâlâ uykuda gibi, sıra sıra inik dükkân kepenkleriyle gerçekten de uykuda birini hatırlatıyordu.

Ne yapabilirdi Neriman bu koca şehirde?

Nereye gidebilirdi?

Henüz hiç tanımadığı bu kocaman İstanbul'da Coni'nin ardına takılmaktan başka yapacağı var mıydı?

Hep o besili, sımsıkı kedi yavrusunu hatırlatan Coni ise, yazıhaneye gidip, sobayı yaktıktan sonra «Allah ne verdiyse...» dalgasına, daha doğrusu zarına bakmak niyetindeydi genç kadının.

Hele şöyle böyle desin!

Ellerine düşmüştü bir sefer. Kurtuluş yoktu. Bu hayata atılanlar herşeye uymak zorundaydılar!

Yazıhane kapısını açtı. Girdiler. Sonra gene yavaşçacık kapadı. Sağda, soldaki bütün dükkânlar henüz açılmamıştı ama, gene de yerin kulağı duvarların gözü vardı.

Yukarı çıktılar. Yazıhane...

Coni gene ateş gibi, borulu, emaye gaz sobasını şipşak yakıverdi. Sonra memnunlukla ellerini

birbirine sürdü sürdü... Neriman'ın yanındaki iskemleye kendini bıraktı:

— Cigara içer misin?

Neriman şaştı:

— Aa...

— Niye?

— Ben ağzı cigaralı kadınlardan mıyım?

— O da doğru ya...

O, bir tane yaktı.

Tuhaf bir hâli vardı. Bir şey söylemek istiyor da söze neresinden başlaması gerektiğini bir türlü kestiremiyor gibiydi. Kızla göz göze geldiler birden. Gülüverdi. Kız da hiç sebepsiz, güldü. Coni başlangıcı bulmuştu:

— Bizim patronu nasıl buldun?

Neriman'ın aklına, akşamdan kalma karmakarışık birtakım resimler geldi: Lokanta, şakacı garson, Hacı ağalar, bira, votka karışık içkisi. Ard arda içişi. Yavaş yavaş kendini bambaşka duymalar, sonrası gittikçe silikleşiyordu. Bir ara garsonyeri şöyle bir hatırladıysa da, koyu dumanlar içindeydi. Hıçkıra hıçkıra ağlamış, sonra da Recep âbi'yi kızdıracak sözler söylemişti galiba. Birden ikinci adamı hatırladı. Sahi, tokatlamıştı. Tokatlamış, kafasını kızdırırsa sokağa atacağından söz etmişti. Ondan sonra...

Utandı.

Coni:

— Ha? dedi, nasıl buldun bizim patronu?

Üzerinde durmak niyetinde değildi. Omuz silkti:

— Eh işte... Fena adam değil!

Sigarasının külünü yapma bir sinirlilikle çırptı:

— Sen öyle bil!

Kuşkulandı:

— Niye?

— Sen öyle bil dedim ya!

Büsbütün kuşkulandı:

— Niye ama?

Bir an söyleyip söylememek arasında çekimser kaldıktan sonra, gene yapma bir öfkeyle:

— Akşam seni biçimlemiş, geldi bana. Ne dedi biliyor musun?

Neriman heyecanlanmıştı:

— Ne dedi?

— İnek karıyı öldürecektim, dedi. Git garsonyerden sepetle dedi!

Neriman birden buz kesildi. Coni'ye dehşetle bakıyordu.

Coni ardını getirdi:

— Dedi ama, biliyorum gidecek yerin yok!

— .....?

— Harcıyacak paran. Acıdım!

Darbe müthiş olmuştu. Neriman birden bir korkuya kaptırmıştı kendini. Akşamdanberi görebildiğince İstanbul, kafasında kocaman apartımanları, limanı, vapur, motör, sandalları, cadde, caddeleri, sokak, sokak, sokakları, irili ufaklı mağazları, lokantalarıyla karmakarışık, dönmeğe başlamıştı.

Şimdi ne yapacaktı?

Şüphesiz bu kadar hakarete karşılık hemen kalkıp gitmesi gerekirdi ama nereye? Sirkeci'deki otele mi?

Coni:

— O sabaha kadar desin, dedi. İnsanlık öldü mü?

— İyi ama, akşamki ikramı neydi, sana dediği ne?

— Bizim zirtapozun huyu budur. Ele geçirinceye kadar tepesinde taşır, ele geçirdikten sonra da...

Elini tutuverdi:

— Ne diye biçimlettin kendini sanki?

Neriman anlamadı:

— Ne demek o?

Coni açık açık söyleyince, Neriman'ın aklı gitti. Bir çığlıkla ellerini yüzüne kapadı.

Coni bileklerini yakaladı, ellerini indirdi:

— Utanacak ne var kızım?

Neriman ellerini sertçe çekip kurtarmak istedi:

Coni kızdı:

— Yoo... herkese şapur şupur, bize gelince yarabbi şükür mü?

— Ama, şey...

— Şeyi meyi yok. Biz de Allahın kuluyuz!

Neriman elini çekip kurtarmaktan vazgeçti. Bir eksik, bir fazla ne çıkardı? Belki hiçbir şey çıkmazdı ama, nasıl kurtulacaktı bu bataklıktan? Galiba yanlış başlamıştı işe. Hooş, ne bilecekti doğrusunu? Bülent'e bağlanıp gelmişti. Bülent olmasa, onun için çıldırmasa deli miydi anasını, babasını bırakıp gelsin?

Coni ayaklarının ucuna diz çökmüş, bacaklarıyla oynuyordu.

— Ben varken korkma. Burası filimciler piyasası. Recep olmazsa Ali, Ali olmazsa Süleyman, Süleyman olmazsa... adam mı yok be? Bütün mesele, ilk filmini çevirene kadar. Ondan sonra sırtın yere gelmez!

Kulağına söz girmiyordu artık. Ne bu Coni, ne de başkaları. Yalancı, düzenbaz, ahlâksız şeylerdi. İğreniyordu onlardan. İğrendiği bütün erkekler kervanına şimdi o çok sevdiği Bülent Nejat Coo da katılmıştı. Onu hâlâ sevmesi, aklına geldikçe içinin sızlamasına rağmen, o da katılmıştı. Şayet çirkin Fatma ile işi uydurmamış olsaydı gam yemiyecek, başından ne geçerse geçsin onu sevmekte devam edecekti.

Coni'nin yaramaz elleri...

Vurdu:

— Rahat dur!

— Vurma kız!

— Rahat dur be, canımı acıtıyorsun!

— Bana bak...

— Ne o?

— Karışmam sonra ama?

— Ne olur?

— Bilmem ne olur...

— Amaaan sen de...

Kendini Coni'ye bıraktı.

Neden sonra Coni:

— Ulan, dedi, kitap gibi karısın şerefsizim!

Neriman duymadı. Belki de duydu, aldırmadı. Nesine aldıracaktı? Akşamdanberi... çok hızlı gidiyordu. Sanki kaypak bir duvarın keskin meyli üzerinde aşağılara hızla kayıyor, kayarken sağa sola tutunmak istese bile olmuyordu.

Coni bel kayışını çabuk çabuk bağladıktan sonra:

— Hadi, kalk! dedi.

Bakmadan, dargın dargın:

— Nereye?

— Tüyelim!

Çâresiz, kalktı.

Coni sobayı söndürmüştü. Çıktılar. Vakit hayli ilerlemiş, komşu mağazalardan pek çoğu açılmıştı. Ellerinde paçavralar, karşıdan karşıya lâf ata, gülüşe camları siliyorlardı. Coni'yi karıyla çıkar görünce işi anlayarak başladılar:

— Vaaay Coni!

— Saatlar olsun hemşerim...

— Ne haber?

— Coni be, Galatasaray hamamı açıktır şimdi!

—

—

Kahkahalar.

Coni, ona hiç de yakışmıyan, alışılmamış büyük bir ciddilik içinde sokağı Neriman'la birlikte geçerken, soldaki «Artistler kahvesi» nin buğulu camları ardındaki erkenci figüranlarla film artisti daha çok da «Jön» olabilme hayalleriyle İstanbul'da şansını denemeğe gelmiş Anadolu uşakları merakla baktılar. İçlerinde Coni'yi tanıyan çoktu. Gören görmeyene haber verdi. Hattâ yılışıklar kahve kapısına çıktılar:

— Coniii!

Coni bugün gerçekten de çok ciddiydi. Döndü, baktı, her zamanki gibi yılışıp, «— Hoop!», ya da «— Ne var lan ayı?» karşılığını vermedi. Buysa herkesi yadırgattı. Şu, bildikleri, hergele, anasının gözü, matrak mı matrak Coni değil miydi bu?

— Coni lan!

— .....?

— Vay inek vay...

— Bu ne ciddilik böyle kayarto?

— Sissst... yanındakine temiz bir elliliğim var ama!

— Benden yüz işler!

—

—

Neriman utançtan yerlere geçiyordu.

Coni çâresiz cevapladı:

— Elinde varsa sen getirsene... Benden sağlam ikiyüz işler!

— Oooost!

— Aç köpeeeek!

— Karnını doyur karnını!

Neriman kıpkırmızı:

— Allahını seversen bırak şunları, dedi.

Hızlı adımlarla sokağı sola saptılar, caddeye çıktılar. Karşıya geçip, ara sokaklardan Öz-süt muhallebicisine geldiler.

Kapıdan girerlerken:

— Vay Coni, n'aber?

Coni sesin geldiği loş köşeye baktı: Piç Ali! Coni'den az uzun, kapkara, kıvır kıvır saçlı, topense, dar pantolonlu, kısa ceketli, cin mi cin... Coni'nin de sır arkadaşıydı, ki yalnız içtikleri ayrı giderdi. Onu burada böyle erken erken bulmak Coni'yi sevindirmişti. Çünkü, «Karıyı sepetlemek» niyetinde değildi. Çok güzel, çok da tatlıydı. Recep Cıva: «— Zarına bak, sonra sepetle gitsin. Başımıza dert açmıyalım!» demişti ama, ne derdi? Böyle karıdan gelecek dert, belâ tonuyla gelsindi. «— Bizim Piç'i bulurum. Onların fotoğrafanelerinde yatacak yer var. Karıyı oraya zula ederiz. Piç'in patronu kıyak adamdır. O da bi-

çimlerse biçimlesin. Akşamdan akşama da Piç'le birlikte Allah ne verdiyse artık...»

Piç'in: «— Vay Coni, n'aber?» ini cevapladı-

— Salık be Alicim. Senden n'aber?

Piç Ali'nin gözleri Neriman'da, atmağa başladı:

— N'aber olsun? Uykusuzluktan geberiyorum şerefsizim...

— Niye?

— Akşam gene Ayhan mayhan beraberdik...

— E?..

— E'si, Yeşil Horoz'a gittik, sabaha kadar ye, iç, danset... Turşu gibiyim. Bizim fotoğrafhaneye geldim, vurdum kafayı bir iki saat, baktım uyku tutmuyor...

— İyi ettin. (Göz kırptı.) Sana Neriman'ı takdim ederim!

Piç, ona çok yakışan, daha doğrusu çok yakıştığını sandığı bir eğilişle elini uzattı. Neriman da. Sıkıştılar:

— Ali...

— Neriman.

Piç, el çırparak garsonu çağırdı. Garson yılışarak geldi. Ne Coni'yi, ne de Piç'i zerrece ciddiye almazdı.

— Bak hamfendiye, ne içecekler!

Garson gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Neriman:

— Süt, dedi.

Ötekiler de süt istediler.

Piç:

— Kahvaltı da getir, dedi. Tereyağı, reçel... ha?

Neriman, karnı aç olduğu halde:

— Mersi.

Coni:

— Bana getir, dedi.

Garson çekildikten sonra Piç Ali kibarca sordu:

— Demek isminiz Neriman?

Neriman, züppeliğin bile iğreti durduğu bu genci hiç sevmemişti. Gene de:

— Evet.

Beriki yılışarak:

— Desene ki Neriman Köksal yandı!

— Niçin?

— Kendisine yeni bir rakip olacaksınız!

Coni:

— Boşver, diye elini salladı. Filimciler bunu bi görsün, şerefsizim hemen parlar. Öyle değil mi?

Piç, Coni'nin kırptığı gözü görmezlikten gelerek:

— Tabî yahu, dedi. Birkaç poz resmini çekeriz. Filmcilere şıp, ha?

— O kadar. Ama, senden beklerim bu iyiliği!

— Ayıp ettin, teklif mi var?

Sütleriyle Coni'nin kahvaltısı, yâni sütünden başka tereyağıyla reçeli, küçük francala ekmeği, çatalı, kaşığı geldi. «— İyi oğlum...» diye geçirdi Piç, «— Ye bakalım. Karı kıyak. Canımı da ye istersen. Karı kıyak olmasaydı Piç'ten zor görürdün bu ikramı!..»

Dışarda yağmur çiselemeğe başlamıştı.

Neriman Piç'in gittikçe artan istek dolu bakışlarından huylanmağa başlamıştı. Şimdi de sıraya Piç mi girmişti?

Sütünü yudumladı.

Piç birden sordu:

— Buralı mısınız?

Coni fırsat vermedi:

— Değil.

— Ya?

Neriman kasabasının adını söyledi.

Piç şöyle bir düşündü, sonra Coni'ye:

— Sizin, dedi, kayarto Bülent... Ordan bir kız tavladım dediydi...

Coni şıp, Neriman'a döndü:

— Senin Bülent Nejat Coo. Duyuyor musun?

Neriman kıpkırmızı kesildi.

Coni, Piç'e döndü:

— Tamam. Bu zavallı işte. İnek oğlu inek kızı aldatıp... Çakıyorsun ya?

Piç Ali herşeyi anlayıvermişti:

— Demek Bülent'in sevgilisisiniz?

Neriman ağlıyacak kadar hırslı:

— Maalesef, dedi.

— Niçin?

— Niçin olacak? Ahlâksız, demek hiç haberim yokken beni İstanbul'da dile düşürmüş?

Piç elini salladı:

— Ohoo... ahlâksızlık onun yanında çok namuslu kalır! Öyle değil mi Coni?

— Öğle değil, sabah daha...

— Buraya ne zaman geldiniz?

Coni:

— Yeni geldi.

— Anlatmadın mı manzaralarını?

— Boşver.

Coni, avurtlarını şişire şişire yiyor, sütünü yudumluyordu. Piç'le Neriman sütlerini bitirmiş ona bakıyorlardı. Sonunda kahvaltısını bitirip, üzerine de bir sigara yaktıktan sonra kalktı:

— Ben bizim yazıhaneye kadar bir uzanim!

Garsona:

— Benim hesap Ali beyde!

Öz-süt'ten hızla çıktı. Bayağı ferahlamıştı. Şu Piç'i de sabah sabah karşısına hani Allah çıkarmıştı.

Tam yazıhanelerinin bulunduğu sokağa girmişti ki, bitişik kundura dükkânının pırıl pırıl tezgâhtarı:

— Coni, diye sokuldu.

Ciddî ciddî durdu:

— Ne var?

— Kimdi o karı?

— Sana ne?

— Geceyi yazıhanede mi geçirdiniz?

— Sana ne lan?

— Kızma oğlum, elinden alacak değiliz.

Bir başkası sokuldu:

— Kaçtan aşağı olmaz yâni?

Coni üç sıçrayışta kapıdan girdi, kayboldu. Yeni gelen, ötekine merakla sordu:

— Karı kimmiş karı?

— Hiç canım. Aklımıza gelen gibi!

— Ne diyor?

— Fiyaka yapıyor hergele... Lâkin kıyak karıydı...

— Elliliğin ucunu gösterdin mi?

— Coni'ye mi? Yoo...

— Göster oğlum. Bi ellilik de benden işler!

Karşılara seslendi:

— Vartaaan!

Kalın, kıl içinde ablak bir yüz antikacı dükkânının kapısından uzandı:

— Hoop?

— Gel ulan!

Eski futbolcu Vartan usta yere sağlam sağlam basarak geldi. Ermenice:

— Ne var sabah sabah?

İkinci:

— Senin Coni'ye bir parça düşmüş, eh be kardeşim!

Vartan ustanın gözleri parladı:

— Deme?

— Bizden temiz birer ellilik işliyor. Ne dersin?

— Kolay. Coni he dedi mi?

Henüz Recep Cıva gelmemişti. Coni ortalığı şöyle bir toparlayıp, masaların falan tozunu aldıktan sonra gaz sobasına bir kibrit, soba harıltıyla yanmağa başladı.

Çok geçmeden de Recep Cıva, Hayri Girsavaş'la düştü:

— Coni!

— Evet?

— Ne yaptın karıyı?

— Ayıp ettin âbi. Ne emrettiysen!

— Sepet mi?

— O kadar!

Recep Cıva gülerek Hayri Girsavaş'a döndü:

— Aslandır bizim Coni aslan şerefsizim... Yeni firmamızda da çok işimize yarıyacak!

Hayri Girsavaş, ceketinin iç cebinden çıkardığı birtakım kâğıtları Recep Cıva'nın masası üzerine bırakırken:

— İşallah, dedi.

Bu kâğıtlar, akşam Londra-bar'da CIFU-film'in statüsüne hazırlık olmak üzere aldıkları ortak-

lık kararıyla ilgili notlardı ki, şimdi üzerinde uzun uzun çalışıp taslağı meydana getirecekler, sonra da Fatma'yı alıp Notere gideceklerdi.

Recep Cıva alabildiğine keyifliydi.

Coni'ye:

— CIFU-film diye yeni bir ortaklık kuruyoruz, dedi.

Coni, âdeti üzere ellerini keyifli keyifli sürüştürdükten sonra:

— Allah hayırlı, kademli etsin âbi, dedi. Düşmanlarımızın gözleri kör olsun!

— Âmin Coni. Seni de yanımıza alacağız...

— Maaşını da artıracağız!

— Sağ olun, sağ olun âbiler, var olun!

— Sen de sağ ol, sen de var ol Coni. Hadi bakalım koş bize kahve söyle şimdi!

— Derâl!

Hayri Girsavaş'a:

— Sizinki orta şekerli olacaktı di mi Hayri bey âbi?

Kahveye yıldırım gibi koştu. İçeri hızla girdi:

— Karada aslan, deryada kaptan, var mı Coni'ye yan bakaaan?

Demin kızla giderken takılanlardan çoğu tavla, kâğıt, okey oynuyorlardı. Başlarını kaldırıp baktılar:

— Vaay, Coni!

— Coni geldi be...

— Ağzını topla, Coni gelmez!

— Ya?

— Teşrif eder!

Başta Coni, kahkahalar top gibi patladı.

— Tabi teşrif ederim kayartolar... Yakında

topunuz, sen de inek kaveci ağanızın karşısına istidayla geleceksiniz!

Kalın kara kaşlı kahveci koca göbeğiyle üstüne koştu. Coni masalarla iskemlelerin arasında kaçtı. Bir kaçma kovalama... İskambiller, tavla, okey'ler bırakılmış, kaçanla kovalayan kışkırtılıp duruyordu:

— Kaç Coni!

— Geldi geldi geldi...

— Yakala âbi, kes yolunu!

—

—

Neden sonra kahveci solumağa başladı. Gözlerinde esmer karaltılar uçuşuyordu. Güven filim sahibi Yuvakim'in geçirdiği enfarktüsü hâtırlıyarak, soluk soluğa durdu.

Coni emretti:

— Kahveci güzeli, dinle beni: Bir az şekerli, bir de ağama, çakıyorsun ya, mektepli işi... Fakat, cezve, fincanlar sabunlanacak sonra karışmam ha!

Ocakçı ocağından gülerek:

— Oooşt! dedi.

Bir başkası:

— Yörrüüü taş arabasıı!

Coni aldırmadı:

Kahveci yanına sokuldu:

— Fabrikatörü kafese soktu demek seninki?

— Ayıp ettin! Onun adı Recep Cıva.. Allahın cebinden Peygamberi çalar isterse!

— Bizim çay, kahve mangırlarıyla elden aldıklarını temizlesin de, ne halt ederse etsin!

— Ayıp ettin. Çayın kavenin sözü mü olur?

— Kimdi yanındaki karı?

Coni güldü:

— Hiç be âbi... ineğin biri!
— Karı mı, kız mı?
— Anasının kızı...
— Yâni o biçim mi?
— O biçim ama...
— E?
— Gıcır gıcır!
Göz kırptı:
— Biçimledin mi?
Gururla:
— Ayıp ettin. Kaçar mı?
— Nereye götürdün?
— Hiç. Bizim Piç'in oraya bıraktım...
— Tamaam... kedinin boğazına ciğer asmışsın...
— Bize göre değil o!
— Getir de bu akşam sen, ben, o... ha?
— Emret âbi. Ne dedin de yok dedim?
— Bizim köroğlu annesinin yanında bu akşam. Ev boş. İçki, mezeler ganî. Koluna takar gelirsin ailenmiş gibi.
— Tamam. Senin için can fedâ be!
Kafasında şimşek çaktı:
— Yalnız, dedi. Karı çok yolsuz. İki onluk ver yanından bana!
Kahveci bu yollarda «Tonla» mangır ezmişti. Pantolon cebinden çıkardığı kırış kırış iki onluğu Coni'ye uzattı:
— Akşam evde bekliyeceğim. Ezandan sonra.
— Oldu.
—
—

XVII.

Neriman Piç Ali'nin ardında fotoğrafhaneye geldiği zaman, fotoğrafhane sahibi henüz uyanmamıştı. Piç Ali bunu, adamın yatıp kalktığı, zaman zaman da ücreti karşılığı şuna buna birkaç saatlığına kiraya verdiği küçük odanın henüz karanlık buzlu camından anlamıştı. Patron uyanık olsaydı, buzlu cam aydınlık olurdu.

— Gel, dedi Neriman'a.

Neriman kocaman apartmanın ağır demir kapısından içeri çekinerek girdi. Dar bir koridordan geçip, birdenbire genişleyen ve sağlı sollu iki odaya açılan sofamsı bir yere girdiler. Duvarlarda çok acemice boyanmış, büyütülmüş kadın, erkek, daha çok da genç kız, genç erkek fotoğrafları asılıydı. Sağda solda fotoğraf makineleri sehpaları, fotoğraf makineleri, masalar, masaların

üzerlerinde bozuk, yeni yazı makineleri, birtakım mühürler, lâstik damgalar, antetli kâğıtlarla antetli zarflar...

Neriman'ı soldaki iç odaya çağırdı.

Neriman istemiye istemiye de olsa gitti. Ne yapabilirdi? Cebinde birkaç lira, içinde bulunduğu kocaman şehrin tamamiyle yabancısı, yarı açtı. Sırtındaki imperteks bile havalar az soğursa işe yaramayacaktı.

Bu oda daha bir derli topluydu. Kapıdan girince bükük, geniş, rahat bir ceviz masa, üzerinde telefon, arkada sağda masanın cevizinden zarif bir etajer, solda çok büyük bir gaz sobası, maroken koltuklar, kanepe... Nedense Neriman kendini birden emniyette hissetti. Buranın sahibi herhalde paralı bir insandı. Belki de yanında aylıklı bir iş verir, sonra da çevreyi tanıdıkça film çevirme imkânları bulurdu.

Koltuklardan birine kendini tam bırakmıştı ki, Piç Ali daha soldaki ufacık odanın kapısında belirdi, şüpheli biçimde el ederek çağırdı. Gitmemek olmazdı. Çâresiz, gitti. Tâ yukardaki bir pencereden dışarının kirli ışığı içeriye vuruyor, kapkaranlık odayı şöyle bir aydınlatıyordu.

Piç Ali kapıyı çekti, sonra Neriman'ın elini tuttu.

— Bana bak, dedi. Boşver o Coni'ye!

Neriman şaştı:

— Niçin?

— Niçin olacak, şerefsizim satar seni!

— Beni satar mı? Kime?

— Mangırı kim verirse. Halbuki kitap gibi karısın. Kendini ite köpeğe yedirme, bir filmde iyi bir rol kaptın mı, tamam ondan sonra. Türkân

Şoray Yaz Yağmuru filminde oynadıktan sonra aldı yürüdü. Sen de yıldız olabilirsin!

Elini çekecekti, çekmedi.

Piç Ali avucundaki sımsıcak eli öptü:

— Ben seni yıldız yapacağım. Hele bizim patron... Filmcilerin film fotolarını çeker. Filmcilere derse ki, bende kitap gibi bir kız var, tamam!

Yıldız olabilmek için filmcilerin yatak odalarından bile geçmeğe razı Neriman, «— Zarar yok» dedi kendi kendine. «... filmcilerin yatak odalarından önce, ayak takımının elinden geçmek lâzım galiba. Kimbilir, belki de usul budur...»

Piç Ali ateş gibi yanan dudaklarıyla eli gene, sonra gene öptü. Kızın aldırmayışı cesaretini artırmıştı. Sarılıverdi:

— Anam!

Neriman genç adamı göğsünden itti:

— Doğru dur!

— Ne yapıyorum? Çok hoşuma gittin de...

Gene sarılıp öptü.

— Doğru dur canım, a...

— Bana bak, dedi Piç, aksilenme zararlı çıkarsın!

Nerimanın ağzından kaçıverdi:

— Ne olur?

— Karakola bir akoz, tamam. Doğru bulaşıcı hastalıklar hastahanesinde soluğu alırsın. Oradan da nereye gidildiğini biliyor musun?

Nereden bilecekti?

Fısıldadı:

— Abanoz mu, Yüksekkaldırım mı, Feridiye mi artık şansın bilir...

Neriman hiçbir şey anlamamıştı:

— Nereleri oralar?

— Bilmiyor musun?

— Yoo...

— Genelev!

Neriman kül renkli ışığın hafifçe vurduğu yüzünü elleriyle kapadı.

Piç Ali elleri bileklerinden tuttu, indirdi, sonra genç kadını kendine çekti, dudaklarını dudaklarıyla aradı. Neriman kaçırdı dudaklarını. Genç adamın cayır cayır yanan dudakları gene, ısrarla aradı, buldu, iki ağız bir an birbirine kaynarcasına yapışıp ayrıldı. Sonra Neriman oracığa yıkıldı. Bir çul mu, battaniye eskisi mi ne seriliydi. Piç Ali üzerine âdeta homurtuyla atıldı.

Tam zamanında Neriman:

— Kimseye söyleme, dedi.

— Deli misin?

— Coni'ye de, hiç kimseye de...

— Ben erkekim kızım erkek!

— Beni filmcilere takdim edeceksin değil mi?

— Tabi tabi...

İçerden patronun sesi duyulduğu zaman, hemen karşılık veremiyecek durumdaydı. Ama patron, bir şeyler sezmiş, hızla odasından çıkıp gelmişti. Piç Ali pantolon kayışını bağlarken, kapı açıldı.

— Ne yapıyorsun burada?

Hızla dışarı çıktı, patronu bir kıyıya çekti:

— Allah gibi bir kız yakaladım patron, tam sizlik. Fakat çok inatçı. Çağırmasanız ifadesini alacaktım!

Almıştı oysa.

Patron kapıyı tekrar açtığı zaman Neriman'ı yerdeki battaniye eskisinden kalkmış, eteklerini düzeltir buldu.

— Gel buraya!

Neriman suçlu suçlu çıktı. Adamın kolalı yaka, kırmızı kravat, ablak yüzünden ürkmüştü.

Masasına ciddî ciddî geçen patron, masa üzerinden aldığı demir kâğıt açacağıyla oynuyor, hiçbir şey sormuyordu. Neden sonra:

— Oturun, dedi.

Neriman utanç içinde, kıpkırmızı, oturdu.

Patron adamına seslendi:

— Alii!

Piç Ali sıp, geldi:

— Evet patron?

— Bize iki çay söyle...

— Başüstüne patron!

Piç Ali bunun «— Çay söylemeğe git, söyleme, kapıyı hattâ sokak kapısını çek, kim ararsa arasın yazıhanede yokum!» anlamına geldiğini biliyordu.

Bastı gitti.

Patron hiç vaki geçirmeden masasından kalkmış, birdenbire değişivermişi. Ablak yüzü az öncekiyle hiç de kıyaslanamıyacak biçimde değişmiş, tatlılaşmıştı.

Elleri arkasında, Neriman'ın yanına gülerek geldi. Yere bakmakta olan genç kadının çenesini tuttu, başını kaldırdı göz göze geldiler bir an:

— Bu serserinin eline nerden düştün?

Neriman'ın gözleri dolmuştu:

— Beni buna Coni tanıştırdı..

Birden hatırlıyamadı:

— Hangi Coni?

— Cıvafilm'in adamı.

— Onu nereden tanıyorsun?

Neriman başından geçenleri kısaca anlattı. Patron, Bülent Nejat'ı da tanıyordu. Güldü:

— Yavrum sen çetenin eline düşmüşsün. Anan baban yok mu senin?

Hıçkırmağa başlıyan Neriman'ın aklına annesi gelmişti.

— Var, dedi.

Sonra bambaşka bir şey sordu:

— Sen kız mısın, kadın mı?

Neriman korkuyla baktı adama, sonra başını yere indirdi.

Patron anlamıştı.

— Yazık, dedi. Bebek gibisin. Çok yazık. Kimle oldu bu iş?

Utançtan başını kaldıramadığı gibi, karşılık da veremiyordu. Patron lâf olsun diye:

— Herhalde Bülent hergelesiyle? diye sordu.

Baktı, sonra gene gözlerini indirdi.

— Ondan başka?

— .....?

— Ondan başkasıyla oldu mu, olmadı mı?

— .....??

— Kızım cevap ver, hakkında hayırlı olur. Ha, dur, yaşın kaç?

— On dokuz..

— Nüfus kâğıdın yanında mı?

Neriman çıkarıp uzattı. Patron aldı; baktı, rahatlıyarak geri verecekken, vermedi:

— Al valizini gel, dedi.

Neriman valizini aldı, kalktı koltuktan. Adamın ardı sıra odadan çıktı. Sofayı geçtiler, sağda, kapısındaki buzlu camı aydınlık odaya girdiler. Karmakarışık yatağıyla daracık bir odaydı. Bir kıyıda bir lâvabo, yerde bulaşık tabaklarıyla bir

lokanta tepsisi, şuraya buraya atılmış bir takım bezler, kirli çoraplar, çamurları kurumuş ayakkapları...

— İçeri gir, kapıyı kapa!

Neriman girdi, kapıyı kapadı.

— Valizini kenara bırak!

Lâvabonun altına bıraktı.

— Gel!

Gitmedi. Adam geldi, elinden tutup karyolaya çekti.

— Otur!

Neriman başına gelecekleri bildiği için oturmadı. Adam ceketini çıkarıp, kapı arkasındaki çiviye astı, sonra genç kadını karyolaya itti, oturttu. Kendi de yanına oturdu, kolunu omuzuna attı:

— E, anlat bakalım...

Neriman omuzundaki eli itti.

Patron huysuzlandı:

— Ne o?

— Yapmayın! diye inledi Neriman.

Adam elini gene attı:

— Niçin? Niçin yapmıyayım yâni? Kız değilsin bir şey değilsin. Kendini bir asker kaçağına teslim ettin de, benim gibi koskoca bir müessese sahibine rest mi çekiyorsun?

Neriman pek bir şeyler anlamamıştı.

Omuzundaki kol doğru durmuyordu. Uzanmış, sol göğsünü okşuyordu. Bir an öfkeden taşarak, adama bir tokat atmak geçti içinden ama, neye yarardı? Uşağıyla yatmıştı da efendisine mi hayır diyecekti? Zaten vakıt da kalmamıştı. Adamın alışkın elleri onu kendine çekivermiş, kucağına yatıvermişti.

Dışarda Piç Ali'nin sesi:

— Patron, çayları getirdim!

— Patla! dedi.

Güldü kendi kendine. Patronunu geçirdi kafasından: «— Gebeş» dedi usullacık. «...çeyrek saattir yokuz. İnsan beş dakikada ifadesini alıverir...»

Çaylardan birinin şekerini attı, usul usul karıştırmağa başladı. Az önce Coni'yle karşılaşmış, itoğlu it: «— Kızı sakın biçimleme ha!» demişti.

«— Niye? Ne olur?»

«— Bana teslim, sonra külâhları değişiriz!»

«— Sakın satış etmiyesin?»

«— Ben sen miyim lan?»

«— Ne o? Bakıyorum gene asılzadeliğin tuttu... Beni beğenemiyor musun?»

«— Uzun etme, gelip alacağım az sonra!»

İçinden «— Nah!» diye geçirmişti. «— Alacakmış. Hava alırsın!»

Az sonra patronu kıpkırmızı yüzüyle yanına geldi:

— Ulan ben sana sahiden çay mı söyle dedim?

— Öyle anladım patron...

— Kurt geçinirsin güya, eşeğin birisin...

— Estağfurullah patron. Coni'yi gördüm demincek!

— Ne diyor?

— Birazdan gelip karıyı alacağım diyor...

— Ne yapacakmış? Satış mı edecekmiş?

— Tabî patron. Ne yapalım?

Patron bir an düşündü, sonra:

— Kızı ben aşırırım. Gelir sorarsa bastı gitti, bilmiyorum dersin. Oldu mu?

Piç Ali için olmıyacak bir şey yoktu ama, patronu bu işe beleş beleşine yatmamalıydı. Görmeliydı üç, beş!

Bunu sezen patron, pantolon cebinden çıkardığı iki kirli onluktan birini ayırıp uzattı:

— Kırışalım. Başka mangırım yok.. Oldu mu?

Piç Ali onluğu yüzüne gözüne sürdükten sonra :

— Ayıp ettin âbi, dedi. Oldu mu da söz mü?

Patron odasına geçti, az sonra eli valizli Neriman'la birlikte çıkıp gittiler. Tam zamanında gitmişlerdi. Coni rüzgâr gibi geldi:

— Nerede karı?

Piç Ali, biri içilmiş, biri öylece duran çay bardaklarını sarı teraziye korken:

— Ne bileyim ben? dedi.

— Nasıl bilmezsin?

Terazizyle bardakları çaycıya götürecekti:

— Haydi gidiyoruz!

Coni sinirlendi:

— Karı nerde ulan? Sizde emanete böyle mi yaparlar?

— Çık da dışarda konuşalım!

— Çıkmıyacağım. Karıyı ver!

— Karı aldı valizini çekti gitti oğlum. Karının çobanı mıyım?

— Piç, bana bak!

Elinde terazi, horoz gibi sokuldu:

— Ne var?

— Bu kadar arkadaşlığımız var... çıkar karıyı!.

— Karı marı yok arkadaş. Hem ne, beni tehdit mi ediyorsun? Arkadaşlığımız olmazsa ne lâzımgelir?

Coni ters ters baktı.

Piç Ali bundan da alındı:

— Ne bakıyorsun dayı gibi? Dayı mısın? Efe misin yâni?

— Peki, dedi Coni. Dayı mıyım, efe mi görüşürüz!

Çıktı gitti.

Piç Ali arkasından:

— Yörrüüüü, dedi. Taş arabası!

Coni adamakıllı bozuk, kahveye gitti, akşam için «Kaparo olarak» aldığı iki onluğu kahveciye uzattı:

— Al şu mangırlarını âbi!

Pos bıyıklı kahveci paralara baktı, sonra bakışlarını Coni'ye kaldırdı:

— Niye? Karı gelmiyecek mi?

Makineli tüfek gibi anlatıverdi:

— Şu fotoğrafhanede çalışan Piç'e teslim ettikti, şimdi yok diyor. Diyor ama alacağı olsun. Ben de Coni'ysem...

Kahveci onlukları elinin tersiyle itti:

— Ne halt eder yahu, dur bakalım...

Fotoğrafhanede Piç Ali'yi buldu:

— Karı nerde ian?

Anlamamış gibi:

— Hangi karı?

— Coni'nin teslim ettiği?

Gülüverdi:

— Gitti âbi, aldı voltasını!

Elinin tersiyle göğsüne bitirim işi vurdu:

— Dalga geçme, çıkar karıyı!

— Ne yapacaksın?

— Lâzım...

— Sana mı?

— Tabî bana.

— Sanaysa kolay. O ineğe açık etme, bizim patron götürdü. Gelince eyvallah. Sen onu idare et!

— Kolay, dedi kahveci. Sallarım ben onu. Akşam al, bize gel. Tamam mı?

— Tamam ama, yenge? Çocuklar?

— Yenge, çocuklar Eskişehir'de. Evde bekliyeceğim!

— İyi ya.

Kahvesine dönen kahveci, Coni'nin elinden kirli onlukları aldı:

— Karı sâhiden almış voltasını... Haydi sana uğurlar olsun!

Coni üzüldü. Bu onluklarla kafayı çekecekti. Tam da Çingenepalamudu, roka, salata, kırmızı sovanla falan demlenilecek mevsimdi. «— Ulan Piç, ulan orospu çocuğu, alacağın olsun!»

Kahveden hırsla çıktı.

Yolda Fatma'nın arabasıyla karşılaştı. Çirkin ama fiyakalı kadın arabayı kendisi kullanıyordu. Coni'yi görünce sordu:

— Beybam geldi mi?

— Geldi.

— Recep bey?

— O da...

Gaza bastı, araba hızlandı. Sonra yavaşladı. Sağ kaldırıma park edip indi, yazıhaneden içeri girdi.

Coni geldiği zaman genç kadını Recep Cıva'nın masasına oturmuş buldu. İçerisi sigara dumanıyla tüllenmişti sanki. CI-FU-film üzerine konuşuyorlardı. Coni'yi açmazdı böyle konuşmalar. İçinde Piç Ali, öteki odaya geçti. Tam zamanında

geçmişti. Çünkü Hayri Girsavaş'ın bir apartman katı tutarak yerleştirdiği genç metresi, bir içim su, gelmiş Hayri Beyi soruyordu.

Coni:

— Susss... dedi.

— Niye?

— Fatma hanım içerde!

— Kızı mı?

— Evet. Şu yeni firma işini konuşuyorlar!

— Akşam niye gelmedi bana biliyor musun?

— Bizim patronla beraberdiler herhalde...

Genç kadın çantasından küçük aynasını çıkarıp yüzüne sinirli sinirli baktıktan sonra, âdeta emretti:

— Söyle, bana gelsin. Eve gidiyorum...

— Ne zaman?

— Ne zaman olursa. Vallahi kıyametleri koparırım, beni atlatmasın!

Kapıya yürüdü.

Coni koştu, durdurdu:

— Ulan kayarto, bizi görmeden mi tüyüyorsun?

Katılarak güldü, sonra da kocaman rugan çantasından iki onluk çıkarıp uzattı:

— Yeter mi?

Coni, genç kadının siyah mantosunun kolunu okşadı:

— Akşama semtte arkadaşlarla kafaları çekeceğiz. Çingene palamudu, roka salata, kırmızı sovan... nasıl?

Genç kadın bir onluk daha çıkarıp, uzattı:

— Hârika! dedi.

Coni paraları yüzüne gözüne sürdü:

— Ha berekâaaat!!!

Odaya yeniden dönüyordu ki, patronun odasının kapısı açıldı. Yoğun sigara dumanıyla birlikte üç kişi konuşarak dışarı çıktılar. Bir ara Hayri Girsavaş kızıyla Recep Cıva'yı konuşur bırakıp, tuvalete koştu. Coni de ardından. Adam su döküp çıkınca haberi verdi.

— Aferin Coni, dedi Hayri Girsavaş. İyi ki benim kızın yanında...

— Ayıp ettin beyefendi. Kaçın kurrasıyız?

Bir onluk da ondan. Etmişti dört onluk, temiz!

Recep Cıva haber verdi:

— Biz notere gidiyoruz Coni.

XVIII.

Neriman'ın annesi, haftalar geçtiği halde iki gözü iki çeşme, Süheylâ ablaların daracık sokağa bakan pencereleri önünde, gene ağlıyor, kızını düşünüyordu.

O gün, kızı gizlice içeriye aldığı erkeğin peşine takılarak gittikten sonra kocası geri dönmüş, kadını odaya kapatıp ağzını burnunu kırmış, dayaktan bayıltmıştı. Öğretmen'in Süheylâ ablayla öteki komşular koşup tam zamanında elinden almasalardı kadını belki de öldürecekti. Ama kadın kocasını zerrece suçlamıyor, bütün bunları hak ettiğini sanıyordu. Şâyet dikkatli bir ana olsaydı kızını kontrolü altına alır, kımıldatmazdı!

Artık olanlar olmuş, iş işten geçmiş, kız kanatlanıp uçmuş, herif şeriat üzere «Üçten dokuza» boşadıktan başka, ayrılmak için mahkemeye

de vermişti. Bütün bunlar da umurunda değildi. Süheylâ abla: «— Aldırma» demişti «... bundan sonra sen de bir erkek sayılırsın. Bir başın bir peşin. İki el bir baş içindir. Koca diye sarıldığın yobazın kahrını çekmekense...»

Yıllar yılı hâlini, dirliğini yakından bilen komşuları da ayni kanıdaydılar. Yalnız onlardan çoğu kocası için «Yobaz» diye düşünmüyor, ama: «— Aldırmaaa...» diyorlardı. koca dediğin herife çalıştığının yarısını el kapılarında çalışsan, paşalar gibi geçinirsin. Süheylâ abla doğru söylüyor, elbette iki el bir baş içindir! Mâdem ayrılmak istiyor, hiç merak etme hepimiz Allah için senden yana tanıklık ederiz!..»

«Herif» i gözden çıkarmaya çıkarmıştı ama, kızını unutamıyordu. Sevdiğiyle kalkıp İstanbul'lara gitmiş, sesi sedası kesilmişti. Öldü mü, kaldı mı?

İçeriye giren Süheylâ ablaya sordu:

— Ya boğup kör bir kuyuya attılarsa?

Haftalardır kızını çeşitli biçimlerde sayıklayıp duran anayı gayet iyi anlıyan Süheylâ abla, dertli kadının oturmakta olduğu sedirin kıyısına ilişerek:

— Olmaz öyle şey, dedi. Olsa bile kokusu çıkar!

Hemen ekledi:

— Neriman gözü açık kızdır. Kendini ne kolay kolay teslim eder, ne de boğdurup kuyuya attırır. Herşeyi niçin yalnız kötü yanından alıyorsun? Neden İstanbul'da attığı taş istediği kuşu vurmasın? Belki de girdi film şirketlerinden birine, yarın bakarsın parlar, yıldız olur, paralar ka-

zanır, seni yanına aldırıp apartmanlarda, otomobillerde yaşatır!

Bağrı yanık ana'nın yer yer morartılar, şişler içindeki yüzü gülüyordu:

— Diline sağlık Süheylâ. Hani neden olmasın değil mi?

— Olanlar başka türlü mü oluyor?

— Benim Neriman bayağı güzel sayılmaz mı?

— Bayağı ne kelime? Adamakıllı güzel hem de...

— O dediklerin olursa...

— Kalkar gidersin yanına...

— Herif?

— Allah kahretsin herifi. Onu mu düşünüyorsun? Hiç suçun yokken seni öldüresiye döğdü, üçten dokuza boşadı, mahkemeye de verdi... daha ne? Demek ki seni istemiyor. Neden hâlâ aklında o?

Mırıldandı:

— Süheylâ. öyle söyleme. Adam huysuz muysuz ya, iyi günlerini de görmedim değil. Sonra, biliyorsun, biz eski kafalı kadınlar... kocamız bizim küçük Tanrımız...

Süheylâ abla sedirden kalktı:

— Hadi hadiii... doğrusu kocam bana bunları yapsa, isterse büyük Tanrı olsun, tepeler geçerim. Dünya'ya bir daha geleceğimiz ne malûm? Beni seven, sayan, beni insan yerine koyan kocaya can kurban. Ama seninki gibi, küfür, dayak... Yoook. Ne dedim? Büyük Tanrı bile olsa... bir tekme. Ben esir değilim. Sen sensin, ben ben. Erkekse ne yâni? Aldırma. Canı cehenneme... Hem sana bir şey diyeyim mi?

Aklı fikri kızıyla kocasında kadın:

— De, dedi.

— Bizimkinin anlattığına göre onları sivil polisler takip ediyormuş!..

Kadın birden ilgilendi:

— Bizimkini de mi?

— Tabî, hepsini.

— Niye?

— Nurculuk yapıyorlarmış, hükümet aleyhine çalışıyorlarmış!

Kadın hiçbir şey anlamadı:

— Onlar eski harflerle din kitapları satıyorlar isteyenlere. Din kitapları satmak suç mu?

— Eski harflerle olunca suç ya, o kadar değil suçları...

— Ya?

— Benden duymuş olma, kimseye de söyleme, bunların maksadı başkaymış. Bu hükümeti yıkıp, padişahlığı getirecekler, bu hükümete bağlı olanları da tekmil ipe çekeceklermiş!

Kadın kocasını hatırlamıştı birden:

— Tabî. O maşalık yapıyormuş. Bırak, ayrıldığın daha iyi oldu. 27 Mayıs'tan sonra Menderes'i falan astılar ya?

— E?

— Bunlar da onların intikamını alacaklarmış!

Kadın birden telâşlandı. Gerçekten de... kocası o günlerde, yâni Yassıada muhakemelerinin sürüp gittiği günlerde öfkeden deliye dönmüş, kendi kendine konuşur olmuştu. Bugün gibi hatırlıyordu: «— Sizin elinizde ordunuz varsa, bizim de Allahımız var Allahımız!», ya da «— Men dakka dukka. Gün gelecek biz de sizden üç değil

bin üç, on bin üç kişiyi sallandıracağız. Seller gibi kanınızı akıtacağız!»

Korkuyla sordu:

— Demek içlerinde bizimki de varmış?

— Varmış. Maşa dedim ya!

— Sivil polisler mi tâkip ediyormuş dedin?

— Hem de vızır vızır...

— Allah sen gösterme yarabbî. Hani biliyor musun, şu dünyanın hiç yaşanacağı kalmadı!

Süheylâ abla ocaktaki yemeğine koştuğu sıra yalnız kalınca gene pencereden dışarı baktı, içini çekti. Değil üçten dokuza boşamak, suratını yer yer morartıp şişirmek, çekip vursa bile kocasına kızamıyordu. «Herif» sanki kolu, bacağı, gözünün biri, kalbi, ciğeri falan kadar ondanlaşmıştı. Arıyordu onu. Zaman zaman yanında öksürsün, hark tuu diye tükürsün, sık sık söğüp saysın... Şimdi döğülüp söğülmüyor, hatırı dirhem dirhem sayılıyordu ama, hayır. Kocası, kocasının sigara dumanı, öksürüğü, merdiveni çıkarken tahtaları gıcırdatışı başkaydı. Sonra bir mutfağı vardı. Her sabah girip akşamların geç vakitlerine kadar çeşitli işlerle uğraştığı, yemekler hazırladığı, çamaşırlar yıkadığı mutfağı! Tahtaları vardı evinin. Fırçayla saatlarca oğarak sarı kehribar gibi sildiği.. şimdi bomboştu. Hatırının dirhem dirhem sayılması, önüne çeşitli yemeklerin konması, Süheylâ'nın kocasıyla bir zamanlar Neriman'ı isteyen genç öğretmenin «— Valdânım valdânım» diye gözlerinin içine bakması yetmiyordu. Asıl kötüsü, geceleri herkes yatağına çekildiği sıralar kocasız yatmak zorunda olduğu yatağındaki boşluk! Evet gençliğindeki gibi gecenin her saatinde, vakitli vakitsiz uyandırıp tatlı uykularını haram

etmiyordu son yıllarda, bir hayli de elden ayaktan düşmüştü ya, olsun, sigara kokulu soluğunu ensesinde, yüzünde duymanın mutluluğu...

Geceleri sessiz sessiz ağlıyordu. Kızının yokluğuna, başına nelerin geldiğine ağladığını sanıyordu ya, aslında, kendisinin de seçemediği «Kocasızlığı» na ağlıyordu.

Sonra teselli yanı da yok değildi. En çok da genç öğretmen. «— Aaah ah vâldanım» diyordu, «... bir az bana cesaret verseydiniz, kızınızı ne yapar yapar alır, annemin yanına İstanbula yollardım. Bakın kocanız kızını birdenbire unuttu! Mamafi, sabredin. Okullar tatil olsun, sizi alıp İstanbul'a, annemin yanına götüreceğim. Neriman'ı orada birlikte ararız!»

Bu genç, çok ateşli adamı bayağı sevmeğe başlamıştı. Hani zaman zaman kocasıyla kocasının arkadaşlarını kötülemese, atıp tutmasa onu daha çok sevecekti ya, çok atıp tutuyor, «— Gün gelecek, o yobaz gericilerin ipini çekenler arasında ben de olacağım!» diyordu. Ama sonra bütün bunları unutuyor, onunla birlikte İstanbul'a gidip kızını aramak, belki de bulmak yanı ağır basıyordu. Bulmalıydı Neriman'ını! İsterse ortaya, hattâ genel evlere düşmüş bile olsa. Yeter ki sağ, karşılaştıkları zaman «Anneciğim!» diye boynuna sarılsın!

O gece de genç öğretmen akşam yemeğine geldi. Her zamanki gibi elini öptü, sonra da:

— Üzülmeyin, dedi. Okulların tatilinde gideceğiz. Neriman'ı arayıp bulacağız. Bulacağız ya...

Kulağına eğildi:

— Kızınızı bana verecek misiniz?

Gülüverdi:

— İlâhi sen çok yaşa emi yavrum?

Genç öğretmen üsteledi:

— Verecek misiniz kızınızı bana?

Ona göre ne vardı? Kız isterse varırdı. Nasıl olsa birine varacak değil miydi?

— Seninle onun bileceğini zşey yavrum...

— Siz söz verin, kolay...

— Ben söz veriyorum. Fakat şimdiye Neriman...

— Kız, dul... hiç mühim değil!

Yaşlı kadın bir de bunu anlıyamıyordu işte bu yobaz düşmanı insanlarda. Kız, dul... Mezhepleri mi genişti? Dili varmıyordu ama, pezevenklik damarları mı vardı? Eskiden bir kızda erkekler en çok «Kızlık» ararlardı. Hattâ zenginlik, güzellikten önce kızlık. Şimdikilerden pek çoğu güzellikle kızlığa değil de zenginliğe önem veriyorlar, bir kısmı da ne zenginlik, ne de kızlık... dul olsun isterse, ama güzel olsun!

O gece de bundan önceki gecelerden pek çoğu gibi bol misafirli, içkili, bol konuşmalı, hattâ zaman zaman bağırıp çağırmalı bir toplantı olmuştu. Genç öğretmen hepsinden çok kızıyor, hepsinden çok bağırıyordu:

— Efendim 27 Mayısı dejenere etmedilerse de nasıl söyliyeyim, hafiflettiler. Madem hacılara hocalara, eski DP'lilere gene yüz zverilecekti, 27 Mayıs'a ne lüzum vardı?

Çeşitli fikirler ileri sürülüyor, uzun uzun tartışılıyordu.

Genç öğretmen:

— Kardeşim, dedi, anlıyorum. Demokrasi. Batı tipi demokrasi. Güzel ama yürümüyor işte. Yobazın işine yarıyor. Herifler kılıçlarını, Atatürk

düşmanlıklarını demokrasi çarkında bileyip duruyorlar. Sonu yeni bir 31 Mart olmıyacak mı?

Süheylâ hanımın sarışın kocası:

— Olabilir, dedi. Olabilir ama...

— Yeni bir hareket ordusu, yeni bir meşrutiyet... Al sana yarım yüzyıl sonra sil yeni baştan!

— İyi ama daha sonrası da yepyeni bir Mustafa Kemal çıkacak olursa ne buyurulur?

— Evet, orası öyle.

— Unutmamak lâzım ki bugünün toleranslı hükümetinin tutumu bu işi sadece geciktiriyor. Erteliyor yâni. Ama bir gün nasıl olsa onlar işbaşına geçecek, devlet gemisini kendilerinden öncekiler gibi karaya oturtacaklar!

— Zaten galiba bu olmadan, yeni Mustafa Kemal...

— Zor gelecek!

Gene genç öğretmen:

Onu bunu bilmem, dedi. Bu memleketin ya kalkınmasını istiyoruz, ya istemiyoruz. İstiyorsak hacılığa, hocalığa, daha doğrusu yobazlığa paydos! İstemiyorsak... ona diyeceğim yok. Bu takdirde Batı anlamındaki gerçek demokrasiyi, yâni halk çoğunluğuna dayanan demokrasiyi hâkim kılar, seçime müdahale etmez, heriflerin iktidara geçmesine göz yumar, boyunlarınızı satırlarına teslim edersiniz. Hem o, hem bu, olmuyor!

—

—

— .....

Neriman'ın annesi bir kıyıdan uykulu uykulu bakıyordu bütün bu konuşmalara. Odayı yoğun bir sigara dumanı sarmıştı. Rakının anason kokusuyla karışan sigara dumanı kokusu ona gene ko-

casını hatırlatmıştı: Aksiliği bıraksa, mahkemede dâvasından vazgeçse, birlikte olsalar. Genç öğretmenle üçü birlikte gitseler İstanbula, kızlarını arasalar, bulsalar. Genç öğretmene verseler. Sonra da gene eskiden olduğunca evlerine, evlerinin tenhalığı, sessizliğine çekilseler. Kocası vazgeçse Nurcu'luktan. Nesine gerek? Hapislere, iplere gitmek daha mı iyiydi?

Deriiin bir iç geçirdi.

Sonra mutfağına kavuşsa, tahtalarına kavuşsa, gece kocasının sigara kokulu, kalın öksürüklü varlığıyla yatağı şenlense...

Oracıkta uyuyakaldı.

Tartışma, tartışma da değil, sinirli konuşma sürüp gidiyor, Dünyanın, daha çok da İkinci Dünya Habinden sonra sosyalizm yoluyla kalkınıveren, daha doğrusu kalkınıvermiş gibi görünen ülkeleri sayılıp dökülüyordu.

Genç ööğretmene göre İsmet İnönü istese memlekete sosyalizmi getirir, yâni sosyalist bir Mustafa Kemal Paşa oluverirdi ama, istemiyordu. Neden istemiyordu? İşte burasını çözemiyordu bir türlü. Yaşlı öğretmenlerden biri:

— İhtiyarladı, dedi.

Kabul edilmedi bu «Teşhis»:

— Koskoca Başvekâleti idare eden insan ihtiyar değildir!

— Peki neden istemiyor? Yurdunun hızla kalkınmasını istemiyor desek...

— Bu, paşanın yurtseverliğinden şüphe etmek olur!

— Doğru. O takdirde gericilere büsbütün yüz verir!

— Yahut onlarla birlik olur birader ötesi var mı?

— Değil mi ya?

Genç öğretmen soruyordu:

— Peki neden? Niçin kalkındırıvermiyor memleketi?

Bir Başbakan'ın toplum düzeninde bir sonuç, o düzenin çıkarlarının sonucu olduğunu, bütün iyi niyetlerine karşılık istese de her istediğini yapıveremiyeceğini anlamıyorlardı.

Bunu anlayan en genç öğretmenlerden biri:

— Biz okulumuzda her istediğimizi yapabiliyor muyuz?

Bütün gözler inceltilmiş bıyıklı gence döndü:

— Nasıl? dedi Neriman'a âşık öğretmen.

— Sen, ben... yobazlığa karşıyız. Okullarımızda din dersleri var. Atatürk devrinde olduğu gibi kaldırabiliyor muyuz?

— Biz mevzuata bağlıyız!

— İnönü neye bağlı?

— Ama o İnönü birader. Sen, ben değil ki!

— Ne çıkar bundan? Menderes de bir Başvekildi!

— Ama o...

Sözünü kesti:

— Bence bu işler, toplumdaki genel gelişmeyle orantılı. Toplumdaki genel gelişmenin meydana getirdiği birikip sıçramalar, yeni biçimleri kaçınılmaz kılar!

—

—

—

Neriman'ın annesi ise düşünde, kızını bulmanın sevinci içindeydi o an. Kocası dâvasından vazgeçmiş, genç öğretmene kızzını vermeğe yanaşmış, üçü birlike İstanbul'a gitmişler. Kızlarını bul-

muşlar. Babasının evindeki gibi tertemiz, kızoğlan kız... Sonra kalkıp kasabaya, evlerine gelmişler yenibaştan. O anda tahtalarını sarı kehribar gibi sildiği sofasındadır. Mutfağında yemek tenceresi kaynamakta. Patlıcan yemeği. Kapı önünden geçen sebzeciden kendi eliyle satın aldığı patlıcanlar, domatesler. Demir tulumbanın berrak suyunda üst üste yıkamıştır domatesleri patlıcanları. Bileyicide yeni bilenmiş bıçağıyla doğramıştır onları, kasaptan et almış gelmiştir.

Süheylâ ablanın kocası başıyla kadını gösterdi. Süheylâ abla da farkındaydı ama ne yapsın?

Kadınsa düşünde yıllarca önce mosmor ölen babasıyla, zir gözü sakat anasını görmektedir. Babası kızmaktadır Neriman'ın öğretmene verilmesine. Damadı haklıdır. O dini bütün bir Nurcu'dur. Madem Nurcu'dur, damadının bir zamanlar dediği gibi, Neriman Atatürkçü öğretmene verilmemelidir. Bir gözü sakat annesi de babasını tutmaktadır. Görülmüş şey midir? Kızı ziyan edeceklerdir. Damadına çıkısır üstelik. Önceleri razı olmazken, şimdi neden verimkâr olmuştur? Ah eski erkekler... Karı sözüne he diyen erkeklerin yüzünden bozuluyor zâten Dünya. Erkek, karı sözüne he dememelidir...

Süheylâ abla yanına gitmiş, sarsıyordu:

— Teyze, teyzeciğim...

Düş'ünün derinliklerinden yüze çıkmağa başladı. Düşteki sulu boya, karanlık resimler bozuldu. Çıktı, çıktı. Açtı gözlerini:—

— Hıh?

Yerinize kalkın isterseniz, uykunuz geldi galiba...

Çevresine bakındı. Öğretmenler hâlâ tartışır

gibi konuşuyorlardı. Hiç kimse farkında bile değildi onun.

Gene de:

— Gözlerim bir az kirlenmiş, dedi.

Odasına geçti, soyundu, yatağına girdi.

Soğuk yatakta uyku tutmuyordu şimdi de. Ne güzel düş görmüştü! Ah bu düş hiç bitmese, bu düşün içinde ölseydi. Kocası, evi, evinin onu bekleyen tahtaları. Mutfağı. Mutfağında boy boy, irili ufaklı tencereleri, çinko, aluminyum, bakır sahanları, tabakları. O, pembe çiçekli tabaklarını çok severdi. Birini Neriman düşürmüş kırmıştı da yerine yenisini almağa vakit kalmamıştı. Ne olmuşlardı şimdi acaba? Herif döğüp koğduktan sonra sokak kapısını çekmiş, hattâ iki gün sonra kapıya kocaman, kapkara bir asma kilit asmıştı. Düş'ü çıksa da, kocası amana gelse, birlikte İstanbul'a gitseler, Neriman'ı arayıp bulsalar. Sonra da şu öbür odadaki, boyuna «— Anneciğim anneciğim» diyen genç öğretmene vermeğe razı olsa... ne çıkardı sanki? Neden sevmiyordu Atatürkçü öğremenleri? Atatürk'ü neden sevmiyordu? Adamcağız ölüp gitmişti üstelik. Ölmüş bir insanın ardından atıp tutmak...

İçini çekti.

Gençlik yıllarını hatırladı kocasının. O zamanlar Atatürk sağdı. Memleket memleket gezip dolaşıyordu. Bu arada kendi oturdukları şehre de gelmişti. Kocası lâcivertlerini giymiş, boynuna mavi kravatını bağlamış, Atatürk'ü görmeğe gitmişlerdi. Sıcak, güneşli, terleten bir gündü. Kalabalığın arasına katılmışlardı. Şerbetçiler, sucular harıl harıl şerbet, su satıyorlardı. Kocası önce su içirmişti, sonra limonata. Hattâ birden içive-

rince böğrüne ağrı girmişti de «— Aman karıcığım ne oldun?» demişti. O zamanlar sık sık derdi: «— Aman karıcığım, canım karıcığım, şeker karıcığım, bir tanem...»

Kocaman kocaman elleri ayakları vardı. Ayağında, kapanmış, ama yeri iyice belli bir yara yeri. «— Top oynarken oldu!» demişti. Bilenler söylemişlerdi kaç sefer, «— Senin kocan bir zamanlar öyle futbol oynardı ki, saha alkıştan inlerdi!»

Kendisi de kaç sefer anlatmıştı: «— Bir çalım, bir çalım daha, zımba gibi goool! Neydi o günler be karı! Beni İzmir'den, Altay takımına istedilerdi de gitmedimdi. Nah kafa. Git ulan, orada bir baltaya sap ol kal. Hayır. Serde gençlik var, kulübümü dünyalara değişmem. Şimdi? Kulübün seni arayıp sormak değil, selâmını bile almıyor. Alsa bile öylesine işte...»

Kadın yatağında bir yandan bir yana döndü. Kocasının ne futbolculuğu, ne de kulübünün selâmını bile nazla aldığı. Atatürk'çü öğretmene düşman olmasaydı da kızı verseydi, Neriman şimdi yanlarında, dizlerinin dibinde olacaktı.

Gene Atatürk'ün geldiği günü hatırladı. Su içmis, limonata içmiş, sancılanmıştı. Kocası karıcığım, marıcığım derken, «— Geliyor ha, geldi ha» sesleri arasında Atatürk trenle gelmişti. İstasyon caddesindeki kalabalık da kalabalıktı hani. Fesin, kalpağın atılıp, şapkanın giyildiğinden iki yıl sonra mı, hemen o sıralar mı? Hiç unutmaz, basında geniş kenarlı beyaz bir şapka vardı. Atatürk'ün. Yanında kendi gibi beyaz şapkalılar. Bastonuna dayana dayana halkın arasından geçmiş, halksa avuçları acıya acıya, ama şavkla alkışlamıştı. Kocası bile. Alkışlıyacağım diye kendini

yırtmıştı. Sonra eve dönmüşlerdi. Yol boyunca Atatürk'ün kahramanlığından, Çanakkale'deki harplerinden, Yunan'ı denize dökûşünden söz açmıştı. Sonra birden yanıldığını anladı. Şapkanın giyildiği sıra gelişinde kızdı daha. Öyle ya, kızdı. Babasıyla gitmişlerdi Atatürk'ü görmeğe. Su, limonata ısmarlıyan babasıydı. Kocasıyla ikinci gelişinde gitmişlerdi, buzlu ayrandan sancılanmıştı. Öyle ya, kocası ne bilecekti Atatürk'ün Çanakkale'deki harplerini, Yunan'ı denize döktüğünü? Babasıydı. İnönü'yü falan da tanıyordu. Neler anlatmıştı. Kocası da böylesine düşman değildi canım Atatürk'e, İnönü'ye. Hem neden, niçindi bu düşmanlık? Ne alıp vereceği vardı Atatürk'ten, İnönü'den? Kocasının kafasına girenler hep o kara sakallılardı. Ne belâ gelecekse onlardan gelecekti adamın başına. Kocasını bilmez mi o? Yıllar yılı ayni yastığa baş koymuş, tatlı, acı günler geçirmislerdi de bir günden bir güne ne Atatürk'e söğmüştü, ne İnönü'ye. İkinci Dünya Harbinden sonra çıkmıştı bu moda. Ondan önce az bulur az yerler, çok bulur çok yerlerdi. Canım bu kocası değil miydi İkinci Dünya Harbi sırasında; karneyle ekmek alındığı zaman, «— Bu da geçer karı. Dünyada harp var, insanlar birbirini bogazlıyor. Bizse İnönü'nün sâyesinde rahat rahat oturuyoruz avratlarımızla şükür!» diyen?..

İçini bir ferahlık kapladı. Kocası iyidi iyi. Sakalı, makalı yeni bırakmış, namazın, niyazın, yalandan orucun - çünkü gizliden gizliye atıştırdığını kaç sefer görmüştü - ardını bırakmaz görünmeğe yeni baslamıştı. Hep o hacılar, hocalar. Hele İmam efendi. Ama İmam efendi'yi seviyordu. Halim selim, yumuşacık adamdı. Oldu bitti ten-

halarda «— Namaz, oruç cenab-ı Allahı hatırlamak için icat edilmiştir. Onu hatırladıktan sonra namaz, boğazına sahip olduktan sonra da oruca lüzum yok!» demişti. Hele birinde, «Canım öte dünyaya gidip de gelen mi var? Lâf. He, hı deyip geçeceksin. Üst yanı fasa fiso. Bu Dünyada insan gibi yaşamağa bak!»

Birden Neriman'ı hatırladı. Birinde «— Ben bu herifin bakışını beğenmiyorum anne...» demişti. Ya başka bir gün: «— Karı bana tıpkı tıpkısına erkek gibi saldırıyor!» demişti de tersleyivermişti. Günahları boyunlarına, İmam da, karısı da boş değillerdi. Süheylâ abla da «— O karı sevici öyleyse» demişti.

İçini çekti.

Şu imamlara gitse de durumu anlatsa. Kocasını gece rüyada gördüğünü söylese, barışma kapısı açarlar mıydı acaba?

Ertesi gün Süheylâ abladan gizli, gitti. İmam evde yoktu. Karısı bir genç kızla beraberdi. Kızın boynu, boğazı, dudakları bir tuhaftı. Zaten karı da şişmiş, kabarmış, gözlerinin akları kızarmıştı. Sakın Neriman'ın dediği gibi genç kızlara karşı... yahut da Süheylâ ablanın dediğince, «Sevici» olmasındı?

Sert karşılamıştı kadını İmamın karısı:

— Efendim, ne istiyorsunuz?

— İmam efendiyi görecektim...

— Evde yok dedim ya!

Hemen hemen kovmaya getirmişti. Ters yüz geri dönmüş, sokağı dönünce de İmam'a rastlamıştı. İmam, karısı gibi değildi:

— Vay, ne haber? Niçin bize uğramıyorsun hâtun?

Karısının onu nasıl karşıladığını anlatacaktı, vazgeçti. «İt'le çuvala girmek» istememişti. Karı gemi azıya almış, koca moca tanımıyor, herifi itten rezil ediveriyor, suratına karşı bağırıveriyordu. Bunu Neriman da anlatmıştı ya, kendisi de kaç sefer şahit olmuştu:

«— Ne o gene evin içinde ayı gibi dolanıyorsun?»

Ya da:

«— Acıktın mı? Ulan yersin yersin, elinden de bir iş gelmez. Yediklerin seni yese de ben de kurtulsam!»

İmam:

— Neriman kızımdan ne haber? diye sordu.

Kadın, gördüğü düş'ten söz açtı:

— Valla İmam efendi hiçbir haber yok ama, buakşam rüyamda gördüm onu...

Kabak Hâfız:

— Hayırdır inşallah, dedi. Nasıl gördün?

Kadın içini çekti:

— Babasıyla barışmışız. Dâvasından vazgeçmiş, yeniden bir araya gelmisiz güya. Haydi gidelim şu kızı İstanbul'da arıyalım, diyoruz. Gidiyoruz buluyoruz da. Babası hiç kızmıyor, alıp geliyoruz. Sonra da...

Durdu.

Kabak Hâfız üsteledi:

— Sonra da?

Korkuyla güldü:

— Rüya işte, olmıyacak şey... Güya, o hani bir öğretmen vardı ya, Neriman'ı istemişti?

— Evet?

— Bizimki ona verimkâr olmuştu...

Kabak Hâfız'ın, kocası gibi, öfkelenmesini

bekledi. Hâfız öfkelenmedi. Öfkelenmek değil üzerinde bile durmadı. Bunun üzerine kadın, Süheylâ abladan duyduğu, yüreğine işleyen şeyi bir başka biçimde, düş'te görmüş gibi, anlattı:

— Sonra nasıl oluyor bilmem, birden etrafımıza sivil polisler...

«Nurcu» ları sivillerin tâkip ettiğini Kabak Hâfız da duymuştu:

— E? dedi.

— Bizimkini yakalıyorlar. Ben bağırıp çağırıyorum. Dinlemiyor, alıp götürüyorlar!

Kabak Hâfız homurdandı:

— Zâten olacağı o günün birinde. Hükûmetle uğraşılır mı?

Kadın cesaretlenmişti:

— Bir de bakıyorum geniiiş bir meydanlık. Sıra sıra darağaçları...

Kabak Hâfız'ın aklı gitti. Bu işlerin sonunun böyle biteceğine kalıbını basardı. Evet, din risaleleri, Nurculuk kitapları çok para getiriyordu ama, sonunda kurunun yanında yaş da yanabilirdi birkaç kuruş için. En iyisi, elindeki kitapları satıvermek, sonra da durumu polise haber vermekti. Bu arada, hattâ hemen bu akşam bir dilekçeyle Diyanet işlerine başvurup, bir başka, uzak bir başka yere kaldırılmasını istemeliydi.

Aklından, ekmeği bol Çukurova geçti.

Kadına:

— Allah iyi yapar, dedi. Haydi bana eyvallah.

Kadının ne karşılık verdiğini, ya da vereceğini beklemeden, kahvenin yolunu tuttu.

Sigara dumanlarıyla tüllenmiş kahve gene kara sakallılarla doluydu. Çevrelerine endişeyle bakıp, sakalsız, kravatı, hattâ bıyığı kazınık her-

kesten «Polis» diye şüphelenerek usul usul konuşuyorlardı. İmam efendiyi görünce saygı gösterdiler:

— Buyur imam efendi...

— İmam efendi şöyle buyursan daha iyi değil mi?

— Kahveci oğlum, İmam efendinin sâdesini yap!

—

—

—

Neriman'ın babası da oradaydı. Onun ikram ettiği iskemleye oturmuştu Kabak Hâfız.

— E, cümleten merhaba!

Patlıyan mısırlar gibi sağdan soldan:

— Merhaba!

— Merhaba imam efendi!

— Merhaba!

—

—

Çevresine uzun uzun baktı, bakındı. Çaktırmadan, dindaşlarına, «Muzir kimse var mı etrafta?» anlamına göz kırptı. Yoktu, şimdilik böyle bir kimse yoktu ama, gene de belli olmazdı.

Neriman'ın babası:

— Yeni kitaplar geldi efendi hazretleri, dedi.

Kabak Hâfız'ın aklı gitti:

— Susss!

Neriman'ın babası Pazarcı Haydar'a kalsa ne susacaktı? Sus, sus, sus. Sonu? Yeşil bayrağı çekip, Lâilâhe illâh'larla huruc etmeliydiler. Cenabı Allah onlarla birlik olduktan sonra neden korkuları vardı? Parti, evet ama, işte o da hiziplere ayrılmıştı. Yarın sandalya sevdasına düşenler tu-

tar İnönü'yle uyuşur, «Huruç işi» ni uyuturlardı. Onun için, din ulûları çabuk, tezelden bir karara varmalı, «Ya devlet başa, ya kuzgun leşe» hesabı bir yürüyüş eylemeliydiler.

Bu işleri çocuk oyuncağı sanan «Baldırıçıplak takımı», şimdi yalnız Atatürkçü'lere, İnönücülere değil, parti ileri gelenlerine de içerliyorlardı. Neden korkuyorlardı? Ölümden mi? Nesinden? Nasıl olsa öleceklerdi. Hazır din uğruna şehit düşerlerse, makamları doğrudan doğruya Cennet-i âlâ olmıyacak mıydı? Cennet-i âlâ'da Peygamber efendimiz arkalarını sıvazlayıp, Cenâb-ı Allah'a: «— İşte Dîn-i mübin uğruna çarpışıp şahadet şerbetini içen has kullarınız!» demiyecek miydi?

İçini çekti, bir sigara yaktı. İmam efendiye teklif etmedi, kasden. Son günlerde onu bir hayli korkak, yoğurdu bile üfliyerek yer, buluyordu. Eskiden «— Yeni kitaplar geldi efendi hazretleri» dese, sevinçten gözlerinin içi güler, hemen «— Bize götürüp bizim hâtuna teslim edin!» derdi. Şimdi pek yanaşmıyordu kitapları teslim almaya. Zaman zaman da: «— Aman tedbirli olalım. Vaziyeti hiç iyi görmüyorum ben!» demeğe başlamıştı.

Kahvesini içip, geldiği gibi korkuyla çekip gittikten sonra, tıpkı Neriman'ın babası gibi düşünen biri:

— Bugünlerde bu İmam efendiye de bir korkaklık âriz oldu desem... dedi.

Neriman'ın babası hemen yapıştırdı:

— Hem de nasıl. Diline sağlık!

Oradakilerin hemen hepsi ayni kanıyı paylaştılar:

— Diline sağlık ki diline sağlık...

— Herkesten şüpheleniyor!

— Canı da bir tatlı ki...

— Yok efendim yok. Bu adamlarla hiçbir iş olmaz!

Neriman'ın babası içini derin derin çekti:

— Kızın defolup gitmesini cana minnet bildik, karıdan da kurtulalım diye mahkemeye verdik, nedir ki yalnız kalalım, karı kancık takımı ayak dolaşıklığı etmesin diye, ne fayda?

Bir başkası:

— Hazret-i Peygamber efendimiz geceleri rüyalarıma giriyor. Ne duruyorsunuz diyor, neyi bekliyorsunuz? Vakit saat gelmedi mi hâlâ? Tereddüdünüzün sebebi ne?

— Allah sizi inandırsın, benim rüyama da girmişti, öfkeliydi mübarek...

— Öfkeliydi, doğru...

—

—

—

Düş'ler gerçekten de görülüyordu. Bütün gün bir araya toplanıp hep aynı şeyleri konuşanların düş'lerinin ayni olmaması için sebep yoktu. Onun için, «Baldırıçıplak takımı», politika kurmaylarının yeşil bayrağı çekecekleri günü iple çekiyorlar, o günse bir türlü gelmiyor, gelemiyordu. O günün bir türlü gelmeyip gelemeyişine, sinirlenenler'se, saf, tertemiz, aldatılmış, din inançları kötüye kullanılmağa çalışılan, zamanı gelince politika, şaka bilmeyen «Halk» tı. İnandıkları yola kellelerini koymuşlardı ama, bu inancın yanlışlığını onlara kim anlatacaktı? Böyle şeylere herşeyden önce Dünyanın dayanısı (tahammülü) kalmadığına hiç kimse inandıramazdı onları. Damarlarındaki kan «İnanmışlık» ın heyecanıyla

kurşun gibi dolaşıyordu. Millî mücadele anayurdu düşmandan kurtaran bu biçim «İnanmışlık»ın damarlardaki kurşun hızıyla dolaşan kanı değil miydi? Yüzyıllar boyunca, insanoğlunun her yapıcılık ya da yıkıcılıktaki ileri atılışının nedeni de bu kandı. Bu kan, bu kanın gücü, çok geri kalmış yurdun kalkındırılması için kullanılsa, yurdu çok değil beş, on yılda ileri ülkeler hizasına çıkarabilir, ya da tam tersi, kötüye kullanılırsa büsbütün yıkar, harabeye çevirebilirdi.

Aç, sefil, perişan, sahipsiz «Halk»ı aldatıyorlardı. Aldanmış insanlar, aldatılmaktan bıkmış insanlar, artık aldatılmamak için gözlerini dört açmış insanlar işte gene aldatılmaktaydılar.

Bunu onlara nasıl anlatmalıydı?

XIX.

Kış geçti, ilkbahar, sonra yaz.

Okullar tatil olmuş, Süheylâ ablaların Atatürkçü öğretmen dostları sözünde durmuş, Neriman'ın annesini alıp İstabul'a, İstanbul'daki annesinin yanına getirmişti.

Erenköy'deki geniş köşkün hemen hemen bütün odaları kirada olduğu için, yalnız iki odaya sığınmış anne, oğlunun yabancı kadını alıp getirmesine içerlemişti. Bu oğlan hep böyleydi işte. Çocukluğundanberi herkese acır, her önüne gelene yardımdan geri durmazdı. Sultan Hamit günlerinden kalma bu eski İstanbul hamfendisi içinse, herkese, her önüne gelene acımak niyeydi? Sadaka bile öyle her rasgelen dilenciye verilmemeliydi. Nerdeydi eski İstanbul dilencileri; eski İstanbul'un, cânım İstanbul'un «— Fıkarâyı sâbirin» i?

«— Peki niye getirdin bunu?» diye sormuştu.

O tıpkı tıpkısına babasının daha iri bir modeli olan güler yüzlü oğlu, mavi gözleriyle cıvıl cıvıl boynuna sarılmış:

«— Anneciğim» demişti, «... şeker anneciğim. Bu kadının macerası uzun. Sonra anlatırım. Kızı, biricik kızı film artisti olmak için buraya kaçmış. Aylardır ses seda yok. Hayrıma arıyacağım. Düşün, evlâdının hasreti içindeki bir ananın hasretini dindirmek, ha?.. Öyle sanıyorum ki bu hem insanlık, hem de Cenab-ı Rabbilâlemin'in indinde son derece mergup bir şey!»

İşin içine «Din» girince akan sular durmuş, yetmişlik ama hâlâ dinç bu eski Osmalı hamfendisi, sütlâç kırışıklıkları içindeki akpak yüzü, oğlunun mavisinde gözleriyle gülüvermişti.

Derken iki yaşlı kadın canciğer kuzu sarması oluvermişler, geldiklerinin ikinci günü sabahı anne tutturmuştu:

— Oğlum, ne zaman gideceksin aramağa?

Haziran başlarında, serin bir Kadıköy sabahıydı. Bir dolmuşa atlayıp iskeleye indi. Vakit henüz çok erkendi. Böyle olduğu halde vapur gene de kalabalıktı.

Biletini aldı, birincinin güvertesinde bir iskemle çekip denize doğru yanladı. Neydi onu Neriman'a çeken şey? Seviyor muydu? Bunu zaman zaman düşünmüştü. Sevmiyor, beğeniyordu sâdece. Ama o beğendiği güzel, zeki genç kızdan şimdi ne kalmıştı? Film şirketlerinin bulunduğu kocaman kocaman apartmanların gölgelediği o sokaklar üzerine çok şeyler okumuş, daha çok da dinlemişti. Kızı bulunca ne olacaktı? Sâdece dertli bir ananın hasretini dindirmekle mi yetinecek,

yoksa gecelerce düşündüğü gibi, faydalanmak mı isteyecekti. Belki. Çünkü evlenme teklif ettiği hâlde reddetmiş, ne idiği belirsiz birinin ardına takılarak anasını, babasının evini bırakmış bir yuvanın yıkılmasına sebep olmuştu.

Yol boyunca hep bunları düşündü. Ağır basan yanı, içe gömülmüş bir ulaşamamanın bir ulaşma isteğiydi galiba. Ama belli de olmazdı. Başının o kendine hasmış gibi görünen davranışlarıyla, alnına düşen bir tutam saçını arkaya atışını unutamıyordu. Bir de çapkın bakışını. Alttan alttan, zekice parıldıyan gözleriyle bakışını. Bu bakışlar değil miydi genç öğretmenin aklını başından alan? Bağlıyan, gecelerce tatlı tatlı düşündüren? Bu bakışlar değil miydi anasını alıp İstanbullara sürükleyen? Gene bu bakışlar değil miydi şu an içini tatlı tatlı çektiren? Şiir yazdıran?

Ezberlemişti kendi yazdığı bu şiiri. Uzaklardaki Haydarpaşa'ya bakarak mırıldandı:

«— *Yitirmek seni.*
Sonra aramak
şehir şehir
cadde cadde
sokak sokak.
Bulamamak!»

Ama bulmak istiyordu. En kötü şartla içinde bile olsa bulmak!

Daha çok, «herhangi bir pavyondadır» diye düşünüyordu. Bir gece düşünde gördü: Konsomatris olmuştu. Genç öğretmen bir kıyıdan seyretmişti. Sarhoştu, sarhoşların hoyrat tokatları altında... Uyanmıştı. Yara yeri gibi sızlamıştı içi. Sabaha kadar sigara üstüne sigara, uyku tutmamış, kirli bulutlarla yüklü soğuk kış gündüzünün

koyu grisine dalmış, hattâ iki kadeh atabilmek için meyhane bile aramıştı. Oysa okulu vardı, dersi vardı...

Bir başka gece daha kötü bir yerde görmüştü: Abanoz kerhanesinde. Boyalı dudaklarının ucunda kocaman bir Amerikan «Kool» ü, yırtık bir kahkaha atmıştı ince belli, uzun bacaklı lâcivert Amerikan denizcilerine. Sonra eli bıçaklı bir külhanbey peydahlanmış, atılmıştı üzerine, yere çığlık çığlığa yuvarlanan kıza bıçağıyla vurmuştu vurmuştu vurmuştu.

O gece de uyanmıştı, dehşetle. Dışarda şakırtıyla bir yağmur vardı. Hiçbir yere çıkamazdı. Yağmurdan değil, o saatte, sabahın henüz iyice karanlık dördünde iki kadeh atabileceği meyhane bulamıyacağı için.

Onu neden herhangi bir felâketin içinde, belâya bulaşmış gördüğünü, koca Dünya'da, böylesine, hattâ bundan da daha korkunç felâketlerin belâsıyla kucak kucağa Nerimanlar olduğu halde, bu tanış Neriman'ın üzerinde böylesine durduğuna şaşıyordu. Şaşmıyordu belki de. Anlıyordu işi. Seviyordu onu. Şiir, şiirler yazmıştı onun için. Ne çıkardı sevilmiyorsa? Onu hiçbir zaman Dünyanın hiçbir yerinde bulamıyacaksa ne çıkardı? Bu belki de çok daha güzeldi. Kavuşmadan, ama günün birinde kavuşuvermeyi umutlıyarak dolaşmak!

Yitirmek seni
Sonra aramak
şehir şehir
cadde cadde
sokak sokak.
Bulamamak!

Bir sigara yaktı yeniden.

Bulmalıydı. Hattâ sâdece bulmalı değil, bir felâketin kucağından kurtarmalıydı onu. Bir şövalye gibi, yumruklarını, gerekirse bıçağını, tabancasını konuşturarak kurtarmalı, zorbaların elinden çekip almalıydı!

Güldü:

«— Amma da romantiğim ha!» diye geçirdi... ama zaman zaman romantik heyecanlara kapılmak güzel şey! İnsan gerçeklerin ölçüsü içinde ağırlaşıyor, bir matematikçi gibi, kara bir ciddiliğe bulanıyor. Belki de herhangi bir matematik, ya da fizikçi, daha doğrusu müsbet bilimlerin adamı da benim kadar romantikleşir, kimbilir?»

Vapurun iskeleye gelişiyle uyandı Neriman uykusundan. Kalabalıkla ağır ağır çıkarken heyecanının arttığını hissediyordu. Gidecek, o sokakları dolaşacak, bulacak, bulamıyacak... önemli olan aramaktı, onu aramak!

Karaköy'de dolmuş'a bindi Galatasaray'a çıktı. Heyecanı daha da artmıştı. Durakta indi. Galatasaray Lisesinin önüne doğru ağır ağır yürüdü. Kurt İstanbul çocuğu, «Yerli Hollywood» un bulunduğu sokakları karış karış biliyordu. Şimdi, yâni az sonra gidecek, bu sokaklardan birinde sanki ona rastlıyacak, heyecanına hâkim olamıyacak, haykıracaktı:

«— Neriman!»

Neriman, sırtında belki de onu tanıdığı günlerin lâcivert imperteks'i, dönüp bakacak, iri yeşil gözleri hayretle açılıp bu sesin sahibini tanımağa çalışacaktı. Tanıyacaktı da. Tanıyınca da yanındaki bol paça serserilerden kopup koşacaktı:

«— Öğretmenim!»

Kollarına atılacak, o hayran olduğu başını göğsüne yaslayıp başlıyacaktı içini çeke çeke ağlamıya. O serseriler çevresini alacaklardı belki. Belki de avlarını ellerinden almak üzere olan bu zıpçıktıya dişlerini gösterecek, hırlıyacaklardı. Neriman göğsündeyken, göğsüne yaslanmışken değil, birtakım serseriler, Dünyaya bile tek başına karşı koyabileceğini sanıyordu.

Sonra başlıyacaklardı konuşmağa:

«— Bu ne hâl Neriman?»

«— Sormayın, ah sormayın. Sözünüzü dinlemedim, buralara düştüm. Bunlar beni işletiyorlar, bütün kazancımı elimden alıyorlar, beni döğüyorlar, aç bırakıyorlar. N'olursunuz kurtarın beni!»

Yumruk yumruğa bir kavga başlıyordu. Kıyasıya bir kavga. Üç, dört, belki de daha çok serseriyi yumrukları altında bayıltıyor, kaçırtıyordu. Sonra alıp geliyordu annesinin yanına.

Önce Anadolu pasajı'ndan geçti. Kahveci Mehdi Baba'nın kahvesi önünde durdu. İrili ufaklı bir sürü film artisti, reji-asistanı, figüran toplanmış konusuyor, içlerinden birçoğu tavla, bâzıları da iskambil oynuyorlardı. Oturup bir kahve içmek geçti aklından ama, caydı. Hayır. Bu erken saatlarda Neriman belki de filim sirketlerinin kaptıkaçtılarıyla film çevirmeğe gidiyor olurdu. Nedense onu hiçbir zaman üne kavuşmuş «bir yıldız» değilse bile, orta çapta bir artist olarak düşünemiyordu. Daha çok, herhangi bir felâketin içinde, itilir kakılır, döğülür söğülür düşünüyordu.

Hava sokağını geçti.

Alion sokağı.

Sağlı sollu yüksek apartmanların arasında, Avrupa, ya da Amerika'da herhangi bir sokağı ha-

tırlatan bir sokaktı burası. Sağda Yeni Melek sineması. Fotoğrafçı, terzi, kunduracı, hattâ saatçı dükkânları arasında irili ufaklı doktor, dişçi, daha çok da filmci tabelâları.

Kulağına bir yerlerden bir CIVA-film ilişmişti. Neriman güya burada çalışan bir reji-asistanına kaçmıştı. Aramağa başladı. Uzun uzun, heyecanla aradı. Hava sokağında, Hava sokağına çıkan öteki sokaklarda bu isimde bir tabelâya rastlıyamadı.

Çıktı bu sokaktan da. İstiklâl caddesi yavaş yavaş hareketleniyor, taşıtlar vızır vızır geçiyordu.

Üç, beş adımda caddenin karşı kaldırımı.

«Yerli Hollywood» un asıl yükü, İstiklâl caddesinin karşı sokaklarında, ara sokaklarındaydı. Film yazıhanelerinin adamları, film makineleri yüklü kaptı-kaçtılar sıralanmışlardı. Belliydi ki filmciler, film çevirmek için uzak uzak gideceklerdi.

Öz-süt muhallebicisinde kahvaltı yaptı. Dudakları boyalı solgun genç kızlar, kadınlar, gençler, sakalları tuhaf tuhaf uzamış yaşlılar... bunlardan birkaçını bâzı filmlerden hatırladı. Üzerinde durmadı. Yerli filmlere oldu bitti pek öyle önem vermezdi. Arada çok beğendikleri de olmakla beraber, «madara» ları daha çoktu.

Muhallebiciden çıktı.

Neredeydi bu Cıva-film acaba?

Birbirini kesen geniş, dar, eğri sokakları uzun uzun dolaştı. Adım başında, ya da bir köşeyi dönüverince Neriman'la karşılaşıverecekmiş gibi gelen duyusu eriyor, yerini acı bir umutsuzluk alıyordu.

Birden kafasında şimşek çaktı: Ne diye Cıva-film'in nerede olduğunu bir bilene sormuyordu?

Kaptıkaçtı yanında sinirli sinirli dikilen genç irisi bir film teknisyenine sokuldu:

— Kardeşim, affedersiniz. Buralarda bir Cıva film olacakmış...

Uzun boylu teknisyenin karşılık vermesine kalmadı. Kaptıkaçtıdan kadınlı erkekli kahkahalar yükseldi. Genç öğretmen şaşkınlıkla baktı. Kaptıkaçtı penceresinden uzanan bir baş sordu:

— Recep Cıva'dan alacağın mı var?

Hiçbir şey anlamadı.

— Benim mi? Yoo...

— Peki, niçin arıyorsunuz?

Tam Neriman'dan söz açacaktı, ağırbaşlı biri:

— Recep Cıva, Civa-film'i dağıttı. Bir fabrikatörün çirkin kızıyla CIFU-film'i kurdu!

Yerini târif etti.

Genç öğretmen bu firmanın CIFU-film diyen zarif tabelâsını hatırlıyarak, teşekkürle ayrıldı oradan. Birbirini kesen dar, geniş sokakları geçerken kaptıkaçtı'dakilerin neden güldüklerini düşündü düşündü hiçbir mâna veremedi; üzerinde durmadı. Yalnız, «— Alacağınız mı var?» diye sormuşlardı ki, adamın sahtekârın biri olduğu anlaşılabilirdi.

CIFU-film'e geldi.

Kapıda bir kalabalık, içerden de ağıza alınmıyacak çirkin küfürler... Kalabalığa karıştı. Bir süre içerden yansıyan çirkin küfürleri bulantıyla dinledikten sonra, yanında dikilen, boyuna gülen, esnaf kılıklı birine sordu:

— Ne var burda? Ne oluyor?

Esnaf kılıklı adam bir çırpıda anlatıverdi:

— Recep Cıva gene ortağıyla kavga ediyor!

— Ortağı kim?

— Adını bilmem, çirkin bir karı var. Onun babası. Fabrikatörmüymüş ne...

Az sonra içerden lâcivert terilen kumaştan zarif kostümüyle cin gibi bir genç fırladı. Fırlamasıyla birlikte de CIFU-film'in penceresinden öfkeli bir ses haykırdı:

— Coni, komser beye selâm söyle. Bana hakaret etti, dâvacıyım!

Coni koşarak gitti.

Genç öğretmen üzerinde durmadı bunun da. Ortaklıklarda böyle kavgalar olağan şeylerdi. Şeylerdi ya, nasıl yapsa da şu Recep Cıva'yı görse, Neriman'ı sorsa?

Derken içerde devrilen masaların gümbürtüsü. Kalabalıkla birlikte o da CIFU-film'e daldı. Birbirine kaldırım külhanbeyleri gibi küfrederek saldıran iki ortak yerlerde yuvarlanıyorlar, sille, tokat, tekme, birbirlerini öldürmeğe çalışıyorlardı. İçeri dolanlar araya girdiler, iki ortağı zorla ayırdılar. Bu sırada polislerle Coni de koşarak gelmişti.

Recep Cıva:

— Bu adamdan dâvacıyım bay polis, dedi. Lütfen karakola dâvet edin, ifadesini alın. Bakın burada yığınla şahit var. Namussuz, sahtekâr, dolandırıcı dedi bana!

Sonra oradakilere döndü:

— Allah aşkına, kanun namına şahit olun. Duydunuz değil mi? Bana sahtekâr, dolandırıcı, namussuz dediğini duydunuz değil mi?

Öteki adam daha sâkindi ama, soluğunu toplamağa çalıştığı belliydi. Ne de olsa kendisinden

bir hayli genç Recep Cıva'nın yumrukları altında saçı başı dağılmış, kravatı bir yana kaymış, gömleği yırtılmış, burnu kanıyordu. Bir şey söyliyecek halde değildi.

Polis çağırıp gelen Coni hemen tanık oluvermişti:

— Ben de şahidim bay polis, dedi, sahtekâr dedi, dolandırıcı dedi!

Yaşlıca adam Coni'ye acıyarak baktı:

— Şıracının şahidi bozacı!

Coni ona da yetişti:

— Hayri bey, Bay Hayri Girsavaş. Ben şurada sizin müessesenizde işletmeye bakıyorum. Elimi vicdanıma koyarak doğruyu söylüyorum: Sabah sabah geldiniz, Recep beye küfrettiniz, hatta tokat attınız!

Hayri Girsavaş hep o sâkin hâliyle bir sigara yaktı, sonra birden sinirlenerek yeni yaktığı sigarayı yere attı, ayağıyla çiğnedikten sonra:

— Ulan it, dedi. Sen bu herifin ne mal olduğunu bilmiyor musun? Bana demedin miydi ki, Fulya film adına Bülent Nejat vasıtasıyla kızınızdan yüz doksan beş bin lira çekti, iki film çevirdi, sonra da sizin paranızla size ortak oldu? Ha? Cevap ver köpek!

Recep Cıva birden kâğıt gibi apak oldu:

— Yalan! diye bağırdı. Öyle mi ulan Coni?

Coni de apak olmuştu. Kekeliyerek:

— Yalan âbi, vallahi yalan, şerefsizim ki yalan ha!

— Ulan, beni bu firmaya işletme şefi yaparsanız size daha neler anlatacağım diyen, Bülent Nejat'ın tanzim ettiği uydurma mukaveleler dosyasını sana çaldırdığını, sobada yaktığını...

Recep Cıva gülmeğe çalıştı. Sonra polise gitti:

— Bey kardeşim, dedi. Bu zat benim kayınbabam. Senin anlıyacağın, iki gece eve gitmedim diye kıyametleri kopardı. Siz buyurun gidin. Bütün bu esnaf bilir, bizim Hayri beyle kavgamız eksik olmaz. Öyle değil mi arkadaşlar?

Esnaf kahkahalarla gülerek:

— Öyle!

— Doğru.

— Et tırnaktan ayrılır mı?

— Zarar yok, olur...

—

—

Recep Cıva kayınbabasının koluna girdi, kulağına bir şeyler fısıldayarak onu dışarı çıkardı. Sonra da Coni'ye döndü, kapıdan:

— Biz köşke gidiyoruz, dedi.

Coni şimdi de kıpkırmızı kesilmişti. İç odadaki ceviz masasına geçip oturdu. Kendi kendine konuşuyordu:

— Ulan amma da herifmiş be! Dedikse senin iyiliğine. Yayacak ne vardı bunu? Gerçi korkum yok, beni buradan atamazlar, atarlarsa ben de biliyorum yapacağımı; kaçırdıkları vergiler...

Birden masası yanına gelen genç öğretmene dikkat etti, ciddileşti:

— Buyurun. Ne istiyorsunuz?

Genç öğretmen:

— Afedersiniz beyefendi, dedi. Birini soracaktım!

«Beyefendi» sözü Coni'nin koltuklarını kabarttı:

— Buyurun, sorun, şöyle buyurun!

Genç öğretmen gösterilen koltuğa ilişti, sigara paketini çıkarıp uzattı:

— Buyurmaz mısınz?

Coni aldı bir tane, kibriti çaktı. Sigaralarını yaktılar karşılıklı.

— Size birisini soracaktım efendim...

— Buyurun, dedi Coni kibarca.

— Neriman isminde bir kızı arıyorum da...

Coni birden anlıyamadı. O kadar çok genç kız gelip geçerdi ki bu yazıhaneden. En az, beş tane Neriman tanımıştı.

— Hangisi acaba?

Sonra usullacık, önemle sordu:

— Ahlâk zabıtasından mısınız?

— Yoo, hayır.

— Ya?

İki gün önce kalkıp geldiği kasabanın adını söyleyince, Coni herşeyi hatırladı:

— Evet evet, dedi. Siz Neriman'ın nesi oluyorsunuz?

Yüreği hızlı hızlı çarpan genç öğretmen:

— Hiç, dedi. Annesi rica etti de...

Coni, Neriman'ın o zaman Piç Ali'nin peşine takılarak kaçmasını bir türlü affedemediği için, hırslandı:

— Annesine söylemeyin ama, orospunun biri o! dedi.

Genç öğretmenin içi sızladı:

— Niçin?

— Bülent Nejat diye itin biri vardı, takılmış gelmişti peşine. Oğlanı âniden askere aldılar, ortada kaldı. Ben himayeme aldım. Kızım dedim, yavrum dedim, burası film piyasası. Senin gibi nice nicelerini yemiş bitirmiştir. Ayağını denk al, sö-

zümden çıkma. Yavaş yavaş seni yıldız yaparım. Dinlemedi. Piç Ali diye bir ayarsız var, Sokağı geçince hemen orda, Reklâm foto'nun yanında çalışıyor. Onunla işi uydurmuş, yallah. Derken onda da kalmadı patronunun eline geçti. Patronunda aldı yürüdü. Şimdi nerelerde bilmem!

Genç öğretmen öğreneceğini öğrenmişti. Kalktı:

— Müsadenizle...

— Güle güle.

Reklâm-foto'da Piç Ali karşıladı.

Genç öğretmen:

— Ali beyi arıyorum, dedi.

Piç Ali yadırgadı:

— Hangi Ali bey?

«Piç Ali» demek zorunda kalmamak için:

— CIFU-film'den Bay Coni yolladı da...

Piç Ali rahatladı:

— Haa, şu inek mi? Ben onunla konuşmuyorum ama, o bana Ali bey demez. Sağlama Piç Ali demiştir. Doğru. Meçhul oğlu Ali de derler bana. Bizim kocakarı kimbilir kimden aldı beni? Ben harbî insanım arkadaş... çabuk söyle, niye yolladı itoğlu it?

Genç öğretmen Neriman'dan söz açtı.

Piç Ali:

— Haa, dedi. Valla biz kaptık onu Coni'nin elinden, bizim elimizden de bizim patron kaptı. Derken ondan da başkaları kapmışlar. Bir ara filimciler figüranlık verdiler ama, dikiş tutturamadı. Sonra ne oldu bilmem?

— Sizin patron burada yok mu?

— Filmcilerle gitti, film fotoları çekiyor!

— Gelmez mi?

— Akşama gelir, sekizde mi, dokuzda mı?

Sonra eşeledi:

— Nesi oluyorsun sen Neriman'ın?

— Ben mi? Hiiç, dedi genç öğretmen.

Piç göz kırptı:

— Aftosu falan mı?

— Yoo, hayır. Annesi benden aramamı rica etmişti de...

— Arama, nâfile. Onun kadar inek karı görmedim. Şerefsizim it var ya it? Bileğini tutsa, hemen yatıverir. Böyle erkek düşkünü karı görmedim. Çok nasihat ettim, kızım dedim, burası filmciler yatağı, her önüne gelene he deme. Dinlemedi!

Genç öğretmen geldiğine pişman, oradan da ayrıldı. Artık aramıyacaktı. Kafasındaki Neriman'ı yaşıyacak, bu anlattıkları, «Her önüne gelene he deyiveren Neriman» ı aramıyacaktı. Annesine de bulamadığını söyler, işin içinden sıyrılırdı.

İstiklâl caddesine çıktı. Kalabalık cadde, vızır vızır taşıtlar, çeşitli güzellikte kadınlar, kızlar... hayır hayır, hiçbiri o Neriman'ın, onun Neriman'ının yerini tutmuyor, tutamıyordu. Ne diye o sıralar kalkıp ardından gelmemişti sanki İstanbula?

Ama gene de: «— Neye yarardı?» diye geçirdi. «... o beni sevmiyordu ki!»

Evet evet, şiirindeki gibi, yitirmişti onu, o Neriman'ı yitirmişti, tertemiz, pırıl pırıl, cıvıl cıvıl Neriman'ı. Arıyordu şimdi şehir şehir, cadde cadde, sokak sokak; bulamıyordu, bulamıyacaktı. Böylesi daha güzeldi işte. Kirlenmemiş Neriman'ın aranması güzeldi!

Akşam yolunu dört gözle bekleyen Neriman'ın annesine:

— Maalesef, dedi. Bulamadım!

Dertli kadın ağlamağa başlamıştı:

— Öldürdüler onu, boğup bir kuyuya filân attılar herhalde... Ah yavrum, ah zavallı kızım benim. Peki, tanıyan da mı çıkmadı?

— Çıktı.

— Kaçtığı oğlanla beraber miymişler?

— Hayır.

Yaşlı kadın telâşlandı:

— Ya?

— İstanbula geldikleri gün oğlanı askere almışlar!

— Peki Neriman nereye gitmiş?

— Belli değil ama, bulacağız herhalde!

Genç öğretmenin annesi de:

— Ara yavrum, dedi, nolursun canla, başla ara olmaz mı?

— Peki anneciğim, ararım.

Aramak istemiyordu. Gelmiyordu içinden, gelmiyecekti. Yalnız, bir zamanların tertemiz, lekesiz, sâdece onun olan Neriman'ını o sokaklarda arıyacaktı. Çünkü o Neriman nasıl olsa bu sokaklardan gelip geçmişti.

Günler günlerin ardından geçip geçip gidiyordu.

XX.

Dertli anne artık ümidini kesmişti. Nerimanı ya alıp uzaklara, çok uzaklara götürmüşler, ya da gırtlağını sıkıp bir kör kuyuya atmışlardı. Belki de çok kötü yerlere düşmüştü de, genç öğretmen söylemiyordu. Bu da aklına yakın geliyordu. Hattâ gittikçe daha yakın gelmeğe başladı. Çünkü eskiden «Valdânım Valdânım» diye çevresinde dört dönen genç adam, şimdi belli bir sıkıntıyla, köşkün içinde dolaşsa bile hemen hemen yüzüne bakmıyordu. Hattâ genç öğretmenin annesine kaç sefer sormuş, yalvarmıştı:

«— Mihriban hanım, kardeşim... oğlunuzun benden gizlediği bir şeyler var gibi geliyor bana. Ne olursunuz, bâri siz saklamayın benden. Yavrum kötü bir yerlere mi düştü?»

Gerçekten hiçbir şey bilmeyen yaşlı kadın temin ediyordu:

«— Yok, vallahi hiçbir haber yok. Olsa söylemez mi oğlum?»

«— İyi bir haber olsa söyler de, kötü haberi vermeğe kimbilir, belki de sıkılıyor...»

Mihriban hanımefendi'nin de aklına yatmamış değildi. Gerçekten de, oğlunda bir sıkıntı var gibiydi. Sordu, lâf getirdi, ağzını aradı ustalıkla, «— Haberim yok, en küçük bir haber alsam neden saklıyayım?» diyordu.

Ama inanmıyordu anne. Eskiden «— Valdânım valdânım» diye çevresinde dolanan adam, şimdi neden böylesine yüzünü bile görmek istemesindi?

Daha çok tenhalarda, geceleri, ağlıyordu, boyuna ağlıyordu. Kızı belki de «Genel ev» lere düşmüştü de onun için genç öğretmen açıklamıyordu. Sıkıntısı da bundandı. Gün geldi, «Tek canı sağ olsun da genel ev'lere düşsün!» diyecek kadar rıza göstermeğe başladı. Kızının sağlığı önemliydi onun için, şu andaki yeri değil. Ama genç öğretmen kesip atıyordu:

«— Yoo, o kadar değil efendim. Kızınızın oralara düşmesine rıza göstermeyin. Oralara düşmektense ölmesi daha hayırlı!»

Genç öğretmen öyle kesin konuşmuştu ki, yaşlı kadın kızının buralara düşmediğine inanmıştı. Yalnız bir şey.. «— ..... oralara düşmektense ölmesi daha hayırlı!» sözleri... Sakın ölmüş olmasındı? İçi deriin derin sızlamış, başlamıştı ağlamağa. Mihriban'la oğlu telâşlanmışlardı:

«— Ne var? Niçin ağlıyorsunuz Allah aşkına?»

«— Ne oldu valdânım? Niçin ağlıyorsunuz?»

Şu, çoktandır hasret kaldığı «— Valdânım»

sözü hoşuna gitmişti. Ama üzerinde durmadı. Israr edilince:

«— Oralara düşmektense ölmesi daha hayırlı, dediniz oğlum. Sakın ölmüş olmasın? Bunu benden saklıyor olmıyasınız?»

Genç öğretmen buna da inandırıcı biçimde gülmüştü.

«— İlâhi valdânım.. inan ki, kızınızın başına ne gelirse gelsin, hattâ ölüm haberini alırsam bir gün, sizden saklamıyacağımı bilin. Şerefsizim yerini, yurdunu bilmiyorum. Ama arıyorum. Eskisi gibi her gün değilse bile gene de haftada birkaç gün o sokaklarda, sırf sizin hatırınız için, dolaşıyorum. Tanımasına tanıyorlar ama, fazla değil. Küçük roller almış bir zamanlar, sonra ortalardan kaybolmuş. Nereye gittiğini, şimdi nerede olduğunu bilen yok. Bilseniz, oralar, yâni o sokaklar, kızınız gibi nice nice Nerimanlarla dolu. Bir artist-figüran prodüktörü ile tanıştım, kızınızı gayet yakından tanıyordu. Hattâ bir film teknisyeni ile dolaştıklarını, yemeğe falan gittiklerini görmüş. Sonra ortalardan kayboluvermiş!»

«— Sakın o adamla birlikte olmasın?»

«— Onu da sordum. Bilmiyorlar..»

«— Adam oralarda mıymış?»

«— Oralardaymış ama, işi daha çok stüdyoda imiş. Onu bulmağa çalışacağım işte şimdi. Ben size bir sürpriz yapmak istiyordum, fakat olmadı!»

Genç öğretmen'in sürpriz yapmasına kalmadı. Bir sabah, Mihriban hanım, Neriman'ın annesi henüz uyurlarken, Neriman'ın sesi ağaçların aralarında cıvıldamağa başladı:

«— Mihriban hanımı arıyorum efendim. Nerede oturuyor? Şu köşk mü?»

Anne yatağından deli gibi fırladı. Pencereye koştu. Mihriban hanımı arıyan bu ses Neriman'ın sesiydi. Nasıl tanımazdı onun sesini? Az sonra, kızı, Neriman'ı, sırtında yazlık krem renkli şık elbisesi, yanında ayni kremin daha koyusundan kostümüyle genç bir adam, ağaçların arasından çıkmış geliyordu. Açık pencereden haykırdı:

— Neriman!

Genç kız baktı, gördü, koştu:

— Anneciğiiiim!

İki dakika sonra anayla kız kucaklaştılar. Koyu krem renkli elbisesiyle genç adam, Mihriban hanım, bu manzaraya heyecanla bakıyorlardı.

— Yavrum, bir tanem, iki gözüm...

— Şeker anneciğim, canım!

— Nerelerdeydin kız? İnsan iki satırcık yazmaz mı bunca zamandır?

— Yazdım anneciğim, vallahi yazdım. Mektuplarımdan birçoğu geri geldi. Taahhütlü olanları. Âdi yolladıklarımı evden içeri atmışlar. Ayol siz babamla mahkemelik mi olmuşsunuz?

— Ne biliyorsun? Kimden duydun?

— Süheylâ abladan. Rıza ile... dur sana eşimi tanıtayım: Film teknisyeni Rıza Can. Evlendik biz anne. Annem!

Rıza Can henüz tanıdığı kaynanasının elini öptü. Mihriban hanımın da elini öpecekti, yaşlı, görgülü, kibar kadın:

— Elimi sokak kapısında dünyada vermem! dedi. İçeri buyurun bakalım...

Girdiler.

Neriman başından geçenleri bütün ayrıntıla-

rına kadar anlattı. Eksikleri de dalgalı sarı saçlı, inceltilmiş bıyıklı, az konuşan, ama her hâliyle insana güven, rahatlık, inanç veren film teknisyeni Rıza Can tamamlıyordu: Neriman büyük hahallerle babasının evini terk ederek koştuğu filmcilikte umduğunu bulamamış. Birkaç filmde küçük roller almışsa da, bakmış kendini harcamağa değmez, bu meslekten ayrılmağa karar vermiş. Tam o sırada hastalanmış. Hastahanelere düşmüş. Rıza Can'dan başka hiç ama hiç kimse elini uzatmamış. İyi olup hastahaneden çıktıktan sonra da iste, nikâhlanmışlardı. Şimdi Neriman da bir konfeksiyonda çalışıyormuş. Karı koca sırt sırta vermişler, beş kazanıyorlarsa ikisini yeyip, üçünü biriktiriyorlarmış. Hem altı ay sonra Dünya'ya gelecek yolcuları, hem de malûm ya, Dünyanın binbir hâli...

Anne gözlerine olduğu kadar, kulaklarına da inanamıyordu. Neriman mıydı bu? O deli dolu, sevdiği adamın ardından anasını babasını terk ediveren, gözü kanlı kızı mı?

Neriman bir ara Bülent Nejat'tan söz açınca, annesinin aklı gitti. Neriman kahkahayla güldü annesinin korkusuna:

— İlâhi anne. Rıza benim her şeyimi, ama herşeyimi biliyor. Ondan gizli hiçbir şeyim yok. Beni o çamurdan biraz da o kurtardı. Değil mi Rıza?

Genç adam da olgun olgun gülüyordu.

Ne olursa olsun, annesi lâfı değiştirmek için:

— Burada olduğumu kimden öğrendin?

— Süheylâ abladan, babam'dan haberin var mı?

— Yoo..

Yaşlı kadının yüreği hop etti. Ölmüş müydü sakın?

— Ne olmuş?

— Isparta'lıyla Isparta'ya gitmiş...

«— Canı cehenneme» demeğe dili varmadı. Anlıyordu ki artık bir araya gelmelerine imkân yoktur!

— Görme anneciğim, kutu gibi bir evimiz var. Komşularımız falan da çok iyi. Sabah olmaz mı, bütün semt güle söyliye işe dağılırız. Kadınlı, erkekli...

Mihriban hanım o gün onları bırakmadı. Akşam genç öğretmen de geldi. Birlikte yemek yediler, hattâ Neriman'ın eşi Rıza Can'la ikişer kadeh atıp tatlı tatlı konuştular.

Rıza Can bir «SİNE-İŞ» ten söz açtı. Bu, «Türkiye Sinema İşçileri Sendikası» ydı.

Sonra yurt ve Dünya politikalarından, Kıbrıs'tan konuştular. Genç öğretmen genç kızı kocasından kıskanmakla beraber, sevinmişti de. Şu anda Rıza Can'ın yerinde olmak isterdi.

Karı, koca, kaynana ertesi gün, tekrar görüşmek dileği ile çıkıp gittiler.

Genç öğretmen neden sonra kendine gelebildi.

İstanbul — 1963

S O N

Orhan Kemal
YALANCI DÜNYA
roman

ORHAN KEMAL 1914 — Çağdaş hikâyeci ve romancılarımızdandır. Ceyhan'da doğdu. Asıl adı Mehmet Raşit Öğütçü'dür. Babasının siyasî sebeplerle Suriye'ye kaçması üzerine, çetin günler geçirdi. 18 yaşında yurda döndü. Gazete ve dergilerde şiirler yazarak edebiyata atıldı. Daha sonra hikâye türünde karar kıldı. «Varlık» dergisinde devamlı yazmaya başladı. «Babaevi» ve «Ekmek Kavgası» adlı romanları ile ün kazandı. 1957 de «Kardeş Payı» adlı eseriyle «Sait Faik» armağanını kazandı. Geçimini temin için senaryolar da yazan Orhan Kemal, gerçekçi bir yazardı. Kendi hayat tecrübelerini de sık sık eserlerinde dile getirmiştir.

500

Fiatı 15 lira